E. XXII. 639

L
32

Noviciatus Vilnensis
Ord. Praed.

L
S. 4 Duplicatus

L
4

# FAX CHRONOLOGICA

Ad

# OMNIGENAM HISTORIAM. ET DILUCIDUM EIUSDEM COMPENDIUM

## AB ORBE CONDITO AD ANNUM CHRISTI 1712.

I. Parte res omnes à mundo condito ad Christum natũ,
II. A Christo nato ad præfatum annum 1712. Sacra omnia,
III. Politica, Bellica, & Fortuita,
IV. Literas & Artes omniũ eorundẽ seculorũ complectens.

AUTHORE

JOANNE MUSANTIO Soc: JESU.

Ex Tabulis Romæ impressis,

Reimpressum Sandomiriæ.

Cum Supplemento 3tiæ Partis, in quo series & acta præcipua Ducum & Regum Poloniæ.

Anno Domini 1724.

Cur neq; Te Sonipes, cui campus mundus uterq;
Gemmifer & cur non, charta, Srzeniawa notat.
Inter Semideos Eqvus hic, ceu Pegasus, ex quo
Bellerophonta tulit, dignus habere locum.
Eridano melior plaudet Srzeniawa Deabus,
Ambrosiamq; Jovi pro Ganimede dabit.
Parcite: Sideribus si debita Stemmata tanta,
Pagina tam grandes non capit arcta Deos.

P-18-o-2427
8°-8058
JLLU-

*ILLUSTRISSIMO*
*ET EXCELLENTISSIMO*
DOMINO DOMINO
# HIERONYMO
*Comiti in Zywiec & Pieskowa Skała*
# WIELOPOLSKI
CAPITANEO
ZARNOVECENSI
POLONÆ
JUVENTUTIS PRINCIPIS.

NOn *indignaberis* primo majori Eoô *Illustrissime Juvenis, si facem ad solem ferimus, & intra Augustæ Domûs Tuæ limina, Luminum Patriam, & Solis Regiam, reponamus. Eget luce, etsi præluceat aliis, Fax Chronologica, & idcirco hanc à* WIELOPOLSCIORUM *mendicat Splendoribus, quibus æquè expeditum est umbris moliri interitum, ac omnia serenare. Non altiùs Titan assurgit, ut umbras faciat* Statius

pumiliones, non latiùs diffundit radios, ut Orbem, ignium velut diluvio inundet, quam WIELOPOLSCII, *primæ magnitudinis sideribus majores, solis radiis illustriores, in orbis commoda, in Patriæ emolumenta, in Domûs decora, ab avo effulsêre. Non funestabo paginam, si Illustrissimas Majorum Tuorum Umbras Iuvenis Excellentissime huc inferam, quia hæ, nihil funestæ noctis contraxêre. Coætaneum Sarmatia Oriens Nomen habuit* WIELOPOLSCIUM, *simul hi soles cum Regnorum solibus emicuêre. Inter duo-*
Horatius *decim Palatinos* velut inter ignes Luna minores *effulsit* TOPOREUS, *qui Magnæ Gentis Caput, Domui suæ cunas posuit Illustrissimas. Et universæ planè Poloniæ fastos soli sibi vendicarent* WIELOPOLSCII, *aut de stirpe sua facerent, si ad numerum revocaremus Antiqui Generis plena Titulorum ac Honorum Cognomina, in quibus semper*
Cassio: tot probati quot geniti *emersêre, floruêre sub violis, rubuêre sub rosis, utramq; Purpuram ornavêre, Sagum deniq; & Togam illustravêre. Stupuerunt Secula velut Nilum septem ostiis in Augustam se exonerare* WIELOPOLSCIORUM *Domum tot Nominum Majestatem. Iam* TOPOREOS, *jam* STARZONES, *jam* STARZOKONIOS *adoravit Polonia, demum* ZAPRZANIECIOS, SZAFRANIECIOS, BOCHNAROS *mirata est, tandem in* WIELOPOLSCIIS *stetit,*

*statq;*

*statq; firmiter* notum per Secula Nomen, Statius
*quia magis assurgere nequit. Ita Olim Iulia-Domus, per Anchisem, Æneam, Iulum, omnemq; Trojanæ Nobilitatis florem vagata, in Orbis totius fastigio fortunatissimè conquievit. Non investigo viam, quam Illustrissima Domus* WIELOPOLSCIORUM *per tot secula trivit, Palatina certè illa semper fuit ac Senatoria, ut solis iter nemo observat, sed radios amat & adorat. E propinquo Majestatem Nominis* WIELOPOLSCIANI *intueri libet Illustrissime* CAPITANEE Zarnovecensis, *in quo, velut speculo Te ipsum videas Iuvenis Magnanime. Avus Tibi praivit ad gloriam Magnus Regni* CANCELLARIUS, *id est Mens Regum, Vox Libertatis, Pater Patriæ; tradent seculis posteri illius sapientiam ingenii, prudentiam judicii, maturitatem consilii; non aliter scripsisset Isocrates, dixisset Demosthenes, argumenta composuisset Quintilianus, si ævo Catholico servati fuissent; quanquam hos quoq; Maximus* CANCELLARIUS *emendáret, qui nunquam desinet à tota posteritate desiderari. At, quo verborum apparatu? quâ pompâ dictionis? qua Majestate svadæ? Illustrissimum* FRANCISCUM WIELOPOLSKI *in* Zywiec *&* Pieskowa Skała *Comitem* PALATINUM SIRADIÆ, *Minoris* Poloniæ *Generalem,* PATREM *Tuum Illustrissime Iuvenis huc deducam? debet enim Illustrissimo Progenitori*

*Tuo*

*Tuo, multùm noſtra Societas Jeſu, Illuſtriſſime Domine, quem, propitium ſemper ac tutelare Numen agnoſcit, & in Mecænate Ampliſſimo veneratur. Quotquot cenſemur, tot viva gratitudinis ſimulacra ſpirabimus, profuſis in nos gratiis animata. Decreſcit ad Parentis Tui obtutum quidquid in Tullio eminuit, in Hortenſio floruit, in Plinio pleno alveo fluxit, in Seneca regnavit. Qua illi oris Majeſtas! qua facies digna imperio! quam excelſus animus in excelſo corpore! denique; tanto Auguſtali par inquilinus. Succeſſit ille Magnis Majoribus, ſed ut illis eſſet Major, & effecit ut ſparſas per ſingulos virtutes feliciter in ſe unum collegerit, adeo, ut nulli incrementa ſua niſi ſibi debere videatur. Eum nactus es Parentem Illuſtriſſime Domine qui Tibi neceſſitatem ſequendi ſe ad maxima imponit, exemploq; præit. Tantus illi Muſarum amor, ut non facilè ſit judicium, plusne debeat ſapientiæ, an illi ſapientia; tanta Majeſtas, ut meritò annoſæ* WIELOPOLSCIORUM *gloriæ Hæres cenſeatur, tanta Comitas, ut oris Serenitatem ſupercilii ſeveritas non inumbret; tanta Magnificentia, ut ſplendorem Senatoris auxerit de ſuo; tanta authoritas, ut pro verbis det Oracula, ingenio penè humanum ſuperante; tanta prudentia, ut ejus menti tota Regni moles queat incumbere. Et hic, antequam ad Maternum* SRZENIAWAM, *Tu-*

*um*

*um Illustrissime Juvenis devolvatur dictis, libeat adhuc spectare Illustrissimum* Parentem *Tuum, jam apud* JACOBUM II. *Angliæ Regem, jam apud* INNOCENTIUM XII. [ *ne tantum Domestica exempla ex Patre discas* ) *Polonam Majestatem, Magnum Legatum explicuisse. Quàm ingens campus gloriæ,* Gentilitio WIELOPOLSCIORUM *Starzokon apertus, in quo se Magnificentiùs tanti Nominis jactaret Magnitudo. Enim verò implevit mensuram Nominis Illustrissimus Progenitor Tuus, verior Mercurio Legatus, Major Cynea. Sed quorsum hæc Avita* Paternaq; *memorantur, quæ de genu Posteritas adoret, præclarefacta? Tibi formando Illustrissime Juvenis laborat Majorum gloria, proindeq;* sæpe Tibi Pater est sæpe le- *Ovidius*
gendus Avus, *ad quam ideam, crescente* ætate nescia virtus stare loco *componatur: Non opus Tibi monitore,, Magni Sanguinis Hæres, Illustrissime Capitanee, præcox ad optima indoles, imbibit altè, qua aliis ingerendo, acclamabatur* accipiat Patris *Lucanus Claudius*
exemplum tribuatq; Nepoti Filius, *Magnum Patrem jam penè totum in te derivâsti, ut ille ceu Sol in Te radio jam sit Illustrissimus. Quot vero Maternus Tuus Celsissimus* SRZEÑIAVA *Princeps Juventutis Excellentissime, vehit secum decora? diluvium Honorum, Titulorum, Meritorumq;, videre mihi videor. In Celsissima Parente Tua* ANNA

LU-

LUBOMIRIA S. R. I. *Principe, ultra Senatores Senatum, ultra Duces Exercitum Magnorum Principum & universam planè Orbis Majestatem intueor. Repetenda esset Romani Imperii origo in* DRUSIS, *Nascentis Sarmatiæ cunæ evolvendæ essent cum* LECHO, *illi, qui tantæ Originis vastissimum, & vix enavigabilem fontem deducere vellet in paginam. Altera* LUBOMIRIIS *Patria Latium est, altera* LECHIA, *ac penè Europa universa. Post tot Duces Celsissimæ* LUBOMIRSCIORUM *Domus, ac in iis* STANISLAUM Cracovienſem Palatinum, *Supremum* DUCEM, *qui non semel, Otthomanicam Lunam pallore infecit:* terrarum fatale malum, fulmenq; quod omnes percuteret pariter populos, *sub quo Rex Invictissimus* SIGISMUNDUS III. *Militem egit, Rege posito; Tuus quoq, Grandis Avus* HIERONYMUS LUBOMIRSKI, Castellanus Cracovienſis, Princeps, DUX, vincendo *Orbi par, mentibus obversatur*, quem nec ventura silebunt lustra, nec ignota rapiet sub nube vetustas. *Horret adhuc Pannonia strenuissimi Bellatoris arma, & illo Cæsareis in Castris artium bellandi Magistro*, in Cæsare tantum Nomen erat. *Illius bellicæ laudis gloria adhuc eruditur Polonia, & audet fortia cum animum subeunt, Maximi* DUCIS *virtus, & exempla. Hac Parente ingenerari debuit Tibi probitas & ad gloriæ successionem cupiditas inseri. Laborant*

Lucan:

Claudia:

Lucan:

*borant in aliarum laudibus egestate materiæ Oratores, fingere debet Poësis, ut credatur encomiis consecrare, in Celsissima Matre Tua, Illustrissime Iuvenis, verùm est, quòd de aliis fingitur; jam & Iunonem Reginam, & Minervam doctam, & Dianam armigeram credimus, & Gratias in* ANNAM *omnes immigrâsse, meridiano sole clariùs est. Confudit hæc veterum Fœminarum, quas ultra Deas quoq; vehebat antiquus error, male usurpata elogia, cui rarò compendio doctrina ultra sexum, pro corpore elegantia, pro indole virtus, eaq; mascula vel in fœmina. Sed ubiq; in Tua Domo Illustrissime Iuvenis occurrit quidquid Eminentissimum est. Illustrissimum* PARENTEM Tuum JOANNIS III. *fortunatissimi Poloniarum Regis Throna Affinem, per Aviam Tuam adoramus, per Celsissimam Parentem Tuam Ducum in Sangvinem, ac Orientis* OSTROG *Imperatorum Majestatem invectam colimus. Per* Duces NEOBURGICOS LUBOMIRIIS *junctos, Occidentis Imperatores inter cognatos censeri nemo est qui ambigat. Quantus verò Exercitus Colligatarum Mentium pariter ac Domorum consurgit? adoranda ab omni posteritate Nomina, se Tuo Sangvini Excellentissime Iuvenis, veluti Pactoli, Ganges, Tagiq; Oceano permiscuêre, &* utroq; Jovem Ovidius. de Sanguine ducis. KONIECPOLIOS, TENCZYNIOS, TARNOVIOS, ZASLAVIOS SANGUSZKOSq; Principes KOMOROVI-

OS,

OS, BRANICCIOS, TARŁONES, OLESNICCIOS, ZEBRZYDOVIOS, SZYSZKOVIOS, CZARNKOVIOS, RADIVILIOS, OSSOLINIOS, MAŁACHOVIOS, SIENIAVIOS, POTOCCIOS, SAPIEHAS OPALENIOS, DONHOFIOS, BOKUMOS, TOBIANSCIOS, RYBINSCYOS. *Effers & Tu Illuſtriſsime* CHOMENTOWSKI; *Palatine Maſoviæ, ut cognatum ita celſum tot inter Heroes caput, extra Senatum Libertatis vindex, in Senatu Patriæ Pater. Tu quoq; Illuſtriſsime Marchio,* GONZAGA MYSZKOWSKI *Caſtellane Sandomirienſis, totius Europæ Nobilis, Domum Illuſtriſsimam Cognatione Tua reddis Illuſtriorem. At Domeſtica Numina, quo vos Deorum Nomine conſecrem, Celſiſsimi Principes* LUBOMIRII, *Succamerarie & Excubitor Limitum* Regni, *Generalis, Scepuſienſis, Bohuslavienſis, Capitanei, nec non Melitentis Heros, quorum* Si u-
Seneca: num oſtenderis populus apparebit. *Hi Tibi Majores, hi Affines, Illuſtriſsime Iuvenis præivêre ad* WIELOPOLSCIANÆ *gloriæ metam quo Tu iter arripis expeditum. Si etenim ætatem Tuam teneram Excellentiſsime Domine evolvam, juvenile nihil video præter ætatem. Lubet hic Britanni Vatis, temere forſitan in Anglicanum Principem conjectum, uſurpare elogium:*

Qui Puerũ laudat, ſpem non rem laudat in illo;
Non ſpes, ingenium, res probat ipſa Tuum,

*Alis*

*Alis enim Iuvenis omni elogio Major spem, non tantùm Domesticam sed & publicam, adeò ut videaris statim cæpisse sapere, ac spirare incepisti. Non immeritò huc conferret dictio, quæ Gratiano gratus Consul Ausonius attribuit:* Spem superas, cupienda prævenis, vota præcurris, & præstare Tibi velociùs est, quàm nobis vel optare. *Qui Tibi lepos est Oris & dignitas! qui risus gravis, cujusmodi Heroùm esse solet, qui fulgor oculis inditus, Sidereum aliquid & cæleste spirans! qui sermo maturus! & unius in facie,* Parens *uterque cernitur. Crescis annis major, & ætatem vincis, quia illam præcedere non potes, cumq; aliis mediocris virtus abundè suffecisset, Tibi una non sufficit.* Produnt *se dotes animi Tui per corporis indicia, paucos annos agis, & excedis, quæque alios metitur ætas, hanc Tu metiris probitate. Quantum hoc est! & Tuum Iuvenis Illustrissime. Tu vero, etsi nondum virilis sensûs conscius, perge ut cæpisti annos antevertere, festina agere antequam agas, & absolvere antequam plenè incipias famæ Tuæ Author esse; & cui sunt Genus, Honor, Species, adde gesta prælara, famam, Virtutem, ut cum sis Scopus votorum Domûs Illustrissimæ, votis respondeas universorum. Tuas itaque manus tot Titulis, tot Nominibus, tot Virtutibus Iuvenis*

*Illu-*

*Illustrissime Fax exambit Chronologica, ut dum aliis lucem ingeret, ex Te dispendia reparet & deliquia. Nec obrues facem Excellentissime Capitanee, licèt* magna Te lux
Seneca: undiq; circumstat, *verùm quidquid ex Historica face scintillaverit, in animum Tuum referes, ac in aliis simpliciùs facta, majoribus emendabis factis, & delebis. Evolves hic, ultra Orbis universi Heroës, ultra virtutum vitiorumq; certamina, ultra literatorum studia, Duces quoque ac Reges Poloniæ & quidquid gloriosum, ac Polono Nomine dignum censueris, viva illorum imago id totum spirabis. Quidquid suspicies in Lechis, Lesconibus, cum fortuna luctantibus arduum, quidquid in Miecislais, Boleslais, Martium, pudicum, audax, in Vladislais religiosum, bellicosum, in Casimiris magnum, justum, in Præmislis fortunatum quidquid miraberis, in Te exhibere conetis, ut virtutum Magnæ Domûs Hæres, Regias quoque dotes assequaris. Hoc votum est Iuvenis Illustrissime, Societatis JESU, cujus ex ingenio erudiris & sapis, quam Tu eo animo complectere, quo illa Tibi facem præfert Chronologicam, quo, capacissimæ Indoli Tuæ Orbem totum ponit in conspectu, & grandem olim de Te Historiæ materiam daturus, jam faveas literatis. Utere itaq; Illustrissime Domine hujus Facis luce, quæ Se*

*modò*

*modò primùm luce dignam putat, cum solem aspicit sub Tuo Nomine Illustrissimo; cujus benefico sideri, augem precatur Honorum immortalem.*

ILLUSTRISSIMI ET EXCELLENTISSIMI NOMINIS TUI

Cultui Obligatissimum,

Collegium Sandomirienſe
Societatis IESU

Ad

# Ad ERUDITUM ET STUDIOSUM LECTOREM.

TAm illustris fuit gloria hujus Facis Chronologicæ; ut cum exstincta pæne esset, tum vehementiùs Eruditorum Studentiumq; animos accenderet. Quare ne tantum opus deleat oblivio; typis iterum mandatur ex tabulis Romæ impressis: ut in hoc universali Historiæ rerumq; omnium compendio, uno veluti intuitu lustrari & circumferri etiam possint universa mundi regna, evolutaq; hactenus ab orbe condito secula; quo eruditæ curiositati omni in puncto satisfiat. Additæ sunt res memorabiliores de Regno Poloniæ; scilicet series & acta præcipua Ducum ac Regum *Poloniæ*; ut hujus loci typus in Polonia Polonis, potissimum imprimens, suæ specialiter Patriæ & patrio genio gratificetur. Porro adduntur hæc in supplementum 3tiæ partis *Politica* complectentis. Politicorum autem nomine, Regna, Respublicas, Dynastias omnes, eorum initia, vices, & exitus complectimur. Hæc prima mortales putant & pro illis bella gerunt, hinc illis *Bellica* jure conjungimus. In his ipsis *Fortuita* plurimùm posse nemo non videt, quapropter illis hæc addimus. In fortuitis ea ferè hic describuntur quæ Baronius in Annalibus, Genebrardus in Chronol, in Breviario Chronologico Theophylus Raymundus, & in tabulis Chronograph: Gvalterius tradunt; qui fide probatorum scriptorum niti solent. Inter *Fortuita* postremum locum iis assignamus; quæ sive inter sacra sive inter profana, maximè memo-

randa

ránda censuimus, & quæ certam in alio loco sedem habere non poterant, ut hinc etiam fortuita quodammodò videantur. Cum Romanis Imperatoribus Italiæ Reges, & res Italas; cum Romanorum Pontificum Ditione, Principes ejusdem in Itália Beneficiarios hic dedimus: quia sejungi vix posse videntur. Galliæ & Hispaniæ Regibus, Regnorum aliorum sive Dynastiarum initia & quandoq; vices apud eas gentes addidimus quia id, Historiæ meliùs intelligendæ, non inutile futurum duximus: probatos verò in his omnibus (quæ Historiarum cognitionem aggressuris adolescentib9 præcipuè proponimus) cujusq; gentis scriptores consuluimus: utq; cum minori periculo errandi publico commodo serviremus, insignium scriptorum Saliani, Petavii, Spondani, Labbei sententias plerumq; amplexi sumus. Ubi quid intactum ab illis attulimus, testem peculiarem adduximus. Quæ ad Orthodoxam Religionem pertinent; in 2da. parte tradimus, id semper spectando; ut non eruditioni tantùm, sed etiam Religioni & pietati imprimis serviamus. In assignandis Romanorum Pontificum temporibus; à minutioribus abstinemus; quare non integros aliquando menses computamus. Concilia quotquot potuimus ex pluribus collecta recensuimus: quia id adhuc á nemine præstitum vidimus. Ea in quibus testem non adducimus, vel vulgò nota sunt vel facilè apud eos reperientur quos sequi libuit, nempe Baronium Raymundum Ciacconium Gvalterium Labbeum; licèt aliò nos aliquando trahat amor veritatis quovis authore semper potioris. 4ta. parte

Nobi-

Nobilium Literatorum censum, & literarum vices variamq; fortunam, suis seculis disposuimus, ita; ut qui plurium doctrinarum floruêre gloriâ, pluribus in locis memorentur: quod & eorum meritis deberi & legentium eruditioni conferre putamus. Quoniam verò liberali & nobili ingenio digna, excellentium artium cognitio quædam prudentissimo cuiq; semper est visa; idcirco etiam architecturæ, picturæ, statuariæ, vel florentis vel deficientis, tempora, vices, & varietatem proposuimus, Romæ præsertim; quæ præter cæteras gentes, in his, omnium eruditorum judiciô, primas plerumq; ferre consvevit. Uiventes, seu bellatores, seu literatos, aut artifices, quamvis maximis pares, memorare ferè non libuit, ob eas causas, quæ prudenti viro facilè occurrent. Brevitatis studiô, compendiariis quibusdam notis utimur: ita literâ A denotatur Annus; A C ante Christum; C Cardinalis, C P Constantinopolitanus; D Dux; d dies; E Episcopus; f filius vel filia; ff filii; fr frater, ffr fratres; M Martyr; m mensis vel mortuus; n natus vel nascitur; o nullus; P pontifex; R Rex; r regnat vel regnavit; S soror; U vivit vel vixit; &c. Ne longiores simus in compendio; excipe illud libenti animo Erudite & studiose Lector; Erudite, ut tuo studio satisfiat; studiose, ut eruditioni tuæ consulas; uterq; unô animô, tam huic libello quàm tibi ipsi fave, & vale.

# PARS I.

## à
## MUNDO CONDITO
## Ad
## CHRISTUM NATUM,
## Anno MMMMLIII.

### *HOMO INNOCENS IN TERRESTRI PARADISO FELIX.*

IN primo temporum, & rerum exordio DEUS Cælo, Terra, animantibus cæterisq; ad eorum ornatum conditis sextâ tanti operis die format hominem, corpus ex luto fingens, animam ex nihilo, illiquè nomen indit Adamum appellando. E campo postmodum Damasceno, in quo eum creaverat, in amœnissimos voluptatis hortos, Divina manu consitos, Terrestrem Paradisum dicimus, Adamum transtulit, & è dormientis costa Evam eduxit, quam illi vitæ & thori

*Ætas I. ab orbe condito ad universale diluvium quod contigit anno mundi 1656.*

 sociam

sociam adjunxit; ut beatè viverent, & nullo pœnarum mortisque metu genus humanum propagarent, si DEO parentes vetitæ arboris fructibus abstinerent.

## *HOMO POST CULPAM REUS, EXTRA PARADISUM MISER.*

VErum intra dies omnino paucos, ut plerique opinantur, Adamus Divinam legem neglexit, non tam vetiti pomi specie, quam illecebrâ inductus uxoris, à callidissimo animantium omnium serpente deceptæ. Propterea pavidus, & ovina pelle contectus una cum noxæ socia felicibus hortis in perpetuum expulsus, morti, cæterisque miseriis, quæ mortalem conditionem comitantur; objicitur & secum in eundem casum, posteritatè trahit omnem.

Primo infelicis exilii anno Adamus Cainum genuit, secundo Abelem; sed hoc per invidiam à fratre interempto, Setho ad solamen est auctus.

Hinc impia Caini, pia Sethi progenies extitit; quare hi filii DEI, illi hominum filij sunt appellati. Ex his in duas sive Gentes, sive sectas divisum est Genus humanum usque ad terrarum omnium eluvionem.

## *GENUS HUMANUM ANTE UNIVERSALE DILUVIUM.*

ADam vixit annos 930.
Eva vixit annos 940.

### *Filij Dei.*

SEth Adæ f. n. 131. v. 912. m. 1042.
Enos Sethi f. n. 236. v. 905. m. 1140.
Cainan I Enos f. n. 326. v. 910. m. 1235.
Malaleel Cainani I. f. n. 396. v. 895. m. 1290
Iared

Iared Malaleelis f. 461. v. 962. m. 1422.
Henoch Iaredi f. n. 623. transfertur à Deo 987.
Mathusalem Henochi f. n. 688. v. 969. m. 1656.
Lamech Mathusalemi f. n. 875. v. 777. m. 1651.
Noe Lamechi f. n. 1037. v. 950. m. 2006.
Sem Noe f. n. 1559. v. 600. m. 2158.
Cham, & Iaphet Noe ff: ante Diluvium nati; sed eorum tempora in sacris literis non designantur.

## *Religio.*

ADam filios Dei cultum inprimis, & Sacrificandi ritus edocet.

Abel ob singularem religionem, & innocentiam Deo gratus.

Seth pius & egregius Divini cultûs propagator.

Enos primus solemniores, statasque cæremonias in Divino cultu adhibuit. Hinc dictus est primus invocasse Nomen Domini. *S. S. Interpretes.*

Enochus Sethi trinepos ob summam cum Deo familiaritatem, divinitus est, ex hominum cætu, atque oculis, raptus.

## *Res supra Naturam.*

SAcrificium Abelis certo signo Deus probat; sive ignis è Cælo demissus, sive fumus rectà in Cælum tendens id fuerit; quod non liquet.

Caino post fratricidium, terra innocentis imbuta sanguine viva est fruges negasse; & ipse ultrice sceleris conscientiâ, post Dei minas profugus etravit.

## *Regna.*

ADam Genus humanum patris potiùs more; quam Principis potestate rexit quandiu illi filij nepotesque paruere.

Si quæ fuere ante Diluvium Regna, ea intra unius oppidi, & agri limites finiebantur.

Cain primus, Henochiâ conditâ, & de filij nomine dicta, in ea visus est regnasse.

## *Bella.*

BEllis prælusit Abelis cædes à Caino, invidiâ impellente, patrata. Cæterum fuisse inter Cainitas, & reliquos Adamitas bella, non immeritò plurimi suspicantur: Certè tubas & arma belli instrumenta ante terrarum eluvionem inventa novimus.

## *Scientia.*

SCientiarum saltem principia, seu rudimenta Adamo divinitus indita, ab eo traduntur filijs, & nepotibus; a quibus ad posteros propagantur.

Si psalmos Adam composuit, uti Talmudici tradunt; quibus Genebrardus videtur assentiri; non hominum magis, quàm Poeseos pater dicendus est.

Quin & ab alijs, ante terrarum eluvionem, Sacris Hymnis, Canticis, & Psalmis, DEI laudes, victorias, & res prospere gestas fuisse celebratas, docet Huetius *in Demonstrat Evan.*

Inventas à Setho literas opinantur aliqui; quod certissimum procul dubio foret, si verum esset quod aliqui ex gravissimis patribus tradidere; scriptum scilicet ab Enocho librum, quem apud Æthiopes asservari tradit Genebrardus.

## *Artes Inventa.*

PRimus inter homines Pastor Abel, Cain primus agricola, Lamech venator.

Ars effodiendi metalla, vel præcessit agriculturam, vel cum ea orta est, ut recte Aristoteles *l.* 1. *c.* 2. *Oecon.*

Jabel pastoritia tabernacula; Jubal Musicam, & ejus

& ejus instrumenta; Noema lanificium, ac texturam invenit.

Tubalcain Ferrariam peritius exercuit.

Henochia prima inter urbes à Caino condita, cui ab Henocho filio nomen dedit

Artem nauticam primus divinitus edoctus est Noe, cum jussus est Arcam ædificare.

Nugatur procul dubio Zozimus Panopelites, affirmando Chymicorum artes hominibus ab Angelis traditas, cum hi mulieres adamassent.

## *Res memorabiles.*

PEr hæc primæva Mundi tempora, DEO naturæ vires confirmante, fœminæ binos fere semper enitebantur; ut plerique SS: Interpretes opinantur. Quare anno Mundi, quo cæsus est Abel, magnam jam terrarum partem frequentatam fuisse docet eruditè Bonfrer *in cap: 4. Genes.*

Cainus in sylva pro fera habitus à Lamecho abnepote occisus est.

Sethi gens connubijs cum Caini gente junctis, gigantes progenuit, homines, & corporis mole, & morum improbitate perinsignes. Quæ res Deum ad terrarum omnium eluvionem impulit.

## *Diluvium universale.*

NOe anno mundi 1556. quingentesimum annum agens monetur à Deo de immittenda terris omnibus eluvione, jubeturq; Arcam fabricare; in qua ipse cum filijs possit asservari. Illa centum annorum spatio perfecta est; longa, Deo ita mandante, cubitos 300. lata 50. alta 30.

Anno 1656. Deo jubente, immissis in arcam omnis generis animantibus, ingressus est, & Noemus ipse cum uxore sua, tribusq; filijs Sem, Cham, & Iaphet, ac nuribus pari numero. Hinc

perpetuis 40. dierum effusis imbribus, omnia merguntur aquis; & nihil usquam hominum, cæterorumq; animantium reliquum in terris nt, præter id, quod Noemus Dei monitu asservarat ad sobolem.

Noe porro cum suis in Arca latuit 375. dies.

## *Filii Hominum.*

CAin Adæ f. n. 1. m. 701. ut aliquibus visum; nam sacræ literæ, tum illius, tum posterorum tempora omnino silent.

Henoch Caini f.
Irad Henochi f.
Maviael Iradi f.
Mathusael Maviaelis f.
Lamech Mathusaelis f.

*Ab hoc primo Polygamia videtur inducta.*

Iabel & Iubal Lamechi ff. ex Ada.
Tubalcain Lamechi f. ex Sella.

# *GENUS HUMANUM POST UNIVERSALE DILUVIUM IN GENTES ET REGNA DIVISUM.*

## PROGENITORES ABRAHAMI.

*Ætas II. ad nativitatem Abrahami quæ contigit an: mundi conditi 2039.*

*Ab anno mundi conditi 1657. ad 2039.*

Arphaxad semi f. n. 1659. v. 438.
Cainan II. n. 1694. v. 360.
Sale n. 1724. v. 423.
Heber n. 1754. v. 464.
Phaleg n. 1788. v. 239.
Reu sive Ragan n. 1818. v. 239.
Sarug n. 1850. v. 230.
Nachor n. 1880. v. 148.
Thare n. 1909. v. 205.

PATRI-

## PATRIARCHÆ HEBRÆORUM.

*Ab anno mundi* 2039. *ad* 2464.

Abraham Thare fil. n. 2039. v. 175.
Isaac f. n. 2139 v. 180.
*Rebecam ducit* 2179.
Iacob n. 2199. v. 147.
*Ruben, Simeon, Levi, Iudas, Dan, Nephtali, Gad, Aser, Isachar, Zabulon, Ioseph, Beniamin, ex duabus uxoribus Lia,, & Rachele, Labano natis, & ex duabus ancillis Zelpha & Bela.*
Levi Iacobi f. n. 2285. v. 137.
Caath f. Levi n. 2318. v. 133.
Amram f. n. 2381. v. 137.
Aaron f. n. 2461. v. 122.

*Ætas III. ad exitum Israelis ex Ægipto qui contigit anno 2544.*

## DUCES HEBRÆORUM.

Moses Aaron fr. n. 2464. v. 120.
Iosue f. Nun. n. 2491. v. 110.

## IUDICES HEBRÆORUM.

*Ab anno* 2584. *ad* 2962.

Iosue à 2584. ad 2600. annis 17.
*Annum agens* 94. *Mosi successit & quamvis Ducis potius, quam Iudicis nomine præfuerit Hebræis; ijs nihilominus annumeratur.*
Othoniel à. 2600. ad 2640. 40.
Aod ad 2720. 80.
*Qui plures eodem tempore apud Hebræos fuisse aliquando Iudices docent; vel aliena, vel parum consona sacris literis docent.*
*Falli videntur, qui post Aodum inter Iudices Iamgarum numerant.*
Debbora Prophet: ad 2760. 40.
*Famina supra viros fortis, Lapidothi uxor sub palma jus populo dicebat.*

Gedeon ad 2800. 40.
*Ierobaal etiam cognominatus est, ex qua voce corrupta Hierombalus dictus est ab æquali Historico Sanchoniatone Huetius.*
Abimelech ad 2803. 3.
Thola ad 2826. 23.
Iair Galaadites ad 2848. 22.
Iephte ad 2854. 6.
Abesan ad 2861. 7.
Ajalon ad 2871. 10.
Abdon ad 4879. 8.
Samson ad 2899. 20.
Heli Iudex, & Pontifex ad 2939. 40.
Samuel ad 2962. 22.

*Hebræi Regem petunt, & impetrant, 2962.*

## *REGES HEBRÆORUM.*

### *Ab anno 2962 ad 3060.*

Saul f. Chusi ad 2979. 18.
*Primus Regum Oleo Sancto unctus.*
David f. Iai ad 3021. 42.
Salomon Davidis f. ad 3059. 40.
Roboam Salomonis f. ad 3060. 1.
*Ab anno 3060. Tribus Iuda & Beniamin, Roboamo; reliqua ab eo deficientes, Ieroboamo parent: & hinc Hebræorum Regnum in duo dividitur.*

## *REGES IUDA.*

### *Ab anno 3060.*

Roboam ad 3076. 16.
Abias ad 3079. 3.
Asa ad 3121. 41.
Iosaphat ad 3145. 25.
*An. 3143. fil: adsciscit.*
Ioram ad 3150. 6.
Ochozias ad 3151. 1.
Athalia ad 3157. 6.
*Ioramí*

## *REGES ISRAEL.*

### *Ad 3446.*

Ieroboam ad 3081. 21.
Nabad ad 3082. 1.
Baasa ad 3105. 23.
Ela ad 3106. 1.
Zambri 7.
Amri ad 3117. 11.
Achab ad 3138. 22.
Ochozias ad 3139. 1.
Ioram

*Iorami Uxor.*

Ioas ad 3296. 40
Amazias ad 3225. 29.
Ozias ad 3277. 52.
Ioatan ad 3293. 16.
Achaz ad 3308. 14.
Ezechias ad 3338. 29.
Manasses ad 3392. 55.

*In Regno impius, captivus resipiscit.*

Amon ad 3394. 2.
*Manassis Parentis furores excessit.*
Iosias ad 3425. 31.
Ioachaz ad 3425. m. 3.
Ioakim ad 3436. 11.
Iechonias m. 3.
*Deinde Babylone vixit ad an:* 3475.
Sedecias ad 3446. 11.

Ioram ad 3151. 12.
Iechu ad 3179. 28.
Ioachaz ad 3195. 16.
Ioaz ad 3211. 16
Ieroboam II. ad 3251. 41.
*Interregnum II. annorum.*
Zacharias 3262. m. 6.
Sellum m. 1.
Manahem ad 3274. 10.
Phaceias ad 3277. 2.
Phacee ad 3297. 20.
Oseas ad 3314. 18.
*Roma condita anno* 14.
*Israeliticum Regnum à Ieroboamo institutum per rebellionem, & impietatem, post ann:* 255. *eversum est.*

*Hebræi apud Chaldæos captivi, toto servitutis tempore Principes & Iudices suæ gentis, habuere; a quibus regebantur.*
Hi videntur fuisse Iechonias olim Rex I. Salathiel ejus fil.

## *Duces Iterum.*

### *Ab anno 3446. ad 3950.*

*Cum Cyrus Hierosolymam redeundi, & instaurandi Templi Iudæis potestatem fecisset* 3516. *Sacræ expeditionis*, Dux fuit Zorobabel Salathielis f. ad 3567. - - - - - 51.
Ioacimus D. & P. ad 3589. 22.
Eliasib D. & P. ad 3595. 6.
*Postea tantum P. veniente Esdra.*
Esdras D. à 3595. ad 3600. 5.
Nehemias D. ad 3629. 28.

| | |
|---|---|
| Jojadas D. & P. ad 3649. | 20. |
| Jonathas D. & P. ad 3689. | 40. |
| Jaddus D. & P. ad 3730. | 41. |
| Onias I. D. & P. ad 3753. | 24. |
| Simon I. D. & P. ad 3765. | 12. |
| Eleazar D. & P. ad 3797. | 32. |
| Manasses D. & P. ad 3807. | 9. |

*Quamvis post Hierosolimam ab Alexandro captam, Iudæorum summum Imperium penes alienigenas fuerit; præcipuè tamen sub illis partes in administranda Republica fuere penes Pontifices; quos idcirco Duces jure appellamus.*

| | |
|---|---|
| Onias II. D. &. P. ad 3821. | 14. |
| Simon II. D. & P. ad 3846. | 25. |
| Onias III. D. & P. ad 3882. | 36. |

*Anno* 3879. *Iajon Onię fr. Pseudo-Pontif: & post eum Menelaus, Lysimachus, Alcimus, omnia subvertunt.*

*Machabæi dicti Assidei, hoc est Sancti, mox corrupta voce Assamonæi.*

| | |
|---|---|
| Mathatias pater Judæ D. &. P. 3888. | 1. |
| Judas f. D. & P. ad 3894. | 6. |
| Jonathas D. & P. ad 3912. | 18. |
| Simon D. & P. ad 3910. | 8. |
| Joannes Hyrcanus D. & P. ad 3950. | 31. |

## *REGES ITERUM.*

| | |
|---|---|
| Aristobulus R. &. P. 3950, | 1. |
| Alexander Jannæus R. & P. ad 3975. | 26. |
| Hyrcanus R. & P. ad 3988. | 13. |
| Aristobulus II. R. &. P. ad 3991. | 3. |
| *Pulso fr. mox dejectus à Pompejo.* | |
| Hyrcanus iterum ad 4024. | 49. |

*Cum per annos plures una cum antipatro Herodis I. patre & eodem Herode Tetracha Regnum administrasset; hujus tandem jussu interemptus est.*

*Antipater Herodis I. Pater Judææ Procurator à Cæsare constitnitur* 4007. Hero-

HErodes I. Aſcalonita Iudææ Tetrarcha 4012 mox. R. dictus anno 4014. regnare incipit, 4017. ad 4054. 37.

Herode regnante, natum eſſe Chriſtum humani generis reparatorem, Sacro id Evangeliſta tradente fatentur omnes; verum de Nativitatis anno variæ Chronologorum ſententiæ; nos cum Labbeo, alijsque eam amplectimur, quæ illam Herodiani regni anno 37. ſtatuit.

## *RELIGIONIS INCREMENTA ET DAMNA.*

### *Poſt univerſale diluvium, ad Chriſtum D. natum.*

ANno mundi 1657. ſubſidentibus aquis & Deo jubente, Noemus cum tribus filijs prodit ex Arca, Deoq; gratias agit.

Ninus templum, & ſimulacrum Belo patri conſecrat. Id Baal exiſtimatur 1944. Hinc in vetuſtiſſimis Idolis Beli nomen licet agnoſcere, ut in Beelphegor, Belial, Beelzebub &c.

Ducentis circiter poſt Diluvium annis Idolorum cultus, per imagines hominum venerationi propoſitas initium habet creſcitque plaſtice inventa per Thareum Abrahami patrem.

Abraham ex Ur. Chaldæorum evocatur, futurus veræ religionis parens 2108.

Melchiſedech Rex, & Sacerdos occurrit, Abrahamo victori. Is decimas Sacerdoti ſoluit 2118.

Circumciſio à Deo imperatur Abrahamo 2125.

Moab Moabitarum, Amon Amonitarum parens, naſcuntur ex inceſtu ebrij Lothi cum filiabus 2139.

Iſaac in monte Moria ſiſtitur immolãdus 2163.

Eſau ducit alienigenas, unde corrupta religio 2288.

Joſeph

Joseph frustra solicitatus ab hera, nobile castitatis exemplum. 2316.

Phares & Zaram Iudæ filij ex Thamar Christi progenitores 2328.

Jacob Sancte moriens filijs bene precatur 2345.

Job ex Zara f. vel nepote Esau, Sanctimoniâ clarus, ærumnarum per patientiam victor in fine sæculi 24.

Agni Paschalis esus, Deo jubente 2544. Phase seu Pascha, solemnesque Azimorum feriæ à Mose institutæ, partæ libertatis monumentum.

Lex à Deo per Moysem data ad Sinam montem 2544.

Vitulus aureus adoratur 2544.

Aaron I. Hebræorum Pontifex, & filij consecrantur 2545.

Eleazar f. Aaroni in Pontificatu succedit. 2583.

Primus annus Sabbaticus 2595.

Pontifices Phinees, Abisue.

Cineorum migratio amore solitudinis. Erant hi eorum quodammodo temporum religiosi.

Michas Idoli author, quod Israelitæ nonnulli præsertim ex tribu Dan usq; ad Samuelis tempora coluere.

Primus annus Jubilæus 2637.

Hebræi cum propinquis Chananæis, Hethæis, alijsque connubia jungentes, eorum Deos colunt, Othoniele, & Aodo Judicibus.

Pontifices Bocci, Oza, Zaraias.

Sub extremis Aodi Judicis annis, vel statim ab ipsius obitu Israelitæ ad Idolorum cultum declinant.

Mortuis Debbora, & Baracco, rursus Deorum simulacra colunt Hebræi.

Baal à Gedeonis patre adoratur.

Pontifices Nerajoth, & Amaria postremus è posteris Eleazari; eo enim mortuo, successit Heli, è nepotibus Ithamaris, quem Aaron secundo loco genuerat.

Baalim

Baalim, & Aſtaroth, adorantur ab Hebræis

Ruth uxor Boos, mater Obed, avia Davidis R.

Iephte, victis Amonitis, voti reus filiam mactat. 2899.

Pontifices Heli primus è poſteris Ithamaris, Achitob, Achimelech, Abiatar.

Saul divinitus electus in Regem contra Divinum præceptum parcit Agago, & rejicitur.

Achimelech Pontif. cum 83. Sacerdotibus juſſu ſaulis cæditur. 2968.

David poſt adulterium, & Vriæ cædem monitus à Nathano Propheta reſipiſcit 2999.

Pontifices iterum è poſteris Eleazari; quorum primus Sadoc, mox Achimaas, Azarias.

Nathan Davidis f. à quo Chriſti Genealogia ducitur.

Salomon templi fundamenta ponit 3026. abſolvit 3030.

Feſtum primæ Dedicationis templi.

Salomon amat alienigenas, Dijs templa, & aras erigit 3054.

Jeroboam aureos vitulos adorandos proponit. 3061.

Pontif. Joanam, Azarias, Amarias, Jaiadas, Pedaias.

Achab ductâ Iezabele templum erigit Baali 3117. Iezabel furit in ſacros vates.

Joſaphatus Religionem reſtituit 3122.

Elias, Eliſeus, Ionas vaticinio & Sanctimoniâ clari. Poſtremus mittitur ad Ninivitas 3168.

Eliæ Diſcipuli in Monte Carmelo.

Rechabitæ, qui & Cinei, Religioſorum typus a Ionadab f. Rechab inſtituti. *S. Hieronym.*

Pontif. Sedecias, Azarias, Iotham, Achitob.

Ozias R. cæteroqui pius & religioſus, excelſa hoc eſt falſorum Deorum templa non auſert.

Amos,

Amos, Oseas, Ioel, Isaias, vaticinantur; Ozia regnante.

Micheas futuram sub Assiriis captivitatem prænuntiat.

Pontifices Achitob, Meraioth, Sadoc, Salomon.

Achaz ab avita religione abhorrens, clauso templo, Baali, & Dijs alijs, aras passim exaltat; liberos lustrat igne.

Ezechias pietate inclytus, à paternis urbem superstitionibus expiat; templum ornat.

Sanctimonia clari florent Tobiæ duo in Assyria captivi; item Isaias & Iuditha.

Novi Samariæ coloni ethnicorum ritibus sacra Hebræorum inficiunt.

Pontif. Helcias, Azarias, Saraias, Josedecus

Josias R. res religionis instaurat.

Ieremias Proph: in Ægipto futuras populi calamitates prænuntians, lapidibus obruitur.

Daniel, Ezechiel. Tres Pueri captivi apud Chaldæos; Mardocheus & Esther apud Medos pariter captivi florent.

Sinagogæ institutæ tempore captivitatis Babylonicæ.

Festum Purim institutum, Hebræis ab Amanis insidijs per Estherem liberatis.

Pontif. Josue, seu Jesus, Joacim, Eliasib.

Cyrus templi sacra vasa restituit 3516.

Templum Hierosolim, primo instauratur 3517.

Resa & Abiud Zorobabelis ff. ex quorum imô V. Deipara, à 2. S. Joseph originem ducit.

Aggæus, Zacharias, Malachias, Prophetæ florent.

Danielis hebdomadæ incipiunt 3600.

Pontif. Joiadas, Jonathas, Jeddoa, seu Jaddus.

Cum Hierosolymam venisset Nehemiás; renovata est diu intermissa scenophegiæ solemnitas, 3601.

Esdras

Esdras sacros libros, qui interciderant immutatis Hebræis literis, in lucem profert.

Nehemias redux è Perside, Divinum cultum, templi honorem, Levitarum ministeria, legitima conjugia, ex Divina lege componit, 3629.

Pontifices ijdem qui Duces.

Alexander M: in templo Hierosolym: Deo vero victimas immolat 3722.

Sanaballetes a Dario ad Alexandrum deficiens, hoc permittente, Templum erigit, Samariæ in monte Garizim, cui præerat. Hinc inter Iudæos, & Samaritanos æterna discordiarum seges.

Græcis imò & mox Romanis imperantibus, Pontificatus tactus est Principum arbitrio paucorum annorum, imò & annuus.

Pontifices iterum ijdem qui Duces.

Ptolomæus Philop, minis, & pœnis Judæos ad Ægiptiacos ritus compellit 3839.

Jason, Menelaus, Lysimachus ethnicos ritus inducunt. Antiochus Epiphan: Templum profanat. Templum ponit Jovi Hospitali in monte Garizim 3885.

Eleazarus, Salomona Mater, & septem filij Machabæi pro religione fortiter obeunt 3887.

Mathatias Judæum Dijs thus adolentem interficit 3888. fit Dux & Pontif.

Tertia Dedicatio Altaris per Judam Machabæum instaurati. 3889.

Pontifices ijdem, qui Duces, & Reges.

Judæi, & samaritæ pro Templo litigant ante Ptolem: Philomet. Victoria Judæis cedit 3906.

Pharisæorum secta oritur A. C. 140.

Sadducei Hæretici apud Hebræos.

Essæi sive Esseni Samaritanorum secta; cujus origo incerta, plura cum Pythagoreis, & Stoicis

stoicis habens communia. *Ioseph l.* 16. *Antiq C.* 13. Ex his multi postea Christianis accessere.

Joannes Hyrcanus Samaritanum templum destruit. 3925.

Pontif. iidem tunc, qui Reges.

Sinagogæ paulo ante Christum natum 480. numerabantur.

Joseph Deiparæ Mariæ sponsus.

Templum ab Herode instauratum, ejusque quarta dedicatio instituta 4030.

Maria V. Deipara Filia Joachim, & Annæ, 4039.

JESUS CHRISTUS DEI FILIUS nascitur 4053. 25. Decembr.

Sanctimonia florent Simeon senex, & Anna Prophetis.

## *HUMANI GENERIS DIVISIO IN GENTES ET HEBRÆORUM POLITICA POST DILUVIUM.*

NOe filiis, & nepotibus terras dividit. Japheto Scythia, & Europa; Chamo, Syria, Ægiptus, & Africa; Semo, Assyria, India, & reliqua Asiæ obveniunt.

Sublato per confusionem linguarum commercio, Babylonicæ Turris ædificatio abjecta est; gentes divisæ sunt, & terra cæpit ubique frequentari.

E Filijs nepotibusque, Noemi, alij aliarum gentium parentes; Hebræorum à S. Augustino, & alijs censetur Heber; a quo Heberæi primo, mox Hebræi sunt appellati.

Abraham in Palæstina cum Sara Uxore Nachoris filia; & Loth nepos 2114.

Loth ob jurgia inter pastores dividitur ab Abrahamo 2116. Ismael

Ismael & Agar pelluntur 2144.
Esau Primogeniti jura vendit 2218.
Iacob fugit in Mesopotamiam, ibique apud Labanum avunculum oves pascit 2276.
Iacob redit, & conciliatur cum Esau 2296.
Dinæ vis illata, & hinc pugna cum Sichimitis 2305.
Ioseph per invidiam a fratribus venditur 2306
Ioseph Ægipto præficitur 2319.
Iacob cum filiis in Ægipto. 2329.
*Hebræi primo regebantur per Patriarchas, penes quos erat imperium in gentem*
Amenophis Pharao sævit in Hebræos 2451.
Moyses è flumine à Thermuti Pharaonis f. in Aulam inductus 2464.
Moyses fugit ex Aula 2503.
Exitus Israelis ab Ægipto 2544.
Exploratores ex Phara solitudine in Palæstinam missi 2545.
Israelitæ in solitudine per annos 40.
Tribunal primarium Synedrium Iethri consilio institutum à Moyse.
Felicia Hebræorum bella in Palæstina, Josue Duce.
Victoribus Israelitis Palæstina dividitur.
Othoniel Adonizedecum captum mutilat 2601. & populum resipiscentem vindicat in libertatem.
Historia Michæ Levitæ, & clades Tribus Beniamin 2620
Servitus I. Hebræorum sub Cusano ab anno 2623 ad 2631. per annos 8. liberantur ob Othoniele.
Servitus II. sub Eglone Moab: an: 18: cessat occiso per Aodum tyrannô, 2669.
Samgar Philistæos sexcentos vomere interficit sub Aodo.
III. Judæorum servitus sub Jabino Chananæo

*Ætas IV. ad templum Salomonis cujus fundamenta sunt posita 3023:*

à 2721. ad 2740. à qua liberantur, victo per Debboram, & Baraccum Sisara; cujus lacte sopiti tempora trabali clavo Jahel trajecit.

Madianitis an: 7. serviunt Hebræi, liberantur à Gedeone 2768.

Abimelechus Gedeonis f. cæsis 70. fratribus, tyránnidem occupat 2801.

Quarta Hebræorum servitus sub Ammonitis per annos 18. ab anno 2832.

Jephte Ammonitas prælio vincit & populum à servitute liberat, 2849.

Samson, Dalilâ quam deperibat, prodente, amissis cum coma viribus, Philistæis hostibus traditur, à quibus orbatur luminibus 2898.

Ophni & Phinees Heli ff cæduntur in prælio à Philistæis; capitur Arca; Heli obit ex casu 2959.

Israelitæ Philistæos vincunt in Maspha 2960.

David in Monomachia Goliam interficit 2971.

Saul de Amalecitis, & alijs victor, à Philistæis victus se ipsum confodit 2979.

David feliciter præliatur ab an: 2991. ad 2996.

Absalon Ammonem fratrem interficit 3002.

Davidem patrem Absalon regno pellit; sed mox, dum fugiens crinibus pendet è quercu, à Joabo confoditur 3009.

*Ætas V. ad Cyri Monarchiã quæ inchoata est anno mundi 3516.*

David movet in Philistæos illosque quatuor prælijs profligat a 3012. ad 3014.

Asa Zaram Æthiopiæ Regem vincit & ingenti præda potitur 3094.

Zambri Elæ temulento vitam eripit; mox et ipse septem post dies ab Amri obsessus, se cum universa domo comburit 3106.

Israelitæ, Achabo regnante, de Benadabo Syro bis triumphant, 3134. 3135.

Mesa Moabitarum Rex obsessus, filium spectantibus Hebræis, mactat, 3140.

Joram fratres interficit 3145.

Iehu

Iehu Achabi ſtirpem funditus delet 3151.

Hazael Syriæ R. Israelitarum regionem ferro, flammisque vaſtat 3154.

Ioas R. Samariæ ex vaticinatione Eliſei morientis Benadadum Syriæ R. tribus atterit cladibus 3204.

Ozias contra circumpositas gentes feliciter pugnat.

Manahen R. Iſraelis, Phuli Syrorum Regi vectigalis.

Teglat Phalazar victor Iſraelitas in ſervitutem abducit 3295.

Achaz captivus apud Syros 3294

Samaria per Salmanaſarem Aſſyriorum R. capta & everſa; Tribus decem cum Oſea R. in Aſſyrios abductæ 3314.

Manaſſes Aſſyrijs armis oppreſſus, Babylonem catenis vinctus abſtrahitur 3344. mox Regno reſtituitur.

Holofernes Aſſyriorum Dux in Betuliæ obſidione à vidua Iuditha obtruncatur 3346.

Ioſitas R. Iuda cum Nechaone Ægiptio R. conſligit; peritque ex vulnere 3425.

Ioachaz Nechaoni ſervit in Ægipto,

Ioakim & Iechonias à Chaldæis cum omni nobilitate in ſervitutem abducuntur 3428.

Sedecias filijs & oculis orbatus cum populo captivus Babylone 3446.

Incipit ſervitus 70. ann. quam paſſi ſunt Hebræi apud Chaldæos.

Iudæi quamvis poſt impletos annos ſervitutis ſeptuaginta, libertatis qualicunque imagine donati fuerint à Cyro anno 3516; fere nunquam tamen poſthac ſui omnino juris fuere: diu enim Perſis, mox Græcis, & Romanis paruerunt.

Artaxerxes Longim: Deo inſpirante, Eſdram Sacerdotem & ſcribam in Iudæam mitit, 3594.

Nehemias ex Perſide, ubi Regis Pincerna

ejusdem gratiâ florebat, impetratâ ad id facultate, in Iudæam veniens, frustra obsistentibus inimicis Hierosolymæ muros intra dies 52. restituit, 3600. vel 3601.

Idem, novis inductis tabulis, inopiæ suorum consulit 3601.

Idem qui anno 3621 Regem in Persidè adierat, Hierosolymam redit ex Persidè 3629.

Iudæi ab anno 3722. Græcis parent.

Andromacus Iudæis præpositus ab Alexandro, ab illis occiditur 3722.

Ptolomæus Lagi f. Amicitiæ simulatione Iudæam occupat, captivos quàm plurimos abducit ex montano præcipue tractu, 3733 circiter.

Antigono Rege victo, Asiæ Regna Seleuco Nicatori cedunt, ac proinde Hebræi vectigales Syriæ Regibus fiunt, ab anno 3753. [*Notis in Epoch: Syromaced.*

Onias II. Ptolomæo Evergeti solvit 20 argenti talenta; quæ Syrio Regi pendebat 3811.

Recepta per Antiochum Magnum Iudæa, Græcis in Syria regnantibus iterum subditur, sed brevi tempore 3836.

Ptolomæus Philopator, victo Antiocho Magno, Celesyria, Phænicia, Iudæa potitur; quare Ægyptijs Regibus Iudæi iterum parent 3837.

Antiochus Magnus potitur Syriâ, & iterum Iudæis imperat. 3857.

Ionathas Demetrii Nicatoris ope nixus Iudæam recipit; Hierosolymam instaurat, 3902.

Ejusdem cum Comanis, & spartiatis fœdus 3911.

Simon ad Demetrij partes transiens plenam Iudæis obtinet libertatem; cujus annos numerare incipiunt 3912.

Iannæus epulans coram se 800. Iudæos è nobilioribus, crucibus jubet affigi.

Iudæi à M. Pompejo domiti Romanis in posterum parent, 3991. Hyrcanus

Hyrcanus ob varias fortunæ vices dictus fortunæ pila.

Antigonus Aristobuli F. Iudææ regnum petens rejicitur à Cæsare 4007. sed Parthorum ope Hierosolymâ potitur 4014.

Hyrcanus captivus abducitur.

Herodes Hierosolymam expugnat, 4017.

Eodemque anno capite plectitur Antigonus Assamonæorum postremus.

Herodes regnum adulatione partum, per scelera & cædes confirmat.

Bellum anceps contra Arabes gerit, 4023.

# *RES SUPRA NATURAM.*

*Post diluvium ad Christum D. Natum.*

IRis à Deo statuitur fœderis inter se, & homines pignus.

Superbis mortalium conatibus Turrim ædificantium, Divinum Numen obsistit. Repente una, qua omnes utebantur, lingva in duas & septuaginta, quot erant hominum familiæ, divinitus dispertitur.

Hebraica quæ communis omnibus antea fuisse creditur, in Hebero mansit, à quo nomen accepit.

Deus Abrahamo felicem sobolem, Palæstinæ possessionem, Christum pollicetur. Angeli Abrahamo prænuntiant incendium Sodomorum 2139 & igne cæleſti pereunt quinque urbes famosæ. Eximitur Loth, & Uxor ejus cum filiabus ab incendio. Uxor Loth, quod contra Angeli educentis præceptum respexisset in statuam salis est versa, stultitiæ documentum. Iacob Dei speciem videt in quiete è summis scalis Christum sibi pollicentis 2276.

Ioseph ob Divinam conjiciendorum somniorum solertiam è carcere vocatur ad imperium 2319. Idem imminentem septem annorum fertilitatem, ac totidem sequentium sterilitatem ex Regis Ægiptij somnio præsagit 2319. Iacobi in Ægipro soboles quamvis per labores opprimente Rege, vegetior & fæcundior.

Prodigia à Moyse patrata, vulgo decem Ægipti plagæ 2543. Columna Dux Populi Hebræi. Transitus populi per Mare Rubrum ad Mosaicæ Virgæ contactum divisum 2544. Item manna è Cælo, aqua è rupe. Chore, Datan, & Abiron Mosi, & Aaroni obtrectantes vasto terræ hiatu absorbentur. Sol sistitur ad Imperium Iosue 2584. Hierichuntis muri concinentibus Hebræorum tubis cadunt. 2584. Cum tot præcedenti sæculo prodigia per Moysem, & Iosue patrata fuissent, eaque adhuc a Nepotibus passim celebrarentur, Israelitæ novis ad asserendam religionis veritatem non indigebant, quare hinc fortasse factum est, ut nullum hoc ævo contigisse memoretur.

Debbora accepto divinitus per Angelum mandato Baraccum ad bellum contra Madianitas vocat. 2740. Gedeon Angelo hortante Baalis Idolum, & lucum evertit 2768. Idem roris ac veteris miraculo confirmatus per viros 30 tubis ac lampadibus armatos, Madianitas profligat 2768. Hi enim insolita pugnæ specie turbati mutua se cæde conficiunt.

Angelus Uxori Manue Samsonis ortum prænuntiat. 2861. Samson sitiens ex asini maxilla, qua hostes trucidarat, fusis ad Deum precibus, fontem elicit. Idem receptis cum capillo viribus, domus ejus, unde ludentem ipsum Philistæi spectabant, concussis confractisque columnis, ædium ruinâ victor hostium oppressus est.

Arca DEI apud hostes captiva ingentes hostium

stium Dijs, corporibus, agris, clades infert. 2939. Arca plaustro imposita nullo rectore a bobus, in fines Hebræorum devehitur 2940. Bethsamitarum supra 50 millia divinitus pereunt, Arcâ curiosius spectatâ. Arca transfertur in Sion. Oza illam ausus contingere, illico perit. 2996.

Pestis divinitus immissa ob numeratum jussu Davidis populum, Angelo gladium condente cessat 3017 Salomon post oblatum Gabaone sacrificium à Deo sapientiam in somnis petit & impetrat. 3022.

Elias prodigijs clarus à 3126. ad 3139. quo raptus est igneo curru. Ioram R. Iuda literas accipit ab Elia translato 3147.

Eliseus duplici Eliæ Spiritu auctus fluvium pallio scissum ficco vestigio transit. Viduæ oleum impetrat à Deo; sunamitidis Filium ad vitam revocat, alijsque miraculis fulget. In piscis devorantis utero illæsus Ionas triduum agit 3163. Mortuus in sepulchrum Elisei conjectus redit ad vitam 3205. Ozias R. Sacerdotibus frustra reclamantibus, thus incendit in templo, sed nequaquam impunè; lepra enim divinitus affectus à Sacerdotibus ejicitur 3214. Visio mirabilis Isaiæ Prophetæ, (de qua ipse cap. 6.) 3277. Ezechiam de vita producenda ex divino oraculo, quod Isaias pronuntiaverat, certum factura umbra, decem in horologio lineas retrocedit 3322. Sennacheribo Hierosolymam obsidente, unâ nocte cæduntur ab Angelo 85. Assyriorum millia, 3322. Senior Tobias Raphaelis Archangeli beneficio cum filio reduce lumen recipit 3336.

Daniel puer Susannam liberat 3438. Tres pueri, statuam Nabuchodonosor non adorantes, conjiciuntur in fornacem, sed flammæ intactos verentur 3456. Daniel in Leonum fossam dejectus, à Deo conservatur, & pascitur per Habacucum. Nabuchodonosor ferarum more degit in sylvis. Balthasarem epulantem exarati cælesti manu characteres terrent 3498.

Daniel objectus Leonibus à Dario Medo ſervatur intactus 3515. Cyro à Daniele Iſaiæ vaticinium oſtenditur, quo plurimos ante annos, prædixerat ille, futurum, ut Cyrus Babylone potitus, Iudæis Hieroſolymam redeundi poteſtatem faceret; ille voti reus Iudæos dimittit, & ſacra vaſa templo reſtituit 3516.

Sacerdotes ex Babylonica ſervitute reduces ignem ſacrum quærentes, quem ipſorum majores in ſicci putei caverna occultaverant, pro eo aquam craſſam inveniunt, quæ ſuper victimas, & ligna Nehemiæ juſſu aſperſa, ſole è nubibus refulgente in ignem convertitur, quo ſacrificium rite perficitur 3609.

Jaddus Alexandri M. Hieroſolymam properantis iram metuens, Divinitus edocetur, illi cum Sacerdotibus ſolemniori cultu ornatis, & populo candidato obviam procedere; Alexander venerabundus Pontificem adiit, & Divinum in tiara nomen adoravit 3722. Admirandus ſeptuaginta Interpretum conſenſus in Græca Sacrorum librorum verſione, quam Ptolomæus Philad, imperaverat, divinitus contigiſſe videtur.

Ptolemæus Philopator dum in adyta Templi tentat irrumpere, divinitus coercetur 3837.

Iudæi ab eodem Ptolemæo elephantis obterendi exponuntur in hippodromo, ſed Angelorum ope ſervantur 3838.

Heliodorus Hieroſolymitanum templum, expilaturus ab equite Cæleſti terretur 3870.

Perpetuum, & omnibus notum Probaticæ Piſcinæ miraculum, ( quo aquâ per Angelum motâ, primus è langventibus in eam deſcendens valetudinem recipiebat ) uſque ad Chriſti reparatoris tempora perduraſſe conſtat è ſacris Paginis.

Ioannem Hyrcanum Divino inſtinctu futura quandoque prævidiſſe narrat Ioſephus.

Pluribus

Pluribus prodigijs fuisse prænuntiatum Deiparæ Virg: ortum docet communis orthodoxorum consensus.

Angelus Ioannis Baptistæ nativitatem Zachariæ thus in templo offerenti prænuntiat. 4052.

Arch: Gabriel Mariæ V. Iesum ex ea intacta nasciturum annuntiat 25. Martii 4053.

Iudæi dæmones à corporibus obsessis pellebant. *Liquet ex* 12. *C. Matthæi.*

Idque per exorcismos è libris Salomonis desumptos factum opinatur Genebrardus.

# *MONARCHÆ POST DILUVIUM.*

## *Ad Christum D. Natum.*

## *Monarchia Babylonia.*

MEmbrotus Chami nepos, idem profanis scriptoribus Belus, primus Babylone regnat 1879 per annos 65.

Ninus five Assur f. ad 1696. 52.

*Nomen dedit Assyriorum Imperio.*

Semiramis Uxor Nini ad 2038. 42.

Nino marito obeunte, eluso filio, regnum præstigijs quibusdam intervertit, & ad se transfert. Sed ab eo postea, quem de incestu appellaverat, est interfecta.

Ninias f. ad 2076. 38.

*Regni administratione Præfectis permissâ, in cœtu mulierum consenescit; qua in re Assyriorum Reges* 32. *habuit imitatores solis nominibus notos.*

Arius f. ad 2106. 30.

Aralius ad 2146. 40.

Xerses seu Balæus ad 2176. 30.

Armamithres ad 2214. 38.

Belochus ad 2249. 35.
Balæus ad 2301. 52.
Atladas seu Sethos ad 2333. 32.
Mamythus ad 2363. 30.
Ascharius ad 2391. 28.
Sphærus ad 2421. 20.
Mamylus ad 2451. 30.
Sparthæus ad 2481. 30.
Ascatades ad 2521. 40.
Amyntes ad 2566. 45.
Belochus ad 2590. 25.

*Hujus filia Atossa, seu Semiramis; quæ cum patre annos 12. regnavit, & sub Columbæ specie culta est à Syris; sed hoc aliqui ad primam Semiramidem referunt.*

Balatores sive Bellepares ad 2620. 30.
Lamprides ad 2651. 30.
Sosares ad 2671. 20.
Lampares ad 2700. 30.
Panyas ad 2745. 45.
Sosarmis ad 2764. 19.
Mithræus ad 2791. 27.
Theutamus ad 2823. 32.
Tenteus ad 2863. 40.
Thineus ad 2893. 30.
Dercylas ad 2934. 40.
Eupales ad 2971. 38.
Laostenes ad 3016. 45.
Pyritiades ad 3046. 30.
Ophracteus ad 3066. 20.
Ophratanes, sive Ephacheres ad 3116. 50.
Acracarnes ad 3157. 41.

Sardanapalus seu Tonos Connoleros, quem profligavit Arbaces Medus, & Belesus, ad 3178. 20.

*Hinc divisa Assyriorum Monarchia.*

Arbaces victor Regnum Medorum & Persarum aliaque tenuit 28.

Belesus qui dictus est Phul Belochus, Assyriorum Regnum, vicinasque Regiones obtinuit per annos. 48. Post

Post Arbacem apud Medos, regnasse feruntur Madauces an: 50. Sofarmus 30, Articas 50, Arbianes 22. *Sed omnia usque ad Dejocem incerta.*

Post Belesum apud Assyrios, duorum vel trium Regum nomina silentur, mox memorantur Phul 43. Teglat Phalazar 31. ad 3309.

*Sed hi fortasse Præfecti, vel Duces non Reges ut aliquibus visum est.*

Sub initium sequentis sæculi apud eosdem Assyrios novum Babylonis regnum inchoatur.

Baladan Babylonis Præfectus dictus Nabonassar, deficiens se Regem appellat, & Æræ ab eo nuncupatæ dat initium 3306.

Huic succedit Merodacus in sacris literis Nabuchodonosor I. a 3345.

Benmerodacus f. ad 3407.

Apud Assyrios interim regnat Salmanasar ad 3317. 8. Sennacherib ad 3323. 6. Assaradon ad 3333. quo factus est vectigalis Babylonijs.

Dejoces qui & Arphaxad Medis imperat à 3345. ad 3398. 53.

Phraortes ad 3419. 21.

Ciaxares Senior sive Astybares ad 3460. 41.

Astyages Cyri avus ad 3495. 35.

Darius Medus, idem Ciaxares Iun: & Assverus, Cyri avunculus, Esthers maritus ad 3515. 19.

Babylone interim regnat Nabopolassar, seu Nabuchodonosor senior à 3407. ad 3428. 21. Nabucodonosor Magnus ad 3472. 44. Evilmerodacus ad 3497, 25. Balthasar Labinitus dictus Herodoto l. 1. ad 3514: quo capta Babylone occisus est à Cyro auspiciis avuneuli Darii militante, ejusque post annum succesore.

*Quæ de Dario Medo, Esthere, & Cyro dicta sunt; in aurea dissertatione demonstrat Petrus Possinus vir plane doctissimus.*

*Monar-*

# *Monarchia Persarum.*

*Ætas V I. ad Christi Nativitatem. qua salvti mundi concessa est anno ejus conditi 4053 25. Dec.*

CYrus, qui moriente Astiage materno avo Regnum Persarum administandum susceperat, jura Uxoris, quæ Darij Medi unica erat hæres, eo abdicante, imperio Medorum, Persarum, & Babyloniorum potitur sedemque locat in Perside 3516. r. an: 9.

| | |
|---|---|
| Cambyses f. a. 3524. ad 3532. | 7. |
| Smerdis Magus m. | 7. |
| Darius Histaspis f. ad 3569. | 36. |
| Xerxes I. ad 3589. | 20. |
| Artaxerxes Longimanus ad 3629. | 40. |
| Xerxes II. m. | 2. |
| Sogdianus m. | 7. |
| Darius Nothus, sive Ochus, ad 3649. | 19. |
| Artaxerxes Mnemnon ad 3689. | 40. |

*Hujus fr. Cyrus Minor, post eum, sed Rege patre natus; unde lis & bellum infeliciter gestum ope Græcorum.*

| | |
|---|---|
| Artaxerxes Ochus ad 3714. | 26. |
| Arses seu Arsamus ad 3718. | 4. |
| Darius Artami f. ad 3724. | 6. |

# *Monarchia Græcorum.*

Alexander Magn: Victo Dario Græcorum Monarchiam inchoat ad 3730. 6. *Alexandro mortuo post varias bellorum vices Græcorum imperium in tria præcipuè regna dividitur; Macedoniæ, Ægipti, Syriæ: ab hoc cum Machabæorum libris numeramus annos Regni Græcorum.*

| | |
|---|---|
| Seleucus Nicator recuperata Babylone à 3142, ad. 3772. | 32. |
| Antiochus Soter ad 3792. | 19. |
| Antiochus Deus ad 3807. | 15. |
| Seleucus II. Callinicus ad 3827. | 20. |
| Seleucus Ceraunus ad 3830. | 3. |

Antiochus

| | |
|---|---|
| Antiochus III. Magn. ad 3867. | 37. |
| Seleucus Philopator ad 3879. | 12. |
| Antiochus IV. Epiphanes ad 3890. | 11. |
| Antiochus V. Eupator ad 3892. | 2. |
| Demetrius ſoter ad 3903. | 11. |
| Alexander Bala ad 3907. | 4. |
| Demetrius Nicator ad 3909. | 2. |
| Antiochus Balæ f. ad 3911. | 2. |
| Triphon Tyrannus ad 3914. | 3. |
| Antiochus Sidetes ad 3925. | 11. |
| Demetrius Nicator iterum ad 3929. | 4. |
| Antiochus Grypus ad 3958. | 29. |
| Antiochus Cyzicenus ſimul ad 3959. | 18. |

Seleucus V. Antiochus X. Euſebes, Philippus, Demetrius, Enceres, Tigranes, Antiochus Aſiaticus, Reguli potiùs, quam Reges in Syria; quæ à Pompeio redacta eſt in Provinciam 3991.

Pompeius M. Conſul ſine Collega 4002.

C: Jul Cæſar V. Dict. & Conſ. occiditur 4010.

C: Octavius, M: Antonius, M: Lepidus, Triumviri 4011.

## *Monarchia Romanorum.*

C: Octavius Cæſar Auguſtus, poſt Actiacam victoriam ſolus imperat. 4024.

*Omnes poſthac imperatores Cæſares & Auguſti appellati.*

Prætectus Urbis ſtabilis, ab Auguſto inſtituitur; primusque dicitur C: Clinius Mecænas, & poſt eum Meſſala Corvinus.

## *REGNA ET RESPUBLICÆ IN GRÆCIA.*

### *Ad Chriſtum Natum.*

*QUamvis vetuſtiſſimi Græciæ Reges à Neotericis in dubium revocentur, placet eos nihilominus ex optimorum ſcriptorum traditione referre.*

Sicyonlorum

Sicyoniorum Regnum in Poloponneſo inchoatur 1890 Ægialeus primus ibi regnat ann: 52. *Ab eo Peloponneſus quondam dicta eſt Ægialia.*

Europs f. 45. *Nomen dedit Europæ.* Telchis 20. Apis 25. Telxion 52.

*Cum felicissimè regnasset; post ejus mortem publici ludi, ejus honori sunt instituti.*

Sicyone ulterius regnant Thelxion 52. Ægydrus 29. Thurimacus 45. Leucippuus 53. Meſſapus 47.

Argorum Regnum incipit 2197.

Inachus 1. Argis regnat 50. Phoroneus Inachi f. & Meliſſæ 60.

*Inachidæ ab Inacho dicti Reges omnes Argivi*

Ab anno deinde mundi conditi 2300 ad 2500. Sicyone regnant Eratus 46. Plemnæus 48. Ortopolis 63. Marathon 30. Echyreus 55.

Argis regnant Apis 35. Argus 70. Criaſus 54. Phorbas 35. *Argus ob ſingularem prudentiam centoculus dictus.*

Athenarum Regnum inchoatum 2446.

Cecrops Ægyptius Athenis regnat 51.

Ab eo ſucceſſores 16. dicti Cecropidæ.

Ab anno mundi 2500. ad 2600. Sicyone regnant Corax 30. Epopeus 35. Laomedon 40.

Argis regnant Triopas 46. Crotopus 21. Sthenelus 9. Inachidarum ultimus.

Poſt huhc Danaus Ægiptius, pulſo Gelanore, regnat 50. *Ab eo Danaidæ.*

Athenis regnant Cranaus 9. Amphyction 10. Erichtonius 50.

Lacedæmoniorum Regnum incipit 2570.

Lelex I. Lacedæmoniorum Rex indigena.

Ab anno mundi 2600. ad 2700. Sicyone regnant Sicyon, à quo Regio dicta eſt Sicyonia, 45. Blybus 40.

Argis Lynceus, Danai ex fr. Ægyptio nepos 40. Abas 23. Prætus 17.

Athenis

Athenis Pandion 40. Erechteus 50.
Lacedæmone Myles Eurotas.
Corinthiorum Regnum incipit 2645.
Sisyphus, à quo Reges dicti Sisyphidæ; Rex I. Ornithion II.
Ab anno 2700. ad 2800. Sicyone regnant Ianiscus 42. Phæstus 8. Adrastus 4. Polypides 3.
Argis Acrisius Danaes pater 32: quo per imprudentiam à Perseo Danaes filio interempto, regnum Mycenas transfertur. 2742.
Mycenarum Rex I. Perseus 57. Taphius 17.
Athenis Pandion II. 25. Ægeus 48
Lacedæmone; Lacedæmon, Amyclas, Argolus, Cynortas, Oabalus.
Corinthi Thoas.
Ab anno 2800. ad 2900. Sicyone regnant Pelasgus 20. Zeuxippus 33. Sacerdotes post illum 33. His ab Agamemnone potestas omnis erepta.
Mycenis Stenelus 8. Euristheus 43. Atreus & Thyestes 8. Agamemnon 17. Ægistus 7. Orestes 7.
Athenis Theseus 31. Mnestheus 16. Demophoon 33.
Lacedæmone Tyndarus, Castor & Pollux Menelaus, Orestes.
Corinthi Damophon, Propodas.
Ab anno 2900. ad 3000. Athenis regnant Oxinthius 13. Aphidas I. Thymoetes 8. Melanthus 12 Codrus ultimus Regum 17.
Lacedæmone, Orestes, Thisamenus. Mox Heraclidæ qui Ducibus Temene Ctesiphonte & Aristodemo Aristomachi ff. 2951. redeunt in Peloponnesum: Temenes Argorum, Alethes Corinthi, Euristhenes & Proclus Lacedæmonis potiuntur. Ex his duo semper Reges apud Lacedæmones.
Mycenis Orestes, Thisamenus. Penthylus, Cometes, Orestis ff.

Corinthi

Corinthi Doridas, Hiantidas Siſyphidarum ultimi Alethes Ixior.

Ab anno mundi 3000. ad 3100. Athenis extincto Codro, Archontes perpetui quorum 1. Medon 20. Acaſton 36. Archippus 19. Therſippus 41.

Lacedæmone ex Euryſtenis poſteris, qui mox dicti ſunt Agidæ, Agis, Lecheſtratus, Labotas, Doryſſus.

Ex Proclidis Sous, Euripon Pritanis.

Corinthi Agelas, Primus Heraclidarum poſtremus, poſt quem Bacchis, à quo Bacchiadæ.

Ab anno 3100. ad 3200. Athenis Archontes, Phorbas 31. Megacles 30. Diognetus 28. Phereclus 19.

Lacedæmone regnant ex Agid, Ageſilaus I. Archelaus. Ex Proclid Eunomus, Polydectes, Charilaus Lycurgi ex fr. nepos.

Corinthi ex Bacchiadis Agelaſtus Eudemus, Ariſtodemas.

Ab anno 3200. ad 3300. Athenis Archontes Ariphron 20 Theſpieus 27. Agameſtor 20. Æſchylus 23. Alcmeon 2.

Lacedæmone ex Agid: Teleclus, Alcamenes, Polydorus. Ex Proclid Nicander, Theopompus.

Corinthi Pritanes. Magiſtratus annuus inſtituitur 3276.

Macedonum Regnum incipit 3240. Caranus R. I. 30; Cænus II. 28.

Ab anno 3300. ad 3400. Athenis Archontes Decennales; quorum I. Charops Æſchili f. mox poſt Erixiam VII. Archontes annui, quorum II. Creon 3368.

Lacedæmone regnant ex Agid: Eurycrates I. Anaxander. Ex Proclid Zeuxidamus, Anaxidamus.

Corinthi Cypſelus Tyrannus 3396.

Macedonum

Macedonum Reges usque ad Philippum Amyntæ, 22. non numeramus, quia nullius nominis.

Ab anno 3400. ad 3500. Pisistratus frustra obstante solone, potitur Athenis 3494. bis pulsus redit.

Lacedæmone regnat ex Agid, Eurycrates II. Leon, Anaxandrides. Ex Proclid. Archimus I. Agasicles.

Corinthi Periander Tyran. á 2427. ad 3467. *Post hunc de Corintho silet Historia.*

Ab anno 3500. ad 3600. Pisistratus bis pulsus, iterum potitur Athenis.

Hippias, & Hipparchus Pisistrato patri succedunt 3527, pelluntur 3541.

Redeunt annui Archontes.

Lacedæmone regnat ex Agid: Cleomenes I. Leonidas I. Plistarchus, Plistonax, Pausanias. Ex Proclid. Ariston, Demaratus, Leotychides.

Ab anno 3600. ad 3700. Athenis jubente Alcibiade præsunt. Quadringenti à 3642 ad 3650. Nam tunc captæ à Lysandro Lacedæmone, subjectæ fuere Triginta Tyrannis, quibus pulsis Democratia iterum inducta est 3653.

Lacedæmone regnat ex Agid. Agesipolis I. Cleombrotus I. Agesipolis II. Cleomenes II. Ex Proclidis Archidamus II. sive Archelaus, Agis II. Agesilaus II. Archidamus III.

Ab anno 3700. ad 3800. Athenæ Cassandro Macedoni se dedunt à quo Rector Phalereus instituitur 3736. Mox liberantur per Demetrium Poliorcetem 3747. Sed postea ingratæ ab eodem expugnantur 3753. & iterum liberæ 3764.

Lacedæmone regnat ex Agid. Arius, Acrotatus. Ex Proclid: Eudamidas I. Archidamus IV. Eudamidas II. Agis III. Proclidarum extremus.

Macedon: R. Philippus Amynthæ f. regnat à 3694. ad 3718.

Alexander Magnus f. ad 3730.

Post Alexandrum in Macedonia hoc seculo regnant Arideus fr. 5; Cassander 19; Philippus II, 1; Antipater & Alexander II, 3; Demetrius Poliorcetes 6; Pyrrhus m; Lysimachus 6; Meleacer, Antipater, Sosthenes, 2; Antigonus Gonatas 36.

In Ægipto regnat Ptolomæus Lagi f. ad 3778. 40.

Ptolem: Philadelphus ad 3807. 39.

Ab anno 3800. ad 3900. Lacedæmone Proclidis extinctis regnant ex Agidæ Areus, Leonidas II. Cleombrotus II. Cleomenes III. Mox Agidis etiam deficientibus brevi regnant, Agesipolis, & Lycurgus, atque post hos Tyranni Machanidas, & Nabis; quo cæso, prius paret Achæorum Reipublicæ superiore sæculo exortæ, denique Romanis.

Quintius Roman: jus dicit in Græcia omnesque ejus Civitates liberas esse jubet 3858.

Macedonum R. R. Demetrius II. 10. Antigonus Tutor 12. Philippus III. 12. Perseus 11. quo victo Macedonicum Regnum Romanis cedit. 3887.

Ægyptij Reges, Ptolemæus Evergetes ad 3823. 26.

Ptolemæus Philopator ad 3850. 27.

Ptolemæus Epiphanes ad 3873. 23.

Ptolemæus Philometor ad 3907. 35.

Athenæ quæ ab anno 3764. libertatem qualemcunque usurpaverant; anno 3969, à Sylla expugnatæ Romanis parent & abolentur Archontes.

Ab anno 3000. ad 4000. in Ægipto regnant, Ptolem: Physcon: ad 3937. 29.

Ptolemæus Lathurus ad 3954. 17.

Ptolemæus

Ptolemæus Alexander ad 3964. 10.
Ptolem: Lathurus iterum ad 3972. 8.
Ptolem: Alexander II. d. 19.
Ptolem; Alexander III. ad 3989. 17.

Ab anno 4000. ad 4053. Ptolem: Auletes ad 4003. 13.

Ptolemæus Dyonisius cum Sorore Cleopatra ad 4007. 5.
Cleopatra sola ad 4024. 17.

Post Actiacam pugnam in qua victa cum Antonio ab Augusto fuerat, cum M. Antonius sibi manus intulisset, & ipsa ultro periit; defecitque omnino Græcorum Imperium.

# *REGNA ET PRINCIPATUS EXTRA GRÆCIAM.*

## *Post Diluvium Ad Christum Natum.*

Antiquissimos cum Syncello ex Manethone, & Erathostene, Ægipti Reges agnoscimus; sed post Babylonios; quia sacris literis id magis consonum.

Menes, qui Jupiter Hammon postea est appellatus, intota Ægipto.

Post huius mortem ex filijs duobus alter Thebis, Memphi alter imperavit.

Athoris, qui Mercurius Thebis.

Tosorthrus, qui Æsculapius Memphi.

*Post hos in plures Dynastias divisa est Ægyptus.*

Pharao Mencheres R: Memphiticus in Ægipto Abrahamo æqualis. 2115.

*Pharaonis prænomen commune fuit Ægipti Regibus*; ut Cæsar & Augustus Rom: Imperatoribus.

Elephantini Reges, in eadem Ægipto, ex Africano; *cujus tamen commentitias Dynastias cordati rejiciunt.*

Cres à quo insula nomen accepit, in Creta regnat: post eum Jupiter hujus nominis in Creta primus.

*Jovis nomen pluribus Regibus olim commune. Videantur Vossius de orig: idolol: & Huetius in Demonstrat. Evang:*

Slavius ut patrij scriptores affirmant, primus regnat in Hibernia 2281.

Ab anno mundi 2300. ad 2500. In Ægypto regnat Pharao Amesis, sive Ramesis, ut alij malunt; quo regnante Joseph ingressus est Ægyptum 2306.

In eadem Ægipto Reges Tanitæ dicti Pastores; quorum primus Salatis seu Saites V. *Marshamum in Canone Chr:*

Inter alios ibidem Memphitarum Reges memorantur Amenophis II. seu Memnon, Orus Poetis Busiris in hospites ferus, Thermotis Ori filia, Mosis in fluvio expositi servatrix.

Ab anno 2500. ad 2600. In Ægipto Reges Pastores qui usque ad finem XII. seculi post diluvium regnant.

Inter Memphitarum Reges ibidem memoratur Pharao Cenchris, qui fugientes Hebræos insequens Rubri maris fluctibus haustus, cum suis interiit.

Troiæ R. I. Dardanus Jovis & Electræ f. Atlantis nepos ab anno 2574. 31. mox Erichtonius 65.

Ab anno 2600. ad 2700. In Ægipto præter Tanitas pastores, regnant apud Thebanos Maris, Siphous, Phouron, seu Nilus.

In Creta Iupiter Taurus, à quo rapta est Europa. Post eum Minos, Rhadamantus Sarpedon ffr.

Troiæ Rex Tros à quo dicta Troja 70. *Hujus fr Callirrhoe pater Ganimedis, & Assaraci, à quo genitus Anchises Æneæ pater.*

Ab anno 2700. ad 2800. In Ægipto Reges

ges Thebani, & Tanitæ Paſtores.

In Creta Jupiter III. Saturni f. pulſo patre. Hujus ffr. Neptunus & Pluto.

Trojani Reges Ilus à quo Ilium 54. Laomedon 36.

Latii ſeu Aboriginum Rex Janus à 2722. 35. Poſt eum Saturnus ex Creta profugus 36. Picus f. 37.

Ab anno 2800. a 2900. In Ægipto regnante apud Thebanos Thumnoſi pulſi Paſtores; qui poſt annos 13. redeuntes iterum pulſi ab Amenophe.

In Creta Minos II. Ariadnæ, Androgei, & Phædræ pater.

Troianus Rex Priamus, ſub quo Troja everſa, 40.

Latii Reges Faunus 44. Latinus 46. Æneas Troja profugus ductâ Laviniâ Latini S. 4. Aſcanius f. 38.

Lydorum R. primus Argon Herculis f. 2835. Poſt eum ignoti Succeſſores ad Candaulem.

Ab anno 2900. ad 3000. In Ægipto apud Thebanos ex Manethone regnat Orus, ſive is de quo dictum, ſive alius. Mox tota regio in ditionem unius redigitur. Memorantur præcipuè Acencheres tres, Rhameſſes duo.

Latini Reges, Silvius Poſthumus 29. *Ab hoc Reges Albæ dicti ſilvij.* Æneas Silvius 31. Latinus II. 31.

Tyriorum Rex I. Abibalus 2984. & poſt eum Hiramus f. Davidis amicus 60.

Sibdagetus primus tria ſimul regna poſſidet Sveciam Norvegiam Gothiam 2940.

Danus primus regnat apud ſolos Danos, ijsque nomen facit 2983.

Ab anno 3000. ad 3100. In tota Ægipto Amenophis IV. & poſtea Seſoſtris, ſeu Sethoſis, Seſonchis, in literis Seſac, qui victor latè per Aſiam dominatus eſt.

Latini Reges, Alba Silvius 39. Capetus 26. Capys 28.

Tyriorum Reges 26. Baleazarus Hirami f. & post hunc usque ad Pigmalionem Reges 7. nullius nominis.

Hispanis imperant Celtæ & & Rhodij.

Ab anno 3100. ad 3200. In Ægipto Rhamses, mox Amenophis V. quibusdam Memnon, & Rameſſes.

Latini Reges Calpetus 13. Tyberinus 9 *Ab hoc Tyberi nomen factum.* Aremulus Agrippa 41. Alladius, sive Aremulus Silvius 19.

Tyriorum R. XII. Pygmalion 47. Sichæo patruele per fraudem interempto infamis.

Carthago Urbs, & Regnum 3166. Regina Dido Tyria, Sed postea in rempublicam conversum est.

Ab anno 3200. ad 3300. Ægyptiorum in Asia imperium deficit, Ægyptus in plures Regulos dividitur. Celebrantur ex his Necepsus, Nechos, Bocchoris, qui Necho fugiente cæsus est à Sabacone Æthiope, qui annos 50. regnavit.

Latini Reges Aventinus 37. *Nomen dedit Aventino colli ubi sepultus.* Procas 23. Amulius 18. Numitor 3. Hispanis imperant Phœnices, quorum opes maritimæ ingentes.

Ab anno, 3300. ad 3400. In Ægipto regnat Sous ad quem missi ab Osea Israelis R. Legati; Tauracus; mox Dodecarchia quâ brevi sublatâ, regnat Psammitichus.

Lydorum Reges Mermnadæ; quorum I. Gyges, occiso Candaule 3340. r. 36.

Post hunc usque ad Crœsum; Ardys, Sadyates, Aliates.

Romanorum R. I. Romulus 3301 r. 37 *Interregnum an.* 1. Numa Pompilius 43. Tullius Hostilius 32.

Ab anno 3400. ad 3500. Ægyptiorum Reges Nechao sive Nechos, Psamis, Apries.

Romano-

Romanorum Reges Ancus Martius 24 *Feciales instituit*, *Patres* 100. minorum gentium legit. Tarquinius Priscus 38. *Capitolium fundat*; Servius 30. *Populum in* 30 *Tribus dividit.*

Carthaginensium opes Regulis finitimis domitis, terrâ mariq; crescunt.

Argantejus regnat in Hispania.

Ambigatus Biturigum in Gallia Rex Celtis imperat.

Ab anno 3500. ad 3600. In Ægypto regnat Amasis, Psammenitus ex Herod, & Diodor. Mox Cambyses Regnum ad Persas transfert 3529.

Lydorum Regum ultimus Crœsus à Cyro captus 3510.

Romanorum R. ultimus Tarquinius superbus 25. Pellitur ob vim à filio Lucretiæ illatam 3545.

Consules creantur L. Jun: Brutus et Tarquinius Collatinus; eoque abdicante, Valer: Publicola. Dictator I. T. Lartius Flavus 3556.

Carthaginenses Hispaniæ Domini 3556.

Cappadociæ R. 1. Pharnaces Cyri Sororius.

Sicilia sub Tyrannis Syracusanis 3569; libera 3588.

Ab anno 3600. ad 3700. In Ægypto post Persas indigenæ Nephræus, & Taclion regnant.

Romæ decemviri 3603. & post annos tres iterum Consules.

Ibidem Tribuni Militum consulari potestate aliquoties creati; & 1. 3610.

Censores primò instituti 3611.

Romæ servorum conjuratio detecta 3635.

Sicilia iterum sub Tyrannis 3648. Dionysio scilicet Seniore, & Juniore.

Anarchia Romæ 3678. per annos 5.

Consules Romæ confirmati 3688.

Ab anno 3700. ad 3800. In Ægypto, fugiente.

giente in Æthiopiam ultimo Regum Nectenabo, Persæ iterum usque ad Alexandrum Magnum dominantur.

Carthaginenses terrestribus, maritimisque opibus præpollentes terrarum imperium affectare incipiunt.

Romani post Tarentinos, Picentes, & Salentinos domitos totus Italiæ Domini.

Sicilia iterum libera 3708, Romanorum beneficio.

Fergusius ex Hibernia vocatus initium dat Scotorum Regno.

Ponti Bityniæ, Armeniæ Reges, post Alexandrum magnum exorti.

Pergami Princeps I. Philicterus Spado cui succedit fr. Eumenes 3789.

Romani Siciliam I. mox Sardiniam, & Hispaniam, Carthaginensibus victis in provinciam redigunt, eamq; dividunt in citeriorem, & ulteriorem.

Ab anno 3800. ad 3900. Pergami R. I. Attalus I. Eumenis f. 3812. Mox Eumenes II. & Attalus II. Eumenis fr.

Parthorum Rex I. Arsaces; à quo Arsacidarum familia, & Reges posteri, Arsaces, 3808. Huic succedunt Arsaces II. Priapacius, & Phraates I.

Ab anno 3900. ad 4000. Romani eversa Carthagine Africæ Domini, victis Achæis, delecta Corintho, Græciam in provinciam redigunt. 3908.

Pergami Rex Attalus III. Populum Romanorum regni & opum suarum hæredem scribit 3921.

Gallia Narbonensis fit Romanorum Provincia. 3933.

Africani Junioris, & Marij in Africa, Syllæ & Pompeij in Asia, Cæsaris in Europa victorijs, Rom: propagatur imperium. Ci-

Ciceronis consulis prudentiâ & eloquentiâ Respublica Romana à nefariis Catilinæ consilijs liberata 3991.

Ab anno 4000. ad 4053. Parthis imperat Mithridates I. Phraates II. Artabanus I. Mithridates Magnus, Orodes Crassi victor.

Romani in Europa, in Africa in Asia rerum latè potiti, Reges omnes finitimos, vel socios habent vel vectigáles; ac tandem Ægypti, quod unum supererat è Græcorum imperio Regnum, Domini 4024.

Parthis imperant Phraates III. Tyridates & Phraates IV.

Scotorum Historici Metellannm decimumseptimum Regum suorum numerant.

## *BELLA POST DILUVIUM.*

### *Ad Christum Natum.*

NInus latius imperandi studio flagrans, armis Imperium primus propagat, pluribus domitis Asiæ populis.

Idem circa annum conditi orbis 1990, Rege Zoroastre debellato Bactris potitur.

Semiramis Virago Mediâ Persidè Ægypto alijsque Provincijs subactis; cum Indis felici principio, exitu tristi bellum gerit.

Bella inter Vexorim Ægipti & Tanaim, Scythiæ Regem antiquiora ex Trogo Justinus memorat; sed vel obscura vel fabulosa censentur.

Ismael Abrahami f. Arabiam bellando subigit 2261. *Salian*: Ex eo feroces bello gentes progenitas, Ismaelitas, Agarenos, Arabes, Saracenos, omnes ferme tradunt.

Telchines & Cariathæ cum Phoroneo bellum gerunt. 2264.

Telchines Talasio & Caretro Ducibus vincuntur à Phoroneo 2771.

Telchines, qui victi, & Peloponneso pulsi primo Cretam deinde Cyprum armis occupaverant; tandem Rhodo potiuntur. Malefici homines fuisse traduntur, solo aspectu omnia effascinantes. *Hesichius Suid.*

Mosis in Ægypto bella quæ Josephus memorat, cordatioribus viris fabulosa videntur.

Chaldæi pugnant in Phænices 2507.

Eleusinii, adscito Eumolpo Thrace bellum cum Athenienſibus gerunt 2669.

Tros in Tantalum Mæoniæ Regem qui Ganimedem rapuerat, arma movet 2678.

*Tantali jussu, qui Phrygius Jupiter est appellatus, in navi, cui Aquila nomen erat avectus est. Hinc fabula.*

Bacchi, Jovis & Semeles filii Judica expeditio 2720. *Aliis nominibus Liber Dionysius.*

Perſei Jovis & Danaes f. expeditio in qua Meduſam obtruncat, Andromeam Cephei filiam liberat 2733.

Siculi qui Latio pulsi per Aorigenes à Morge Itali f. sedes acceperunt in Oenotria; Siculo tandem Duce Trinacriam armis occupant; quæ ab illis Sicilia est appellata 2770.

Amphitryo Alemenæ maritus armis inclytus cum Telebois bellum gerit.

Septem Duces ad Thebas 2833.

Epigoni Thebis potiuntur 2843.

Amazones Asiam armis occupant; mox in Africam irrumpentes, ab Hercule, & Theseo superantur. 2845.

Bellum Troianum ob Helenam Menelai uxorem à Paride raptam 2861.

Troja capta, & incendio comsumpta 2870.

Bellum Æneæ cum Turno 2872.

Hera-

Heraclidæ Athenis bello infesti, sed victi se devovent.

Amazones per Asiam arma circumferunt. 2906.

Heraclidæ hoc est Herculis posteri Peloponnesum occupant, Ducibus Temene, Ctesiphonte, & Aristodemo 2951.

*Nugari videntur; qui Albionem Britanniæ, nomen hoc avo, à Brito, sive Bruto Ascanii filio consecutam tradunt, docentes eum illic primum regnum auspicatum; cum ante habitaretur à Gigantibus.*

Sesac in sacris literis, apud prophanos authores Sesostris, Sethos, & Sesonchis, ac Sesonchosis Ægypti R. Hierosolymâ potitus, Templi thesauros asportat 3064.

Idem Colchos, & Getas armis domuisse, regionesque omnes à se subactas trophæis insigniviisse scribitur

*Calvisius perperam duos opinatur esse Sesacum & Sesostrim. Videatur Marshamus in Canon: Chron: Secul:* 14.

Bella aliquot levia Archelai & Charilai Lacedæmoniorum Regum in Peloponneso.

Tyberinus dum victus ab hostibus fugit, Tyberi mergitur eique nomen facit.

Sabaco Æthiopum R. profligatis pluribus Ægipti Regulis, eâ potitur, vel in fine huius, vel initio sequentis sæculi. Cumque in ea regnasset annos 50. somno monitus ultro abijt, *Herod libro* 2.

Assirij Duce Theglatphalazar, Rhasi Rege obtruncato Damasco potiuntur; Syriam populantur; incolas captivos abducunt 3296.

Theopompo Lacedæmonijs imperante hi de finibus Thyreatum cum Argivis dimicarunt. *Pausan l.* 3. *Euseb.*

Ab anno 3300. ad 3400. fuere hæc bella.

Romuli

Romuli cum Sabinis, Camerinis, & Fidenatibus.

Sennacherib Æthiopes, & Ægyptios bello profligat 3323.

Bellum vicennale inter Messeniacos & Lacedæmonios finitur 3330.

Ardys Lydorum R. Gygis f. Milesijs bellum intulit 3361. *Herod l. 1.*

Bellum Albanis à Tullo Hostilio illatum; Horatij Curiatios vincunt 3387.

Fidenates 3389. Sabini à Romanis victi 3392.

Ab anno 3400. ad 3500. Ancus Martius Latinus Fidenates, Sabinos, Vejos vincit; Tarquinius Sabinos, qui tandem domiti 3452.

Scythæ armis Asiam adepti tenent à 3429. ad 3440.

Sadyates avus, Alyates Cræsi pater Lydorum R. R. Milesios bello vexant.

Nabuchodonosor M Syros & Ægyptios armis domat; Hierosolymâ potitur 3428.

Idem Arabes, Elamitas, Medos vincit; Ninivem occupat 3452.

*Quæ de Cyro à Tomiri Scytharum Regina victo, & caso traduntur ab Herodoto; apud eruditos vix fidem inveniunt.*

Ab anno 3500. ad 3600. Porsena Romam obsidet. 3547.

Posthumius Tubertus victis Sabinis primus triumphat Romæ 3551.

Marathonia pugna Duce Miltiade 3564.

Leonidas cum 300. Laconibus ad Thermopylas 3574.

Themistocles Persarum ad Salaminam victor 3574.

Bellum sociale contra Athenienses à 3596. ad 3598.

Ab anno 3600. ad 3700. Athenienses à Bæthis cæci 3605.

Corinthij

Corinthij à Corcyreis victi 3619.

Athenienſium ad Potideam victoria 3622.

Bellum Peloponneſiacum inchoatur 3623. per annos 27. inter Athenienſes & Lacedæmonios.

Conon Athenienſis Perſas vincit ad Gnidum navali prælio 3660.

Vei à Camillo expugnati 3668.

Galli ab eodem, poſt Romam incenſam cæſi 3665.

Bellum Sacrum Græcorum contra Phocenſes ſacrilegos à 3699. ad 3708.

Ab anno 3700. ad 3800. Philippi Macedonis in Græcia bella.

Bellum Samniticum à 3711. per an: 71 ad 3782. Triumphorum 24. materies.

Alexander M. per Europam, Aſiam, & Africam victor arma circumfert ab anno 3620. ad 3730.

Romanorum cum Pyrro Epirotarum R. bellum 3774.

Gonatæ bella cum ſpartanis, & Athenienſibus 3785.

Bellum Punicum I. Siculis contra Carthaginenſes Romanorum opem implorantibus 3790.

Romani primò rem nauticam attingunt, & Duillo Duce, nobilem de pœnis victoriam referunt 3794.

Ab anno 3800. ad 3900. Pœni Romanos grandi clade profligant prope Drepanum 3805.

Pugna Roman: & Carthag: ad Ægates 3812.

Bellum Illyricum 3825.

Punicum II. 3836. Pugna ad Thraſimenum 3837. Cannenſis 3838.

Aſdrubal à C: Nerone ad Metaurum cæſus 3847.

Annibal ſcipione Afric: victus in Africa 3852.

Bellum

Bellum Romanorum cum Macedonibus 3854.
Bellum Rom: cum Antiocho Magno 3863.
Bellum Rom: cum Perseo 3883.
Ab anno 3900. ad 4000. Viriathus Lusitanus fortiter contra Romanos bellum gerit à 3904 ad 3915.
Bellum Punic; III. 3905 In eo Carthago eversa 3908.
Bellum Iugurthinum ad 3905.
Marij de Cimbris victoria, & bellum servile in Sicilia 3953. Italicum seu Marsicum 3963. Mithridaticum 3966.
Bella Civilia Cinnæ, Marij, Syllæ, Sertorij, ab anno 3967 ad 3981.
Bellum servile Spartaco incentore 3981.
C. Julius Cæsar ab anno 3995. ad 4005 in Gallia Germania, & Illyrico, rem Rom: feliciter gerit.
Ab anno 4000. ad 4053. M. Crassus cæsus à Parthis 4001.
Bellum Civile inter Cæsarem & Pompejum 4005. Pugna Pharsalica 4006. finis Belli Civilis 4009.
Cassius & Brutus ab Octavio, & M. Antonis victi 4012.
Bellum Perusinum 4014
Ventidius Bassus de Parthis triumphat 4021.
Actiaca pugna 4023.
Parthi sponte signa de Crasso rapta, & captivos restituunt 4034.

# DISCIPLINÆ SEVERIORES.

## *Post Diluvium ad Christum Natum.*

NOe scientias quas à majoribus acceperat ante Diluvium in filios & nepotes propagat.

Chaldæi

Chaldæi, Cæli Syderumque ſpectatores Cæleſtium motûs & effectûs notare incipiunt 1900. annis ante Alexandrum Magnum. *Simplicius in Ariſt.*

Mesraim Chami f. primus docet Ægyptios.

Babylonij, Aſſyrij, Chaldæi primi Philoſophiam profitentur, teſtibus Ariſtotele Socione & Laertio.

Athotis, ſive Theut primus numeros invenit. *Plato*

Ur Chaldæorum, Abrahami patria, Academia Syderum ſcientiâ nobilis 2101. qui docent Ægyptijs traditam ab Abrahamo Aſtrologiam, improbantur. Ut id perſvadeat lectoribus Artapanus apud Euſeb L. 9. fingit Abrahamum annos 20. manſiſſe in Ægypto.

Libellus Ieſitra, quem ſub Abrahami nomine oſtentant Hebræi, procul dubio ſuppoſititius. *Genebrard.*

Heber ſeculo 23. incipiente publicus rerum Divinarum Magiſter. *Abulenſis & Lyranus in cap. 25. Geneſ.*

Qui Druydas in Gallia ſeculo 24. floruiſſe docent, ſomniari videntur.

Joſeph in Ægipto Mercurialium virorum Mecœnas, & veræ ſapientiæ Magiſter. *Abulenſis.*

Theman urbs Idumææ, Jobo florente literarum ſtudijs nobilis *ſſ. Interpretes.*

Prometheus, & Atlas Aſtrologiæ cultu celebes.

Moyſes Ægyptiorum literis excolitur.

Chaldæi Aſtronomi in Orchenos, & Borſipenos diſtincti. *Voſſius*

Seculo 25to. tota doctrinarum gloria erat adhuc apud Chaldæos, Ægyptios & Indos.

Mercurius II. ſive Hermes Ægyptius Triſmegiſtus, quia Rex Sacerdos Philoſophus, collegit doctrinæ monumenta quæ Mercurius primus jaſ-

ſerat

ferat in ſtelis deſcribi vulgavitque primus.

Suppoſititij tamen libri Pemandræ, & Aſclepij nominibus inſcripti.

Endymion Paſtor in Cariæ monte Latmo ob Lunæ curſum diligentiùs obſervatum; ejus amator à Poëtis dictus.

Cariath ſepher, hoc eſt Civitas literarum, Academia Palæſtinæ, ante Othonielis tempora SS: *Interpr*:

Arithmeticæ inventum Phœnicibus tribui conſvevit; quia mortalium primi mercaturam exercuiſſe hoc ævo cenſentur; ſed ejus inventio, ut monuimus, longè vetuſtior.

Mercurius Ægyptius hujus nominis quintus, ut Ciceroni & Lactantio placet floret ſeculo 27.

Im Urbe Antandri ſub Ida Phrygiæ monte literarum Academiam floruiſſe docet Athenæus ſeculo 28vo.

Ænigmatibus proponendis & ſolvendis ejus ævi ſapientes exercebantur; ut apparet ex Samſonis hiſtoria, & Oedipodis fabula.

Perſeveravit idem ſapientiæ experimentum ad Æſopi fabulatoris tempora, út è Sabæ Reginæ Salomonem adeuntis hiſtoria, & ejuſdem Æſopi vita licet agnoſcere.

Najoth hoc eſt, (ut interpretatur Chaldæus) *domus doctrinæ*, Sedes erat Samuelis, in urbe ſive agro Ramathæ in qua Hebræos adoleſcentes ſacris literis informabat. *Abulenſis Serrarius.* Abela Palæſtinæ Academia: *Cornel: à Lapide & alij, in* C. 20. *l.* 2. *Reg.*

Calcol & Dorda ffr. ſapientiæ & Philoſophiæ laude nobiles *Joſeph. antiqu*: *l.* 8. *c.* 2.

Salomon Philoſophorum Sapientiſſimus, Proverbiorum, Eccleſiaſtis & aliorum, qui periere librorum ſcriptor, in Academia, quam Hieroſolymis munificentiſſime fundaverat bonas artes profitetur. *Joa*: *Pineda de Rebus Salomonis.*

Damnatus

Damnatus liber *Clavicula*, falso illi tribuitur.

Græci in Ægyptum peregrinantes doctrinarum studia ad suos reportant; quas tamen fabulis corrumpunt.

Inter eos numeratur Homerus.

Omnis posthac Theogonia, & Philosophia Græcorum, ab Homeri & Hesiodi fontibus fluxit; qui ab Hebræis, & Ægyptijs accepta fabulis & commentis Pœticis involuta posteris tradidere; eosque sequentium sæculorum scriptores imitati, omnia plusquam Cimmerijs tenebris obduxerunt. *Videatur Huetius in Demonstr: Evangel: l. Propos. 2. cap. 2. & Pineda de Rebus Salomonis.*

Seculo 33tio Abaris Philosophus an Magus, è Scythia, de cujus prodigiosâ sagittâ mira veteres prodidere, Athenas legatus à suis, Græciam lustrat.

Astronomos hoc ævo floruisse docet consignata literis Eclipsis solis 24 Junij 3263.

Seculo 34to Sybilla Eritræa Sapientiæ famâ nobilis.

Herophila Sybilla Samia.

In Numa Pompilio Romanorum R. Philosophiæ rudimenta quædam apparent. Qui Pythagoricum fuisse docent manifesti erroris arguuntur, quia duobus ferme ante Pythagoram sæculis floruit. Ejus libri anno V. C. 573. reperti à Prætore lecti, damnatique, & in publico foro combusti.

Seculo 35to Holda Prophetissa Sapientiâ nobilis Hierosolymis Scholas moderatur. *Genebrardus.*

Septem Sapientes in Græcia florent, Thales, Solon Myson, Cleobulus, Chilon, Bias Pittacus, Epimenides Cretensis.

Æsopus moralem Philosophiam per fabulas tradit.

Thales Milesius ab Ægyptijs doctus, Jonicæ Philosophiæ genus instituit.

Massilia condita; & apertis Alpibus, Philosophia ad Gallos, & Britannos accessit, Druydis illam tradentibus.

Seculo 36to florent Anaximander Zodiaci repertor; Xenophanes Eleaticæ sectæ parens; Pythagoras famius, Italicæ Philosophicæ conditor; Cleostratus qui duodecim in Zodiaco signa notavit; Heraclitus, Democritus, Philolaus Crotoniata, qui terram circa solem circumvolvi primus docuit; Diagoras; Harpalus qui Cyclum Lunæ solarem instituit; Parmenides Eleates Dialecticæ inventor, quique primus terram rotundam in omnium orbium centro statuit.

Anaxagoras Clazomenius ex Asia Scholam transtulit Athenas; ubi Socratem, Euripidem, & Periclem docuit.

Seculo 37mo Socrates moralem Philosophiam devocavit è Cælo. *Cic:*

Melissus Physicus Empedocles Agrigentinus; Meton Enneadecateridem publicat 3621; Leucippus Atomorum inventor; Democritus Abderita.

Plato veteris Academiæ institutor; Euclides Megarensis auctor sectæ contentiosæ; Antisthenes, Cynicæ; Architas Tarentinus; Aristippus à quo secta Cyrenaica; Eudoxus Gnidius Lysis Pythagoricus, cujus aurea carmina sub Pythagoræ nomine circumferuntur.

Seculo 38vo Phædo Eliensis Eliacæ sectæ conditor; Speusippus Platonis nepos ejusque in Academia Successor.

Aristoteles Peripateticorum princeps.

Xenocrates Speusippi successor; Philippus Metonensis; Calippus Cyzicenus auctor periodi 3724. Anaxarchus Abderita; Diogenes Cynicus; Crates Thebanus.

Theo-

Theophrastus Philosophiam Aristotelis exornat.

Epicurus voluptatis patronus; Zeno Cithyeus Stoicorum parens: Strato Theophrasti Successor.

Aristotelis libri Attali II. metu libros undique colligentis, conduntur à Nelo Sceptio & diu latent.

Seculo 39no. Jesus Sirachi f. Ecclesiasticum ex Ethicis Salomonis libris concinnat *Huetius ex aliis.*

Berosus Chaldæus Astron: Apollonius Sergæus, Aristarchus Samius, Archimedes Syracusanus, Mathematici Nobilissimi; Euclides Geometra sub Ptolomæo Lagi, male à quibusdam cum Megarensi confunditur.

Cleanthes Stoici Zenonis; Lyco seu Glyco Stratonis Peripathetici auditor; Athenodorus Solensis Isterius; Hermippus Smyrnensis; Lacydes novæ Academiæ Auctor; Chrysippus Cleanthis Discipulus; Eratosthenes, Agatharchides Gnidius, Panætius

Seculo 40simo Acresilas Auctor Academ: II. Pyrrho Sceptius à quo sceptici, seu Pyrrhonij, quibus omnia incerta.

Tarsus in Cilicia nobile literarum emporium *Strabo l.* 14.

Hipparchus, & Geminus Astron: Aristobulus Philos: Hebræus, Carneades Cyren: à quo Academ: III. Cresibus Pneumaticus, Hiero Mechan: Philo & Charmides Academ: IV, Antiochus Philonis Auditor Academ V, Conditores. Diogenes stoicus. Philo laudatus, & Dionysius Magnesius Ciceronis Magistri.

Critolaus Peripatet. Zeno Epicureus quem Cicero laudat.

Captis per Synam Athenis, Aristotelis & Theophrasti libri ex Bibliotheca Apellicontis Teij Romam deferuntur teste Plutarcho. Hinc Aristotelica

ſtotelica ſecta, quæ per tria ſecula aruerat; Andronico Ariſtotelis 1. Scholiaſte revireſcit.

Seculo 41mo. M: Tul: Cicero & M: Terentius Varro Romanorum ante ſe omnium doctiſſimi.

C. Nigidius Figulus, Anaxilaus Laryſſæus Pythagorici, & Magicæ artis ſuſpecti.

Andronicus Rhodius, Jaſon Stoicus, Theodorus Tripolites, Philoſophi.

Soſigenes Aſtronomus, cujus præcipuè operâ Cæſar Kalendarium inſtauravit.

M: Vitruvius Pollio Architectus princeps; Dyoniſius Geographus.

## *JURISPRUDENTIA, MEDICINA.*

SÆculum ſine Principibus, & legibus, ac procul à bellis, aureum à Poëtis eſt appellatum.

Zundavaſtavu pervetuſtum Perſicarum legum codicem, ( qui ab Euſebio Perſicarum rerum ſacra collectio dicitur ) Zoroaſtri à Deo datum, æmulantes Hebræorum gloriam Perſæ finxere. *Huetius.*

Medicina inventa eſt à Toſorthro Ægypti R. quem Æſculapium dixere: ſcripſiſſe fertur Anatomicos libros. Videatur Marſchamus in Canon. Chronol. Sæcul. 1.

Prima lex Abrahamo datur à Deo, circumcifionem illi & poſteris imperante, 2125.

Phoroneus primus in Græcia leges condit; vagos, ac diſperſos homines in unum cogit; mœnibus ſepit, 2247.

*Hæc Græci; ſed negat Joſephus in Diſſert: adverſus Apionem; docetque, Græcorum omnes Legislatores pra Moſe recentes eſſe.*

Medicinæ repertorem Apim Ægiptium plurimi agnoſcunt. Et cum ejus imagini Symbolum

lum ſolis ineſſet; hinc Æſculapium ſuum, quem Græci medicinæ parentem prædicant, Apollinis Filium dixere. *Huetius.*

In Joſephi Patriarchæ familia fuiſſe ſervos Medicos, Sacræ literæ teſtantur *Geneſ.* 50.

Seculo 26to. In Sina monte leges à Deo acceptæ Hebræis per Moyſem datæ.

Eodem prorſus anno 2545. quo Moyſes Synedrium inſtituit, Athenis Areopagus eſt conſtitutus *Salianus.*

Moyſem Medicæ artis peritum, ac proinde ob hoc etiam ex eo Æſculapium effictum à Græcis fabularum architectis contendit Huetius *in Demonſtr. Evangel.*

Vetuſtiſſimum codicem Chaſter, Religionis dogmata complexum Seculo 27mo à Deo traditum Bremavio Patriarchæ fabulantur Indi. *Huetius.*

Minos Cretenſibus, Rhadamantus Lycijs jura ſeveriſſima tradunt.

Melampus Argivus Medicus Rege Præto. Huic templum erectum, & ſacrificia ſtatuta ſcribit Pauſan: c: 1. Libri tamen, qui ſub ejus nomine prodiere, ſuppoſititij cenſentur.

Seculo 28vo Mercurius Ægyptiorum Legislator. Cic: 3. de Nat. Deor. Lactant. l. 1. c. 6.

Indi à Baccho domiti, & manſuetiorum legum cultu imbuti ſunt. *Arrian de Geſtis Alexandri.*

Acriſius Argivorum R. Amphyctiones graviſſimum Græciæ Conſilium inſtituit. Alij tradunt ab Amphyctione Heleni f. conſtitutum. Conſtabat primo ex ſeptem, poſtea ex tredecim Græciæ Civitatibus. *Strabo l.* 8. 9.

Athenienſibus à Theſeo leges datas, Plutarchus docet in vita eiusdem.

Chiron medicus Panaceæ inventor, & Achillis præceptor.

Æsculapius Chironis discipulus & Medicorum celeberrimus apud Græcos; qui ab Ægyptio Æsculapio hoc ei nomen fecere. Cic. l. 3. de Natur: tres Græcorum Æsculapios agnoscit.

Machaon, & Podalirius Æsculapij filij & artis hæredes, Trojani belli tempore curandis vulneribus celebres.

Seculo 30simo. Italus Telegoni f. leges Oenotrijs tulit. *Hygin. fab.* 127.

Prodicus Æsculapij discipulus medicinam instituit, quam Jatralepticem vocant. *Plin. lib.* 29. *c.* 1.

Iatraleptice medicina apud veteres erat quæ ungventis, & perfrictionibus medebatur corporis morbis. Jatraplitæ hi, quorum operâ Medici in ungendo utebantur.

Seculo 31mo Celeberrimum Salomonis judicium inter fœminas de filio contendentes.

Salomone Rege medicos floruisse docet ejusdem documentum de honore medicis habendo apud Ecclesiasticum *capite* 38.

Quin & ipsum Salomonem Medica scripsisse testantur Josephus & alij; ac inter ea censendi libri de plantarum virtutibus quas posteris naturæ scrutator egregius aperuit.

Seculo 32do. Lycurgus Chariali nepotis tutor integerrimus, & spartanorum Legislator 3170 Ad temperandum solutum Regum imperium Synedrion 28. Seniorum addidit. *Plutarch.*

In Medicorum arte plusquam in ope Divina spei posuisse, Asæ Regi meritò vitio datur. *Paralip.* 2. Atque hinc eos, hoc ævo magno in honore, fuisse conjicimus.

Seculo 33tio Ephori Spartæ instituti à Theopompo Rege 3294. *Tales erant Ephori apud Lacædæmonios, quales apud Romanos Tribuni plebis, ut enim à Consulibus ad Tribunos ita à Regibus ad Ephoros cuique provocare licebat.*

Medicos

Medicos magnopere ab Hebræis cultos Isaiâ vaticinante, conjectare licet *ex cap.* 3. *Prophet.*

Seculo 34to Zaleucus Legislator Severissimus paulo post Locros conditos, ijs leges dedit.

Draco sub initium sæculi sequentis, Athenienſibus non tam atramento quam sangvine jura scribit.

Seculo 35to Solon abrogatis Draconis legibus commodiores *Athe*niensibus tulit 3460.

Herophilus Medicus floruit; qui Phalaridem Tyrannum sanitati restituit testibus Cicerone, Plinio, & Plutarcho.

Mirum est quod prodit Mart: Capella l. 3. *Herophilus agrorũ venas rythmorũ collatione pensabat.*

Herophilus, & Erasistratus, nocentes homines, à Regibus ex carcere acceptos, vivos incidebant *Celſ. l.* 1. *cap.* 1.

Seculo 36to P. Papirius collegit Jus Roman: quod ab eo Papirianum est appellatum.

Zamolkis Pythagoræ auditor leges dat Getis.

Confutius Legislator Sinarum 3562.

Democede, Acron Agrigentinus Medicinæ Empiricæ parens, Herodicus Hippocratis Magister, Medici.

Seculo 37mo Charondas Thurinis; Archita Tarentinis; Parmenides Eleatibus; Eudoxus Gnidijs; jura deſcribunt.

Romani decemviri leges à Græciæ civitatibus acceptas in duodecim Tabulis descriptas proponunt; eas exul Hermodorus Ephesius interpretatur.

Ctesias Gnidius, Philisto Siculus, Crito Cosmedicæ inventor, Menecrates Syracusanus, Endoxius Gnidius, medici: Hippocrates Medicorum omnium Princeps.

Seculo 38vo Appius Claudius cæcus Jurisconsultiss:

Tib:

Tib: Coruncanus primus jus Civile Romæ professus est.

Dexippus Cous Hippocratis discipulus; Nicias Pirrhi R: Philippus Acarnan, Alexandri M. Medici. Item Erasistratus, qui & Cleombrotus, ut recte Harduinus in Plin: l. 29. c. 1.

Seculo 39no Sextus Ælius Pætus ab Ennio laudatus, à quo jus Ælianum.

Cato censorius, M: Cato ejusdem f. & Scipio Nasica jurisperitissimi.

Eratosthenes Ciren: Historicus, Philosophus, Medicus; Arateus Cappadox hoc ævo Medicæ artis gloriâ, Vossio judice floruit.

Archagatus primus è Græcia Romæ Medicinam profitetur. 3935. *Plin:*

Seculo 40simo. M. Manilius Q. Mut: Scævola Pub. f. Q. Mut. Scævola Q. Auguris f. M. Junius Brutius C: Martius Figulus, Gn: Ausidius, C. Antistius Labeo Senior, Juris Oracula.

Medici hoc ævo præcipui; Nicander Colophonius; Asclepiades Prusæus, qui neglectâ Hippocratis medendi ratione, novam condidit; Mithridates R. Ponti, cujus Medicos libros Pompejus Latinè verti mandavit.

Seculo 41mo Appius Augur, Q: Ælius Tubero, Servius Sulpitius Semonia, L. Attejus Jurisperitorum principes.

Themison Laodicenus Asclepiadis Magistri sectam mutavit, & aliam inter Medicos excitavit.

Medici hoc seculo celebres: Craterus; Apolonius Crassi libertus; Philotheus Amphissenus; Dioscorides Herophileus; Aitorius Augusti Medicus, quem Vossius cum Antonio confundit.

LITE-

# LITERÆ HUMANIORES.

## *Ad Christum Natum.*

AN ante Babylonicam lingvarum confusionem literarum usus repertus fuerit, incertum adhuc est.

Ex duabus & septuaginta lingvis, quæ natæ sunt in Babylonica confusione septem superesse censentur, quæ ideo matrices appellantur: Hebraica, Arabica, Græca, Slavonica, Germanica, Tartarica, Latina de qua lis est apud Eruditos.

Hieroglyphicæ literæ à Mercurio 1mo apud Ægyptios inventæ ijs occasionem postea dedere Deos pingendi monstrosis animalium formis *Euseb.*

Assyrios literarum elementis, a puero assvetus Abrahamus; ubi ad Chananæos accessit ejus gentis literis usus est. Nec earum usum abjecere Abrahami posteri; quoad in Chaldæa captivi priscas Assyrias resumpsere. *Huetius.*

Ægyptii artium inventa, & historias describebant in columnis, & stelis easque in specubus asservabant, quas dixere syringes. *Huetius.*

Grammaticam a Prometheo inventam Græcorum sequente fabulas Suidas & Cedrenus affirmant.

Foy gentis Rex, Sinenses characteres, (ut Kircherus ex eorum monumentis tradit) Ægyptiacos Rex Memnon invenit. *Plin:* Hieroglyphicas tamen literas ante, Athotis sive Mercurius I. invenerat.

Seculo 26to Moyses Pentateuchum, & Jobi Historiam Poeticè digestam, Josue in libro cognomine res à se gestas describit. *SS, Interpr.*

Poesis exortum agnoscunt plerique in Moysis, & Mariæ Cantico post transitum Maris Rubri 2544.

*Zoroastris*

*Zoroastris enim Poemata ab Hermippo illustrata, supposititia censentur.*

Cadmus Europam Sororem quærens literas è Phœnicia deportat in Græciam 2596.

Seculo 27mo Phemonoe Vates Delphis reddit oracula heroicis versibus; quorum primus Latinè redditus fuisse fertur à Strabone. L. 9. Georg. *Et pennas volucres, & apes date mella, favosque*

Olen Lycius hymnos composuit, qui cantari solebant, in Delo. *Herod l.* 4.

Linus Thebanus, Rythmorum & melodiæ apud Græcos inventor, Orphei magister.

Seculo 28vo Sanchoniaton Phœnix Historicus, post Moysem antiquissimus; à quo dicit.

Pitheus Thesei maternus avus, eloquentiæ primus præcepta proposuit.

Debora vates, & Poetria, ut liquet ex ejus Cantico.

Orpheus Poeta: Carmina tamen illius nomen præferentia merito tribuuntur Onamacrito, qui floruit sæculo 36.

Musæus Hymnographus Orphei discipulus.

Seculo 29no Eloquentiæ tria genera in Menelao Nestore & Ulisse, apud Homerum plerique agnoscunt.

Paris Alexander Antandri sub Ida monte literis excultus, Cestos Veneris scribit *Athenæus.*

Daphne Tiresiæ filia, Poetria nobilis, è cujus carminibus profecit Homerus.

Nicostrata quæ carminibus reddens oracula dicta est carmenta; ex arcadia cum Evandro literas affert in Latium

A Palamede plures Græci characteres inventi.

Seculo 30mo Samuelis Judicum, & Rhutæ Historiam plerumque omnes tribuunt, ac simu

partem

partem primam libri, qui Samuel inscribitur *SS. Interpr:*

Davidi Sacrorum Poetarum principi præcipuam Psalmorum partem non omnes adscribimus. *SS Interpr.*

Odas, Hymnos, Psalmos, & alia cantica scripsit metro vario. *Genebrard.*

Syagrius Poeta Græcus, teste Æliano, Bellum Trojanum ante Homerum cecinit.

Seculo 31mo Natan, & Gad, partem primi, totum omnino secundum Samuelis librum scripsere. *Huetius.*

Dares Phrygius Bellum Trojanum descripsit ante Homerum. *Ptolem: Hephastio apud Photium in Biblioth.*

Proverbiorum, Ecclesiastis, & Cantici libri nobilissima sunt Salomonis Poemata *Videatur Huetius.*

Homerus, & Hesiodus fere æquales; ut habent plures & Marmor Arundelian: à quo tamen locantur in sequenti sæculo.

Seculo 32do Jonas Propheta rerum suarum scriptor.

Asclepiades Cyprius Histor: Pygmalione regnante. *Quo tempore, quod mirum videtur, scribit ibi ullum carnium non fuisse. Videatur S. Hieronym. l. 2.* adversus Jovinianum & Voss: de hist Græcis l. 4.

Lycurgus primus ex Jonia Homeri Poemata tulit in Peloponnesum. *Plutarch in Vita ejusdem*

Seculo 33tio Amos, Oseas, Joel, sua vaticinia scriptis consignant; & quia Prophetarum more vaticiniis non pauca admiscent historica, Historicis accensentur.

*Omnis Græcorum historia, quæ Olympiades præcessit, Varroni visa est fabulosa.*

Seculo 34to Tobias pater, & fil: librum cogno-

cognominem scribunt eâ parte demptâ, in qua agitur de filij morte *SS. Interpr.*

Liber qui nomen Isaiæ præfixum gerit, eidem jure tribuitur. *Huetius*

Eumelus, sive Thymelns Corinthius Bugoniæ, & Europæ auctor; Archilochus Jambi repertor; Tyrtæus, Alcmanius Lacedæmonius Pòetæ; Megalostrata Poetria.

Jeremias, Baruch, Daniel, Ezechiel, sua vaticinia scribunt.

Seculo 35to Liber Judith scriptoris incerti Babylonicæ captivitatis tempore, ut putat *Huetius.*

Solon, Cicerone teste, primus eloquentis nomen meruit.

Alcamanius Messenius, Leschus auctor parvæ Iliadis, Terpander, Stesichorus, Sappho, Alceus, Susarion Comædiæ veteris inventor, pòetæ.

Pisistratus Homeri libros antea confusos, sic dispositisse dicitur ut nunc habemus. *Cic. 3. de Orat.* Hoc est in Iliadem & Odyssæam ut interpretatur Ælianus.

Seculo 36to Ab Esdra scripti III. & IV. Regum libri, & qui ejus nomen præfert; si priora sex capita demantur. *Huetius. Thalmudistæ tribuunt Ieremiæ.*

Pherecydes Cyrus primus apud Græcos libera numeris oratione scribere aggressus.

Hellanicus Mytilen: historiam ornat.

Jones à Persis victoribus fictarum historiarum artem vulgo Romanzi discunt & ab his transit ad Græcos. *Huetius.*

Oratio funebris I. habita Romæ in laudem Bruti Consulis à P. Valer. publicola Collega. Theognis Hipponax, Anacreon Thespis Tragediæ parens, Simonides qui memorandi artem invenit, Onomacritus, Pindarus, hoc ævo celebres pòetæ.

Seculo

Seculo 37mo. Herodotus, Thucydides, Crátippus, Xenophon Hiſtor:

Empedocles dicendi præcepta primus dedit; ſed illa Chorax, & Tyſias poſtea vulgarunt.

Pericles, Gorgias Leontinus, Protagoras, Lyſias, Andocides, Theocritus Chius Orat.

Ariſtophanes, Sophocles, & Euripides Pòétæ. Cleobulina, & Teleſila, Poetriæ.

Dionyſius Grammat: Platonis præceptor.

Lamprus, & Ileus grammatica ſcripſiſſe videntur, *ex Ariſtot.*

Seculo 38vo. Hecateus Abderita; Abydenus Palephatus; Parius auctor marmoris Arundeliani, ſive Oxonienſis; Megaſthenes non Metaſthenes, Indic Hiſtor.

Iſocrates Theodectes, Naucrates, Teopompus, Isæus, Demoſthenes, Demetrius Phalereus, Rhet. Orat. Menander novæ Comædiæ princeps.

Quamvis, Laetrio teſte, Plato primus Grammaticæ vim inſpexerit; certior hujus artis inventor Ariſtoteles agnoſci ſolet.

Seculo 39no Manethos, Philochorus, Beroſus, Eratoſthenes, Caſſius Hemina Hiſt.

Cethegus Conſ: M: Porcius Cato Tiber: Sempronius Gracchus, Diophanes Mytilen: Oratores.

Pòétarum Pleias, in qua Theocritus Aratus, Lycophron, Callimacus, Apollonius, Homerus Junior.

Comædiæ Athenis vetitæ 381a.

Prima fabula data Romæ à Liv: Andronico.

Nævius, Ennius, Plautus, Terentius, hoc ævo florent.

A bello Punico II. diligentius culta eſt lingva Latina.

Crates Mallotes, primus Romæ Grammaticus.

Seculo

Seculo 40mo Q: Fabius Maxim. Servilianus; L. Calpurnius Piso, Polybius, Alexander Polyhistor, L. Sisenna; L. Claudius Quadrigarius Hist.

Æmil Lepidus; Servius Galba L. Crassus M: Antonius Q: Hortensius Orat.

L. Plotius Gallus, qui primus Romæ Latinam Rhetoricam, professus est; Hierocles; Apollonius Molo, per quos Cicero profecit: Nicander; Turpilius, Pacuvius L. Attius Senior, & Junior; Lucilius; Q. Atta Togatarum scriptor, Lucretius, Catullus, Poëtæ. Aristarchus Grammatic.

Seculo 41mo Salustius; Cornelius Nepos; L. Aruntius; Cheremon, Diodorus Siculus, Cæsar, Histor.

M. Tullius Cicero, C. Scribonius Curio, M. Antonius Triumvir. Timagenes, Orat.

Elpidius Sextus; Clodius Siculus; Porcius Latro, Rhetor:

M. Terentius Varro; Archias Æmilius Macer, P. Virgilius Maro. Horatius, Domitius Marsus, Tibullus, Propertius, Albinovanus, Aulus Sabinus, & alij, Poëtæ.

Tyrannio Varro, Attejus: L. Varius, Plotius Tucca, Grammat: & Philol.

# ARTES ET NOVA INVENTA.

*Post Diluvium ad Christum Natum.*

NOe primus è vitibus vinum expressit.

Necessitate magistrâ, quæ contra temporum injurias præsidium quærebat, inventa est inter primas ars ædificandi.

Pictura inventa 200 circiter post diluvium annis. *Salianus ex alijs.*

Thare

Thare Abrahami pater plastes primus, simulacra fingit ex creta.

Zoroaster Magicarum artium inventor habetur; falso tamen illi tribuitur, liber Zind, quo Magicos ritus, & ignis colendi disciplinam ajunt contineri. *Huetius.*

Rudis statuarum origo è Saxis informibus, quas statuas stelarum Cedrenus appellat. l. 4. Mox ijsdem succesſere, vel columnæ, vel Coni.

Osiris Ægipti R. cujus uxor Isis, seu Ceres pharia Agriculturam docuit Ægyptios. Verum de Osiride, & Iside omnia & incerta, & obscura, ac verius fabulosa.

Phegon Phoronei Argor : R : fr. primus apud Græcos annis, & mensibus metitur tempora. Hebræi, & Ægyptij antea norant.

Betylia hoc est lapides uncti, ab Urano, sive Cælo Deo, ut Sanchoniaton tradit inventa sunt. Erant hi, statuæ horum temporum.

Aliquid melius in simulacris essingendis Ægyptij conati sunt; ita tamen, ut vix oculi distingverentur, & nec brachia, nec pedes disjungerentur ut videre est in tabula Isiaca Bembina, ac tribus vetustissimis Ægyptij lapidis simulacris; quæ servat nobilissima Caroli Card. Barberini Pinacotheca.

Prometheus ignem e silice eliciendi & alendi rationem invenit. Hinc fabulæ locus de igne per eum è cælis rapto.

Seculo 26to Cum Dij sub animalium formis in Hierogliphicis notarentur; prima apud Ægyptios Deorum simulacra, fuere animalia & præcipue boves. Hinc & vitulus aureus Hebræorum Ægyptios imitantium.

Trochilus currum primus jungit 2507. Alij id tribuunt Erichtonio R.

Panathenaici ludi Delphis 2565.

Hercules Phœnicius, seu Tyrius, purpuram

à cane

à cane in maxillis cruentato edoctus, monstravit. Huic postea humanis victimis sub Molochi nomine litatum est.

Seculo 27mo Ida monte conflagrante, in colæ Dactili, ferri fundendi rationem discunt 2613.

Eumolpus mysteria Cereris instituit 2658.

Acrisius, & Prætus, Argivi, clypeum primi adhibent in bello.

Isthmiorum ludorum institutio per Pelopem Tantali filium Pisæ Regem 2693.

Seculo 28vo Orpheus Lyristes celeberrimus, feras, Sylvas, & Saxa, hoc est rudes homines traxisse scribitur.

Pluto Jovis frater funerum pompam primus adhibet, & inde inferorum Deus à pœtis dicitur.

Neptunus Jovis pariter fr. Nauticæ rei, cui præerat peritissimus, Maris Deus appellatur.

Argonautæ clarent, inter quos Jason 2793. Eorum ductor Tiphys.

Seculo 29no Hercules Alcmenæ f. Olympicos ludos instituit 2836.

Dædali inventa promovendis artibus opportuna, Ascia, Serra, Perpendiculum, Terebra, Glutinum, Ithyocolla. Idem primus in statuis apertos oculos, & crura disjuncta, & brachia à corpore disparata faciens, hominum admirationem obtinuit. *Diodor*: *l.* 4. Idem primus navibus aptavit vela, quæ à pœtis in alas conversa sunt.

Latrunculorum ludus à Palamede inventus.

Seculo 30simo Apaturias hoc est Deceptionis festum ab Athenien sibus institutum cum Xantus Bætorum Dux Melanthi astu cæsus esset, *Pulian Stratag. l.* 1. *Regem tunc Athenien sium alij Thimetem appellant apud Eusebium tradunt que Melanthum ejus fuisse successorem.*

Seculo 31mo. Navigatio Salomonicæ Classis, seu

seu potius Catabli in Ophir, Nauticæ rei gloriâ floruisse Hebræos eâ tempestate doceret, nisi Tyriorum præcipue ope id factum ex S.S. Liter. noscceremus.

Æneam Tubam Piseus Tyrchenus invenit. *Plinius.* Sesotris. itinera sua in Tabulis proponens, Geographicarum Tabularum rudimenta dedit. *Eustat: in Epist: prævia ad Dionis: Perieges. Herodot: l. 2.*

Seculo 32do. Pictores, qui monocromata, uno usi colore, pinxere, videntur ex Plinio hoc seculô statuendi l. 35. c. 9. Hygiemon, Dinias, Charmidas.

Rhodii maritimâ potentiâ florebant.

Nummorum usus Lacedæmone à Lycurgo vetitus.

Othryades Lacedæmonius, Argivis (qui ceciderant in prælio) spoliatis, de eorum clypeis trophæum erexit, & suo sangvine inscripsit. *Plutarch. in Parall:*

Seculo 33tio. Emaurus pingendo, marem, fœminamque, primus discrevit; & figuras omnes ausus est imitari. Cimon Cleoneus Emauri inventa excoluit, varias vultuum formas, & Catagrapha invenit.

Iphitus Olympicos ludos instaurat, & hinc incipit numeratio per Olympiades 3278.

*Numeratio per Olympiades incipit anno mundi conditi.* 3278.

Malas Chius omnium apud Græcos primus, statuas format è marmore. *Plin.*

Phidon Argivus, Ponderum, & mensurarum apud Græcos inventor.

Chorebus Atheniensis figlinas invenit.

Lupercalia instituta à Romulo 3298.

Seculo 34to Bularchi *Pictoris* tabulam Candaules auro rependit.

Micciades Malatis f. & Anthermus ejusdem nepos, statuarii.

Plastice in Italia primo apparuit sub Demarato Tarquinii Prisci Patre.

Carnia in honorem Apollinis instituta 3318.

Horologia solaria hoc seculo apud Hebræos; ut liquet ex miraculo solis retrocedentis.

Annus correctus à Numa, duobus mensibus additis 3342.

Nummus Romæ primò sub Numa cusus; hinc illi nomen.

Glaucus Chius primus ferrum glutinavit.

Seculo 35to Bupalus, & Athenis, Malatis pronepotes, & post hos Dipænus, atque Scyllis Cretenses marmore scalpendo apud Græcos inclaruere. *Plin.*

Pancratium additum Ludis Olympicis 3406.

Gambrivius Tuiscorum Rex VII. cervisiam primus decoquere docuit anno 3414. Si recte tradit, & numerat Achilles Gassarus *in Epit. Chron.*

Simulacrum Jovis Capitol: fictum à Turiano Plaste, Tarquinio Prisco Rege.

Agon Nemeus per Argivos 3478. institutus.

Seculo 36to Sappho Pòetria primò plectrum excogitavit *Genebrard.*

Anaximander Milesius horologia solaria primus apud Græcos inducit. Tabulas Geographicas perficit, quarum dederat rudimenta Sesostris.

Pythagoras lyræ Chordam addit, & notato fabrorum sonitu Musicam perficit.

Athenienses Tyrannicidis Hermodio & Aristogitoni statuas ponunt 3544.

Saturnalia instituta 3557.

Thespis Pòeta personas invenit.

Seculo 37mo. Panænus Phydiæ fr insignis pictor quem in Picturæ certamine Corinthi Timagoras vicit. Polygnotus Thasius plurimum Picturæ contulit; siquidē instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab antiquo rigore variare; sed supra hæc alios

alios què hujus ævi Pictores, Zeuxis, Parrhasius, ac Tymantes inclaruere.

Statuis sive ex ære, sive ex marmore elaborandis, gloriam summam adepti sunt Phidias, Scopas, Myron, Pytaghoras.

Phidias artem Toreuticen non invenit, ut Plinius tradit, sed perfecit.

Artemon Clazomenius obsidionales machinas invenit 3612.

Callias Athenienfis usum minii monstravit 3649.

Seculo 38vo Pamphilus Apellis Magister, Apelles Pictorum Princeps, Protogenes ejus æmulus, Artis apicem attigere.

Aristides Apellis æqualis primus animum pinxit. *Plin.*

Æra Seleucidarum Anno Urbis conditæ, 442. ante Christum 312. *Videatur Noris in Epoch Syro Maced.*

Simulacris effingendis, vel ex ære, vel ex marmore, super omnes hujus ævi excelluere Lysippus, Pyrgoteles, Praxiteles.

Colossus Rhodius artifice Charete Lydio.

Romæ nummus argenteus primò cusus 3785

Tonsores primùm è Sicilia P. Ticinius Romam adduxit.

Seculo 39no Agesander, Polydorus, & Athenodorus Rhodij; quorum est Laocon in Vaticano servatus, opus omnibus, & Picturæ, & statuariæ artis præponendum ex Plinio.

Metrodorus Philosophus, & Pictor.

Cresibius Tonsor Pneumatica, & hydraulica organa invenit regnante Evergete. *Athen: lib.* 4.

Floralia institura 3814.

Ludi Apollinares 3842.

Archimedes Syracusanus speculis naves incendit 3840.

Romani primò usi aurô signatô 3847.
Ludorum Megalensium origo 3850.
Horologium ex aqua Romæ primo factum 3805.

Seculo 40simo. Lala Virgo Cyzicena Pictrix, Varronis juventâ, Romæ & penicillo pinxit & cestro in Ebore

Posis ex eodem Varrone Plastes nobilis; à quo facta poma, & uvæ, ut non posset quisquam discernere à veris

Arcesilaus plastes Luculli familiaris.

Incensa à Mummio Corintho 3908. æs Corinthium fluxit, cui luxuria postea pretium fecit, vel ante aurum. *Plin.*

Seculo 41mo Ara Hispanica Anno Urbis conditæ 716, ante Christum 38.

Æra Antiochena A. V. 723. A. C. 31.

Æra Laodicena A. V. 724. A. C. 30.

Æra Alexandrina, sive Ægyptiaca eodem anno.

Ludi Quinquennales 4026. Seculares 4037.

Timomachus Byzantinus sub Cæsare, Ludio sub Augusto, celebrantur inter Pictores.

Inter statuarios memoratur à Varrone Pasiteles. Aliorum opera celebrantur, tempora silentur.

# *NATALES URBIUM ET ARCHITECTURÆ OPERA.*

## *Post Diluvium ad Christum Natum.*

HOrtante Nembroto Chusi f. Chami Nepote Turris & Urbs Babylon ædificatur 1854.

*Alii* Urbem hanc multa post secula conditam malunt.

Memphis

Memphis à Mene conditur in Ægypto. Ninus ad Tigrim Ninivem condit.

Nisibis in Mesopotamia, & aliæ Urbes exstructæ.

Semiramis Babylonem magnificentiùs auget.

Pyramides non ad horrea, ut aliqui falsò putant, sed ad Regum sepulchra inter Delta, & Memphim erectæ; ideoque non Thinitæ, sed Memphitæ Reges, earum auctores habendi sunt.

Suphis Memphis in Ægypto R. pyramidem omnium maximam ante natum Aram Abrahami fratrem erexit. *Ex Manethone.*

Cres Gnossum in Creta condit 2097.

Eleusis, ubi sacra Eleusinia, ab Ogyge condita, 2272.

Sparta à sparto Phoronæi f. condita 2336. Alii malunt à Lacedæmone, cujus uxor Sparta.

Memnonis statua ad solis exortum vocalis 2438. à Cambyse postea dississa.

Pyramides aliquæ in Ægypto à Pharaone Oro erectæ, 2480.

Athenæ à Cecrope fundatæ 2496.

Seculo 26to Corinthus instaurata, quæ prius Ephira dicebatur.

Dardania, quæ postea Troja dicta est, à Dardano conditur 2574. Fabularum seges.

Delphicum Templum Apollini sacrum hoc seculo erectum.

Seculo 27mo. Thebæ in Bœotia per Cadmum conditæ 2620; seu potiùs Cadmia, cui postea adjectæ Thebæ

Corinthus per Sisyphum iterum instaurata 2630.

Amphion Thebas mœnibus cingit 2640 *Hisper conciliatos blanda oratione agrestes homines exstructis, magnam Poëtis mentiendi licentiam fecit.*

Seculo 28vo. Nysa urbs prope Indum fluvium à Baccho condita.

Cyzy-

Cyzicus in Helleſponto fundata 2771.

Miletus coloniarum poſtea multitudine celebris in ora maris Ægæi 2779.

Tyrus in Phænicia inſtauratur 2783.

Laomedon Trojæ muros erigit 2794; mox ob negatam Herculi & Sociis pactam mercedem, ab illis obtruncatur.

Seculo 29no. Labyrinthum Cretenſem à Dædalo 2800. elaboratum plurimi ſcribunt; ſed revera Labyrinthus nil aliud fuit, quàm ingentes, ac tortuoſæ ſecturæ; quæ ad radices Idæ montis actæ ſunt; cùm lapides ad Gnoſſon, aliasque urbes condendas excíderentur *Huetius in Dem. Evang.*

Scylacium in Brutiis Athenienſium colonia.

Laurentum ab Ænea conditum 2872.

Seculo 30ſimo Alba in latio ab Aſcanio Æneæ f. condita 3903.

Prænesſte à Telegono Ulyſſis f. & Tuſculum nunc dirutum, ab eodem conduntur. *Quod nunc Frascatum dicimus ex ejus reliquiis exſtructum, ab eo diſtat, quod in vallem oppoſitam, & nulla ratione Romam reſpiciebat; ut erudite Fabrettus in Apol.*

Plura in Latio conduntur oppida & inſulæ frequentatur. *Herodot.*

Seculo 31mo Smyrna, & Cumæ 3003. Epheſus 3007. Samos 3064. conditæ.

Templum Salomonis omnium celeberrimum, 3023 cæptum, 3030. abſolutum.

Ejuſdem Regia 3031. Thronus 3042.

Labaris, ut Euſebius, ſeu Lachares, ut Syncellus, R. Ægyptius in Labyrintho ſepulchrum ſibi paravit. *Plinius* id opus tribuit Petefeuco S. ſive Tithoe.

Templum Dianæ Epheſinæ plurimorum Regum opus, Architectis Theodoro, & Cherſiphrone, ſed hoc magnificentius potiùs exſtructum, quàm conditum.

Seculo

Seculo 32do Bononia ab Hetruſcis condita duobus ante Romam ſeculis. *Volater.*

Samaria Regia Regum Iſrael 3112.

Hiericho reparatur ab Hiele 3122.

Carthago cæpta 3147, abſoluta 3166. à Didone Tyria. Alii tamen malunt. Urbem longe ante à Zoro, & Carchedone conditam, ſolamque arcem Byrſam à Didone ædificatam affirmant.

Lemnius Labyrinthus hoc fortaſſe ſeculo ad imitationem Ægyptii.

Seculo 33tio. Vienna in Gallia fundata 3218.

Capua in Campania condita 3253.

Obeliſcus omnium maximus, quem ante Lateranenſem ædem miramur, juſſu Rameſſis R. Ægyptij à 20. hominum millibus elaboratus *Plin.*

Ozias Urbes plures ædificaſſe traditur. 2. *Paral.*

Seculo 34to Roma à Romulo condita 22. April: 3301. Dies dictus Palilia.

Naucratis in Ægypto à Mileſiis 3305.

Syracuſæ in Sicilia ab Archia Herculis nepote 3313.

Catanam in ſicilia Caloydii 3314; Sybarim & Crotonem in Italia Myſcellus 3345. condunt.

Cyzicus in Helleſponto; Locri in Italia 3371; Abdera, Lampſacus, Clazomene 3378 ædificatæ.

Seculo 35to Selinus in Sicilia à Megarenſibus 3406. Dyrachium 3430. Oſtia ab Anco Martio exſtructa 3432. Perinthus in Thracia, Camerina in Silicia 3450. Maſſilia à Phocenſibus 3454. Labyrinthus Ægyptius 3457.

Hortos penſiles Babylone Nabuchodonoſor Magnus inſtruit; Urbem amplificat, munit, exornat.

Cyrus

Cyrus in Ecbatanis 3504. domum habuisse scribitur lapidibus pretiosis versicoloribus, atque auro vinctis exstructam Athen. l. 12. c. 3.

Seculo 36to. Labyrinthus Porsenæ Clusii Regis *Plin.*

Obeliscus, quem videmus in area D. Mariæ de Populo piemniis R: jussu è rupe Syenite excisus.

Puteoli à Samiis conditi 3535.

Capitolium è Saxo quadrato, eloacæ, & stratæ Silice viæ, jam majestatem aliquam Romæ spirabant.

Sena in Etruria, & Senogallia in Umbria à Gallis Senonimus Brenno Duce condita.

Seculo 37mo. Mnesicles Architectus Arcē Atheniensem delineat. 3614.

Ancona à Syracusanis Dyonisii tyrannidem fugientibus conditur.

Alexia in Dalmatia à Dionysii 3670.

Fanum Fortunæ conditum post Brennum à Camillo victum.

Seculo 38vo. Artemisia marito Mausolo Cariæ Regi sepulchrum nobilissimum potuit 3701.

Alexandria in Ægypto ab Alexandro M. condita 3723. mox aliæ plures per Asiam urbes.

Seleucus Nicator novem a se conditas Urbes de suo nomine Seleucias appellat *Appian: in Syriacis.*

Appia via strata & Aquæ ductus per Appium Claudium 3743

Antiochia ad Orontem quam inchoaverat Antigonus, absolvitur à Seleuco 3753.

Pharus turris celeberrima in conspectu Alexandriæ à Ptolemæo Philadelpho per Sostratum Architectum erecta 3770.

Astacus à Nicomede R. Bithyniæ instaurata nomen ab eo ducit 3792.

Seculo 39no. Viá flaminia per Etruscos Aretium

Aretium ducens à flaminio Censore munita 3835.

Murus per 600. passuum millia à Sinis ad arcendos Tartaros exstructus ducentis circiter ante natum Christum annis.

Savo, vulgò Savona à Magone Carthagin: ædificatur post diruta à Romanis Vada Sabatia, quorum illa ruinis crevit Hist: M. S.

Genuam à Magone Pæno dirutam, Lucretius Spurius exædificat 3851. *Livius.*

Cornel: scipio Nasica Romæ inter primos splendidè cæpit ædificare.

Seculo 40simo. C: Gracchi scrib: Plebis lege, Carthago restituitur 3931. primus omnium Metellus Macedonicus ædem ex marmore Romæ molitus vel magnificentiæ, vel luxuriæ princeps fuit *Velleius Paterc* :

M. Æmilius Scaurus viam Flaminiam Censor stravit.

M: Aurelij scauri Theatra è ligno amplissima, cardinum singulorum versatili libramento suspensa.

pompejus Theatrum dedicat. 3999.

Seculo 41mo Lugdunum in Gallia conditum per C: Munatium plancum Procos. 4011.

M Vispanius Agrippa, bellicâ gloriâ, & ædificandi laude celebris, pantheon Romæ condit 4027.

Unico ædilitatis anno, lacus 700 fecit, Salientes 105. Castella aquarum 130. & alia plura cultu magnifica. *Plin. l.* 26. *c.* 6.

Herodes I. Hierosolymis Theatrum Amphitheatrum, & nobilissimam Regiam exstruit. 4030.

*VIRI*

# VIRI ET RES MEMORABILES.

## Post Diluvium ad Christum Natum.

NEmo mortalium post submersionem terrarum natus ad annos 500. vitæ tempus protraxit.

Cum post eluvionem, vis, & hominum vita imminuta esset, ad subsidium imbecillitatis, carnis esus, & vini usus invectus.

Noe vino liberalius hausto, fit ebrius; quare nudus ludibrio habetur à f. Chamo.

Cum Babel conderetur, ex probato Mathematicorum calculo homines jam excreverant ad 4195000.

Aram, Tharæi primogenitus, Abrahami fr. primus inter mortales repentinâ morte periisse fertur. *Salian.*

Ogyge regnante memorabilis Atticæ totius, inundatio 2258. Usque ad hanc omnis Historia Varroni dicitur incognita.

Quo tempore Stella Veneris, colorem, magnitudinem, cursum mutasse visa est, ut ex Varrone refert S Augustinus. *lib. 25. de Civ. c. 8*

Gustaphus Persarum Rex acceptam à Zoroastre religionem in Persida propagasse fertur.

Grassante per Palæstinam, vicinesque regiones fame, filii Jacob in Ægyptum proficiscuntur 2327.

Apis post mortem in Ægypto divinis consecratur honoribus. Hunc Ægyptium cum Argivo Api, plerique confundunt.

Callythia Junonis Sacerdos Argo regnante floret.

Phorbas dictus Ophiacus, Rhodô à serpentibus liberatâ.

Seâulo

Seculo 26to. Theſſalia per diluvionem obruta, Deucalione & Pyrra in Parnaſſio regnantibus 2540. Eadem fere tempeſtate, Phaëtonte Rege maximum ad Eridanum exarſit incendium. Hinc fabulæ locus.

Hellen Deucalionis filius, à quo Græci dicti Helleniſtæ: Ex eo nati, Æolus, Dorus, & Xutus; ex quibus Græci propagati ſunt.

Ænotrus cum Arcadum colonia in Italia.

Seculo 27mo Europa rapta à Jove Tauro Cretæ Rege ſive avecta navi, cui Tauri nomen.

Phlegias Templum Apollinis Delphis incendit, 2603.

Philomela, Procne, Itys, Teſeus Pandionis.

Orythia Erechtei filia à Borea rapta 2660. Ex his nati Zetes & Callais.

Phrixi cum Helle ſorore fuga, 2671. *Ab hac Helleſponto nomen.* Dircæ taurinæ caudæ alligata raptatur, & occiditur, Amphione & Zethe matris Antiopes injurias ulciſcentibus.

Seculo 28vo. Midas mortalium omnium ditiſſimus, ſed auribus aſininis regnat in Phrygia 2731.

Pelops Tantali filius Hippodamiam ducit, præeſt ludis Olympicis 2731.

Faunus Latinus Rex Faunorum pater habitus, quia illis aras erexit.

Minos II. Cretæ R. inſtructa claſſe maris imperium primus tenuit. *Thucid. l. 1.*

Seculo 29no. Theſeus victo Minotauro, redit Athenas 2823.

AEta, Iaſon, Medea, Tireſias, Ædipus Sphinx, Lajus, Jocaſta, Creon, Electra, Oreſtes, & Pylades, nomina fabulis inclyta.

Hercules labores, & vitam, exitu infeliciſſimo claudit. 2854.

Antenor, & Æneas Trojæ proditores in Italiam navigant 2870. Ægiſthus reducem Trojâ

Aga-

Agamemnonem interficit; ille ab Oreſte trucidatur 2878.

Seculo 30ſimo Penthilus Ureſtis f. Coloniam è Græcia in Thraciam ducit 2951. Dicta eſt Aolica migratio.

Tiſamenes Penthili fr. Græcorum coloniam in Aſiam ductâ Ionios vicit, & expulit. Hæc dicta eſt Ionica migratio, 2952.

Theres Myniarum Coloniam ducit in Inſulam quæ cum Calliſtus diceretur, ab eo poſtmodum Thera eſt appellàta.

Codrus Athenarum R. poſtremus egregiæ in patriam pietatis laudem tulit, morte pro ejusdem ſalute fortiter quæſitâ 2983.

Seculo 31mo. Neocles, & Androcles, Codri ff. Græcorum coloniam in Aſiam ducunt, 3010.

Fames ingens in Palæſtina ceſſat, duobus Saulis filijs in crucem actis.

Seſoſtris Ægypti R. navigabilem alveum à Nilo in mare rubrum fruſtra ducere conatur.

Seculo 32do. Siccitas, & fames ingens, tempore Eliæ Palæſtinam per annos tres cum dimidio vexant ab anno 3123.

Meſa Moabitarum R. filium coram hoſtibus mactat 3140.

Eliſa, ſeu Dido Pygmalionem fratrem, Sichæi viri ſui interfectorem exoſa, Tyrò cum gaza ſolvens abit in Africam 3147.

Eadem laude pudicitiæ illuſtris, ne Regi Maurorum Iarbæ cogatur nubere, tribus fere poſt æneæ fugam ſæculis ſibi mortem infert.

Seculo 33tio. Coræbus Coquus primus in ludis Olympicis coronatur 3278.

Amulius fr. Numitorem natu majorem regno pellit; ejus filiam, Rhæam Sylviam, ( ex qua deinde Romulus, & Remus ) Veſtalem facit.

Romulus

Romulus, & Remus expositi servantur, & educantur à Regio Pastore Fausto 3284. Iidem avum Numinorem regno restituunt. 3300.

Seculo 34to. Sabinæ à Romanis 3304.

Lacedæmoniorum puellæ à Messeniis raptæ 3311.

Aristodemus filiam mactat ex oraculo 3316 Hippomanes filia voratur ab equo cum quo clausa fuerat à patre 3331.

Romulus ob ingenij ferociam à suis discerpitur 3339.

Seculo 35to Tullus Hostilius igne cælesti cum Domo perit 3414.

Arionis sive historia, sive fabula 3340.

Ciaxarex Ninivem delet 3448.

Pestis Athenis furit, sed fugatur arâ Deo ignoto erectâ 3457. *Eusebius.*

Cylonium piaculum Athenis 3455.

Phalaris Agrigenti in Sicilia Tyrranorum immanissimus. Perillus bovis Ænei faber sub Phalari, illo primus exuritur 3482.

Seculo 36to. Policrates Samiorum Tyrannus & Milo Crotunita.

Zopyri amici stratagemmate Babylonem Darius occupat, 3534.

Horatij Coclitis, Cleliæ Virginis, Mutii Scevolæ, Coriolanio virtus apud Romanos claret.

Aristides 3571. Themistocles 3583. Ostracismo pulsi.

Spurius cassius præceps datur è rupe Tarpeja 3569. Fabij 300. ad Cremeram cæsi 3587. Ad Ægos potamos saxum de cælo cadit 3587.

L. Quintius cincinnatus, Dictator ab aratro 3596.

Cimon apud Athenienses domi & belli clarissimus.

Seculo 37mo Spurius Melius à c. Servilo cæditur 3615. Solydamus Thessalus mirandi roboris, 3646.

Socrates

Socrates damnatur 3655.

Albanidacus excrescentiæ prodigium 3657.

Epaminondas in Bætia floret, 3680.

Dionysius Syracusarum Tyrannus; cujus fil. post annos 38. pulsus, Ludimagister Corinthi fuit.

Curtius armatus in voraginem se projicit 3693.

Templum Dianæ Ephesiæ conflagrat 3698.

Seculo 38vo M. Valerius ope corvi Gallum in Monomachia vincit, inde corvinus appellatus 3705.

Manlius filium injussu pugnantem securi percutit 3715.

Decius pater 3714. Fil: 3759. Se pro Republ. devovet.

Romæ veneficia Matronarum detecta 3723.

Phocion de Athenis optimè meritus damnatur. 3736.

Agathocles Siciliæ Tyrannus obit, 3765.

Seculo 39no: Mater Idea Romam invecta 3849.

M. Attilius Regulus necatur à Pœnis, 3803.

Q. Fabius Maxim: cunctando rem Romanam restituit.

Romæ templum Jani clausum 3819.

M. Portius Cato Censorius, optimus Orator, optimus Imperator, optimus Senator, & integritatis exemplar.

T. Manlii Torquati cum Gallo ad Anienem monomachia 3893.

Seculo 40mo Scipio Afric: senior Romæ indigne traductus Linum secedit; ubi exul moritur 3967.

Baccanalium pestis Romæ exstincta 3968.

Massinisa Romanorum amicissimus, quatuor superstites filios relinquit; inter quos Jugurtha 3906.

Scipio, & Zælius mirum amicitiæ exemplum.

Numen-

Numantia eversa scipionis Africani Junioris virtute 3921.

Gracchorum Tib. & Cai, Drusi, & Saturnini. Romæ seditiones post Attali hæreditatem.

C. Marius. II. cos: victus à Sylla, latet in palude 3966.

Mithridates Asiâ potitus, omnes in tota provincia Romanos una die necat, 3966.

Seculo 41mo Pompejus M: Ptolomæi R. jussu in Ægypto necatur, 4006.

Cato Uticensis sibi manus infert 4008.

M, Tullius Cic. proscriptus, occiditur à Popilio centurione; quem defenderat 4011.

Perusiâ captâ multi Senatores, & Equites ad aram Cæsari Sacram mactati, 4014.

Thebæ in Ægypto, Tralles in Lydia terræ motu eversæ, 4026.

Mecænas literatorum præsidium & decus.

Julia Augusti f. adultera relegatur, 4048.

PARS

# PARS II.

## SACRA COMPLECTENS A CHRISTO NATO Ad ANNUM MCCCXII.

## *VISIBILIA ECCLESIÆ CAPITA JESU CHRISTUS*

*Sacerdos Magnus & cælestis vitæ Magister.*

*Ætat VII mundi ad finem illius*

JESUS Dei filius octava post Nativitatem die circumciditur, mox adoratur à Magis Arabiæ Regulis; offertur die quadragesima in Templo; indè Angeli monitu transfertur in Ægyptum; unde redux post Herodis A-

dis Ascalanitæ mortem, duodennis cum Legis peritis agit in Templo, Latet post modùm infabrili Josephi officina usque ad annum ætatis trigesimum; à quo post Judæam miraculis & doctrinâ per triennium illustratam, anno trigesimotertio inchoato, in Crucem à Judæis ectus, suo sanguine icelus humanum luit, mortisque victor, Cælum, unde venerat, repetit Petrum, ejusque Successores, suæ potestatis Vicarios relinquens in terris.

## CHRISTI VICARII PONTIFICES ROMANI.

I. S. Anctus Petrus Galilæus à Christi in Cælum ascensu ejusdem in terris Vicarius 56. anno, Antiochiæ sedem locat; 43. Romæ cumque eam ibi annos 24. Mens: 5. dies 12. tenuisset, è cruce evolavit ad superos 29. Junij 67. *I. Ab anno Christi 1. ad 100.*

2. S. Linus Volaterran: M. ab anno Domini 67. ad 78. Anni II. Mensibus 3.

3. S. Cletus Roman: M. à 78. ad 91. *A.* II. M. 7.

4. S. Clemens Rom: M: à 91. ad 100. 9. 6

5. S. Anacletus Athen. M. à 101. ad 110 9. 3. *II. Ab anno Christi 100 ad 200.*

6. S. Evaristus Græcus M. à 110, ad 119. 9. 3.

7. S. Alexander Roman: M. à 119. ad 130. 10 6.

8 S. Sixtus Roman: M. à 130. ad 140, 9. 10.

9. S. Telesphorus Thurienfis M: à 140 ad 152. 12 9.

10. S. Hyginus Athen: M. à 152. ad 156. 4. 9.

11. S. Pius Aquilejens. M. à 156. ad 165. 9. 6.

12. S. Anicetus Syrus M. à 165. ad 173. 8. 9.
13. S. Soter Fundanus: M. à 173. ad 177. 4. 0.
14. S. Eleutherius Nicopol M. à 177. ad 192. 15. 1.
15. S. Victor African: M. à. 192. ad 201. 9. 2.
16. S Zephirinus, Roman: M. à. 201. ad 219. 18. 1.

III. *Ab Anno Christi* 200. *ad* 300.

17. S. Callistus Roman: M. à 219. ad 224. 5. 1.
18. S. Urbanus Roman: M. à 224. ad 231. 6. 7.
19. S. Eontianus Roman: M. à 231. ad 235. 4. 5.
20. S. Anterus Græcus M. à 235. ad 236. D. 43.
21. S. Fabianus Roman. M. à 236. ad 250. 15. 0.
22. S. Cornelius Roman: M. à 251 ad 253. 2. 5
23. S. Lucius Roman: M. à 253. ad 255. 1. 4.
24. S. Stephanus Roman: M. à 255. ad 257. 2. 4.
25. S. Sixtus II. Græcus M. à 257. ad 258. 1. 0.
26. S. Dionysius Græcus M. à. 258. ad 270. 12. 3.
27. S. Felix Roman: M. à 270. ad 275. 4. 5.
28. S. Eutychianus Etruscus. M. à. 275 ad 283. 8. 6.
29. S. Cajus Dalmita M. à 283. ad 296. 12. 4.
30. S. Marcellius Roman: M. à 296. ad 304. 8. 0.

31. S. Marcellus Roman: M. à 304. ad 300. 4. 2.
32. S. Eusebius Græcus à 309 ad 311. 2. 8.
33. S. Melchiades Afer, à 311. ad 313. 2. 12.
34. S. Sylvester Roman: à. 314. ad 335. 21. 1. IV. *Ab Anno Christi* 300. *ad* 400.
35. S. Marcus Roman: 336. 0. 9.
36. S. Julius Roman: à 337. ad 352. 15. 6.
37. Liberius Roman: à 352. ad 367. 15. 4.
38. S. Felix II. Roman: M. à 355. ad 358. 3. 0.
39. S. Damasus Hispanus à 367. ad 384. 17. 3.
40. Siricius Roman à 385. ad 398. 13. 1.
41. S. Anastasius Roman: à 398. ad 402. 4. 1.
42. S. Innocentius Albanus à 402. ad 417. 15. 0. V. *Ab Anno Christi* 400. *ad* 500.
43. S. Zosimus Græcus à 417. ad 418. 1. 11.
44. S. Bonifacius Roman: à 418. ad 423. 4. 8.
45. S. Cælestinus Roman: à 423. ad 432. 8. 11.
46 S. Sixtus III. Rom. à 432. ad 440. 8. 0.
47. S. Leo Roman: à 440. ad 461 21. 2.
48. S. Hilarius Sardus, à 461. ad 467. 5. 3.
49. S. Simplicius Tiburtin. à 467. ad 483. 15. 11.
50. S. Felix III. Rom. à 483. ad 492. 9. 0.
51. S. Gelasius Afer. à 492. ad 496. 4. 7.
52. S. Anastasius II. Rom. à 496. ad 498. 2. 0.
53. S. Symmachus Sardus à 498. ad 514. 15. 7.
54. S. Hormisdas Venafran. à 514. a 523. 9. 1.
55. S. Joannes Etruscus à 523. ad 526. 2. 9. VI.

*Ab anno Christi 500. ad 600.*

56. S. Felix IV. Beneventan. à 526. ad 52[illegible] 3. 2.
57. Bonifacius II. Rom: à 529. ad 53[illegible] 2. 1.
58. S. Joannes II. Rom: à 532. ad 53[illegible] 2. 4.
59. S. Agapetus Roman: à 535. ad 53[illegible] 1. 0.
60. S. Sylverius Rom: M. à. 536. ad 53[illegible] 1. 5.
61. Vigilius Roman: à 537. ad 555. 17. [illegible]
62. Pelagius Rom: à 555. ad 570. 4. 1[illegible]
63. Joannes III. Rom: à 561. ad 574. 13. [illegible]
64. Benedictus Rom: à 575. ad 579. 4. [illegible]
65. Pelagius II. Rom: à 579. ad 590. 10. [illegible]
66. S. Gregorius Magnus Rom: à. 590 a[illegible] 604. 13. 6.
67. Sabinianus Tuscus. à 604. ad 606. 1. 5
68. Bonifacius III. Rom: 607. 0. 9.
69. S. Bonifacius IV. Marsus à 608. ad 61[illegible] 6. 8.
70. S. Deus dedit Rom: à 616. ad 619 3. 1.
71. Bonifacius V. Neapolit: à 620. ad 626 5. 10.

VII. *Ab anno Christi 600. ad 700.*

72. Honorius I. Campanus à 626. ad 63[illegible] 12. 0.
73. Severinus Rom: 640. 0. 2.
74. Joannes IV. Dalmata. 640. ad 642. 1. 10
75. Theodorus I. Græcus à 642. ad 649 6. 6.
76. S. Martinus Tudertinus M. à 649 a[illegible] 654. 6. 2.
77. S. Eugenius Rom: à 654. ad 657. 2. 9
78. S. Vitalianus Signinus à 657. ad 67[illegible] 14. 5.
79. Adeodatus Rom: à 672. ad 677. 5:[illegible]
80. Donus Rom. à 677. ad 679. 1. 5
81.

81. S. Agatho Siculus à 679. ad 681. 2.
82. S. Leo II. Siculus à 682. ad 684. 1. 7.
83. S. Benedictus II. Rom: à 685. ad 686. 0. 10.
84. Joannes V. Antiochen. à 686. ad 687. 1. 0.
85. Conon: Thrax à 687 ad 788. 1. 0.
86. S. Sergius Antiochen. à 688. ad 702. 13. 9.
87. Joannes VI. Græcus à 702. ad 704. 2. 2.
88. Joannes VII. Calaber à 705. ad 707. 2. 8.
89. Sisinnius Sirus à 707. ad 708. D. 20. VIII.
90. Constantinus Sirus à 708 ad 715. 7. 1. *Ab An-*
91. S. Gregorius II. Rom: à 715. ad 731. *no Christi*
15. 9. 700. *ad*
92. S. Gregorius III. Syrus à 731. ad 741. 800.
10. 9.
93. S. Zacharias Calabera 741. ad 752. 10. 3.
Stephanus II. Rom. 5. Dier. Pontif. non numeratur.
94. Stephanus III. dictus II. Rom. à 753 ad 757. 3. 1.
95. S. Paulus Rom. à 757. ad 768. 10. 1.
96. Stephanus III. Siculus à 768 ad 772. 3. 6.
97. Hadiranus Rom: à 772. ad 795. 23. 10.
98. Leo III. Rom: à 795. ad 816. 20. 6.
99. Stephanus IV. Rom: à 816. ad 817. 0. 7.
100. S. Paschalis Rom. à 817. ad 824. 7. 4.
101. Eusebius II. Rom. à 824. ad 827. 3. 3.
102. Valentinus Rom. 827. D. 40.
103. Gregorius IV. Rom: à 828. ad 844. IX.
16. 0. *Ab An-*
104. Sergius II. Rom. à 841. ad 847. 3. 0. *no Christi*
105. S. Leo. IV. Rom à 847. ad 855. 8. 3. 800. *ad*
106. Benedictus III. Rom. à 855. ad 858. 2. 6. 900.

107. S. Nicolaus Rom. à 858. ad 867. 9. 8
108. Adrianus II. Rom. à 867. ad 872. 5. 0
109. Joannes VIII. Rom. à 872. ad 882. 10. 0
110. Marinus seu Martinus II. Galesinus à 882. ad 884. 1. 2.
111. Adrianus III. Rom. à 684. ad 885. 1. 4
112. Stephanus V. Rom. à 885. ad 891. 6. 0
113. Formosus Portuensis à 891. ad 896. 4. 7
114. Bonifacius VI. Rom. 896. D. 15
115. Stephanus VI. Rom. à 896. ad 897. 1. 3.
116. Romanus Falisicus à 897. ad 898. 0. 5
117. Theodorus II. Rom. 898. D. 20
118. Joañes IX Tiburtinus à 898. ad 909. 20
119. Benedictus IV. Rom. à 900. ad 904. 4 7

X. *Ab Anno Christi 900. ad 1000.*

120. Leo V. Ardeatinus 904. D. 40
121. Christophorus Rom. à 904. ad 905. 0. 6
122. Sergius III. Rom. à 905. ad 912. 7. 4
123. Anastasius III. Rom. à 910. ad 912. 2 3
124. Laudo Eretanus à 914. ad 915. 0. 5
125. Joannes X. Rom. à 915. ad 928. 13. 2
126. Leo VI. Rom. à 928. ad 929. 0. 7
127. Stephanus VII. Rom à 929. ad 931. 1. 2.
128. Joannes XI. Rom. à 939. ad 936. 4. 11
129. Leo VII. Rom. à 936. ad 939. 3. 6.
130. Stephanus VIII. Germanus a 939. ad 943. 3. 5.
131. Marinus II. seu III. Rom. a 943. ad 946. 3. 6.
132. Agapetus II. Rom. a 946 ad 956. 9. 7
133. Joannes XII. Rom. a 956 ad 963. 7. 8
134. Leo VIII. Rom. a 963. ad 964. 1 4
135. Benedictus V. Rom. a 964. ad 965. 0. 11
136. Ioannes XIII. Rom. a 965. ad 972. 6. 11

XI. *Ab An-*

137. Benedictus VI. Rom. a 972. ad 974. 1. 6
138. Docus II. Rom. a 974. ad 975. 1. 6
139. Benedictus VII. Rom. a 975. ad 984.

140. Joannes XIV. Papiensis a 984. ad 985. 0. 8.
141. Bonifacius VII. Rom. 985. 0. 11.
142. Joannes XV. Rom. a 986 ad 796. 10. 9.
143 Gregorius V. Saxo a 996. ad 999. 2. 9.
144. Silvester II. Aquitan. a 999. ad 1003. 4. 1.
145. Joannes XVII. Rom. 1003. 0. 5.
146. Joannes XVIII. Rom. a 1004. ad 1009. 5. 4.
147. Sergius IV. Roman. a 1009. ad 1012. 2. 9.
148. Benedictus VIII. Rom. a 1012. ad 1024. 12. 0.
149. Joannes XIX. seu XX. Rom. a 1024. ad 1033. 9. 4.
150. Benedictus IX. Rom. a 1033. ad 1045. 11. 5.
151. Gregorius VI. Rom. a 1045. ad 1046. 1. 8.
152. Clemens II. Rom. a 1046. ad 1047. 0. 10.
153. Damasus II. German. 1048. D. 23.
154. S. Leo IX. Gallus a 1049. ad 1054. 5. 2.
155. Victor II. German. a 1055. ad 1057. 2. 4.
156. Stephanus IX. Lotharingus a 1057. ad 1059. 1. 8.
157. Nicolaus II. Sabaudius a 1059. ad 1061. 2. 5.
158. Alexander II. Mediolan. a. 1061. ad 1073. 11. 7.
159. S. Gregorius VII. Soanensis a 1073. ad 1085. 11. 11.
160. Victor III. Beneventanus a 1087. ad 1088. 1. 4.
161. Urbanus II. Gallus a 1088. ad 1099. 11. 5.
162. Paschalis II. Italus a 1099 ad 1118. 18. 5.
163. Gelasius II. Pisanus a 1118. ad 1119. 1. 0.
164. Callistus II. Burgundus a 1119. ad 1124. 5. 10.
165. Honorius II. Bonon. a 1124. ad 1130. 5. 2.
166. Innocentius II. Rom. a 1130. ad 1143. 13. 7.
167 Cælestinus II. Tuscus a 1143. ad 1144. 0. 5.
168. Lucius II. Bonon. a. 1144. ad 1145. 0. 11.
169. Eugenius III. Pisanus a 1145. ad 1155. 8. 5.
170. Anastasius IV. Rom. a 1153. ad 1154. 1. 4.
171. Hadrianus IV Anglus a 1154. ad 1159. 4. 9.
172. Alexander III. Senens a 1159. ad 1181. 21. 10.

XII. *Ab Anno Christi* 1100. *ad* 1200.

XIII.

*Ab Anno Christi* 1200. *ad* 1300

173. Lucius III. Lucensis a 1181. ad 1185. 4 3.
174. Urbanus III. Mediolan. a 1185. ad 1187. 1. 11.
175. Gregorius VIII. Benevent. 1187. 0. 2.
176. Clemens III. Rom a 1187. ad 1191. 3. 4.
177. Cælestinus III. Rom. a 1191. ad 1198. 6. 9.
178. Innocentius III. Rom. a 1198. ad 1216. 18. 6.
179. Honorius III. Rom. a 1216. ad 1227. 10. 8.
180. Gregorius IX. Capuanus a 1227 ad 1241. 14. 5.
181. Cælestinus IV. Mediolan. 1241. D. 17.
182. Innocentius IV. Genuensis a 1242 ad 1254. 11. 15.
183. Alexander IV. Anagninus a 1254. ad 1261. 6. 5.
184. Urbanus IV. Trecensis a 1261. ad 1264. 4. 3.
185. Clemens IV. Gallus a 1265. ad 1268. 3. 10.
286. B. Gregorius X. Placentinus a 1271. ad 1276. 4. 3.
187. Innocentius V. Gallus 1276. 0. 5.
188. Hadrianus V. Genuensis 1276 0. 7.

XIV. *Ab Anno Christi* 1300. *ad* 1400.

189. Joannes XXI. Lusitanus a 1276. ad 1277. 0. 8.
190. Nicolaus III. Rom. à 1277. ad 1280. 2. 9.
191. Martinus IV. Gallus a 1281. ad 1285. 4. 1.
192. Honorius IV. Rom. a 1285. ad 1287. 2. 0.
193. Nicolaus IV. Asculanus a 1288. ad 1292. 4. 1.
194. S. Cælestinus V. Campanus 1294. 0. 5.
195. Bonifacius VIII. Anagninus a 1294. ad 1303 8. 10.
196. Benedictus XI. Tarvilinus a 1303. ad 1304. 0. 9.
197. Clemens V. Vasco a 1305. ad 1314. 8. 11.
198. Joannes XXII. Caturcensis a 1316 ad 1334. 18. 1.
199. Benedictus XII. Tolosanus a 1334. ad 1342. 7. 4.
200. Clemens VI. Lemovicens. a 1342. ad 1352. 10. 7.
201. Innocentius VI. Cemovicens. a 1352. ad 1362.

202. Urbanus V. Lemovicens: a 1362. ad 1370. 8. 2.
203. Gregorius XI. Lemovicens: a 1370. ad 1378. 7. 3.
204. Urbanus VI. Neapolit. ad a 1378. ad 1389 11. 0.
205. Bonifacius *IX.* Neapolit. à 1389. ad 1404. 14. 11.
206. Innocentius VII. Sulmonens a 1404. ad 1406. 2. 1. XV. *Ab Anno Christi* 1400. *ad*
207. Gregorius XII. Venetus a 1406. ad 1415. 8. 7.
208. Alexander V. Candiensis sive Cretensis a 1409. ad 1410. 0. 10. 1500.
209. Joannes XXIII. Neapolit. a 1410. ad 1415. 5. 1.
210. Martinus V. Rom. a 1417. ad 1431. 13. 3.
211. Eugenius IV. Venetus a 1431. ad 1447. 15. 11.
212. Nicolaus V. Sarzanens. a 1447. ad 1455. 8. 1.
213. Calliſtus III. Hiſpanus a 1455. ad 1458. 3. 4.
214. Pius II. Senenſis a 1458. ad 1464. 6. 0.
215. Paulus II. Venetus a 1464 ad 1471. 6. 11.
216. Sixtus IV. Savonenſis a 1471. ad 1484. 13. 0.
217. Innocentius VIII. Genens a 1484. ad 1492. 7. 11.
218. Alexander *VI.* Hiſpanus à 1492. ad 1503. 11. 0.
219. Pius III. Senenſis 1503. D. 27. XVI.
220. Julius II. Savonenſis a 1503. ad 1513. 9. 9. *Ab Anno Christi* 1500. *ad* 1600.
221. Leo X. Florentinus a 1513. ad 1522. 8. 9.
222. Hadrianus VI. Belga: a 1522. ad 1523. 1. 7.
223. Clemens VII. Florent: a 1523. ad 1534. 10. 10.
224. Paulus III Rom a 1534. ad 1549. 15. 1.
225. Julius III. a Monte Sabino a 1549. ad 1555. 5. 2.
226. Marcellus II. a Monte Politano 1555. D. 22
227. Paulus IV. Neapolit. a 1555. ad 1559. 4. 3.

228. Pius IV. Mediolan. a. 1559. ad 1565. 5. 11.
229. S. Pius V. a Boſco a 1560. ad 1572. 6. 4.
230. Gregorius XIII. Bonon. a 1562. ad 1585. 3. 11.
231. Sixtus V. a Mónte Alto a 1585. ad 1590. 5. 4.
232. Urbanus VII. Genuens: 1590. D. 23.
233. Gregorius XIV. Mediolan. a 1590. ad 1591. 0. 11.
234. Innocentius IX. Bonon. 1591. 0. 2.
235. Clemens VIII. Florent. 1592. ad 1605. 13. 1.
236. Leo XI. Florent. 1605. D. 26.
237. Paulus V. Rom. a. 1605. ad 1621. 15. 8.
238. Gregorius XV. Bonon. a 1621. ad 1623. 2. 5.
239. Urbanus VIII. Florent. a 1623. ad 1644. 21. 0.
240. Innocentius X. Rom. a. 1644. ad 1655. 10. 3.
241. Alexander VII. Senens: a 1555. ad 1667. 12. 2.
242. Clemens IX. Piſtoriens. a 1667. ad 1669. 2. 6.
243. Clemens X. Rom. a 1669. ad 1676. 6. 2.
244. Innocentius XI. Novocom: a 1676. ad 1689. 12. 11.
245. Alexander VIII. Venetus a 1689. ad 1681. 1. 4.
246. Innocentius XII. Neapolit. a 1691. ad 1700. 9. 2.
247. Clemens XI. Urbinas a 23. Novembr. 1700. feliciter.

XVII. *Ab Anno Chriſti 1600. ad 1700.*

# *PRÆCIPUÆ IN ROM: PONTIFICUM HISTORIA CONTROVERSIA.*

SEculo 1mo Chriſti D: Ex Patrum, & Hiſtoricorum fide, ex vetuſtiſſimis tam certum eſt, fuiſſe Romæ locatam, a D. Petro Primatus Pontifici Sedem, ut id ſanæ mentis inficiari nemo

mo possit. *Videatur Nicol: Maria Pallavic: in egregia Defens. R. Pontif. l. 3. c. 6.*

Multa de initio ac depositio; a S. Clemente Pontificatu ejusdemque mortis tempore sunt apud Historic. controversa. *Papebroch. in conatu Chronologæ & in appendice.*

Seculo secundo, Quamvis Anacletum Clero distinguendum omnino persvadeant plures Romanorum Pontificum Catalogi Missæ Canon, et cum Card. Baronus eruditissimi Viri Adhuc supersunt, qui eundem cum Anacleto Cletum esse velint. *Videatur Papebroch. loc. cit:*

Quinamsit inter Pium, & Anicetum temporis ordine præferendus apud probatissimos Scriptores nondum planè liquet. *Papebroch Ibidem.*

Seculo 3tio. Cyriacus Pontif. ex Ursulanus inter Pontianum, & Anicetum nullus est. *Papebroch. loc. cit.*

Stephanus I. Baptismum in Christi unius nomine collatum validum legitimumque esse nec decrevit, nec decernere potuit. *Ex Theolog.*

Post rem totam solertiùs investigatam non pauci expertis antiquitatis in dubium revocant, quæ de S. Marcellini lapsu, & Sinvessano Concilio tradita sunt.

Seculo 4to. Mirum est ab Eusebio ejus ævi scriptore Marcellum a Marcellino non fuisse distinctum.

Acta S. Silvestri Baronio suspecta, suppositicia pluribus aliis habentur; quare cautè legenda.

Si quis fuit error Liberii in causa Athanasii quisquis fuit non officit ei, qua ex Christi promisso pollent in rebus Fidei asserendis nunquam fallaci Magisterio Rom. Pontifices, *Pallav. l. 6. c. 8.*

S. Felix II. quàmvis primò liberis exulis loco intrusus eo labente legitimus Pontifex est effectus. *Pallavic: ibidem.*

Secu-

Seculo 5to. S. Zosimus Cælestium benignitate ad officium revocare voluit, ejus heresim nunquam probavit aliquando damnavit. *Baron. Bellarm.*

S. Cælestini permissu convocata est a Theodosio juniore, Synodus Ephesina, cui præfuit per legatos. *Baron. Bellarm. & alii.*

S. Leo I. Calcedonensi Synodo præfuit per legatos. *Bellarm & alii.*

Fabulosa sunt quæ de Anastasii II. cum Photino, & Acatio communione scribit Auctor libri Pontificalis: *Baron. Ann.* 498.

Seculo 6to. Synodus Romana Palmaris judicium in Symmachi causa ferre nullo modo potuisset, nisi se illi Sponte Symmachus subjecisset. *Baron.*

Vigilius malis artibus partum Pontificatum, optimis gessit, postquam legitimus Pontifex à morte decessoris effectus est *Baron.*

S. Gregorius Magnus Rempublicam difficilimis temporibus gerendam suscepit, idque scire præcepit. *Ejus Epistolæ.*

Seculo 7mo. Sabinianum ob duritiem in pauperes à decessore Gregorio per somnum increpitum, & percussum obiisse tam temere prius narravit Sigebertus, quam alii postea inconsulto credidere, nullo enim antiquitatis teste nititur. *Papebroc. loc. cit.*

Honorius I. vel nunquam, vel injustè à sexta Synodo Oecumenica damnatus est, quare non minus verè, quam piè ab omni hæresi, labe purus asseritur *V. Marchesii & Tamagnini opuscula.*

Seculo 8vo. Gregorius II. non III. ut malè Rou in Tabul: Chronol. Leonem Isaurum anathemate perculit popularibus ejus Sacramento solutis. *Baronius ex aliis.*

Zacharias Rom. Pontif. Francis Proceribus potesta-

potestatem fecit, damnatâ Chilperici ignavia, Pipinum Caroli Martelli filium Regem appellandi. *Galli: scriptores veteres fere omnes.*

Fictum à Sigiberto jure suspicatur Baronius Decretum, quo Hadrianus.

I. R. Pontificis electionem Carolo Magno, & futuris post eum Cæsaribus dicitur permisisse. *Bellarm. & alii.*

Seculo 9no. Ludovicus II. Imper. in Epist: ad Basilium orientis Imper. fatetur, eos tantùm dicendos Imperatores, quos R. Pontifex Oleô Sanctô perfuderit.

Ineptissimam de Joanna Papissa fabellam, obstetricante, Mariano Scoto natam Studiosè foverunt Novatores, feliciter confutarunt Orthodoxi, quos intervidendi Allatius, & Labbeus.

Formosi cadaver effosium & Pontificalibûs exutum insignibûs cum prophano habitu projectum in Tyberim narrant. *Scriptores, & plures & probatiores.*

Seculo 10mo. Joannes XII. à Rom. Synodo 963. Othone I. impellente, illegitimè fuit exautoratus; ideoquè illi subrogatus Leo VIII. Pseudo Pontifex habendus est. *Ancel: à Nuce.*

Jus eligendi R. Pontificis & Sacerdotia deferendi Othone I. & Successoribus datum Leonis VIII. decreto falso scripsit Sigebertus, à quo deceptus est Gratianus. *Baron. & alii.*

Septem viri penes quos tantùm esset, Imperatoris eligendi potestas, post Gregorium V. videntur instituti. Ab eo tamen Suffragii jus in eligendo Cæsare datum omnibus Germaniæ Principibus cum Car. Baronio libenter agnoscimus.

Seculo 11mo. Palmare de horrendo Silvestri II. obitu mendacium manifestè diluit Epitaphium illi á Successore Sergio paucos post annos in Æde Lateran: positum. *Baronius.*

Gregorius VI. Legitimus & optimus Pontifex

tifex iniquè jussus est abdicare ab Henrico II. Cæsare in Synodo sutrina 1046.

Nicolaus *II.* & Gregorius VII. non induxere primò, ut mentiuntur hæretici, sed prolapsam Sacerdotum castitatem severis legibus adstrinxere.

Qui Henricum *III.* Cæsarem à Gregorio VII. exauctoratum docent, refragrantibus Patrum doctrinâ, & Dei Verbo, temeritatis notam non effugient.

Seculo 12do. Errare videntur, qui tradunt. primum inter Roman. Pontifices Cælestinum *II.* sine populi suffragiis Pontificem renuntiatum, ea namque à Nicolao *II.* jam pridem abutenti populo edemptæ fuerant.

Alexandri *III.* manisvetudo, & æqualium scriptorum silentium fabulosa esse docent, quæ de proculcato Friderico Ænobardo, ad ejus pedes provoluto sine certo teste jactantur.

Seculo 13tio. Septemviros *Imperatoris* Electores ab *Innocentio IV.* in Concil. Lugdun. institutos cum Card. Baronio censeo.

Vicedominum unius dici Pontificem inter Hadrianum V. & Ioannem XXI. non agnoscimus; nullum enim hujus rei satis locupletem testem habemus. *Papebroch.*

Quis Siculis Vesperis causam à Nicolao *III.* datam opinantur, egregii Pontif. nomini notam procul dubio calumniosam inurunt.

Bonifacii VIII. R. Pontif. post annos 300. experf corruptionis cadaver inventum calumnias illi ab adversariis intentatas apertè redarguit. *Raynald.*

Seculo 14to. Joannes XXII. quamvis ex veteri quorundam errore senserit Beatorum animas usque ad extremum Judicii diem felici Divinitatis aspectu carere, nunquam tamen in Ecclesia credendum proposuit. *Raynald.*

Qui

Qui in ea quâ fruimur temporum luce de legitimo Urbani VI. Pontificatu dubitat, cæcutire videtur. *Videatur Papebroch.*

Annatæ à Bonifacio IX. impositæ non piè tantùm, sed jure solvuntur.

*Inductas tamen prius ab altiis Pontificibus Genebrarchus docet ex Ostiensi.*

Seculo 15to. Decreta Sessionis IV. & V. in Constantiensi Concilio Gen. contra supremam R. Pontificis potestatem, nec ab Ecclesia recepta unquam fuere, nec à Sede Apostolica approbata; quare ab omnibus fere Orthodoxis Nationibus rejiciuntur. *Videatur mantissa Academ. Lovaniensis edita.* 1683.

Basilienſe Concilium sui Capitis depositionem iniquè moliens, Eugenius IV. jure dissolvere potuit, & prudentissimè dissolvit. *Bzovius Raynal., & alii.*

Alexander VI. non repentina morte per venenum exstinctus, sed naturali morbo, Sacramentis ritè munitus, diem extremum obiit V. *Raynald.* 1503.

Seculo 16to in cæde Hugonotorum Gallicana 1592. habuit quod jure lætetur Gregorius XIII. servatam scilicet Religionem Catholicam, & Regiam familiam ab excidio, quod utrique moliebantur, Deo Regique perduelles. *Ex Miss. qua servat Gregorius Boncompagnussora Dux V. tanti Pontificis egregius abnepos.*

Emendatio Kalendarii jussu Gregorii XIII. promulgata Orbi Christiano, non utilis tantùm, sed omnino necessaria fuit.

Seculo 17mo. Cum certissimis monumentis constet, Urbanum VIII. nunquam ad suæ familiæ incrementum Urbinacem Principatum destinasse, qui imò Principum id svadentium consilia rejeciſſe, veritati & egregio Pontifici censendi sunt injurii quicunque alia prodidere.

Iusse

Iussu Alexandri VII. sacro fonte lustratum Marochi Regem confidentissimè scribunt Hoffman in Lexico, Morerius in Dictionario, Joannes Rou in Tabulis Chronolog. & tamen hoc ne per somnium quidem unquam Romæ auditum est, ubi certè primò innotescere par erat.

## R. PONTIFICIS IN ECCLESIA POTESTAS MAGISTERIUM VENERATIO.

Seculo 1mo. Christus Dei Filius Petro totius Ecclesiæ Principatum, & supremam in ea ligandi, & solvendi potestatem promittit *Matth.* 16.

Idem Petrum supremum omnium Christi fidelium Pastorem instituit. *Joann.* 21.

Potestatem hanc Petro ejusque successoribus datam Concilia, Patres, Sacri Interpretes, Theologi, aliique scriptores innumeri docuere, quorum plures videre est apud. *Card. Bellarmin: & Gaulter in Tabulis Chorogr.*

Agnovere Martyres SS. Viri, Cæsares, Reges, Episcopi, & omnium ferè gentium populi: è plurimis pauca damus.

Seculo 2do. S. Ireneus *l.* 3. *c.* 3. *loquens de Rom: Ecclesia.* Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam.

Tertulianus *in Scorpiaco*: Si adhuc clausum putas cælum, memento claves hic Dominus Petro, & per eum Ecclesiæ reliquisse.

*Eode teste quamvis tunc inimico l: de Pudic. c.* 1. Pontifex Roman. Maximus, & Episcopus Episcoporum appellabatur.

Seculo

Seculo 3tio. Origines ſupremam Romanæ ſedis auctoritatem agnoſcens S. Fabiano R. P. ſuæ fidei rationem reddit, datis ad eum literis.

A. S. Cypriano Rom. Pontifex dicitur Epiſcopus Epiſcoporum. *Videatur alba Spineus lib. 1. de Ritibus Eccleſiæ c. 1.*

Pentapolitani S. Dionifium Patriarch. Alexander tanquam violatæ fidei reum ad Dionyſii Rom: Pontif: tribunal detulere. *S. Athanaſ: in Epiſtola.*

Seculo 4to. Eccleſia Rom: ſemper habuit primatum. *Concil: Oecum Nican: 1. Can: 6. Videatur Scheleſtratus in Antiquit: Illuſtr.*

Omnibus ubique terrarum Epiſcopis ad Romanum Pontif. provocare licere Synodus Sandicenſis non docet ſed confirmat.

Præferri omnibus Apoſtolis meruit, & claves Regni Cælorum communicandas cæteris ſolus accepit. *Optat: Milevit loquens de S. Petro Apoſt: l. 1. contra Parmen.*

Seculo 5to. Nulla unquam Concilia rata leguntur, quæ non ſint fulta Apoſtolica Auctoritate. *S. Damaſus c. 3.*

In Romana Eccleſia ſuper Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus. *S. Auguſt: Epiſt. 162.*

In Concil: Chalcedonenſi pluries apparet. R. Pontificis Primatus, & Magiſterium in univerſa Eccleſia. Illo major S. Leo, quædam ejus decreta irritat. *Ex Epiſtola ad Pulcheriam.*

B. Petrus in propria Sede vivit & præſidet. S. Petrus Chriſol: ad Eutychet. S: Joannes Patriarcha Alexandr: ad Rom: Pontificem provocarunt:

Seculo 6to: Archimandritæ ſeu indæ Tyriæ Pontif: Hormisdam univerſi terræ Patriarcham, & caput omnium Eccleſiarum appellant: 517: Formulæ fidei ab eo miſſæ Orientales o-

mnes Episcopi subscribunt: Justinus Imper: Joannes II: in terram pronus adorat 525:

Justinianus Imper: Joannem *II*: caput omnium Sanctarum Ecclesiarum dicit 533:

Agapitus R: Pontif: Constantinopoli degens pulso Anthimo, Mennam Patriarcham instituit 536:

Seculo 7mo: Phoca Græco Imper: approbante Primatus & Oecumenici nomen soli Rom: Pontif: adscribitur 608:

Cypri Episcopi *in Epist*: Romanum Pontificem Patrum Patrem Archiepiscopum, & universalem Papam appellant 643:

Sexta Synodus Oecumenica Constantino *IV*. de more plaudens profitetur: in Agathone Rom: Pontifice: Petrum esse locutum 681.

Constantinus *IV*. Imper. *in Epist*. Tanquam ipsius Divini Petri vocem Agatonis relationem supermirati sumus.

Seculo 8vo. Justinianus Imper: Constantini Pontif pedes osculatur 709.

Zacharias Rom: Pontif: Chilperici Regis ignaviâ damnatâ Pipinum Francis Proceribus approbantibus, Regem dicit 752. *Papebroch.*

Romana sede in toto Orbe terrarum Primatu fungens, Caput omnium Ecclesiarum constituta est. *In Epist*: *Hadriani I. à Septima Synodo approbata.*

Carolo Magno de criminibus Leoni *III*. objectis cognituro succlamant Episcopi *Rom: Pontificem à nullo mortalium judicari*, 800.

Seculo 9no. Carolus Magnus inter filios regna partitus Rom: Pontifici testamentum subscribendum mittit.

S. Theodorus Studita *in Epist*: ad Leonem *III*. summum Patrem, & Archipastorem Ecclesiæ quæ sub Cælis est appellat. 809.

Ludovicus *II*. Imper: Sergii *II*. pedibus osculum obtulit.

Petrus

Petrus universâ administrare Ecclesiâ perpetua successione jubetur. *S. Nicol: I. Epist: ad Michael. Imper.*

Concilia Cabilanense 915. Troslejana 921. & 927. Remense 995. à Gallis Episcopis habita supremam R. Pontifices potestatem agnoscunt, & maximè reverentur.

Stultitiæ quodã elogio notandi sunt, qui illã Petri sedem aliquo pravo dogmate fallere posse arbitrati sunt, quæ nec se fefellit, nec ab aliqua hæresi falli unquam potuit *Regino Abb. in Chron.* 865.

S. Abbo Floriac: Abb: postea Martyr in Concil: Remensi 975: fortiter pugnat pro Romanæ Sedis potestate,

Seculo 11mo. Henricus IV. Imper: à Gregorio VII. anathemate ictus Regni jure ac nomine spoliatur.

Clamamus ergo ad successorem Petri ad Vicarium Crucifixi qui amator & patronus est veritatis, & cujus ministerio Spiritus Sanctus totius falsitatis figmẽta condemnat. *Joannes Sarosberiensis ad Rom: Pontif: in Epist: quæ legitur cum illis D: Thomæ Cantuar:*

Alexius Commenus Græcus Imper: à Paschali II. per Legatos insignia Imperii petit, nec impetrat. *Baron: & alii.*

Seculo 12do. Tu es cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt, nec modo ovium, sed & Pastorum in unus omnium Pastor. *S. Bernard. ad Eugenium III. l. 2. de Consid.*

Philippus Augustus Gallorum Rex tutissimè se regnaturum Apostolicæ sedi obsequendo significabat celebri insigni in quo lilium supra rupẽ fluctibus everberatam pingebat cum lemmate: *in æternum non commovebitur. Maimbourg. Concion: Quadragej.*

Seculo 13tio. Romana Ecclesia super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, utpote Mater universorum Christi fidelium, & Magistra Conc: Later. ãn: IV. 1215.

SS. Patres in conciliis congregati nihil statuere possunt, nisi Auctoritate summi Pontifi

interveniente. *S. Thom: Aquin: contra impugnantes Relig. c. 4.*

Sola Roma universaliter sicut Sol planetas habet plenitudinem potestatis super omnes Ecclesias. *S. Bonavent. Serm. 24. in Hexam.*

Siciliæ & Hungariæ Reges frena tenuere aselli, cui Cælestinus V. insidebat 1294.

Seculo 14to. Orientalium Patriarcha Benedicti X. 1304. Chaldeorum Patriarcha 1316. Joannis XXI. potestatem supremam agnoscunt

Clemente VI. jubente à septem viris renunciatur Imperator Carolus IV. Ludovico Bavaro exauctorato 1346.

Durandus de S. Sortiano, & Plaudanus doctissimi inter Gallos Episcopi potestatem jurisdictionis, quæ est ad regendum populum totam & in suo fonte datam fuisse soli Petro & Successoribus ejus affirmant. V. *Gvalterium hoc saculo.*

Seculo 15to. Concil: Oecumenicum Florentinum Sess: ultima fatetur, Rom: Pontificem totius Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere & ipsi in Beato Petro pascendi regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam plenam potestatem traditam esse.

Sigismundus Imper. 1429. Martino V. Friderícus Imper. 1452. & iterum 1453. Nicolao V. stratoris munus exhibet. Te Principem totius Ecclesiæ Antistitem Sacrorum; Te Dominici Gregis Pastorem profitemur. Et scimus. *Ludovic: XI. Rex Gall: ad Pium II. scribens.*

Seculo 16to. Carolus V. Imper: Clementi VII. stratoris munus præstat 1529.

Concilium Trident. Oecumen: Rom: Pontificis potestatem ubique veneratur.

Petrus de toto é Dominic: familia vitæ Sanctimoniâ, & Doctrinâ Clarissimus, morti proxi-

mus per literas Pium IV. monet è re Christiana futurum, si declaretur: Romanum Pontificem omnibus conciliis esse Superiorem. *Raynald. Anno* 1563.

Episcoporum conventus Meloduni in Gallia habitus 1579. *Sanctam Romanam Ecclesiam Magistram. Columnam, & Firmamentum veritatis appellat.*

Seculo 17mo. Generalis Ecclesiæ Gallicanæ Conventus 1626, 20, Janu: Rom: Pontificem appellat, *S. Petri Successorem, cui Christus Cæli claves & fidei infallibilitatem dedit.*

Literæ 85, Episcoporum Galliæ ad Innocent. X, 1653, hæc habent, *Majores causas ad Sedem Apostolicam referri solemnis Ecclesiæ mos est quem fides Petri nunquam deficiens perpetuò retineri pro jure suo postulat,*

*Petrus de Marca Archiep: Paris:* extremo vitæ anno Gallicè dissertationem de summi Pontificis infallibilitate composuit, quam Baluzius de ore dictantis excepit, ut ipse testatur in vita illius.

# *PONTIFICUM ROM: ET S. R. E. CARDINALIUM RITUS ET VICES.*

SEculo 1mo, Clemens, quem D: Petrus sibi Successorem designarat, Linum præcedere maluit, ne apud posteros noceret exemplum,

S: Cletus primus Cleri, & Pop: Romani Suffragiis in Pontificem electus,

S: Clemens ad tuendam Pontificiam dignitatem peculiares vestes assumit,

Qui Rom: Pontifici consilio, & operâ adessent, quod Cardinalium est manus hoc sæculo

non defuere; sed Cardinalis nomen non est auditum,

Seculo 2do, Sub Anacleto Pontifice 72, Cardinales institutos qui tradunt, vix fidem inveniunt,

S. Evaristus 7, Urbis Regionibus, quot ea tempestate numerabantur, septem Diacones assignavit, ut in sua quisque Regione sacra procurarent,

Hi Titulum à Regionibus desumebant, scribentes ex C: *Cyprianus Diaconus 5, R, E, Regiones 1,*

S. Higinus Ecclesiæ gradibus ordinatis, Presbiteres, & Diacones Cardinarios, sive Cardinales creditur distinxisse,

Seculo 3tio, Qui 236, Cardinales Romæ vixisse, sedente Pontiano Pontifice tradunt fabulari censentur,

Ecclesia Domos & prædia possidente Cardinalium Tituli vel ab his, vel à donantium nominibus sumebantur. Hinc vetustissimi Lucinæ Vestinæ Pastoris, &c.

Presbiterium hoc est Consistorium primò memoratur sub Cornelio

Ostiensis Episcopi jam tum munus erat electum R. Pontificem ritu solemni consecrare.

Papæ nomen, quo Patrem significamus, commune primò fuit Clerici venerandis, & Episcopis omnibus mox his cæpit esse peculiare. *Baron:*

Seculo 4to. Marcellus Cardinalium Titulos auget 309,

S: Silvester cùm Constantinus nomen Christo dedisset, Thiaræ aureum addidit phrigium,

Idem septem Diaconos Regionarios, sive revocavit, sive confirmavit,

Aucto Christianorum & Regionum Urbis numero Diaconi Cardinales 14, instituti,

Seculo

Seculo 5to, Ubi de sæviit Cæsarum in Christianos furor, Templa in domibus, & prædiis Ecclesiæ ædificari cæperunt, & ab iis Tituli inducti ex C. *Speciosus Presbyter Card: S: Laurentii in Tit: Lucinæ.* Legati a latere nomenclatura desumpta videtur à literis D: Leonis Magni ad Julianum.

Cautum est in Synodo Romana sub Hilario ne quis sibi successorem eligeret, Sedente Symmacho Cardinalium Tituli 28, Hiper nnmerum septenarium divisi quatuor Patriarchalibus, Basilicis adscribebantur.

S, Felix P, III, primus Imperatorem *in Epist,* Filii nomine compellavit. Hoc Seculo Papæ appellatio peculiari quodammodo R, Pontifici tribui cæpit *Saussayus.*

Seculo 6to. Theodoricus Ital: R: Pontificis eligendi potestatem usurpat 526,

Gordianus S:Gregor: M: Pater Card: ab uxore vivente secretus,

Justinian9I Imper: indulgente Vigilio morē induxit, quo liceret Imperatori electū pontif. cōfirmare acceptā ad id certa pecuniā quod usque ad Benedictum II. ægrè toleratum est.

Pelagius I. eligendi pontificis modum præscribit.

Exarchi Ravennates moniti de electione pontificis, suo decreto ratum habere solebant Diar: pontif.

Seculo 7mo Bonifacius III. Sancit nequis de mortuo pontifici subrogetur, nisi post tertiam diem.

Sacrum Chrisma & Evangelium in Solemnibus supplicationum pompis R. pontifici Acholyti præferebant.

Joannes IV. abjectā cerā plumbo diplomata primus obsignat.

Constantinus pogonat, veterem Comitiorum libertatem Eccl. Romanæ restituit

Joannes V. & Sergius I. *Salutem & Apostolicam benedictionem.* in Bullis primi præmittunt.

primus R. Ecclesiæ Thesaurar: sub Agathonæ *Genebrard.*

Seculo 8vo prostratio Imperatoris ante pontificem ejusque pedum exosculatio 709.

Gregorius III. 14: Diaconis Cardinal. 4. addit, Palatinos, quorum munus erat pontif. in Eccl. Lateran: ministrare.

Sub Stephano III. 769. in Conc: Rom: decretum est, ne quis eligeretur in pontificem, nisi ex Cardinal: Collegio.

pipinus Galliæ Rex primus equi pontificii frenum tenens Stephanum III. pedes deducit in Regiam.

Sex Cardinal: Episcopi sub Stephano IV. primo memorantur.

Seculo 9no. Lotarius *I.* amotis iis quibus jus suffragii non erat à comitiis pontificiis turbas arctes, jubetque iis, vel Regem, vel ejus Legatum interesse.

Leo *IV* Reges, & Cæsares Sacris Comitiis immiscri vetat.

Nicolaus I: aureo circulo Thiarum exornat.

Joannes VIII. Cardinalium jura primus evulgat,

Crucis gestatio ante Romanum pontificem vel inducta, vel illustrior reddita,

*In* fine hujus sæculi nullus amplius Catholicus Episcopus papæ nomine uti solebat propriumque censebatur Rom: pontificis Baron.

Seculo 10mo, Octavianus pontificatum adeptus nomen primus immutat diciturque Joannes XII, 956

Septem Cardinales Episcopi singulis hebdõadis in Lateranensi Basilica pontificis vices explent.

Una-

Unaquæque reliquarum patriarchalium Basilicarum septem presbiteros Cardinales assignatos numerat, Diaconi Card: Regionarii 12, palatini 6,

Gregorius V, quamvis non Cardin: pontifex renuntiatur. Quod idem, postea contigit in victore II, Eugenio, III, Urbano IV, Gregorio XI. Cælestino V, Clemente V, Urbano VI,

Seculo 11mo, Damasus II, primus Diplomata Incarnationis anno consignat,

Leo IX, primus suo nomine signatam pecuniam cudisse videtur,

Pellium & ornamenta pontificia medio fere sæculo immutantur, *Videatur Papebrockius in Propylao*,

Nicolaus II, creandi Rom, pontificis jus ad Cardinalium suffragia revocat, 1059,

Romani pontificis possessionem pontificatus adeuntis ceremonias hoc sæculo usurpari solitas refert Card: Baron: in Paschali II, 1099.

Seculo 12mo, Gregorius VII, 1073. in Romana Synodo vetat, ab alio quam à R. pontifice papæ nomen usurpari,

Sub Paschali II, Cardinales 90, numerati, Alexander III, Sanxit, ne pontifex electus ratus esset, nisi minimum duas tertias suffragiorum partes tulisset,

Gregorius VII, Sanctus Cancellarii numero dum Cardinalem ageret ad pontificatum evectus, nullum ex patribus sibi substituit, sed Moysem Canonicum Later: Cancellarii vice fungi jubet. Hinc ille & successores vicecancellarii appellati *Diacconius*, *Azor*, & alii Sauffayo non probatur, sed ipse meliora non affert,

Seculo 13tio A Gregorio IX, ad Cœlestinum V. Cardinalium numerus adeo imminutus est, ut nunquam plures quam 22, aliquando vix 10, aut 8, recenserentur,

purpureus galerus Cardinalibus datus ab Innocentio IV, Concil: Lugd: Conclavis ad pontificem eligendum initium Viterbii, S, Bonaventura persvadente 1270,

Gregorius X, Severiores de eligendo pontifice leges tulit,

Nicolaus IV, dimidiam pontificiorum vectigalium partem Cardinalibus assignat, Bonifacius VIII, primus duplici coronâ thiaram circumdat.

Seculo 14to. Clemens VI. severas pontific: comitiorum leges à Gregorio X. latas, temperat.

Decernit Romanum pontificem posse abdicare.

Idem primus obsignanda gentilitiis insignignibus munit,

Annulus piscatoris, sub hæc tempora, cæplt vocitari,

Seculo 15to, A Martino V, leges Cardinalibus, datæ, Idem in arcano pectoris servat nomina lectorum in patrum Senatum; ita tamen ut Senatui nota esse velit,

Eugenius IV usum tacendi lectorum Cardinalium nomina rejicit,

Post mortem Eugenii IV, primo habitæ sunt orationes duæ, altera de mortui pontif: Laudibus ab Authore Rotæ, altera de successore eligendo à Cardinali. *Papebroch.*

Paulus II. purpureas vestes Cardinalibus insignè tribuit.

Julius II. iterum retinet in arcano pectoris Card: lectorum nomina & nulli revelat.

Seculo 16to Leo X. Numerum Patrum auget lectis in sacrum Senatum 31. 1517.

Idem & Paulus III. duobus Cardinalibus è Sacra S. Benedicti Familia purpureæ vestis usum, alicubi permittunt.

Pius IV. etiam Oecumenico sedente Concilio Romani

Romani pontificis electionem à Cardinalibus faciendam decernit.

Sixtus V. numerum 70. Cardinalium præfigit purpureus pileus Cardinalibus Regularibus datur à Gregorio XIV.

*De veste iisdem purpurea concedenda aliquoties actum, sed irrito successu.*

Seculo 17mo Clemens VIII. missis per Mapheum Barberinum Ludovico XIII. Henrici IV. recens nato filio sacris fasciis eum honorem Regum primogenitis sceptro destinatis habendi morem inducit 1601.

Hieronymus Card: Rusticuccius novo Exemplo duos retinet Titulos,

Gregorius XV, editâ Constitutione pontificia Comitia novis legibus munit,

Urbanus VIII. Eminentissimi titulum Cardinalibus attribuit.

Constitutio moderatrix donationum ædituum, & distributionis Ecclesiasticorum in consanguineos, & affines R. Pontificis editur ab Innoc: XII. 1692.

# *PERSECUTIONES INSIGNIORES ET INEIS FIDEI TESTES.*

SEculo 1mo. Innocentes pueri primitiæ Martyr. S, Stephanus Martyr Primicerius furentibus in Christianos Hebræis 33, 1,

Persecutio Neronis incip: An: 64, desinit 68, in ea palmâ adepti SS, Petrus Paulus Andreas & alii,

II. Domitiani ab an: 90. ad 96. in ea Martyres plurimi sed insigniores Acilius Glabrio exconsul: 94. & Flau: Clemens Domitiani patruelis.

III. Trajani cæpta 98. desinit 116. In ea Coronati,

Coronati Simeon Cleophæ filius Hierosolym: E: & Antiochiæ Ignatius E.

Seculo 2do. Ab Hadriano mitigata non animo sublata.

Sub eo passi SS. Getulius, & Symphorosa cum septem filiis,

IV. Sub ea Aurelio, & Luc: Vero vexati Christiani à 161, ad 174 in ea Martyres, SS, Justinus Polycarpus Photinus, Blandina, Felicitas septem Martyrum parens 173,

Prorogatur à Commodo, sub quo coronatur Apollonius Senator genere, & doctrinâ nobilis 176, circ,

V, Severi ab anno 200, circiter ad 211 In ea Leonidas Orienis pater S, Irenæus E: Lugd: Martyriò clàruere,

Seculo 3tio. VI, Maximini á 235, ad 237, in Sacros Antistites præcipué furit

VII, Decii, Galli, & Volusiani à 249 ad 254, In ea S, Agatha V,

VIII, Valeriani & Gallieni à 257, ad 260, In ea coronam adepti SS, Sixtus, Laurentinus, & Cyprianus,

IX, Claudii II, & Aureliani à 269, ad 275,

X, Diocletiani, Maximiani, & aliorum à 284, sed præcipué furit 303, In ea passi SS, Maurelius & Socii, S, Sebestianus 286,

Seculo 4to S, Agnes, Lucia, Vincentius, Dorothea, & ut quidam opinantur, Catharina V, &, M,

Cæso deinde per Constantinum Licinio pax Ecclesiæ, & etiam ubique partum

XI, Constantinus Arian: vexat Ecclesiã à 340, ad 361,

Sapor Persarum Rex ab anno 340, ad 369, in Christianos Barbarè sævit

XII, Julianus 362, crudeliter sed callidè furit,

XIII, Valens Arian: in Præsules, præcipuè sævit à 366, ad 378, quo cessat Cæsarum furor,

S, Ur-

S, Ursula cum 11, Sociarum millibus ab Hunnis cæsa 382,

Seculo 5to, persæ ab anno 420, ad 450, sub Isdegrede Varane IV, & V, Christianis infesti. Genfericus Vandel: R, in Africa & Sicilia ab anno 437, ad 476, ejusque Successores ad 499, in Catholicos sæviunt,

Attila Christianas plerasque Provincias flagellat ab an: 442, ad 454,

Anastasius Imper: Hereticos fovens Catholicos vexat à 493, ad 518,

Seculo 6to, Trasamundus in Africa furit in sacros Antistites ab anno 504, ad 522,

S, Sigismundus Burgundiæ Rex & Martyr 524,

Theodoricus in Joannem I, P, Boethium, & Symmachum sævit 526,

S, Placidus Ab: cum Sociis Monachis à Mahaucha interemptus 541.

S, Hermenegildus Rex jussu patris Leovigildi obtruncatur 586,

S, Golaudus insignis Martyr in Perside 593,

Seculo 7mo, Cosroas Pers: Rex Christianum nomen variis suppliciis affligit ab anno 607, ad 625.

S, Anastasius cum 700, Sociis obtruncatur in erside 628,

S, Eneumundus Lugdun: E: Ebroini fraudibus, Argulphus Lerienfis Ab: per falsos fratres cæsus, 664,

S. Maximus exilio moritur. 863.

S. Trudo Presbyt: florebat 676.

S. Dympna ob castitatem à Patre Hiberniæ Rege interempta 700.

Seculo 8vo. S. Lambertus E. Trajactenfis, sive Leodiens: ob notatum scortum cæsus 707.

Infesti Ecclesiæ Saraceni ab an: 728.

Leo 8.9, Iconomach: indignis modis Catholicos vexat. 740.

s, Bo-

S. Bonifacius E. Mogunt in Frisia pro Christo cæditur 754.

Constantinus Coproymus Martyrium meslem Cælo infert.

Habdalla Saracenorum Princeps furit in Christianos.

Seculo 9no. Saraceni ab an: 812. ad 852. Ecclesiam in Hispan: & oriente vexant.

Bulgari orientalem Ecclesiam valde affligunt 813.

Leo Armenus furit in orthodoxos.

Monachi 900 è Monasterio S. Vicentii ad Vulturnum à Saracenis pro Christo cæsi. 880. Perperam hoc Monasterium à Bucelino locatur in Gallia.

Dani in Anglia & Scotia plures pro Christo trucidant.

Seculo 10mo. Habdaragman. Saracen: Rex Christiano nomini infestus 923.

S. Eugania Virgo Cordubæ 923.

S. Pelagius Regii sangvinis adolescens fidei & castitatis Athleta 925.

Sæviunt in Christianos Bohemi 929.

S. Venceslaus Bohem: Dux, impiâ matre impellente cæditur à fratre Boleslao 929.

S. Educerdus Anglorum Rex novercæ insidiis cadit 978.

S. Adalbertus Epis: Pragnensis Russorum Apostolus ab iisdem cæsus 997.

Seculo 11mo. S. Abbo Floriacensis Martyrio coronatur 1004.

Innumeri Christiani variis in locis à Slavis Hungaris Danis & Rustis pro fide Catholica interfecti.

S. Bruno Russor; Apost: cæditur 1008.

S. Olaus R: Novergiæ & Mart: 1028

S. Gherardus Venetus in Hung 1047.

Arialdus Mediolan: Diaconus 1066.

S. Staniflaus Cracovienfis ab impiis Boleslao obtruncatur 1079.

S. Canutus R. Daniæ 1080.

Bonizo à Schismaticis interimitur 1089.

Seculo 12mo Quam plurimi à Slavis Aldeburgensibus à Folaccis pro Christo interfecti. Alii etiam in Hispania à Saracenis. Victo in oriente Balduino plures Monachi pro Christo trucidantur 1131.

S. Ericus Sveciæ Rex Martyrii laurea clarus 1151

S. Thomas Cantuar: pro Christi Ecclesia gladiis impiorum occumbit 1170.

S. Petrus Parentius Vrbeveteri a manichæis trucidatur. 119.

Seculo 13tio E. D. Francisci Familia septem 1219. totidem 1221 à Machometanis cæsi:

S. Angelus Carmel: ab Hæreticis in Sicilia 1222

S. Engebertus Colon: E: 1225 interficitur.

Innumeri Christiani obtruncati à Mindano Litthuanorum Duce, & Christi desertore.

S. Petrus ex ord: S: Dominici Sacrorum Quæsitorum patronus 1252. Werneius puer furtim à Iudæis occisus in oppido Wesalienſi 1288.

Monaldus Ord: Minor: non tamen Beneventau: Archiep: Arzenghæ in Asia à Saracenis cæsus Anno 1288. seu 1289.

Seculo 13tio Saraceni Christianos plurimos variis in locis pro Christi fide necant.

Jacobus è Minorum familia, qui ad ortodoxæ fidei veritatem asserendam illæsus in igne perstiterat cum sociis tribus clam necatur à Saracenis 1319.

Carthalanus, & Palchalis Minoritæ ab impiis, in quos de fide suspectos inquirebant. Cabioli in agro Lugdunensi trucidantur 1321. *Raynald:*

In Scythia Asiatica 6. è Franciscana familia pro Christo interempti 1341.

Alii plures è Familia pariter S. Francisci, quos enumerat Bozius *de signis Ecclesiæ* l: 7. c: 3.

Seculo 15to. In oriente 32. ex familiis SS Dominici & Francisci à Turcis pro Christo interfecti.

Vir

Vir egregius ex ordine S. Dominici crematus in rogo quem Hussitæ è Sacris imaginibus in Templo struxerant 1430. *Raynaldus*:

S: Simon puer Tridenti á Iudæis sæviſſimè trucidatus 1475.

Hydicinto á Turcis capto 1480. Archiepiscopus, & Octingenti cives fortiſſimè pro Chriſto obiere.

B. Petrus de Arbues ſacræ fidei Quæſitor cæſus 1482.

Seculo 16to Capta per Turcas Rhodo 7. miſces Bajazethis II ex ſr: Nepos, qui ea in Vrbe æquitum liberalitate ſuſtentabatur in Chriſtiana Religionis confeſſione conſtantiſſimus cum duobus filiis Solimani juſſu obtruncatur 1522. *Raynal.*

Apud Indos tũ Occidentales tũ orientales obiere pro Chriſti nomine ex Dõinicanis Franciſcanis, & Soc. Jæsu hominibus plurimi.

In Anglia ſub Henrico & Eduardo Regibus & Eliſabetha Regina ſævitum in Catholicos & præſertim Sacerdotes ac Religioſos.

Goromii novemdecim pro S. Euchariſtiæ & Pontificii primatus defenſione, á Calvinianis interempti 1572.

Seculo 17mo. Multi Catholici in Gallia, & alibi Calvinianorum rabiem experti.

Japonum furor & ad eos commeantium ex Europa Hæreticorum fraudes in Chriſtianos debachantur.

Catholici Hiberni atrociter vexantur ſub Tyranno Cromuelo.

Chriſti fides apud Sinas ſæva quinque annorum tempeſtate jactatur á 1664. ad 1669.

In Coecinchina barbari Chriſtianos tormentis, & cædibus perſequuntur

Anglia in Catholicos præcipuè Sacerdotes ac acerbiſſimè ſævit 1679.

CONCI-

# CONCILIA GENERALIA, ET PROVINCIALIA

Seculo 1mo. R. P. *indicat reprobatum. R. P. partim probatum G: Generale:*
Hierosolymitanum 1. in quo cæleſti ſorte Judæ ſubſtitutus Matthias. 33,
Hierosolymitanum II, in quo ſeptem Diaconi electi: 33,
Hierosolymitanum III, inquo ſtatuta ab Apoſtolis circumciſionis & legalium abragatio.
Antiochenum ab Apoſtolis celebratum, cujus Nicænum G: videtur meminiſſe, *Ex Turriano contra Magdeburg*: Sed dubium eſt & anni incerti,
Meliaporenſe apud Jndos á S, Thoma celebratum, *Athan Kiercher; ex monum: ejus Eccleſiæ Chin: illuſter: p: 2, c: 7,*
Seculo 2do, Cojacenſe in Hiſpania 150
Cæſariense in Paleſtina, Romanum, de celebratione Paſchatis 196
Ponticum Galliam, oſrohenum, Achaieum in eadem cauſa Paſchatis 198 Aſianum R, 198,
Seculo 3tio Africanum R: 215 Philadelphienſe contra Borillum 224. Boſtrenſe in Arabia 249 Romana 253 255 257 263: Carthaginenſia 253 255: Cæſarienſe in Cappad: Jconienſe, & Synadenſe *RR*· 256
Carthaginenſia *RR*, 256, 256 Africana 257, 258,
Antiochena contra Paulum Samoſat: 264 270:
Illiberitanum vel ſub finem hujus ſæculi vel ſub initium ſequentium ſub Pontif: Marcellino antequam Diocletianus fureret in Chriſtianos:

Chirthense R: 303 Sinvessanum plerisque fu
spectum 303,
Carthaginensia Donatistarum anni incerti 11
Seculo 4to Romana 313, 315, 324, 325 337
340, 341, 368, 369, 373, 382, 386: Arelatense
Ancyranum
Neocæsarienſe 314, Alexandrina 319, 339
362, 363, 398, Gangrense incerti anni,
Nicænum G: 1: 325, Turicim Arian: 335
Hierosolymit: R: 335, Constantinopolitana
Arian: 336, 339, 359, Alexandrinum Arian: 339
Antiochenum 341, falso creditum Arianorum
sed verè Catholicorum, & Religioni perutile ut e-
gregiè docet eruditissimus Scheleſtrat:
Antiochena Arian: 345, 361 Mediolanensia
344, 347, 354 390, Sardicense Catholic: 347 Sar-
dicense Arian: 347: Carthaginensia 348, 390. 397, 39
Sirmiense catholic: 349, Sirmiensia Arianorum
351, 357, Arelatense Arian: 3355, Biterense 356
Laodicenum incerti temporis, Coloniense 35
Ancyranum Arian: 358, Ariminense 359, Selcucien-
se R: 359, Parisiense 362. Antiochenum, 363:
Lampsacenum falsò creditum Arian: 365, Ca-
riense, & Singedunense Arian: 366, Illyricum 36
Tyanense 369 Valentinum I. 374:
Constantinopol: G: 11: 381, Aquilejense, & Cesar-
augustanum 381, Constantinopolitana 582, 400
Sidense 383, Burdegalense 385, Trevirense 386
Capuanum 389, Angarense 391, Hipponense 393
vel circiter. Coplense 394. Bagajense Conciliabu-
lum 394, Taurinense 398, Toletanum I. 400,
Seculo 5to Africana 401 401, 403 404 405
407. 408. 408. 410. 410. 416. 417. 418. 425.
Melevitana 402 416. Toletanum 406. Pro
lemaidis 411. Cirthense 412. Carthaginensia 422
416. 418 419. Macedonicum 414. Diospolitanum
415. Hierosolymitanum 415. 454. Romana 717
430. 433. 444. 445. 449. 465. 483. 484. 487

494. 495. 499. 500. Telepense 418. Anabarzense 423. Orientale 427. Alexandrina 430. 432. Ephesinum G. III. 431. 431. Prædatorium R: 449. Antiochenum & Armenum 435.

Constantinopolitana 439. 448. R. 449. 450. 459. Regense 439. Arausicanum I. 441. Valionense 442. Hispaniense 447. Tyrium, & Berythense 448. Mediolanense 451. 451. Arelatense II. 452. III. inter 449. & 461. Chalcedonense. G. IV. 451. Andegavense 453. Hierosolymitt 454.

Synodus S. Patritii 456. Turonicum I. 461. Veneticum I. 465. Cabilonense 470. Bituricense 472. Viennense in Gall: 474. Lugdunense 475.

Seculo 6to. Romana 501. 502. 503. 504. 518. 530. 532. 590. 595.

Bizacena 504 541. Agathense 506. Aurelianensia 512. 536. 538. 541. 549. Sidense R. 512. Remense 514. Epiroticum 516. Tarraconense Gerundense Epaunense 517. Lugdunensia 517. 519. 567. Constantinopolitanum Hierosolymitanum, Tyrium, 518. Constantinopolitana 520. 536. 547. G: V. 553. Ilerdense Valentinum in Hispan: 524. Arelatense IV. 524. V. 554. Carthaginense 525. Cardenctoratense 527. Arausicanum II. 529. Valense 529. Toletana 533. 539. 597. 597. Africanum 534. Arernense 535. Hierosolymitana 536. 553. Barcionense 540. Mopsvestanum 550. Parisiensia 551. 557. 576. 580. Aquilejense 553. Bracariensia 563, 372, Lucensia in Hispan: 564, 569, Turonense II, 567, Cabilonense 582, Matilconensia 583, 583, Brennense 583, Antisiodorense incerti anni.

Narbonense 589. Pictavience, & Hispanience 590. Cæsaragustanum II, & Metense 592. Oscense 598.

Seculo 7mo. Rom. 601. 602. 606. 610. 640. 648. 649. 667. 680. Byzacena 602. 641. Numidicum 640.

Toletana 910. 624. 636. 637. 647. 653. 655. 656. 675. 681. 683. 683. 684. 688. 693. 694. Tarraconense, sive Egarense Parisiense 614. Matisconense 617. Hispalense 619. Remense 625. Aurelianense 645. Cabilonense 650. Emeritense 656. Clypiacense 662. Augustodunense 670. Erfordiense 673. Bracarense 675. Anglicanum 679. Mediolanense 679. Romano-Britannicum, sive Hedseldense 680.

Constantinopolitanum G. VI. 680. & 681. Rothomagense 682. Cæsarauguſtanum 691. Quinisextum, seu Trullanum R. 692. Becalcedense 694. Ultrajectense 697. Aquilejense 698.

Seculo 8vo. Toletanum 701. Romana 705. 722. 724. 726. 731. 732, 743, 745. 761, 769, 800. Anglicanum 705, Constantinopolitana R: 712, 754, falsò appellatum VII, Oecumenica Synodus, Ratisbonensia 742, 792, *Primum quibusdam Germanicum dicitur.* Liptinense 744, Sueſſionense 745, Germanicum Clavoshovienſe 747, Vermerienſe, & Netense 753, Vernense 755, Compendiense 757, Germanicum R. 759. Gentiliacense 766, Dinglovienſe 771, Vormatientia 772. 776, Genevense 773, Marcodurentia 775, 779, Paterbonensia 777, 786, Lipstarense 780, Colonienſe 782, Calecutanum 787,

Nincænum II. G. VII. Ingheleimenſe, & Narbonense 788, Forojulienſe 791, Francofordiense 794,

Seculo 9no. Altinense 802, Cloveshovienſe 803, Constantinopolitana R: R: 809, 814, 858. 859, 879, falso dictum G: VIII, Aquisgranensia 809, 816 817, 836. 842, 862, Moguntiacum, Remense, Turonense, Cabilonense, Arelatense, 813, Ad Theodonis Villam 814, 835, 844, Novi odunense 814, Ingheleimense 817 Attiniacensia 81 2, 870, Parisiensia R: 824, 829, 846, 847, R mana 826, 853, 861, 863. 863, 864. 865, 868,

868. 879. 879. 881. R. 897. Compendienſe 833. Metenſia 835. 838. R. R. 863. 869. 893. Lugdunenſe 836. Cacilonenſia 839. 894. Lauriacenſe 843. Vernenſe 844. Bellovacenſe, & Meldenſe 845. Moguntiaca 847. 848. 857. 888. Turonenſe 849. Ticinenſia 850. 855. 876. Cordubenſe R: 852. Sueſſionenſia R: 853. 866. Valentinum 855. Criſſiacum 856. Tullenſia 859. 850. Confluentinum 860. Sablonenſe 862. Sylvanectenſe 863.

Trecenſia 868. 878. Conſtantinopolitanū IV. Gen: VIII. 869. Vermerienſe 869. Colonienſia 870. 887. Duziacenſia R: 871. 870. 876. Neuſtrienſe, & Ravenenſe 877. Remenſia 879, 880. ac S. Macram: 881. Viennenſe in Gallia 892. Triourienſe 895.

Seculo 10mo. Ovetenſe 901. Romana 904 949. 963 R: 964. 964. R: R: 971. 983, 989, 993. 996. 998. Ravennenſia 904. 967. 997. Sueſſionenſia 909. 941 Troslejana 909, 921, 924, 927 Cabilonenſe 915, Confluentinum 922. Duisburgenſe 927, Erdfordienſe 932, Remenſia 935, 975, 989, 981, R: 995, Narbonenſe 940, Conſtantinopolitana 944, R: 963. 975. Virodunenſe 947, Aſturicenſe 947. Moſomenſia 948. 995. Ingheleimenſia 948. 958. Trevirenſe 948. Auguſtanum 952. Meldenſe 962. Anglicanum 969. Mutinenſe 963. ad Montem S: Mariæ in Gallia 973. Wincestrenſe 975. Wintonienſe 975. Landavenſe 988. Sylvanectenſe 990. Ticinenſe 997. Sandionyſianum 997.

Seculo 11mo. Dormontenum 1005. Francfordienſe 1006. Æxhamenſe 1009. Bambergenſe 1011. Legionenſe 1012. Aurelianenſe 1017. Aquisgranenſe, Salenguſtadenſe 1022. Bituricenſe 1031. Lemovicenſia 1031. 1095. Triburienſe 1035. Sutrina 1047. 1059. Romana 1047. 1049. 1050. 1051. 1053. 1057. 1063. 1065.

1066. 1074. 1075. 1076. 1078. 1078. 1079. 1080. 1081. 1084. 1084. 1089. 1099. Tricinenſia R. R. 1049. 1077. Remenſia 1049 1061. Moguntina 1049. 1069. 1070. 1075. 1085. Rothomagenſia 1050. 1072. 1074. 1096. Sipontinum Vercellenſe Coyacenſe 1050. Mantuana 1053. 1065. Narbonenſe 1054. Florentina 1055. 1063. Lugdunenſia 1055. 1080. Turonenſe 1055. Colonienſe 1056. Toloſana 1056. 1090. Compoſtellanum 1056. Melphitana 1059. 1089. non Amalphitana quia in Apulia.

Pariſienſe 1059. Jaccenſe 1060. Baſilienſe R: 1060. Osborienſe 1062. Aragenenſe 1062. Cabilonenſe 1063. Barcinonenſe 1065. Wincestrenſe 1069. Wintonienſe 1070. Anglicana 1072 1074. R. 1075. 1095. Erdfoſelienſe R: 1073. Vormatienſe R: 1076. R: Pictavienſe 1079. Britannicum 1079. Brixienſe R: 1080. R. Juliobonenſe 1080. Avenionenſe 1080. Meldenſe 1080. Quintiliburgenſe 1085. Capuanum 1087. Beneventana 1087. 1091. Trojanum 1093. Conſtantienſe 1094. Placentinum 1095. Claromontanum 1095. Nemanſenſe 1096. Barenſe 1098. Hieroſolymitanum 1099. Anſanum 1100.

Seculo 12mo. Lateranenſia 1101. 1112. 1116. G: IX. 1123. G: X. 1139. G: XI. 1179. Londinenſia 1102. 1103. 1107. 1125. 1127. 1138. 1143. 1116. 1175 Trojana 1104 1107 1117 1124 1127 Florentinum, & Quintiliburgenſe 1105. Beneventana 1108. 1113. 1117. Remenſia 1109 1119. 1131. 1148. Hieroſolymitana 1141. 1143. Viennenſia 1112. 1119. Bellovacenſe 1114. Colonienſia 1116. 1119. Romana 1116. 1122. 1123. Capuanum 1118. Toloſana 1119. 1124. Samaritanum 1120. Nannetenſe 1127. Ravennenſe 1128 Stampenſia 1130. 1147.

Claromontanum 1130. Leodienſe, & Moguntinum 1131. Placentinum 1132. Jotrenſe 1133. Piſanum 1134. Northamptonenſia 1138. 1164.

R: Wincestrenſia 1138. 1142. Senonenſe 1140. Antiochenum 1142. Vezeliacenſe, & Carnotenſe 1146.

Pariſienſia 1147. 1186. 1188. Trevirenſe 1148. Bolicenſe 1151. Ticinenſe R: 1160. Montepeſſulanum 1162. Turonenſe 1163. Clarenſe R: 1164. Caſſeſanum 1171. Abrincenſe 1172. Anglicanum 1188. Eboracenſe 1195. Dalmaticum, Dioclenſe, Divionenſe 1199.

Seculo 13tio Duicenſe, & Senonenſe 1201. Londinenſe 1202. Scoticum 1203. Monslimenenſe 1208. Avenionenſia 1210. 1270. 1279. 1282. Romana 1210. 1228. 1234. Pariſienſia, 1212. 1223. 1228. Vaurenſe & Murellenſe 1213. Monſpellienſia 1214. 1258. Londinenſia 1214. 1237. 1268. 1291. 1297.

Lateranenſe IV. G. XII. 1215. ſub Innoc: III. Oxonienſe 1122. Germanicum 1225. Narbonenſia 1225 1235. Leodienſe, & Weſtmonaſterienſe 1226. Toloſanum 1229. Tartaconenſia 1229 1242. 1279. Gonteriana 1231. 1268. Biterrenſia 1233. 1246. Arelatenſia 1234. 1251. 1260. 1275. Turonenſia 1236. 1239. 1282. Campinacenſe, 1233. Wercerſtrenſe 1240. Vallegvidonenſe 1242 Lugdunenſe I. G. XIII. 1245. Valentinum 1248.

Salmurienſia 1253. 1276. Albienſe 1254. Bordegalenſe 1255. Danicum 1257. Roſſiacenſe 1258. Colonienſia 1260. 1280. 1281. Nannetenſe 1264. Viennenſe in Auſtria 1267. Ravennenſia 1269. 1286. Andegavenſia 1269. 1279. Senonenſe 1269. Compendienſia 1270. Redonenſe 1273. Lugdunenſe II. G: XIV. 1274. Salisburgenſia, 1274. 1281. Bituricenſia 1276. 1286. Langeſienſe 1278. Pontocomacenſe, Budenſe 1279. Inſulanum 1286. Herbipolenſe 1287. Mediolanenſia, 1287. 1291. Aſchaffenburgenſe 1292. Rhothomagenſe 1299. Bajocenſe 1300.

Seculo 14to. Compendienſia 1301. 1304. 1329. Romanum 1302. Toletana 1302. 1324. 1339. 1347. 1355. Nugarolenſia 1303. 1315. Aufcitanum 1308. Salisburgenſia 1310. 1386. Colonienſe 1310. Ravennenſia 1310. 1311. 1314. 1217. Moguntinum 5310.

Vicanenſe G: XV. 1311. Sàlmurienſe 1315 Sinonenſe 1320. Pariſienſia 1323. 1346. Valliſoletanum 1324. Avenionenſia 1326. 1327. Marcianenſe 1326. Rothomagenſe 1335. Caſtrogonterienſe 1336. Anglicanum 1341. Londinenſia, 1342. 1382. 1391. 1396. Noviomenſe 1344. Biterrenſe 1351. Lambethenſe 1362. Andegavenſe 1365. Vaurenſe 1368. Palentinum 1388, Cantuarienſe 1399.

Seculo 15to. Sylvanectenſe 1402. Aragonenſe R: 1406. Oxonienſe 1408. Perpinianenſe R: 1409. Auſtrium ſive Utinenſe 1409. Piſanum G: nec P: nec R: 1409.

Conſtantienſe G. R. P. cæptum 1414. fin: 1418. *Videantur acta eiusdem qua, ex pluribus authenticis Codicibus edidit Scheleſtrat. Antuerp:* 683. Salisburgenſe 1420. Senenſe, & Lancitianum 1423. Colonienſia 1423. 1452. 1470.

Dertuſanum & Pariſienſe 1429. Baſileenſe G. R. Inchoat 1431. fin: 1443.

Florentinum G: XVI. inch: Ferrariæ 1438 fin. Florentiæ 1439. Friſingenſe 1440. Andegavenſe 1448. 1522. Lugdunenſe 1449. Avenionenſe 1456. Eboracenſe 1466. Toletanum 1473. Senonenſe 1485.

Seculo 16to. Turõenſe R: 1510 Piſanũ G: R. 1511. Lateranenſe G: XVII. inchoat. 1512. fin. 1518. Bituricenſia 1528. 1584. Senonenſe 1528. Colonienſia 1536. 1549. 1559.

Tridentinum G. XVIII. inchoatum 1545. ſub Paulo III. fin. 1563. ſub Pio IV. Auguſtanum 1548. Trevirenſe, & Moguntinum 1549.

Narba-

Narbonense 1551. Remense 1564. Cameracensia 1565. 1581. 1583. Mediolanensia sub D: Carolo Borromæo 1565. 1569. 1573. 1579. 1571. 1582. Toletanum 1565. Constantinopolitanum 2565. Mechlinienſe 1570. Dertusanum 1575. Turonense 1583. Rothomagense 1583. Bituricense 1584. Aquense 1585. Mexicanum 1586. Tolosanum 1591. Avenionense, & Brestanum 1594. Aquilejense 1596. Diamperanum propè Goam 1599.

Seculo 17mo. Ebreunense 1605. Parisiensia 1605. 1612. Mechlinienſe 1607. Narbonense 1609. Senonense 1612. Aquense 1612. Amadanense in Mesopot: 1616. Petricovienſia in polon: sub Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. Burdegalense 1624. Varsavienſe 1634.

Constantinopolitana à Schismaticis celebrata contra Calvini dogmata 1639. 1642. *Ex Synodicis Parthenii literis & Leo Allatii de Occid. & Orient. Eccles: Consensu.*

# *SANCTITATE CLARI IN UTROQUE SEXU.*

SEculo Imo. S. Maria Virgo Deipara Annum agens 72. moritur an: parte salutis 57.

S. Joseph Mariæ Sponsus moritur, ut opinantur aliqui, anno 28.

S. Joannes Baptista 31.

SS. Apostoli & Discipuli Domini.

S. Maria Magdalena.

S. Thecla V. & M. 47.

S. Petronilla V. 69.

S. Martha V. 74.

S. Dionysius Areopagita Athenienſium ac uti traditur, etiam Parisiensium Episcopus.

S. Flavia Domitilla V. M. 98.

SS. Nereus & Achilleus MM. 98.

Seculo 2do S. Oneſimus E. S. Pauli Diſcipul: M. 101.

S. Romulas E. 108. *S.* Simeon E. & M. 109. S. Titus E. M. 109.

SS. Euſtechius & Socii MM. 118.

SS. Fauſtinus & Jovita MM. 122.

S. Sabina Romanorum Matronarum exemplar 132.

S. Praxedes V. 164.

SS. Gervaſius & Protaſius MM. 167.

S. Benignus Divion. Apoſt.

S. Photius E. 177. S. Andreolus 199.

SS. Ferreolus & Ferrutius Biſuntinorum Apoſtol: MM.

Seculo 3tio. SS. Perpetua & Felicitas M. M. 205.

S. Barbara V. M. S. Cæcilia V. M. cum SS. Tiburtio & Valeriano 230. S. Margarita V. M. 250. S. Apollonia V. M. 252.

S. Gregorius Taumaturg: E. 265. S. Dionifius Alexandr: E. 265. S. Gregorius M. 292. S. Gabinius M. 296.

S. Pontius Diacon. S. Zeno E. S. Victorinus Pictaviens. E. M. ſub Diocletiano.

*Calviſius in Chronol: anno* 203. *SS. Peopetuam, & Felicitatem inter Virgines numerat, ex quo liquet Hereticì ſcriptoris oſcitantia.*

S. Januarius E. M. 305. cujus ſangvis Neapoli, ſi capiti apponatur, liqueſcit.

Seculo 4to. Nicolaus E. Myrenſtis, cujus ex oſſe arido liquor mirabilis perpetuò fluit.

S. Helena Conſtantini Mater 327.

S. Paphnutius 325. florebat. S. Antonius Ab. 356.

S. Optatus Mileu E. 364. S. Hilarius Pictav. E. 369. S. Euſebius E. 370. S. Athanaſius E. Ale-

Alexandr: 372. S. Hilarion. Ab. 372. S. Iuvenalis E 376.

S. Ephrem. 378. S. Basilius Magnus E. 379 S. Arsenius Ab: 380. S. Liborius E. 386. S. Geminianus E. 387. S. Monica S. Augustini Mater, & S. Gregorius Naziani E. 389.

S. Gregorius Nyssen: E. 394. S. Ambrosius E. 398. S. Martinus E. 397. 400. vel 401.

Seculo 5to. S. Epiphanius E. 404. S. Joannes Chrisostomus, E. 407. S. Hieronymus 420. S. Honoratus Arelat: 426. S. Gaudentius E. 427 S. Alexius & S. Augustinus E. Hippon. 430. S. Paulinus E. Nolanus 431. S. Germanus E. Antisiod: 448. S. Petrus Chrysol: E. S. 449. S. Eucherius E. 449 S. Hilarius E. Arelat. 449. S. Petronius E. 450.

S. Pulcheria Imper: VI, ejusque Sorores Placilla Marina & Arcadia.

S. Simeon Stylita, qui primus super Columnam vixit 461.

S. Maximus E. Taurin: 466. S. Genovefa V. 468. S. Daniel Stylita 480. S. Patritius E. 491. S. Epiphanius E. Ticin. 486.

Seculo 6to S. Galla Viel. 504. S. Avitus E. 516. S. Brigitta Scota V. 523. S. Maria Ægyptiaca 525. S. Fulgentius E. Rusp. S. Remigius E. Roman: 533. S. Severinus E. septem ped: 529. S. Cæsarius Arelat: 542. S. Benedictus Monach: in occid. Pater 547.

S. Victorinus E. 547. S. Barsanuphius 548. S. Clotildis Regina 548. S. Germanus E. Parisiens: 559. S. Maurus Ab. 562. S. Medardus 564. S. Radegundis Regina 590. S. Hospitius Nicaensis 595. S. Guntranus R. 598.

S. Simeon Stylita Junior, qui 68 annos super Columnam vixisse traditur.

Seculo 7mo S. Eustasius E. 602. S. Augustinus Anglor. Apost: E. 604.

S. Joannes

S. Joannes Eleemosin: E. 616. S. Gallus Ab· 618. S. Rupertus I. Ep: Salisburg. 623. S. Mellitus E. Cantuar. 624. S. Isidorus Hispal: E. 635. S. Emmeramus E. M. 661. S. Sigebertus Rex Austrasiæ 663. S. Gertrudis V. 664. S. Eligius E. 665.

S. Ildephonsus E. 666. S. Audomarus E. 695· S. Cladius E. 696.

S. Fiacrius Scotorum Regis Eugenii. IV. f. qui oblatum sibi: à popularibus Regnum recusavit *Bath*: *Lesleus*.

Seculo 8vo S. Irmina Dagoberti II. fil. 701. S. Bonitus. E. 704. S. Wilfridus E. 709.

S. Winocus Ab. 717. S. Suvibertus E. 18. S. German. E. C. P. 720.

S. Richardus Anglorum Regul· Pater SS. Willibaldi, & Winibaldi, & S. IV. Walurgæ V. Consanguineus.

S. Bonifacii, S. Joannes, Damas. 731. Venerab. Beda 735.

S. Wiroscotus E. 750. florebat.

S. Hubertus F. 754. S. Anthusa fil: Constant Copron: 775. S. Burithardus E. 791.

Seculo 9no. S. Ludgerus E. 809. S. Plato, Ab. 812.

S. Benedictus Ab: Anianensis 821.

S. Nicephorus Patriarch: C. P. 838.

S. Fridericus E. Trajectensis M. 838.

S. Arscharius E. 805.

S. Eoba postquàm se cum Sociis Monasterii Virginibus ad tutelam Virginitatis denasasset Sanctissimè obiit.

S. Edmundus R. Angliæ passus horrenda, & Sanctus Ignatius Patriarch: C. P. 870. S. Rembertus E. 888.

S. Theoctiste Virgo planè mirabilis de qua Card: *Baronius* 902.

Seculo 10mo. Odo Clun: Ab. 941.

S Æditha

S. Æditha Uxor Othonis Germaniæ Regis 947. S. Odo Cantuar: E. 958.

S. Gerardus Ab. 958. S. Bruno E. Colon: 967.

S. Uldaricus E. Augustanus 972. S. Mathildis V. 973. S. Nilus Calaber Ab. 976.

S. Dunstanus E. Cantuar: 989.

S. Osuvaldus E. Eborac: 992. S. Majol. Clun: Ab. 993.

S. Nicon. cognomento Metanite: *panitentiam agite* 998.

Seculo 11mo Heribertus Colon: E. 1021.

S. Henricus Imper. Maritus S. Chunegundæ Virginis Virgo 1024.

S Romualdus Ab. 1027. S Emericus fil. S. Stephani R. Hung. 1000. S. Dominicus Ab 1031.

S. Stephanus R. Hungariæ 1038.

S. Dominicus Loricatus 1050. quem aliqui cum Abbate confundunt.

S. Eduardus Rex Angliæ Maritus & Virgo 1066. S. Petrus Damiani Card. 1072. S. Joannes Gvalbertus 1073. S. Anselmus E. Lucensis 1086. S. Arnulphus E. Suessionensis. 1087.

S. Margarita Regina Scot: 1097. pauperum Mater.

Seculo 12mo. S. Bruno Carthus: 1101. S. Anselmus E. Cantuar: & Hugo Ab: Clun. 1109.

S. Godefridus Comes 1126 S. Hugo E. Gratianopolit. 1132. S. Norbertus E. 1134.

S. Malachias E. 1148. S. Hildgardis V. 1148. S. Isidorus Agric. 1150.

S. Bernardus Ab: 1153. S. Gvillelmus Aquitan. 1156.

S. Elisabetha Aschonaugia V. 1156. S. Homobonus 1199.

S. Hugo E. Lincolnienſis 1200. cujus corpus lacte candidius, & vitro pellucidius post mortem visum. *Raynald:*

Seculo

Seculo 13tio. S. Dominicus 1221.

S. Franciſcus aſſiſias 1226. *S.* Eliſabetha Hungar. 1230. *S.* Antonius Patau. 1231. S. Hedvigis Polon. 1243. *S.* Lutgardis V. 1246. *S.* Clara V. & B. Roſa Viterbien. 1252. *S.* Petrus de Nolaſco 1256. S. Hyacinthus 1257. *S.* Ludovicus R. Galliæ 1270.

SS. Thomas Aquin. & Bonaventura Card. 1274. S. Raymundus de Peniaſorte 1275. S. Philippus Benitius 1285.

S. Albertus Carmel. 1292. B. Margarita Cortonenſis 1297. S. Ludovicus E. Toloſanus 1298., quem ſequenti ſeculo inter Sanctos relatum Mater Maria Siciliæ Regina 1317. adornavit. *Raynald.*

Seculo 14to S. Ivo Cauſid. 1203.

S. Nicolaus de Tolent. 1306. B. Angela Fulgin. 1309. B. Agnes Politiana 1317.

S. Eliazarius Comes Maritus, & Virgo 1323. S. Rochus 1327. S. Eliſabetha Luſit. Reg. 1336. B. Petrus Thomas E. falsò diu creditus Martyr 1366.

B. Joannes Columbinus 1367. S. Andreas Corſinus E: & S. Brigitta Sveca vidua 1373.

S. Catharina Senenſis V. 1380. S. Magaritha vidua 1390.

Seculo 15to. S. Liduvina V. 1433. B. Angelina V. 1435. B. Petrus Regalatus 1436.

S. Franciſca Rom. 1440. B. Nicolaus Albergatus Card. 1443. S. Bernardinus Senens: B. Colletta 1447. S. Laurentius Juſtinianus 1455. S. Joannes de Capiſtrano 1456.

S. Antoninus E. 1459. S. Didacus Complut. 1463. S. Catharina Bonon. 1463. B. Amedeus Dux Sabaudiæ III. 1471 S. Joannes à *S.* Facundo 1479.

*S.* Caſimirus R. Poloniæ fil. 1489. *ad numerari poſſet etiam ſcriptoribus Eccles: ob Hymnum in Laudem B. V. Mariæ ſcriptam.*

Se-

Seculo 16to. S. Franciſcus paulanus 1507. B. Franciſcus Solanus 1510. S. Cajetanus 1545. S. Joannes Dei 1549.

S. Franciſcus Xaverius 1552. S. Thomas de Villanova E. 1555.

S. Ignatius de Loyola 1556. S. Petrus de Alcantara 1562. S. Pius 1566. B. Stanislaus Koſtka 1568. S. Franciſcus Borgias 1572.

S. Ludovicus Beltrandus 1581. S. Tereſia Virgo 1582.

S. Carolus Borromæus Card. 1584.

S. Felix Capucinus 1585.

B. Aloyſius Gonzaga 1590. S. Paſchalis Baylon 1592.

Seculo 17mo. B. Turibius E. Limanus in Peruvia 1606.

S. Maria Magdalena Pactia V. Carmel. 1607.

S. Andreas Avellinus Theatin. 1608.

S. Roſa de S. Maria tertii Ordinis.

S. Dominici prima e novo terrarum Orbe in album Sanctorum relata 1617.

S. Franciſcus Saleſius E. Genevenſis 1622.

S. Pius V. S. Felix à Cantalicio. S. Catharina à Bononia in Sanctorum numerum relati 1712.

## *PROPAGATIO FIDEI, ET BELLA SACRA.*

SEculo mo1. Apoſtoli per Orbē terrarum diſperſi docuere fidem Petrus, & Paulus Romam, Jacobus Zebed. Hiſpaniam, uti traditur, Joannes Aſiam minorem, Andreas Scythiam & Achajam, Philippus Aſiam ſuperiorem, Thomas Parthos, & Indiam, Bartholomæus Armeniam, Albaniam, & citeriorem Indiam, Mattheus & Matthias Æthiopiam, Simon Meſopotamiam & Perſidem, Judas Thadæus Arabiam

& Idu-

& Idumæam, Paulus Ethnicos varios, Joseeh ab Arimathæa Britanos ut fertur.

SS. Lazarus Maximinus, Martialis, Crescentius, Saturninus, Trophimus, primi apud Gallos Christianæ fidei præcones.

Seculo 2do S. Barsimæus E. Edesse & in Syria plurimos Christo lucratur.

Christianam fidem amplectuntur Rheti per Lucium, & Emeritum ibidem Martyres, Nervii & Morini per SS. Fusianum & alios.

Anglia cum Lucio primo Regum omnium Christiano per Aristobulum, Fugatium & Damianum Celitæ Sequani, Allobroges per S. Irenæum, & alios Christianis adduntur.

Pantænus Philos. à Demetrio Alexandr. ad Indos missus, eos Christo addicit.

Donaldus Scot. R. à Victore I. R. P. præcones fidei Christianæ petit & accipit *Bet Leslaus*.

Seculo 3tio Gallia fere universa sub Severo fit Christiana.

Philippi Imper. ut multi tradunt, Christianis sacris initiantur.

Origenes in Arabiam ab Alexandrino Patriarcha missus eam cum Principe Christi adjungit imperio.

Sæculo nondum inclinante ad omnes fere cogniti Orbis regiones Christianam Religionem jam pervenisse testantur Tertulianus, & alii.

Ex barbarorum incursionibus, quæ Pom. Rom. exagitarunt, factum est Deo bonum é malis eliciente; ut plures ex illis spectata Christianorum virtute eorum Religionem amplectentur *Baron.*

Seculo 4to Aurea Christi imago in Romano Senatu erecta 312.

Frumentius Indis Orient. Christi fidem miraculis persuadet.

Magna Rom. Imperii pars cum Constantino Imper. Christum Regum Regem adorat.

Lange

Longobardi sub Agelmnudo R. Hunni per Theotimum Scytham, Bossæ Hemi montis incolæ, Iberi cum Bacurio R. per Christianam ancillam Christi Sacra suscipiunt.

Seculo 5to Burgundiones cum R. Gundisilo á S. Domitiano E. Genevensi, Galli cum Clodovæo plenius Scoti à S. Palladio iterum Hiberni à S. Patritio ad fidem adducuntur.

Tervanus Pictos, S. Servanus Orchades insulas Christo lucratur.

Persæ cum Isdegerde Rege, Æthiopes cum Abrahamo R. & Abba fratre Saraceni cum Alamundo, ad fidem accedunt, & Vindelici, Norici, Rugi per *S.* Severinum.

Seculo 6to Alamandurus Saracenorum Princeps cum suis, Boii, sive Bavari, per Rupertum, Blemyes agente Justiniano, Christo dant manus.

*S.* Columbanus Pictos Christo subjicit, *ss.* Leander, & Fulgentius Hispaniam cum Recaredo R. Catholicæ Religioni restituunt.

Arium detestantur Longobardi cum Adulpho, & Theodolinda RR.

Sardi Barbaricini auspiciis Magni Gregorii, & Angli per *S.* Augustinum ab eodem missum Christianis aggregantur.

Seculo 7mo. Heraclius in Oriente Sisebutus in Hispania, Dagobertus in Francia Iudæos omnes baptisari jubent, aut exulare.

Persarum Regina cum viro suo Constantinopoli Baptismo lustratur.

Olopnemius è Iudæa profectus Sinis Christum annunciat 663. *Kircher. ex vetustis monumentis ejus agentis.*

Flandria per *S.* Eligium, Franci Orient. per S. Kilianum, Angli Orient. cum Sigeberto Rege per *S.* Mellitum Germani, Batavi, Frisones

nes, Saxones, per SS. Suvibertum, & Wilfra
num Christo nomen dare incipiunt.

Seculo 8vo. S. Wiro Belgis S. Willibror
dus Frisiis, aliisque in utraque Germania Evan
gelii lumen important S. Ludgerus Saxones,
Corbinianus Alemannos ad Christum adducunt

Avares cum Rege Trudone ad Christun
adjuncti.

Brabanti per S. Hubertum Thuringii Fris
Hassi, aliique Germaniæ populi per S. Bonifa
cium Christi religionem suscipiunt.

Religio in Oriente tollere oculos visa e
Irene sacra refovente post obitum Leonis IV
Porphyro geniti.

Seculo 9no. Harrioltus Rex Danorum R. cum
pluribus è suis Baptismo lustratur 826 & Bogo
ris Bulgarorum Princeps 845.

Sclavi Dalmatiæ Incolæ cum Sueropilo R
ad Christum adjuncti SS. Anascharius & Rem
bertus Suecos, S. Radbodus Frisios Christo lu
crantur.

Basilius Macedo per egregiæ Sanctitatis Episce
pum Prussos ad Christum traducit.

Gothofredus Nortmannus cum tota sua gen
te fit Christianus sub Carolo Crasso.

Seculo 10mo. Haraldus Rex Danorum Ba
ptismo expiatus totum regnum ad Fidem pe
licit.

Vandali sub Joanne XIII, Christum ado
rant.

Liberius Moschoviæ, Mieslaus Poloniæ, Vi
domirus Prussiæ, Zipitinæus Bohemiæ Duce
cum suis Christo aggregantur.

In Dania, & Norvegia fides penè extin
cta revivisci.

Hungaria per S. Stephanum Regem, &
Russia per S. Bonifacium plenius ad Christianam
Religionem adducuntur.

Seculo

Seculo 11mo. S. Bruno Ruthenos ad viam salutis revocat.

Pomerania per S. Othonem Bambargenſem E. in Chriſti fidem concedit,

Reparatur apud Hungaros fides per Andream Regem.

Vindi, Sclavi & Saxones pleniùs, & conſtantiùs Chriſto adhærent.

Sacra expeditio ab Urbano II. indicta 1096 in qua Gothofredo Bullionio Duce capta eſt Hieroſolyma 1099.

Seculo 12mo S. Vicelinus Vandalos, & Sclavos convertit ad Chriſtum 1141.

Sultanus Iconii ab Alexandro III. fidei formulam petit, & accipit.

Gothia cum ſuo Rege, & Pomerania pleniùs Chriſto adhærent.

Finlandia per S. Henricum E. & M. ad Eccleſiam aggregatur.

S. Menardus Livoniam cum Cobba Rege ad Chriſtum adducit.

Seculo 13tio. Dominicani, & Franciſcani barbaras Tartarorum mentes. Evangelio mitigare ſatagunt.

Bella ſacra varia per S. Ludovicum Galliæ E. & alios.

Iudæorum ex Gallia expulſio primum 1253. tum 1295.

Pruſſi & Ianygeri Chriſto ſubjiciuntur.

Dominicani in Armenia uberes ex Divini verbi ſemente fructus efferunt.

Nicolaus Sabellus E. Albanenſis poſtea Honorius IV. Norvegiæ Apoſtolus.

B. Odericus & ſocii è familia S. Franciſci Cataii & Thibeti Regnis primi Chriſtum annunciant.

Seculo 14to Boſnia cum Principe Stephano ad fidem adducitur.

Benedictus XII. missis Divini Verbi pr
eonibus, rem Christianam inter Tartaros pr
movet.

Cumani Betzenses Lipnenses Patrini &
cini adnitente Ludovico Hungaro ad Christu
perducuntur.

Iagello Lithuaniæ Princeps Christianis
cris initiatus, dictusque Vladislaus Lithuaniam
Samongitiam subjicit Christo.

Seculo 15to. Res Christiana in Epiro res
rescit, muniente Castrioto.

Calliffus III. & Pius II. Turcis Bellum il
turi, nihil, nec Divinæ, nec humanæ opis pr
termittunt!

S. Didacus Complutensis Evangelium ap
Carienses propagat

Guinenses Angolani Concenses in Afri
Christiana sacra complectuntur.

Familiarum Iudaicarum 24. millia ex H
spania pulsa.

Seculo 16to. Indiæ Orient. & occiden
ac Manicongo in Africa per variorum Or
num Religiosos viros Christi fidem suscipiunt.

Iaponiæ & sex aliis Regionibus per S. Fra
ciscum Xaverium lux Evangelii affulget.

S. Ludovici Beltrandi eximia charitas
lucrandis Christo Americæ populis enitescit.

Bellum contra Turcas feliciter gestum à f
deratis Christianis S. Pio V. impellente.

Penetrat Christi fides ad Sinas per Patr
Soc. Iesu 1582. Stabilitur à P. Mathæo Ricci
Maceratensi 1583.

Seculo 17mo. Augustiniani, & Carmelit
in Persida, Capucini, & Iesuitæ in nova Fran
cia Evangelium propagant.

PP. Theatini apud Georgianos fidem Chr
stianam amplificant ab an. 1628.

Dominicani egregiam operam in Sinis Chr
sto conciliandis navant. Iesuit

Iesuitæ in Asia Thiberi & Laorum Regnis Christum annunciant.

Ferdinandi II. & Maximilianus Bavar. in Germania Ludovicus XIII. & XIV. in Gallia Cathol. fidem restituunt.

Marianis Insulis à Patribus Soc. Iesu Christi fides infertur.

*Ludovicus Magnus Fanaticos tumultuantes debellat* 1704.

# *SACRI RITUS INDUCTI ANTIQUATI.*

Seculo 1mo. Christiani nomen Antiochiæ natum.

Institutio dies Dominicæ & Festorum Nativit: Christi, Epiphaniæ, Resurrectionis, Ascensionis Pentecostes.

Iejunium quatuor temporum & Quadragenarium.

Usus aquæ Benedictæ, & signi Crucis.

Cantus Ecclesiæ cum duplici Choro.

Horarum Canonicarum distinctio.

Lampades, & sacra lumina.

Stationes in arenariis ad preces.

Diaconissæ Dipticha Sacra.

Agapæ triplices.

De Mitra Episc. nil certi fixique traditur C. *Bona.*

Seculo 2do. Alexander I. usum Aquæ lustralis amplificat.

S. Sixtus I. Sacra Vasa ab aliis quám ab Ecclesiæ Ministris tangi vetat.

Telesphorus Quadragenarii jejunii morem ab Apostolis inductum lege sancit Proparentes in Sacro Baptismate instituit. *Genebrard.*

S. Soter P. jubet à Sacerdote Nuptias consecrari.

Episto-

Epistolæ inter Catholicos formatæ, seu Patentes Encyclicæ, Decretales, Pastorales, Synodicæ, Dimissoriæ, Memoriales, Confessoriæ inductæ.

Tres Missæ in die Domini Natali.

Seculo 3tio S. Zepherinus S. Eucharistiæ sumptionem circa fer. Paschatis imperat.

Callistus I. confirmat Jejunium quod quater in anno ex Apost: traditione celebratur.

Ritus sepeliendi MM. cum colobio.

Cæmeteria, sive areæ consecratæ, ubi sepelliuntur fideles. Decio imperante Litaniarum usus in Orientis Ecclesia frequentatur. *Genebr.*

Templa dedicandi ritus à Felice I. Racemorum, ac fructuum, jussu Eutychani, benedictio, usurpatur.

Eulogiæ, sive panes benedictione sacrali in fine Missæ distribui cæpit.

Seculo 4to. Usus Corporalium ex solo lino à S. Silvestro imperatus.

Hymnus Glorificationis.

Numeratio seu indictiones 312

Limites Diœcesibus constituti in Nicæna Synodo.

Rosarii rudimentum à Paulo Anachor. preces per lapillos numerante. *Zozom. l. 6. c. 29.*

Congregationes ad sepelienda corpora.

Pallium Episcopale sub Marco I.

Alleluia cantari cæptum in Ecclesia, Agapæ ferè proscriptæ.

Interstitia ad Sacr: Ordines à Syricio inducta.

Pœnitentiarii munus ad quem pertinebat publicè pœnitentibus pœnam imponere, à Nectario C. P. sublatum 390.

Seculo 5to. Paraboli juvandis peste contactis. Primus inter SS. Confess: collitur S. Martinus.

Nocturnæ vigiliæ ad sepulchra MM. sublatæ, retenta jejunia. Damnato Nestorio adduntur Angelicæ

gelicæ salutationis; S. *Maria Mater Dei &c.*

Cerei Pasch: benedictio in singulis paretiis concessa. Agni cerei consecrari cæperunt. Additum fidei symbolo *Filioque* in concil: Hispan: jussu S. Leonis celebrato 447.

Triduum rogationum inductum à S. Mamerco Vienn: E: Trisagium in Missa cani cæptum. Evangelio jubet assurgere Anastasius.

Seculo 6to. Beneficiorum origo sub Symmacho, cum antea Clerici stipem acciperent.

Eucharistia in medio Altaris servata.

Quadragesimas S. Martini, unde ritus jejunii per adventum.

Festum Purificationis Beatæ Virginis 545. Privata Canonicarum Horarum recitatio absentibus à Choro indicitur à Pellagio I.

Corepiscopi Abolisti 572.

S. Gregorius Templa, & tempora sacris stationibus assignat

Idem inducit aspersionem Sacrorum Cinerum in capite solennis jejunii.

Ab eodem alia plura in S. Liturgia addita, quæ Genebrardus recenset.

Seculo 7mo. Usus campanarum in Eccles. per Sabinianum P.

Pantheon B. V. & omnibus Sanctis dicatum à Bonifacio IV. 608.

Bonifacius V. in templis, Arisque à Syla reis apperit. Festum S. Crucis illustriùs post Heraclii de Cosroè victoriam. Cerei consecrati die B. V. Purificatæ, Organa & alia instrumenta musica à Vitaliano P. primùm in templis adhibita. Osculum pacis in Missa ab Agathone inductum Rosæ aureæ per Pontif: consecratio ex Ordine. Rom: hic statuenda videtur. *Videatur Cartharius in erudito hac de re Opusculo.*

Seculo 8vo. Panis & Vini oblatio pro Missa celebranda Magistri cantorum.

Gregorius II. jejunium in Sabbatis Quadragesimæ

gesimæ antea vetitum servari jubet.

Gallia Rom: Liturgiam Pipino, & Carolo Magno admitentibus amplectitur. Licebat ad hus sub Carolo Magno cuilibet Sacerdoti pluros in di Missas celebrare. *Gard: Bona liturg:*

Consvetudo indiscretè distribuendi Divinam Eu charistiam pueris sacro adstantibus aboletur. *C. Bon*

Seculo 9no. Leone III. Sedente locus ho noratior habita est dextera locandis sacris imag nibus, mox iterum sinistra.

Falsò adscribitur Eugenio II. examen per frigidam. *Papebroch.*

Prosæ Ecclesiasticæ sub Sacrum canendæ 84

Festum omnium Sanctorum à Gregorio IV. Palmæ benedictæ à Ioanne VIII. ad Carolum Cal vum missæ victoriæ omen 877.

Idem roganté Moravorum Apostolo Me thodio, Slavonicæ lingvæ usum permittit in sa cris 880.

Seculo 10mo Campanæ primum benedicta & certo sacro nomine donatæ à Ioanne XIII.

Diaconistarum ministerium incipit aboleri.

Sodalitium pro defunctis piè Romæ coalui 934.

Joannes XV. in Synodo Lateranensi S. Vl daricum E: Augustanum Sanctis adscribit ritu non ante usitato.

Statuitur, ut sacer Missæ canon submissa vo ce recitetur. *Bona.*

Triduarum jejunium annuam ante Quadra gesimam apud Casinates, á quibus in cæteros de rivatum.

Seculo 11mo Symbolum primò cantari cæ ptum Romæ post Evang: postulante S. Henri co Imp: 1014.

Usus, & nomen Disciplinæ, seu voluntariæ verberationis innotescunt.

Commemoratio omnium fidelium Defun ctorum

ctorum, Addictum Deiparæ Sabbathum 1099. Ejusdem Officium institutum.

Petrus Anachoreta sacri belli tuba sacras preces per globulos numerat. Militum, quos ad *S.* Bellum Urbanus II. accenderat insigne Crux purpurea humero Assuta ex quo cruciatæ nomen factum.

Seculo 12mo Innocentius II. in Concil: Pisono *S.* Hugonem E: Gratianopolitanum aris admoturus solenniores ritus primus adhibet, *Bolland.*

Aggregationes ad ordinum Religiosorum meritâ cæptæ usurpari.

Conceptio Beatæ Mariæ Virginis primò Celebrantur in Ecclesia Lugdanensi 1336. sine publica tamen Romanæ sedis Authoritate. Ritus duplicis semiduplicis &c. in Horis Canonicis fortasse in fine fine hujus sæculi, vel initio inductus

Seculo 13tio Pulsatio Campanæ in Hostiæ sacræ elevatione & salutatione, Angelica, Rosarium Deiparæ nobilissimum D. Dominici inventum ab eo, & assectis propagatur.

Scapulare Marianum datur ab ipsamet Augustissima V. Maria B. Simonide Stoch. Carmelitæ 1261. Festum sanctissimi Sacramenti & Officium egregium D. Thomæ Aquinatis opus 1264.

Magisterium *S.* palatii ub Honor III. institutum. Initium Confraternitatum pœnitentium 1270.

Nicolao IV. Sedente denuo Sacrarum Imaginum locus nobilior dextera Jubilæi celebratio ritu solemniori singulis 100. Annis renovata 1300

Seculo 14to. Christianiss: Regi data facultas Eucharistiæ sub utraque specie sumendæ.

Deipara jubente Scapulare Mariannum Ioannes II. Sua auctoritate munit 1316.

Solennes supplicationes in Festo Corporis Xsti contracta celebratio in singulos 50 Annos per Clementem VI. & in singulos 30. per Vrbanum VI. Festum SS. Trinitatis 1334.

Ange-

Angelicæ ſalutationis recitandæ initio Concionis morem S. Vincent: Ferrerius primus induxit. Id tamen aliqui D. Dominico tribuunt.

Seculo 15to Annatæ ut ajunt Sarcerdotiorum omnium à Bonifacio IX. indictæ 10 pontif: anno.

Feſtum Tranfiguratiionis Chriſti Domini à Calliſto III.

Nomen JESU ab imagine ejusdem ſejunctum primò productum à D. Bernardino Senenſi:

Jubilæi ad annum 25. reductio per Paulum II. & Sixtum IV.

Feſtum præſentationis Deiparæ in Occidente cæptum 1475.

Inquiſitio Hiſpanica inſtituta 1492. Mos pius Salutationis Angelicæ in meridie repetendæ instauratur 1500.

Seculo 16to pragmatica ſanctio Gallorum cum Concordatis mutatur 1516. Feſtum S. Ioſephi. Sodalitates piæ ad cultum Deiparæ inductæ à Ioanne Leonis Soc : Ieſu 1560. Feſtum S. Mariæ de Victoria, ſive Roſarii 1573.

Triduanæ per horas 40. preces, ineunte Quadragenario jejunio maceratæ initium habent.

Uſus conſecrandi Sacra Sigilla Pontificia benedictiõe Lunæ: dies apud PP. Theatinos, ut olĩ ſæculo II. apud Monachos Camungenſes, juvandis per piaculares preces defunctorum animis deſtinatur 1592. *Silos in Hiſtoria Theatin:*

Seculo 17mo Perpetua Quadragenarum horarum ſupplicatio Romæ in ſinguliş deinceps templis à Clemente VIII. inſtituta.

Feſtum, & Officium S. Angeli Cuſtodis. Romæ menſtruus populi ad Sacram Sinaxim concurſus ſub Paulo V. Demandatam à Clemente VIII. Agnos cereos conficiendi provinciam Patribus Fulienſibus Paulus V. dato Diplomate confirmat 1608.

Ar abiæ

Arabiæ lingvæ usus in Sacris ab Urbano VIII. Carmelitis apud Persas agentibus concessus 1624.

Pius usus precum pro felici morte impetranda per Vincentium Carafam Soc: JESU *Præpositum* Generalem 1648.

Romæ jejunium votivum invigilia Purificationis ob servatam urbem à terræ motu 1703.

Festum immaculatæ conceptionis 1707.

# *SACER CÆLIBATUS, ORDINES RELIGIOSI.*

Seculo 1mo D. Ioannes Baptista ab Eremo ad Iordanis ripas veritatis, & pœnitentiæ præco, vitæ Monasticæ, & Religiosæ antesignanus. *Ex Epist: D. Hieronym: ad Eust:*

Cœnobitarum disciplina à tempore prædicationis Apostolicæ sumpsit exordium. *Cassian; coliat.* 18. c. 5.

Esseni, sive Iessæi Alexandriæ, ut quibusdam visum est, Religiosi.

S. Dionisius Areopagita Monasticæ *Professionis* meminit. *C. 6. Eccles: Hier:* Qui Crucigerorum Ordinem à S. Cleto Rom: Pontif: institutum afirmant non videntur audiendi.

Seculo 2do Plerique, ac pleræque sexaginta, ac septuaginta annos nati, qui à pueritia se in Christi disciplinam tradiderunt incorrupti permanent. *S. Justin: in Apost:*

Invenias multos ex nostris, &, Viros & fœminas, qui in cælibatu consenescunt, quòd Deo conjunctiores se futuros sperent. *Athenagor. in Apol.*

Ritus in Sacris Virginibus velandis, & consecrandis decreti à Pio I.

S. Narcissus Hierosolym: Ep: Anachoreticam vitam degit 199.

Seculo

Seculo 3tio. Ante omnia Sacerdos, qui Divinis assistit Altaribus, castitate debet accingi. *Origen Hom. 4. in Levit.*

S. Cyprianus librum scribit de Virginum disciplina.

Paulus Anachoretarum Princeps in solitudinem secedit 253.

S. Dionysius ex Monacho Rom. Pontif: 261. docet jam tum Monachos gaeris honoribus donari consueviſſe.

S. Hippolitus Martyr Monachorum meminit. *In Orat: de consumati. mundi.*

Florentapud Scotos Caldæi vitæ Sanctiõnia celebres Ascetæ, seu Mõnachi. *Bath. Leslaus Buchanan.*

Seculo 4to. In Armenia, Scythia Nitria, & utraque Thebaide à S. Antonio. Monasteria condita sunt, S. Pachomius in Ægypto, S. Hilarion in Palæstina SS. Basilius, & Athanasius in Græcia Cænobia aperuere.

In Etrusci Maris insulis, Mediolani, Vercellis, Turone floruisse Monasteria docent, SS. Hieronym: Ambros: Augustin: Severus, Sulpitius.

Tria ernat hoc ævo Monachorum genera, Anachoretæ, Cænobitæ, Remaboth bini, vel terni sine præside viventes.

Manuu labore vitam omnes tolerabant.

Pueri inm S. Basilii Monasteriis educabantur.

Seculo 5to S. Augustinus in Africa Religiosas utriusque sexus familias constituit, sed fœminis tantùm dedisse leges videtur.

Ioannes Cassianus Monachorum Institutor.

Lerinus à S. Honorato; & Sociis coli cæpta.

S. Alexander Parens Acemetarum qui Constantinopoli à celebri Monasterio studio dicti Studitæ.

Canonici Regulares à Gelasio I. quo Duce in Italiam venerant, Lateranensi Monasterio donantur, & ab eõ nomen trahunt.

Mo

Monachi qui ad Sacerdotia, & honores assumebantur, instituti sui leges, & vestes retinere consueverant.

Seculo 6to. S. Benedictus Ordinis sui dat initium 520. Pueros in Monasteriis educandos admittit, iique oblati à parentibus Monasticæ vitæ jugum excutere non poterant.

Datas Monachis Leges à SS. Cæsario, & Aureliano Arelatensibus E. E. à SS. Ferreolo & Columbano Abba: in Gallia à SS. Isidoro, & Fructuoso in Hispania collegit Holstenius.

S. Gregorius M. Mauritio Augusto, qui lata lege vetuisset quemquam nisi bello inutilem fieri Monachum, acriter restitit 592.

Seculo 7mo. S. Columbanus Scotus Bobiense Monasterium in Italia condit. 609.

S. Enemundus E. Lugdunens: Sancti Moniales S. Petri instituit.

S. Sigebertus Austrasiæ Rex, duodecim Monasteriis exstructis, Monachum induit.

S. Iossæus Regis Britonum fil: Anachoreta in agro Pontium 651.

S. Fiacrius Scot: Regis f: Anachoreta in Gallia.

Bamba Hispaniæ Rex bellicis operibus inclytus Monasticam vitam amplectitur 680.

Inclinante sæculo cæpere à Rom: Pontificibus aliquæ Monasteriis immunitates.

Seculo 8vo. Petronax Ab: Casinense Monasterium instaurandum suscipit 720.

Ethelredus Merciorum 704. Chenredus iuniu Merciorum & Offa Saxonum Oriental: in Anglia Reges 715. Ina R: Saxonum Orient: 740. Cleofulus, & Egbertus Northumbriæ Reges paulò post, Carolomannus Caroli Martelli Primogenitus ad Monachos transeunt.

Monachi ad infulas & gravissima Ecclesiæ negotia frequenter assumebantur.

Fæminis

Fæminis non patebat aditus ad Monachorum templa.

Seculo 9no. Post visam decussatam in Cælo Crucem Scoti & Picti Anglos memorabili prælio cædunt. Inde initium cæpit singularis apud Scotos S. Andreæ cultus, militari per Achajum R. Ordine institutio *Leslæus & Buchanan.*

Lotharius I Imper: Monachus in Monasterio Prumiensi 855.

Puerorum per parentes in Monasteriis oblatio displicere cæpit & aboleri.

Monasteria Clericis, imò & laicis à Ludovico Pio Imper. primò commendata.

Hoc seculo primùm Monachis data facultas Sacramentales criminum confessiones excipiendi. *Schelestrat: in Antioch: Concil: fusè & eruditè.*

Seculo 10mo. Berno primò, mox S. Odo Cluniacensi Ordini dat initium 903. Cænobium fundatur 910.

Fortunius Navarræ 905. Alphonsus Legionis 931. Constantinus III. Scotiæ 941. Hugo Italiæ Rex 945. Venetorum Duces Ursus 932. Petrus Ursеolus 678. Vitalis Candianus 979 Memmius eorundem Tribunus 991. Monasticam vitam amplexi sunt.

Monachi plerumquè adhuc Episcopis ex communi jure parebant.

D. Benedicti Regula in omnibus ferè Occidentis Monasteriis dominabatur.

Seculo 11mo. Ordo Canonicorum Regul: instauratur à Petro de Honestis 1015.

Camaldulensis ordo per S. Romualdum institutur 1022. Vallis Umbrosæ per S. Joannem Gualbertum 1030. Gradimontensis per S. Stephanum de Tierno 1076.

Carthusianus per S. Brunonem. 1086.

Antonianus per Gasconum 1099.

Cister-

Cisterſienſis per Robertum Ab': Molis menſem 1098. Fontis Ebraldi per Robertum de Arbiſello 1100.

Michaël Stratioticus 1058. Iſaacius Comnenus Orient: Cæſar. 1059. Monachi.

Seculis II. & 12. immunitates Monaſteriis liberaliús indultæ.

Seculo 12mo Præmonſtratenſes inſtituuntur à S. Norberto 1116. Milites Templarii 1118. exſtincti à Clemente V. 1312. Hoſpitalarii S. Ioannis Hieroſolymit: nunc Melitenſes 1119. Gvillemitæ, ſeu Montis Virginis 1124. Equites Calatravæ 1158. Hamiliati 1170. extincti à B. Pio V. Equites S. Iacobi 1170. Equites Alcantaræ 1176. Theutonici Mariani 1190. Florenſis ordo 1196. Ordo Trinitariorum & Sacerdotum Hoſpital: 1198.

*Hoc ſæculo florere incipiunt Religioſarum Militiarum Ordines.*

Seculo 13tio Equites Cruciferi in Livonia 1205 Dominicani 1206. Franciſcani 1209.

Eremitæ 1. Pauli in Hungaria 1215.

Ordo S. Mariæ de Mercede Redempt: captivorum 1218.

Moniales S. Claræ 1223. ordo Vallis Scholarium 1215. Servitæ 1216. ſive 1233.

Militia Monteſiæ 1233. Equites glorioſæ Virg: Mariæ, 1233.

Eremitæ S. Auguſtini inunum coacti 1142 Silveſtrini 1269.

Cæleſtini per S. Petrum Moronum inſtituti 1274 Carmelitæ novâ veſte donantur ab Honorio IV. 1286.

Hoc primum ſeculo Rom: Pontifices jubent Religioſa inſtituta Apoſtolica Auctoritate ſanciri, atque approbari.

Seculo 14to Ioannes Rex Armeniæ Minoribus 1310. Humbertus II. Delphinus Viennæ Dominicanis nomen dat 1349.

Olivetani per B. Bernardum Ptolemæum inſtituti 1320.

Milites

Milites JESU Christi in Lusitania 1325. Ordo Eremitarum S. Pauli in Hungaria 1328. confir:

Ordo Periscelidis vulgò la *Gartiera* in Anglia 1344. Ordo Fratrum Charitatis B. V. vulgo *Hileste* 1347.

Iesuati à B. Ioanne Columbino Senensi 1356. exstincti 156.

Eremitæ S. Hieronymi per B. Petrum Gambacurtam Pisanum 1380.

Seculo 15to Equites Lilii Navarra 1403 Canonici S. Laurentii Justiniani 1404. Sub Clemente IX exstincti.

Congregatio Canonicorum S. Salvatoris 140[illegible]

Fratres mendicantes S. Hieronymi 1415. exstincti: 1669.

Ordo S. Benedicti resloresçit in Italiâ pe congregationem S. Justitiæ sive Casinensem.

Ordo Annunciatæ in Sabaud: à 1420.

Equites Velleris Aurei 1430. Ambrosiani 1433. S. Michaëlis in Carlia 1469.

Minorum Ordo per Franciscum Paulanum 1474 Equites S, Gregorii in Carinchia 1493

Seculo 16to Theatini 1514 Capucini 1525 Clerici Regul: S, Pauli 11538

Societas Jesu 1540 Equites S. Stephani 156[illegible] Congregatio Orat: S, Philippi Nerei 1564. Militia S, Lazari renovata, & Equitibus S. Mauritii conjuncti 1563. Clerici Regul. de Somascha 1568 Ordo Fratrum S. Ioannis Dei 1572. Equites S. Spiritus 1579.

Carmelitæ Excalceati 1580. Fulienses 158[illegible] Clerici Regulares Minor: 1588. Ordo Ministrantium infirmis 1591. Religiosa Professio vetiante an: 16. completum à Concil. Trident. Regularium privilegia imminuta.

Seculo 17mo. Pœnitentes III. Ordin. S. Franciscisci resloresçunt 1600. Clerici Doctrinæ Christianæ

stianæ 1603. Novarum Monialium examina Equites SS. Sangvinis Christi Mantuæ 1608.

Congregatio oratorii Iesu in Gallia 1608.

Ordo Scholarum piarum 1621. Clerici Lucenses Matris DEI 1622.

Presbyteri Missionarii 1622.

Clerici in commune viventes resurgunt. 1640 Trapenses 1662.

Ordo Equitum S. Andreæ in Scotia instauratur à Iacobo II. Magnæ Britanniæ Rege 1687.

# MIRACULA

Seculo 1mo. Christus DEI Filius in terris degens edit innumera Divinæ virtutis signa, bonorum partem sacri Evangelistæ referunt.

Idem à Sectatoribus suis ingentia miracula patranda prænuntiat. *Joan:* 14. *Math* 16.

Sanctissimi Apostolorum Principes Petrus & Paulus aliique per orbem terrarum Christianam Religionem plurimis, maximisquè miraculis sanciunt.

Aliquot miracula habemus in actis Apostolicis.

Seculo 2do Quot annis statâ die mare aperitur, ut Christianis cultoribus adire detur D. Clementis sepulchrum, sub undis Divinitùs exstructũ.

Bello Marcomanico Rom: copiis pluviam ad sitim levandam in hostes fulmina de Cælo precibus evocat Christiana Legio, indè Fulminatrix dicta.

Floruere hoc sæculo miraculorum gloria SS. Clemens, Faustinus, & Iovita, aliique innumeri.

*Testes habemus Hegesippum apud Eusebium, & Ethnicos qui crebra prodigia Magicis artibus tribuebant.*

Seculo 3tio S. Gregorio Thaumaturgus precibus montem transfert.

Idem Lycum exundanrem baculo coercet,

Mulier ausa indignè ad sacram mensam D. Cy-
priano operante, accedere, temeritatem subita
morte luit.

Prodigiis patrandis claruere SS. Felix Nola-
nus, Gregorius Thaumat: & SS. Agatha, & Chri-
stina.

*A S. Cypriano aliqua hujus saculi miracula traduntur, sed pleraque ab actis Martyr.*

eculo 4to Crux Constantino Magno è Cælo
apparet cum inscriptione: *In hoc signo vinces* 312.

Ignis è fundamentis erumpens, & operarios
adurens, vetat Iocari fundamenta Templi Iudaici
quod Iulianus Imper instaurare parabat.

Thaumaturgi hujus sæculi fuere, S. Antonius
& Hilarion Ab: Nicolaus Myrensis & Martinus
EE:

*Testantur plura miracula* SS. *Athanasius Ambrosius Gregorii Nazianzeni, & Nyssenus, Theodoretus.*

Seculo 5to Puer Constantinopoli spectante
populo in sublime elatus, discit ab Angelis compri-
mendum esse terræ motum repetitis his vocibus:
*Sanctus Deus, Sanctus fortis &c.*

Ampula sacri Chrismatis de Cælo coram po-
pulo ad inungendum Clodoveum Francor: R. à Co
lumba defertur.

Inclaruere miraculis SS Simeon Stylita, na
tritius Maurilius.

*Miracula hoc sæculo patrata scripsere* S. *Augu-
stinus, & victor Vitens.*

Seculo 6to Piscina Ose in Lusitania natura
prorsus arida pridie paschatis, quotannis redun-
dabat aquis, quæ mox lustratis sacro fonte quot
quot ibi Christo nomen dabant, evanescebant.

Episcopi Orthodoxi post refectas radicitus
Vandalis lingvas, disertè loquuntur.

Celebres miraculis fuere S. Benedictus, Se-
verinus, Leonardus Medardus.

*Plura scripsere* SS. *Gregorii Magnus, & Turo-
nensis, ac Venantius Fortunatus.*

Secu

Seculo 7mo. Heraclius Imp: Christi D. Crucem ex hoste receptam, nudipes & sacco indutus infert Hierosolymam; cum auro gemmisque fulgens Cælesti vi repelleretur.

S. Romanus Archiep: draconem agro Rhotomagensi infestum stolâ injectâ in urbem trahit, populo spectante cremandum.

SS. Amandi, Theodori, Columbani, Ioannis Eleemolyn. & aliorum miracula celebrantur.

*Ab Adelmanno & Ioanne Moscho plura hujus seculi mira traduntur.*

Seculo 8vo Crucifixi imago Berythi à Iudæis perfossa, largo sangvine manavit.

S. Ioanni Damasceno manus amputata à Dei, para restituitur.

Acta II. Synodi Nicænæ testantur miracula S. Platonis Martyris in subveniendis captivis.

SS. Winocus Ab & Suvibertus E: præcipuam in patrandis miraculis gloriam tulere.

*Venerabilis Beda & S. Ludgerus non nulla hujus ævi miracula memorant.*

Seculo 9no. S. Iacobus Apostolus ex equo candido militans, in acie pro Ramiro Legionis R. ab exercitu conspicitur.

Caradignæ in Hispavia pavimentum, sub quo sepulti 200. Monachi à Saracenis cæsi 848. 6. Augusti, qua die contigit cædes, quotannis sangvineo sudore madet.

Miraculis sæculum illustrarunt SS. Anscharius, Eulogius, Rembertus EE:

Testes miraculorum habemus Rembertum, & Bavonem EE: cum Thegano.

Crucem inter media tela præferente S. Vldarico Otho I. parvâ manu immensas Hungarorum copias delet.

Seculo 10mo Comes Othonis I. vinculorum S. Petri contactu à Dæmonis molestiis liberatur.

In synodo Vintonienſi Imago Christi pendentis

tis è Cruce, ad S. Dunstani preces loquitur, Monachis contra malos Clericos favens.

Imago Christi Domini olim ad Abagarum missa Constantinopolim translata, & applicata similem eidem imprimit effigiem.

SS. Vldaricus & Bonifacius EE. SS. Nilus & Majolus Abb: clarent miraculis.

Multa supra vim naturæ patrata scribunt Reghino, Flodoardus, & alii.

Seculo 11mo Avalonis Urbis muri Roberto R. Gallorum psallente, concidunt 1005.

S. Stanislaus Cracovienſis Antistes Equitem Petrum à tribus annis sepultum, testem multis spectantibus ad Regis Boleslai tribunal adducit.

Ad S. Guntheri Anachor: preces pavo assatus avolat è mensa S. Stephani Hungariæ Regis. Clarent miraculis SS. Romualdus, Stanislaus, & Ioannes Gvalbertus;

Plura miracula referunt Arnulphus Comes, Glaber. B. Petrus Damiani, Adam Bremenſis.

Seculo 12mo Ingens langventium multitudo pasta panibus, quos S. Bernardus Cruce signaverat repentè convalescit ut ille publicè prænunciarat.

S. Benedictus puer duodennis Divino impulsu Rhodanum ad Avenionem pontê conjungit 1177

Habuit hoc sæculum egregios mirandorum patratores SS. Bernardum, Norbertum, Malachiam, Isidorum, Bennonem.

Scripsere Petrus Ab: Clun: Sigebertus. Bertholdus Constantienſis.

Seculo 13tio Innocentius IV. S. Stanislaum Cracov: Sanctis adscripturus, coram populo illius ope implorata mortuum vitæ restituit 1253.

Duo è cælo pueri Friderico R. Messanenſi Antisti, Clero, & populo in Templo supplicibus annunciant, in funere S. Alberti Carmeli: canendum *Os Iusti &c.*

Miraculis fulgent SS. Dominicus, Franciscus Antonius

Antonius, Patavinus, Hyacinthus, Albertus.

Scribunt S. Bonaventura, Iacobus à Vitriaco. Thomas Cantiprat:

Seculo 14to S. Rochus salutari Crucis signo grassantem per Italiæ Urbes luem illico fugat.

Cæleſtis lux diu noctuque ſuperfulgens Sacrã Euchariſtiam, in paludem à furibus projectam indicat. Regi tantæ monumentum à Raſimiro R. nobile templum erigitur 1347. prope Cracoviam.

SS. Nicolaus Tollent: Ivò, & alii operibus ſupra vim naturæ patratis inſignes fuere.

B. Raymundus Capuan: Ioannes Villanus, Ayto Armenus plura memorant miracula.

Seculo 15to S. Franciſcus Paulanus à nautis rejectus Siculum fretum, ſtrato ſuper fluctibus pallio cum ſocio transmittit.

Taurini in aera publica, Hoſtia Sacroſancta è pyxide ſponte reſiliens, in ſublimè fertur, radiis circumſpecta; mox ad preces Epiſc: Cleri & frequentis populi in ſuppoſitum calicem deſcendit 1453.

Grandia patrant miracula SS: Franciſ: Paulanus Vincent: Ferrerius, Ioannes de Capiſtrano.

Scripſere S. Antominus, Philippus Bergomas & alii.

Seculo 16to Imago Crucifixi lapidum ictibus petita, ſangvinem emittit circa 1556. *ex Brentio Lutherano.*

Sylvæ Ducis in Belgio quidam *S.* Antonii imaginem per contemptum concidentes ſacro igne repente correpti poſtridie moriuntur. *Res fuit oppido nota, & in publicas tabulas relata* 2566.

Innumera ſunt, & planè maxima; quæ de S. Joanne Dei Franciſco Xavario, Ludovico Bertrando, Philippo Nerio, Paſchale Baylonio ab Hiſtoricis ferè æqualibus producuntur.

Seculo 17mo An: 1608. 25 Maij in Templo

Lavernensi Burgand: Sacra Eucharistia, spatio 30. horarum, omnibus circa igne consumptis, in aere perstat. Interfuere spectaculo plurimi testes Neapoli 1634. è Lethali pertracti capitis vulnere Marcellus Mastrillus S. Jesu, ope S. Francisci Xaverii repente convaluit. Res fuit urbi & Italiæ notissima.

Ictus, qui è sepulchro S. Paschalis audiuntur, tota Hispania celebrantur.

Edidere miracula SS. memorati. Scribunt Gaulterius, Bredembachius, & alii:

## SCHISMATA, CONTENTIONES, ABUSUS.

SEculo 1mo. Obmurmuratio Græcorum adversus Hebræos, cui tollendæ creati sunt septem Diaconi, quorum apex S. Stephanus 33.

Petrus cum secum Paulus in Concilio Apostolorum disceptavit non despexit Paulum, quod Ecclesiæ priùs persecutor fuisset, sed concilium veritatis admisit. *Verba sunt* S. *Cypriani Ep.* 71. *ad Quintum.*

S. Petrus cùm Simone Mago, quem Roma veluti Numen adorabat, contendit, ac ex aere volantem precibus præcipitem agit.

Seculo 2do Cùm victor, I. in concil: Romano 198. ad controversias de Paschate, inter Christianos exortas tollendas, decrevisset, ut celebraretur Dominico die post Lunam decimamquartam: Asiaticos decreto parere detrectantes, Ecclesiasticis diris devovit. Ex hac agendi ratione, quæ severior nonnullis est visa, Schisma conflatum est, quod Ecclesiam usque in Concil: Nicænum I. exagitavit.

Seculo 3tio In Romano Concilio decretorio Cornelii judicio lapsorum causæ finis impositus est, læatque certæ leges de iis ad communionem recipiendis 253. 254.

No-

Novatiánus, à Novato Hæresiarcha impulsus Cornelio P. obsistit 254.

Aggrippino Chartaginenfi E: per errorem Hæreticorum Baptisma damnante, gravis in Ecclesia controversia nascitur de instaurando Hæreticorum Baptismate, quæ plura deinde secula tenuit, quamvis non iterandum Stephanus Pont: Romanus decrevisset 256.

Alterum schisma conflat Felicissimus contra Cypryanum eodem tempore.

Seculo 4to. Felix Antipapa contra Liberium 352. Scindunt Orient.: Ecclesiam Eusthatiani & Melentiani Antiochiæ 360.

Occidentalem Lucifer Calaritanus 362. Vrsicinus contra Damasum insurgit 366.

Donatistæ schismate scinduntur à Cæciliano 396.

Intolerandi abusus in Agapis Christianorum Patres ad eas vetandas impellunt.

Qui ex Christianis edicto Diocleciani de tradendis sacris libris paruere, dicti sunt *Traditores.*

Seculo 5to. Eulalius schisma exorsus gradu dejicitur. 419.

Petrus Fullo E: Antiochenus addens, *Hymno Sanctus, Sanctus &c. Qui propter nos crucifixus est, magnas excitat in Ecclesia turbas.*

Semina schismatis Constantinopolit: Præsulum, primatum affectantium, jacta ab Acacio 471.

Quamvis Henoticon Zenonis nullam diserte hæresim contineret, meritò tamen à piis quibusdam rejectum est.

Cælus Laurentius contra Symmachum P. 499.

Seculo 6to Dioscorus contra Bonifacium II. electus, brevi exstingvitur 530.

Felix & Vigilius aliquandiù schismatici, tandem legitimi P. P.

Theodorus Cæsareæ in Cappadocia Epísc: Iustiniano Trium capitulorum damnationem persvadet;

vadet; unde seges discordiarum in Ecclesia per duo ferè sæcula.

Acæmetarum, & Scytharum Monachorum contentiones prioribus damnatis à Ioanne II. pontifice.

Salonius Ebredunensis, & Sagittarius Vapicensis in Gallia inter Episcopos primi Contra militum more sequuti sunt *Baron*:

Seculo 7mo Constans II. Imper Paulo Patr: C. P. svadente, Typum evulgat sed improbatur à Theodoro R. *P.* 648.

Auctior hinc Græcorum à Latinis abalienatio, donec in hæresim evadat, & Græciam perdat.

Ravennas Ecclesia Exarchi potentia freta, in Romanam assurgit 669. sed operâ Theodori Archiep: ad ejusdem auctoritatem revocatur sub Agathone. Schisma Romæ ex divisione affectatorum Theodori atque Paschalis 687.

Seculo 8vo Schisma ob Theopylactum contra Paulum electum 757.

Constantinus necdum sacris initiatus Paulo I. moriente eligitur, fratre Duce Nepesino Romamcum exercitu ingresso 767.

Vitiza Hispaniæ Rex sibi subjectos Episcopos à Rom: Pontificis auctoritate semovet.

Leo III. à Romanis injuriosè tractatur, sed in Carolo Magno præsidium invenit.

Seculo 9no. Synodus Paris: 829. execratur audaciam mulierum, quæ in quibusdam Galliæ provinciis, ausæ fuerant Sacramenta populis ministrare.

Schisma adversùs Eugenium II. 824. contra Benedictum *III.* 855. contra Formosum 891.

Ioannes VIII. nimis indulgens Apostolicæ severitatis vim primus infregit unde plurima in Ecclesiam mala fluxere & nota de Papissa fabula. *Baron:*

Schisma inter Sergium III, & Ioannem IX. 897

Boni-

Bonifacius Antip: pulsus per Stephanum VII. 897.

Seculo 10mo. Stephanus VII. P. pessimo exemplo Formosi, veluti vitio creati, acta rescindit.

Infeliciſſimum Romanæ sedi sæculum, quo mulierum, & Virorum Principum ludibrio visa est proponi.

Manassi Arelatensi primùm plures committuntur Episcopatus 936.

Hugo nondum quinquennis eligitur Remensis Episcop. 947.

Leo VII. contra Ioannem XII. 956. & contra Benedictum V. 964. Bonifacius VII. & Benedictus VII. contra Ioannem XIV. 984. Ioannes XVII. contra Gregorium V. 996.

Seculo 11mo Gregorius contra Benedictum VIII. 1012. Silvester & Ioannes contra Benedictum IX. 1033.

Henricus IV. Cæsar Episcoporum, & Abbatum instituendorum jura usurpat. Hinc longa malorum series.

Michaël Cerularius Patr: C. P. Azymorum usum latinis exprobrans, novum inter eos, & Græcos odiorum semen jacit 1053.

Schisma contra Alexandrum II. 1061. contra Gregorium VII. 1073. contra Paschalē II. 1099.

Puer jussu Regis eligitur Aurelianensis E. 1097. die SS. Innoc. sacra. Hinc illud Leonium.

*Eligimus puerum puerorum Festa colentes.*
*Non Domini dictum, sed Regis jussa sequentes.*

Seculo 12mo Henricus V. per vim jus deferendi Episcopatus, aliaque munera à Paschali II. extorquet, qui mox omnia per vim expressa irrita declaravit 1105.

Burdinus contra Gelasium II. 1118.

Petrus Leo, & Octavianus contra Innocen: II. 1130. & deinde contra Alexandrum III. 1159.

Gvido Cremensis & Ioannes Struma contra

Alexandrum III. 1164.

Seculo 13tio Fridericus II. Ænobarbi Nepos, dolis, edictis, Saracenis in Italiam vocatis bellis iniquissimis, Sacros Antistites, Romanos Pontifices, Ecclesiam per annos, 30 turbat & vexat. Imperatoris nomine bis per Rom : Pontificem exutus.

Inter Dominicanos & Franciscanos Theologos magnis utrinque conatibus celeberrima de conceptu Deiparæ controversia incipit agitari.

Seculo 14to Dissidium gravissimum inter Bonifacium VIII. & Philippum, Pulchrum Franciæ Regem, in qui Pontifex post carceris deformationem ex mærore obiit.

Nicolaus V. Antipapa contra Ioannem XXI. 1316. Robertus contra Urbanum VI. 1378.

Petrus de Luna contra Bonifacium IX. ejusque successores ab anno 1394. usque ad 1424.

*Inter Rom : Pontifices post D. Petrum nullus Pontificatus annum 25. attigit, hic unus trigesimum Pseudopontifex excessit.*

Seculo 14to Cùm tres essent dubii Pontifices, insurrexit opinio docens R. Pontificem, etiam certum Oecumenico subesse Concilio. *Hanc inter eas, quæ tantum tolerantur, locat Petrus de Marca Archiep: Paris: Diserti de Infallib: Papæ.*

Ægidius, seu Clemens VIII. contra Martinum V. 1424.

Pragmatica sanctio in Conventu Gallicorum Episcoporum Bituricis 1438.

Amedeus VIII. Dux Sabaud I. sive Felix V. contra Eugenium IV. 1439. Sed agnitô electionis vitio sponte abdicavit.

Seculo 16to Henricus VIII. Angliæ Rex defensor fidei appellatus, post propugnatam Catholicam Religionem, defecit ab Ecclesia, ob negatam à Romano Pontif: ritè constantis matrimonii solutionem 1534. Hinc Anglicanum Schisma.

In comitiis Augustanis 1546. Interim promulgatur

mulgatur inquo religionis forma usque ad Oecumenici Concilii definitionem præscribitur, magno Christianæ pietatis detrimento.

Colloquium Pissiacum in Gallia 1561. quo Civilia bella, & ingentia mala consumpta sunt *Gaulter.*

Seculo 17mo. Solemnes in Patres Dominicanos, & Soc: Iesu de auxil: Divinæ gratiæ concertationes temperantur per Paulum V. nil definiendo, & interim nota alienam sententiam inurendi facultate sublata.

Ob amplificata, ut appellant Regaliæ jura, gravis inter Roman: Pontificem & Gallos controversia. Declaratio qvinque Propositionum in Gallicano aliquot Episcoporum Conventu 1682. Magnam Rom: Pontific: præbet offensionis causam. Alexand: VIII: 30 Ianuar: 1691. morti proximus, Conventus acta rescindit.

# *HÆRETICI.*

SEculo 1mo. Judas Sacramentariorum antesignanus teste S. Ioan: Chrysost: *hom*: 46. *in Evangel*:

Simon Magus rerum sacrarum mercatum, & nundinationem primus proposuit, hinc ab eo Simonia Nomen invenit.

Thebutes, Alexander Ærarius, Hymenæus, Philetus, Diotrephes, Cerinthus, Cleobius, Ebion, Menander, Dositheus, Nicolaitæ.

Certùm non est Nicolaum unum è septem Diaconis auctorem Nicolaitarum fuisse.

Seculo 2do Elaxius, & Iexeus, fratres Saturninus, Basilides, Carpocrates, Valentinus, Nazarei, Ophitæ, Cainani, Sethiani, Gnostici, Bardesanes, Bassus, Ptolomæus, Marcus, Heracleon, Cerdo, Marcion, Apelles, Hermogenes, Montanus, Tanaitus Severiani, Assotæ.

Præ-

Prodicus Adamitarum parens Archontici, Blastus, Florinus, Quartadecimani. Lucianus, deserto Christo, factus est atheus, impius Divinitatis, Potentiæ, & sapientiæ derisor.

Seculo 3tio Tertullianus, à quo Tertullianistæ teste S. Augustino, Symmachus, Arabici, Agrippiniani, sive Rebaptizantes.

Origenis lapsus Ecclesiæ luctuosus, & indè Origenistæ.

Elcesaitæ, Valesii, Novatiani, qui & Cathari, Neotiani, Homousiastæ, Beryllus, Aquarii, Sabelliani, Paulus Samosatenus, Angelici, Apostolici, Chiliastæ seu Millenarii, inter quos Patres aliqui priusquam damnaretur error.

Manichei Hieracitæ abstinentes.

Seculo 4to Donatus Meletinus, Arius, cujus pestiferum dogma toto fere Christiano Orbe propagatum est.

Colluthus, Petilianus, Audæus, à quo Antropomorphitæ, Plotinus, Macedonius, Eunomius, Eustachius, Messaliani, Hypsistarij, Theophronius Agnoitarum Progenitor, Paterniani, Apollinaris, Collyridiani, Seleuciani, Antidicomarianitæ, Hermiani, Priscillianus, Helvidius, Jovinianus, Agapeti, Nudipedes, qui siniſtra interpretatione sibi aptabant, præceptum Moysi datum: *Solve calceamentum de pedibus tuis.*

Seculo 5to. Vigilantius, seu veriùs cum Hieronym. Dormitantius, Secundianus, Felix, Fortunatus, Faustus.

Manichæi cum Augustino, sed impares tanto Achilli congressi.

Pelagiani, Acephali, Semipelagiani, Ruffinus, Cælestius, Maximinus, Abeliotæ, Theod. Diodorus Mopsvest: Tarsensis, Nestorio, Ethyches Petro Fullo. Xenajas Iconoclastrum Parens, priùs. Episcopus, quàm Christianus.

Prædestinati, Acephali, Hæsitantes, Theopaschitæ.

Seculo

Seculo 6to. Deuterius, Angelitæ, Severus Monachus Severianorum, seu Acephalorum parens, Julianus Halicanraſſæus, à quo Phantasiaſtæ sive Aphtardocitæ. Joannes Grammaticus Cognomento Philoponus à quo Tritheitæ.

Petrus Apameenſis, Monophyſitæ, Monothelitæ, Jacobitæ, à Jacobo Zanzalo, Barsaniani, Tetraditæ Cononitæ Chriſtolytæ, Contobabditæ. Ferquardus I. Scotorum R. Confeſſionem in Aurem Sacerdoti factam irridens à ſuis habitus eſt hæreticus, & è ſolio in carcerem deturbatus. *Bath: Leslaus.*

Seculo 7mo. Heicetæ, Gnoſunachi, Bayras Mahometis Magiſter, Cyrus Alexander. Patriarcha Antioch: Sergius, & Pyrrhus P.P. Conſtantinopol: Monothelitæ.

Mahometes patre Ethnico, Matre Iudæa, idemque Chriſtianus monſtroſam ex tribus diſciplinis ſectam confecit, ſimulato Archangeli Gabrielis congreſſu, & adjutore Monacho Sergio 620.

Chazinzarii, Armeni Etnophrones, Patermenentæ, Lampeſiani, Theocatagnoſta, Aginenſes, Maronitæ à Marone Eutychetis ſurculo.

In ſexto Toletano concilio decretum eſt ut inter alia Sacramenta hoc præcipuò ſe Rex obſtringeret: Antequam Solium aſcenderet, non paſſurum ſe quemquam non Catholicum in Hiſpania degere.

Seculo 8vo. Agonyclitæ, Chriſtianocategori. Leo Iſaurius Imper: ſacrarum cultum imaginum, veluti ex Ethicorum errore natum, omni vi adniſus eſt tollere, quæ res ei cognomen Iconomachi dedit 723. Iconoclaſtæ.

Aldebertus Gallus, Clemens Scotus, Pauliciani, ſive Atingani.

Felix Urgelitanus, & Elipandus.

Albanenſes, quorum propago Bagnolenſes, qui Albanenſium erroribus alios addidere.

Clau-

Seculo 9no. Claudius Taurinensis Felicis Urgelitani discipulus.

Theoda Pseudoproph: quae sibi notum extremi judicii diem jactabat.

Godescalcus prædestinatianorum instaurator.

Leo Armenus sacrarum imaginum cultui bellum atrox indicit 814.

Photius Græcorum Schismaticorum antesignans Pseudopatr: C. P.

Ioannes Scotus cum sociis Fredevardo, & Bertramo. quos aliqui Sacramentariorum præcursores appellant.

Seculo 10mo Novi Antropomorphitæ in Italia Manichæorum secta Philippopoli revivisit.

Lutardus in Gallia Crucis, & Decimarum hostis.

Vilgardus Grammaticus Ravennas deceptus a Dæmonibus, illi sub Horatii, Virgilii, & Iuvenalis specie apparentibus, docet Poëtarum dictis fidem habendam, 1000.

*Peculiari Divini Numinis providentiâ effectum videtur, ut nullo seculo pauciores hæreses pullularint, quàm eo, quo plerumque in Rom: Pontificibus probitas, & doctrina desiderata est.*

Seculo 11mo. Leutericus senon Archiep: Sacramentariorum prima semina spargit 1004.

Berengarius Sacramentariorum Princeps 1040.

Heribertus, & Lisorius novi in Gallia Manichei

Reordinantes, Michaël Cerularius, simoniaci. Sacerdotiorum nundinatores, & novi Nicolaitæ Mediolani, contra quos Gregorius VII. acriter, & feliciter decertavit.

Incestuosi, Wecilo Moguntinus, Roscellinus Sabellianorum renovator.

Seculo 12mo Arnaldus de Brixia, Patareni Adamitæ Valdenses, seu, pauperes de Lugduno; Tolosani insabatati; Albigenses, Correcii seu Cotterelli;

Petriohannitæ

Petriohannitæ, qui primi Rōanum Pontificem ſtultè auſi ſunt appellare Antichriſtum *Cavlter.*

Seculo 13tio Almaricus Carnotenſis; David Dinantius, Guillelmus de S. Amore, & Deſiderius Longobardus religioſæ paupertatis hoſtes.

Flagellantes, Gerardus Sagarellus.

Hermannus Auctor Fraticellorum, qui & Biſochi Viduarum, Matronarum, & Virginum, quas pelliciebant ad nocturna ſacra corruptores. *Perperam à nonnullis cum Beguardis, & Beghinis confunduntur. Quietiſtis noſtri ævi cum his multa communia.*

Seculo 14to. Beguardi, & Beguinæ, auctore Bogonato; Dulcinus, à quo Dulciniſtæ, Templarii, Barlaamus, & Acyndinus, Michaël de Ceſena, Lolhardus Walterus, Joannes de Poliaco, Raymundus Theophitus.

Petrus de Cugneriis hoſtis jurisdictionis, & libertatis Eccleſiaſticæ, Rychardus, Armacanus, Bertoldus de Borbach, Bartholomæus Janovenzius, Turelupini, ſive Cynici, ſecta planè ferina, & agreſtis.

Joannes Wicleffus, qui Wigornienſi Epiſcopatu non impetrato à Rom. Pontifice, ingenium & ſtylum in ſedem Apoſtolicam convertit 200. Voluminibus ſcriptis *Æneas Sylvius.*

Seculo 15to. Joannes Hus, à quo Huſſitæ, Hieronymus de Praga.

Joannes Ziſcha Dux Thaboritarum,

Joannes Roatius, Pikardus, à quo Pikardini, Bedricus Auctor Orebitarum, Orphani, Joannes Betharim, Tympaniſtæ, Petrus de Oſma, Iacobellus, Procopius, Petrus Dresdenſis, Hermannus Riſinich.

Joannes de Rochezana, Ioannes Monachus, Nicolaus Galerus.

Matthæus Palmerius Chronologus Florent. ſed hæreſis manifeſtus, ob liberum de Angelis

ſcriptum

scriptum flammis addictus est. *Gualtes.*

Seculo 15to. Martinus Lutherus, Anabaptistæ, Petrus Vermilius cognom: Martyr, David Georgius, Carolostadius, Libertini Oecolompadius, Antichristiani, Zuinglius, Brentius, a quo Ubiquetarii, Melancton, Bucerus Ionas Lutheri coquus, qui se justum Ionam dicebat.

Calvinus, Servetus, Beza, Deistæ, sive Trinitarii, Bruniſtæ, Paritani Sabbatarii, Arrabonarii, Metaörphistæ, Antilutherani, Mathias Flaccius Infernales, Invisibiles, Pharello, Bibliſtæ, Pseudopropheta, Peruvianus, Sociniani, quorum pessima secta, & vix Christiana, sectatores tamen plurimos habet.

Protestantium nomen, quo plerique novatorum gaudent, natum Spiræ 2529. à protestanti voce, & consuetudine, *Surius, & Genebrard.*

Seculo 16to. Antipuritani, Ioannes Piscator Arminius, Chamerius, Vorstius, Sibrandus, Illuminati Lubertus, Fratres Roleæ Crucis, Tilenus Francisi David cum reliquis Ministris Transilvanis, Fanatici & Trementes in Anglia.

Quinque Ianseni dogmata 1653. ab Innocentio X. damnata; iterum ab Alexandro VII 1657.

Simon Morinus, qui se Spiritum S. prædicabat, Parisiis comburitur 1563.

Cantores Israëlis in Scotia 1681.

Michaëlis Molinos, & Quietistarum errores damnantur. 1687.

# PARS III.

## POLITICA, BELLICA, ET FORTUITA, COMPLECTENS.

## A CHRISTO NATO AD ANNUM MDCCXII.

### IMPERATORES ROMANORUM.

| | | | Seculo |
|---|---|---|---|
| I. | Octavius Cæs. Augustus Imperator ad annum Christi nati 15. annis 44. | | |
| 2. | Tiberius: adoptatus ab Augusto ad 37. | 33. | I. |
| C. | Caligula Germanici ex Agrippina fil: ad 41 | 4. | Ab Anno Christi. |
| | Claudius Nero Filius Drusi, Liviæ Nepos ad 54. | 13. | I. ad 100. |

5. Domitius Nero Agrippinæ fil: Germanici Nepos: ad 68. - - 13.
6. Sergius Sulpitius Galba primus à militibus dictus Imperator ad 69. M. - 8.
7. Silvius Otho à militibus pariter electus M. 3.
8. Aulus Vitellius à militibus extra urbem dictus M. - - - 8.
9. Flavius Vespasianus a militibus appellatus ad 79. - - 10.
10. Titus Vespasianus Flavii F. ad 81. 2.
11. Flavius Domitianus Titi frater ad 96. 15.
12. Nerva Coccejus à Domitiani interfectoribus dictus ad 98. - - 2.
13. Ulpius Trajanus primus exterrorum adoptatus à Nerva ad 117 - 19.
14. Ælius Hadrianus adoptatus à Trajano ad 138. - - - 21.

II. *Ab Anno Christi* 100. *ad* 200.

15. Antoninus Pius adoptatus ab Hadriano ad 161. - - - 23.
16. M. Aurelius Antoninus ab Antonino adoptatus ad 180. - 19.
17. L. Verus à fratre in Societatem Imperii adscitus ad 189. - - 9.
18. Commodus M. Aurelii Antonini F. ad 92. 13.
19. Ælius Pertinax à Senatu invitus accepit Imperium M. - - 3.
20. Didius Julianus Jurisperitus invasit Imperium. M. - - 2.
21. Septimius Severus electus à Senatu ad 211. 18.
22. Antoninus Caracalla Septimii F. degener ad 217. - - 6.
23. Macrinus cùm Diadumeno F. ad 218. 1.
24. M. Aurelius Antoninus Heliogabalus ad 222. 4.
25. Alexander Severus omni genere virtutum Nobilis ad 235. - 13.

III. *Ab Anno Christi* 200. *ad* 300.

26. Julius Maximinus sine Senatus Authoritate Imper: ad 137. - 3.
27. M. Antoninus Gordianus Senior pari Imper: ad 238. - 20.

28. Maximus Pupienus, & Cælius Balbinus 238. 1.
29. Gordianus Junior patre, & Avo, Imp: ad 244. 5.
30. Philippus Pater & F. genere Arabes ad 249. 5.
31. Decius ab exercitus dictus Imper: ad 251. 3.
32. Gallus, & Volusianus ejus F. ad 254. 2.
33. Valerianus & Gallienus ejus F. ad 268. 15.
34. Claudius II. à Senatu appellatus Augustus ad 270. - - - 2.
35. Aurelius è Dacia sive Mæsia oriundus ad 275. 5
36. Tacitus insigni moderatione memorandus 276. M. - - 6.
37. Florianus Taciti frater invasit Imperium tenuitque M. - 2.
38. Probo belli, pacisq; artibo clarissimus ad 282. 6.
39. Carus cum Carino & Numeriano Filiis ad 284. - - 2.
40. Diocletianus, & Maximianus fortes sed crudeles ad 302. - - 20.
41. Constantius Clorus & Galerius Maximianus à 304. ad 306. - - 3.
42. Constantinus Magnus Constant. clori F. ad 337. - - 31.
43. Constantinus Junior Magni F. ad 340. 4.
44. Constans Constantini Magni F. ad 351. 13.
45. Constantius Constantini Magni F. ad 361. 24.
46. Julianus cognomento Apostata ad 363. 2.
47. Iovianus, seu Iovinianus ab exercitu dictus Augustus ad 364. M. - 2.

IV. *Ab Anno Christo* 300. *ad* 400.

*Valentinianus I. adscito in Consortium fratre Valente Imperium dividit.*

| *IMPER. OCCIDENTIS.* | *IMPER. ORIENTIS.* |
|---|---|
| 48. Valentinianus I. ad 375. - 12. | 1. Valens. ad 378. 14. |
| 49. Gratianus ad 383. 8. | 2. Theodosius I. ad 395. - - - 16. |
| 50. Valentinianus II. ad 392. - 9. | *Mortuo Valentiniano II. solus imperat.* |

51. Honorius à 395. ad 423. - 28.
52. Valentinianus *III.* à 424. ad 455. 30.
53. Macimus Avitus ad 457. - 2.
54. Majorano ad 461. 4.
55. Severus ad 465. 4.
56. Athemius à 467. ad ad 472. - 5.
57. Olybrius M. 7.
58. Glycerius ad 474. 1.
59. Julius Nepos ad 475. - - - 1.
60. Momylus sive Augustulus. 1.

V. Ab anno Christi 100. ad 500.

*Imperium Occidentis deficit*

## ITALIÆ REGES

1. Athalaricus Herulus ad 493. 8

## GOTHI

2. Theodoricq ad 526. 33.
3. Athalaricus ad 534 8.
4. Theodatus ad 596. 3.
5. Vitiges ad. 540. 4.
6. Hildoaldus ad 541. 1.
7. Araricus ad 542. M. 7.
8. Totilas ad 552. 11.
9. Tejas ad 553. 1.

VI. Ab anno Christi 500. ad 600.

## GRÆCI POST GOTHOS AD 568. LONGOBARDI

10. Alboinus ad 571. 3.

11. Arcadius *I.* ad 408. - - 13.
4. Theodosius *II.* ad 450. - 42.

*Adjutrice Sorore Pulcheria*

5. Marcianus Maritus S. Pulcheriæ. V. ad 457. 6.
6. Leo I. ad 474. 17.
7. Leo *II.* cum Zenone 475. - 1.
8. Zeno Solus ad 491. 18.

*Per annos duos vexatur à Basilisco Imperium occupante.*

9. Anastasius *I.* ad 518. - - 27.
10. Iustinus ad 527. 9.

*Primus Oriental. Cæsarum à Rom: Pontif. Imperatoriis insignibus decoratus.*

11. Iustinianus ad 566 39.

*Rom: Imperii dignitatem instaurat legibus datis, & Provinciis receptas.*

12. Iustinus Iun: ad 582 4.

*Munificentia, ac felicitate inclytus*

14. Mauritius I. Græcus ad 602. 20.

*Sub*

11. Clepho ad 573. 1
*Interregnum anno* 12.
12. Flav : Antharius ad 585. ad 590. 5.
*Flavii omnes inde Reges dicti.*
13. Agilulphus ad 616. 25
*14. Adalvald9 ad 626. 10.
15. Ariovaldus ad 638. 12
19. Rotharis ad 654 16.
17. Rodoaldus ad 659.
18. Antipertus I. ad 662. 3
19. Godebertus, & Bertharitus, ffr:
*Pelluntur a Grimoaldo ad*
20 Grimoaldus 673. 10.
21. Gabribaldus M. 3.
22. Bertharitus solus ad 691. 18.
23. Cunipertus ad 703 12.
*24. Luitpertus ad, 704. 1.
25. Ragumpertus M. 3.
26. Aripertus II. ad 712 8.
27. Ansprandus M. 3.
28. Luitprandus ad 744. - - - - - - 31.
29. Hilprandus 736. M. 7.
*Una cum Luitprando.*
30. Rachisius ad 756 6.
31. Aistulphus ad 756. 6.
32. Desiderius cum f. Adalgiso ad 774. 18
*Victo Drsiderio.*
33. Carolus Magnus ad = = = = 800. 26.

*IM*

*Sub hoc primùm Turcarum nomen auditum · Genebrard.*
* 15. Phocas ad 610. 8. VII.
16. Heraclius ad 641. 30. Ab anno
17. Constantinus IV. ad 642. M. - 3. Christi 600. ad
18. Constans II. ad 668. -26. 19. 700.
19. Constantinus V. Pagonatus ad 685. 17.
*Bulgaris tributum pendit.*
20. Iustiniano II ad 694. 10.
*A truncato naso dictus Rhinothmetus.*
*Hoc pulso.*
21. Leontius Patritius ad 697. - - 3.
*In Monasterium detruditur.*
22. Tiberius III. Absimarus ad 705. 7. VIII.
*23. Iustinianus II. Iterum ad 711. - 7. Ab anno Christi
24. Philippicus. ad 712. 1· 700. ad
25. Anastasiusll. ad 715. 3· 800.
26. Theodosius III. ad 716. - - 1.
27. Leo III. Isauricus ad 742. - 24.
28. Constantin: VI. Copronym ad 775. 34.
29. Leo IV. vulgo III. ad 780. - 5.
30. Constantinus VI. cum Irene ad 7 - - 10.
Idem solus ad 7 1. 7.
Irene sola ad 802. 5. Sa.

## IMPERIUM OCCIDENTIS.

*Restituitur* 860.

1. Carolus Magnus ad 874. - - - 14.

*A Leone III. R. Pontifice dict:*

2. Ludovicus Pius ad 840 - - - - 26

3. Lotharius I. ad 855. 5.

IX. 4. Ludovicus II. ad 875. 2

Ab Anno 5. Carolus Calvus ad 877

Christi - - - - - 5.

800. ad 6. Ludovicus III. Balbus

900. ad 879. - - - 2.

*Vacat Imperium ad* 881.

7. Carolus Crassus ad 888. 7.

*Vacat Imper; ad* 892.

8. Vido Spoleti Dux ad 894. - - - - 3.

9. Lambertus cum patre ad 893. ad 610 3.

10. Arnulphus ab 896. ad ad 899. - - 4.

*Simul cum Lamberto*

X. 11. Ludovicus IV. à 901

*Ab Anno* ad 902- - 2.

*Christi Vacat Imperium à morte*

900. *ad Lamberti ad* 915.

1000. 12. Berengarius ad 924. - - 9.

*Ludovicum Arnolphi f. Conradum; Henricum Aucupem Germaniæ Reges, Germani inter Cæsares numerat*

Irene sola ad 802. 5.

*Saracenis tributum pendit.*

31. Nicephorus ad 811. 9. ab

Cum filio Stauratio 804. ad 811.

32. Michaël I. Curopal: ad 813. - 2.

33. Leo V. Armenus ad 820. - 7. 43

34. Michaël II. Balbus ad 829. - 9

35. Theophilus ad 842. 12

36. Michaël III. cum Theodora ad 835. 12. Solus Matre pulsa ad 867. - 12.

37. Basillus Macedo ad 886. - 18.

38. Leo IV. Sapiens ad 911. - 25.

39. Alexander ad 912. 1.

40. Constantinus VIII. ab ad 958. 48.

41. Romanus Iuvenis ad 963. - 5.

42. Nicephorus Phocas ad 969. - 6.

43. Ioann: I. Zemisces ad 975. - 6.

*Primus nummos imagine Christi signat.*

44. Basilius & Constantinus

rat, *sed verius vacat Imperium ad* - 962.

13. Otho I. Saxo Magnus a 962. ad 973. II. *Novos magistratus dat Italiæ Roncaliarum Conventus instituit*

14 Otho II. f. ad 983. 10. *Italici populi sub eo libertatem usurpant*

15. Otho III. f. ad 1002. 18.

*16. S. Henricus I. ad - 1024 23. *Dux Bavariæ, sed saxo genere.*

*Globus aureus cum Cruce insigne Imperii huic datus à Benedicto: VIII.* 1013. *Burgundia cedit Imperio.*

17. Conradus I. Salicus. Franconiæ Dux ad 1039. - - : 17. *Sub hoc, uti dicunt, Feudorum initia apud Germanos*

18. Henricus II. Franco - ad 1056 17.

19. Henricus III. Franco - ad 1106. 5.

*20. Henricus IV. Franco - ad 1125. 200

21. Lotharius II. Saxo - - 1138 13.

22. Conradus II. Svetiæ Dux ad 1152. 13.

2 Fridericus I. Ænobarbus Svevus ad 1190. 37. *Egregia sane animi indole Imperatinus IX. fratres simul* ad 1024. - 50.

45. *Basilius mortuo Samuele Rege, Bulgariam adjecit Imperio.*

46. Constanti: solus ad 1028. - 3.

*47. Romanus III. cum Zoe ad 1044. 5. XI.

48. Michaël IV. Paphlago ad 1041. 7. *Ab Anno Christi*

49. Michaël V. Calephates ad 1042. M. 4. 1100.

Constantin. X. Monomach ad 1054. 12.

50. Theodora Porphyrogenita ad 1057 2.

51. Michaël VI. Stratioticus ad 1058 1.

52. Isaac Comnen. ad 1058. - 2.

53. Constant: XI. Ducas ad 1067. - 7.

54. Romanus Diogen: ad ad 1071. - 4.

55. Michaël II. ad 1078. 6.

56. Niceph: Botoniates ad 1081. - 3.

57. Alexius I. Comn: ad 1118. - 37. XII.

*58. Joannes II. Comn. ad 1143. 25. *Ab Anno Christi*

59. Mannel Comnn. ad 1180. 38. 1100. *ad* 1200.

60. Alexius II. Comn: ad 1183. - 3.

61. Andronicus Tyran. ad 1185. 3 2.

*Imperator, si Othones potius in tuenda quam Henricos in impugnanda Ecclesia esset emulatus*

24. Henricus V. Svevus ad 1197. 8

*Philippus Svevia & Otho Saxoniæ Dux de Imperio contendunt usque ad* 1208.

XIII. *Ab Anno Christi* 1200. ad 1300.

*25. Otho IV. Saxo ad 1229. 10

*Vacat Imper: ad* 1220

26. Fridericus II. Svevus ad 1250. 31.

*Vacat Imperium, dum pro illo contendunt Guillelmus, Hollandus Richardus, Anglus, & Alphonsus Castellanus ad* 1273.

*Imperio vacante initium habuit Societas Civitatum, quæ à Germanica voce Hansa dicta sunt Hanzeatica*

27. Rodolphus Austrius ad 1292. 19.

*Armis & pietate clarissimus Austriâ Alberto filio datâ inclytæ familiæ nomen fecit.*

28. Adolphus Nassau ad 1298. - 6

29. Albertus Austr: ad 1308 - 10.

XIV. *Ab Anno Christi* 1300. ad 1400.

30. Henricus VI. Luxemburgicus ad 1313.

*Clemens V. illi Augustalia insignia ultro detulit, qui bonus*

62. Isaacius Angelus ad 1195. - 0.

63. Alexius III. Angelus ad 1203. - 8.

64. Alexius IV. Isaaci fil: à *Latinis patrio solio imponitur, sed eodem anno post sextum mensem laqueo perit in carcere.*

*Constantinopoli expugnatâ* 1204. *occupant Imp:*

*LATINI*

*65. Balduinus Flander ad 1205. - 1.

66. Henricus ad 1216. 12.

67. Petrus Antisiodorens. *Vacat Imperium ad* 1220

68. Robertus ad 1228. 8.

69. Ioan: III. Brienn ad 1239. - 11.

70. Balduin II ad 1261. 23.

*Dum Constantinopoli Latini sedent, imperant Nicea, Bithynia Græci Theodorus Lascaris I.* Ioannes Ducas Vatacius, Theodorus Lascarij II.

*Pulsis Latinis redeunt Græci* 2261.

71. Michaël Paleologus VIII. ad 1280.

72. Andronicus II. Paleologus ad 1332. 49.

73. Andronicus III. Iun: Paleol: ad 1341. 9.

74. Ioan: IV. Paleol. ad 1383. - 43.

75. Ioannes V. Canta-

*bonos ante id tempus esset habitus nemini.*

31. Ludovicus V. Bauar ad 1346. - 33
*Romana Ecclesia hunc inter Cæsares non agnoscit.*

32. Carolus IV. Luxēb: ad 1378. - 33.
*Auream Bullam condidit* 1356.

33. Venceslaus Luxemb. ad 1400. 22.
*Huic ob inertiam abrogatur Imperium.*

34. Robertus Palatin. ad 1410. - 19.

35. Iodocus Moraviæ March M. 6.

36. Sigismundus Luxemb. ad 1437. 27

37. Albertus II. Austr: ad 1439. - 2.

38. Fridericus III. Austr: ad 1492. - 53.

39. Maximilianus I. Austr ad 1519 - 26.
*Princeps eximius, Cameræ Imperialis institutor, sed Venator impotens.*

* 40. Carolus V. Austr. ad 1558. - 39
*Imperio fortiter administrato, & piè depositô Magnus.*

41. Ferdinandus I. Austr ad 1563 - 6.

42. Maximil. II. Austr. ad 1576. 12.

cuzenus una cum IV ab anno 1347 ad 1355. - 8.

76 Manuel II. Paleol. ad 1423. - 40.
*Crescunt hoc seculo Turcarum opes regnantibus Orchane ab anno* 1326. *ad* 1359. *& post illum deinceps, Amurathe I. Bajazethe I. usque ad* 1402.

77. Ioannes VI. Paleol. ad 1449. - 26.

78. Constantinus Palel. ad 1453. - 4.
*Regnant apud Turcas Musa, Nohometes, I. Amurathes II. pater Mahometis II. Constantinopoli captâ* 1453.
*Orientis Imperium occupant.*

## XV. *Ab Anno Christi* 1400. *ad* 1500.

## TURCÆ

1. Mahometes II. ad 1481 - - 28.
*Magnus à suis appellatus cum duo subegisset Imperia regna quatuor, provincias* 20. *Urbes* 200.

2. Bajazethes II. ad 1512. - - 31.

* 3. Selimus I. ad 1520. 8.
*Hujus vox illa Turca Tyranno digna, Nihil jucundius*

## XVI. *Ab Anno Christi* 1500. *ad* 1600.

43. Rodolph: II. Austr: ad 1612. - 35.
*Turca magnam Hungariæ partem occupante, sub tribus postremis Cæsaribus Austriacorum opes imminutæ.*

XVII. Ab anno Christi 1600. ad 1700.

Mathias Austr: ad 1619. 7.
* *Bohemica defectio* 1619. *in qua Comes Palatinus Rex dictus, sed intra annū pulsus.*
45. Ferdinand. II. Austr: ad 1637. - 18.
*Gustavo Svecię Rege per Germaniam arma victricia circumferente Res Austriaca in magnum discrimen adducta.*
46. Ferdinandus III. Austr: ad 1568. 21
47. Leopoldus Ignatius Aust. ad 1085. 47
*Post Viennam à formidabili Turcarum obsidione liberatam* 1683. *ope fœderati Poloniæ Regis Ioannis IV. & Caroli V. Lotharingi virtute, Turcas tota fere pellit Hungaria, magnis exercitibus deletis & multissimis Urbibus ex pugnatis.*

VXIII. Ab Anno Christi 1700. ad 1712.

* 48. Ioseph: Austriac: ad 1711. - 6.
49. Carolus VI fr: ab anno 1711.
*Qui post bellum 9. anno deletis rebellantium tumultibus Hungarorum Rex coronatur.*

*diùs esse in vita, quàm sublato proximorum metu regnare.*
4. Solimanus ad 1566.
5. Selimus *II.* ad 1574.
6. Amurat: III. ad 1595.
7. Machometes III. 1603 -
* 8. Achmetes ad 1617.
9. Mustapha fr: M. *Ob inertiam cogitur dicare.*
10. Osmanes Nepos 1622. -
11. Mustapha iterum
12. Amurathes IV. 1640. -
13. Ibrahim ad 1949.
14. Mahometes IV. 1687. -
*Ob res infeliciter cum Christianos, Hungarico bello gestas depositus.*
15. Solimanus *II.* ad 16
- - -
16. Achemetes II. 1695. - -
* 17. Musthapha II. ad 17
- - -
18. Achmetes ab an: 17 Deturbato fr: è so regnat.

R.

# R. IMPERII, ET ITALIÆ VICESR, ESPUBLICÆ, PRINCIPES.

SEculo 1mo. Armenia, & Pannonia à Tiberio adjunctæ Romano imperio.

Idem Cappodociæ Rege per speciem amicitiæ evocato, retentoque, ejus Regnum in Provinciam redegit.

Cladius Britanniam, & Orcades insulas sine prælio & sangvine subigit, Achaja, Tracia, Lucia, Samus Rhodus in ditionem Pap: Romani redactæ sub Vespasiano.

Seculo 2do. Trajanus Daciam subigit, Armeniam de Parthis recipit, Persidem, maximam, quæ Asiæ partem Romano adjungit Imperio. Idem ad indiæ fines progressus, tres novas in itinere Provincias fecit, Astriam, Mesopotamiam, Armeniam, quibus Arabiam adjecit.

Hadrianus pacis avidus, tres dimittit Provincias, quas in Asia Trajanus Romano Imperio adjecerat.

Antoninus Pius iterum profert Imperium.

Cordianus Persis devictis Antiochia, Carras, Nisibim recipit.

Seculo 3tio Gallieno per ignaviam, & luxuriam sedente Romanum Imperium concutitur, Illyricum, Ægyptum, Africam occupant, Tyranni: Germani in Hispaniam, Alemanni in Italiam erumpunt.

Græcia, Macedonia, Pontus, Asia à Gothis, Pannonia à Parthis, à Sarmatis, Quadisque populatur. Dacia, quàm Trajanus Imperio adjecerat, in perpetuum amissa. Fanum S. Marini apud Ariminum à D. cognomine conditum sæviente

in

in Ecclesiam Domitiano; quam in primo exor
natum est libertatem, eam per annos plusquā
1400. Servat intactam. *Ex Diplomat. Pauli II*
*& Clementit* VIII.

Seculo 4to Constantinus Sedem Imperii Ro
ma Bizantium transfert.

Constantinus post translatam Roma Constan
tinopolim Imperii sedem, quatuor instituti Prætc
rii præfectos, Orientis, Illyrici, Italiæ, & Ga
liarum, ac per eos administrat Imperium á se a
ctum.

Constantinus II. Constans & Constantin
Constantini filii partiuntur Imperium ex præscrip
Patris. Constantino cedunt Galliæ, & quidqu
terrarum ultra Alpes jacet. Constanti cum Illy
co & Africa Italiæ, Constantio Græcia, Thrac
Asia, & Ægyptus.

Seculo 5to Aetius Dux, quo Gallia & Itali
salus nitebatur, manu valentini III. cæditur. Hi
Barbari omni metu soluti Roman. Imperium di
pere incipiunt.

Sicilia occupatur à Genserico 440.

Venetiæ conditæ à Tribunis regūntur usq
ad annum 697.

Syagro per Clodovæum interrempto Ro
Imperium in Gallia, deficit 486.

Theodoricus per insidias Odoacrem cædit,
Gothorum I. regnat in Italia.

Seculo 6to Aliqua Romanorum Magistratu
um species in Italia sub Gothis Regibus perseverā

Sicilia recuperatur à Beliario 535.

Italia cæso Teja sub Græco Imper: ad 56

Alboinus Italiam ingressus Nepotem Gisul
phum primum perpetuum Foro Julii Ducem dici
568. *Sigonius Campellus.*

Longinus Exarchus 1. á Justiniano institutu
Ravennæ sedem statuit 569.

Lan-

Longobardi in Jtalia Regem exosi 36. Duces instituunt 573.

Præcipui ex his Ducibus Spoletinus Beneventanus 576. *Campellus.*

Reges iterum creantur à Langobardis 585.

Seculo 7mo Saraceni Syracusis expugnatis totam penè Siciliam populantur. Longobardi, Rhothari regnante, Luguria potiuntur 647.

Iidem novos leges novos Magistratus inducunt, Castaldos Cataneos Valvasores &c: per quos provincias, urbes, & oppida regerent.

Veneti, acceptâ ab Adeodato Romano pontif: potestate, primum Ducem eligunt Paulutium Anaphæstum 697.

Romualdus Beneventi Dux tota fere extrema Italia Græcos expellit.

Seculo 8vo. Sardinia post Domitam Hispaniam à Saracenis subacta.

Etruriæ Duces Longobardis regnantibus, mox post Carolum Magnum rerum potitum dicti plerumque comites, aut Marchiones, Lucæ sedere consveverant. *Florentinus in Mathild.*

Aistulphus Rex Longobardorum Ravenna potitus, cæterisque Exarchatus oppidis in suam ditionem redactis, huic Magistratui finem imponit 752.

Pipinus fil: Caroli ab anno 782 ad 810. *R.* Italiæ.

Seculo 9no Sub initium sæculi Ademarus, Genuæ Comes.

Bernardo Caroli Magni Nepote mortuo, & Regnum Italiæ Imperio jungitur 818.

Salernitani, & Capuani Principatus initia Lothario I. Imperante.

Saraceni Gariliani arce donati multis circum oppidis potiuntur.

Carolo Crasso extincto, sive Cæsares, sive

Reges

Reges, usque ad Othonem I. Germaniæ Regem certasse potiùs in Italia, quàm Imperasse visi sunt

Sigifredus ex Longobardis Etruriæ Principibus Pater Atonis, Avus Sigeberti, quem posica 96 Otho I. Atestis Marchionem dixit.

Seculo 10. Rodulphus Burgundus Italiæ Regno ad quod vocatus fuerat, spoliatur 926.

Hugo Arelatensis illi succedit sed pellitur 949

Berengarius II. regnat ad 962.

Otho I. Magnus victo Berengario

Comites Albintimilii, Clavesanæ, & Saonæ Marchiones, Flisci Lavaniæ Comites, Malespinæ Marchiones Othone I. imperante in tota fere Liguria, & maritimis Alpibus dominabantur Sigon.

Mutilianæ Comes dictus Guido, ex quoclarus per Etruriam, & Galliam Cisalpinam familiæ 967

Alerāus Othonis I. gener Montisferrati Marchio

Crimaldus Antipolis in Gallia III. Monæci in Liguria Dynasta I.

Sex minores Alerāi filii Geræ, Salutiarum, Boschi Bonzoni, Carrecti, & Buschæ, Marchiones ab Otho III. instituti. Sigon.

Partem Ithaliæ possreā Græci Cæsares recipiunt

Seculo 11mo. Aliquot Italiæ urbes, quæ Othone II. imperante, libertatem usurpare cæperunt, suas opes augent inter quas præcipuæ Mediolanum, Genua, Florentia, Pisæ Sena.

Arduinus Eporediæ Marchio ab anno 1002. ad 1015. regnum Italiæ nititur instaurare Thesin R. Ita

Robertus Guiscardus Normannus à Nicolao II. Apuliæ, & Calabriæ Dux renunciatur 1059

Humbertus II. Sabaudiæ Comes Aviæ Adelaidis jure multis in Italia oppidis potitur 1091.

Sicilia per Nortimannos Saracenis erepta Duce Maniaco Apuliæ Prætore.

Sicilia 12mo. Gvido Vicecomes à quo Spinularum gens in Prociferæ valle late Dōinus 1102

Rogerius III. Gibbosi filii l. utriusque Siciliæ Rex 1139. Vicecomites cum Turrianis de Mediola

diolani Principatu contendunt ab anno 1145 ad 1294. quo Matthæus Magnus Vicecomes pulsis Turrianis & Vicarius Imperialis dictus à Cæsare, rerum in patria potitus est.

Rambaldus à Collato Comes Tarvisinus per Henricum V. 1191.

Gerardeschæ Cõites in Etruria opibꝰ præpollẽtes.

Passani Domini, postea Cõites memorantur.

Seculo 13tio. Fridericus II. Svevus jure matris Constantiæ Rex utriusque Siciliæ 1209.

Marchiones à Monte S. Mariæ beneficio Friderici II. Cæsares pluribus oppidis potiuntur.

Vbertus Marchio Pallavicinus Brixiæ, & Cremonæ Dynasta, Parmæ. Placentiæ, Ticini, & Mediolani rerum arbiter 1259.

Malespinæ Luca pelluntur ab Obiziis, quibus Cives ultro se dedunt 1260.

Carolus Andegavensis R. utriusq; Siciliæ 1263.

Mantua sibi Consulem creat 1274.

Pisanorum opes accepta ad Lamellamà Gohuensibus clade concidunt 1284.

Florentini, Lucenses, aliique per Italiam populi empta à Rudolpho Cæsare libertate Magistratus eligunt. 1286.

Sub Carolo II. Andegavensi Regna Neapolis, & Siciliæ dividuntur, hæc Aragonius cedit 1288.

Theodorus Paleogolus jure Jolandevesis montiserati Marchio 1193.

Seculo 14. Garrarienses Patavii Domini. 1308.

Manfredus Pius Carporum Dynasta. 1319.

Brancas Auria in Sardinia latè Dominus, & rerum arbiter, brevi à Cæsare Rex appellandus, fato fungitur. *Polietta.*

Guido Gonzaga cœso Passerino tyranno Mantuæ I. Vicarius 1327 Posteri Marchiones.

Simon Bucca Nigra Genuæ Dux. I. 1339 Florentiæ pulsa nobilitate Plebs dominatur. Mastinus Scaliger I. à Veronensibus Populi Dux eligitur 1368.

Ioan-

Joannes Guſentius Vicecomes Mediolani Dux à Venceſlao Imper: dicitur. 1386.

Jacobus Appianus cæſo Petro Gambacurta Piſarum Tyrannus 1392. Filius Gherardus Plumbini Dominus 1399.

Genuenſis Respublica domeſticis diſcordiis agitata ab anno 1296 ad 1528 aliquando Ducibus ſuis, ter Galliæ Regi, ter Mediolani Duci, ſemel etiam montiſerrati Marchioni paret.

Boſius Sfortia S: Floræ in Etruria Comes 14.00. poſteri Duces.

Seculo 15to. Carrarienſiũ Patavinorum & Scaligerorum Veronenſium ruinis Venetæ opes creſcunt. Vercellæ Sabaudiæ Ducì à Philippo Maria Vicecomite 1427. & Bobium Ludovico Vermio 1436. ab eodem donantur.

Coſmus Mediceus l. Pater patriæ, Petrus fil: & Laurentius nepos Florentiæ rerum arbitri.

Sena civilibus diſcordiis implicita externorum dominationem aliquando; mox & civium tyrannidem pati cogitur.

Florentini Piſas ad deditionem compellunt.

Franciſcus Sfortia Philippo Maria Vicecomite ſine virile ſtirpe obeunte Dux Mediolani 1450.

Borſus Ateſtinus Dux Mutinæ 1452. Friderico III. dictus. Joanna Regina Neapolitana Alphonsum Aragoniæ Regem adoptat, qui Regni potitur; mox eo exhæredato Ludovicum Andegavenſem vocat ad ſceptrum.

Hinc bellum inter Francos, & Aragonios victores, quibus Auſtriaci poſtea ſucceſſere.

Medicei Florentiâ pulſi 1191.

Petrus Soderinus novo exemplo perpetuus Florentiæ Vexillifer ad 1512.

Seculo 16to. Medicei Florentiam reddeunt 1512.

Genua authore Andrea Auria Francorum excutit jugum, & Cæſari adhæret 1528.

Fride

Fridericus Gonzaga Dux Mantuæ, à Carolo V. dictus 1530.

Alphonsus Ateſtinus Dux Regii 1530.

Landi Caroli V. munificentia poſt Joann. Aloyſii Fliſci caſum plurium oppidorum in Tari valle Dynaſtæ.

Laurentius Cibo 1530. Maſſæ Carrarienſis Marchio, poſteri principes, mox Duces.

Mortuo Franciſco Sfortia II. Mediolanum occupatur à Gallis, ſed brevi tranſit ad Auſtriacos. 1535.

Cæſo per inſidias Alexandro Mediceo, quem Florentinis Carolus V. impoſuerat, ſubrogatur à Republi: Coſmus 1537. ejus poſteri feliciter imperant.

Sena in poteſtatem Caroli V. redacta, & mox Mediceis conceſſa à Philippo II. 1555.

S. Pius V. Coſmum Mediceum aucto tituli honore Magnum Ducem appellat 1569.

Auriæ Oncliam, acceptô pretiô, Sabaudo tradunt 1575.

Genuæ concordia, & libertas tandem firmatur opera Gregorii XIII. 1575 *Ex miſſ: ejusdem vita.*

Seculo 17mo Sabaudiæ Dux Sebuſianos Galliæ Regi tradit, ut Salutiis liberè potiatur 1600.

Mirandula ex comitatu Ducatus 1600.

Buxeti Marahionatus à Pallavicinis ad Forneſios parmæ Duces transfertur.

Nicolaus Ludoviſius plumbini princeps 1634. poſt Appianos, qui jure ſucceſſionis exciderant. Corrigium vetuſtis poſſeſſoribus ablatum à Cæſare donatur Franciſco Mutinæ Duci 1635.

Pinarolium Galliæ R. Montiſferati pars Sabaudiæ Duci cedit 1637. Apuam vulgo *Pontremoli*, M. Dux Etruriæ Ferdinandus II. emit ab Hiſpanis.

*Namurcum per Fœderatos captum, Anglia patat* 1695.

*Leopoldus Imper: pacem init cum Turca* 1697. *item cum Rege Gallia, qui plures urbes bello captas reſtituit.*

*Galli in Italia descendunt* 1700. *ac ditionibus Hispania R. competentibus potiuntur, sed an*: 1706, *amittunt.*

*Hungaria rebellat* 1703. *sed peste magis, quàm armis edomita in servitutem redigitur* 1711.

*Alexandria Humelina, & alia loca Duci Savaudiæ accrescunt.*

# *ROMÆ VICES, PONTIFICIS PATRIMONIUM, ET DITIO.*

SEculo 1mo Romæ sub Augusto numerata sunt Civium Capita quadragies centum millia, hoc est, ut vulgò loquimur, quatuor milliones & 60. millia.

Sub Claudio censa sunt sexaginta novem centena, & quadraginta quatuor millia incolarum, hoc est septem fere milliones.

Triplici incendio hoc seculo deformata est Roma, primò sub Claudio, secundò sub Nerone, tertiò sub Tito.

Seculo 2do. Opes Ecclesiæ Romanæ jam exterorum etiam Christianorum egestati subvandæ sufficiebant, quemadmodum tradunt Eusebius, & alii apud Baron.

Non moventia tantum bona, verùm & prædia ac amplissima latifundia possidebant Rom. Pontifices. His alebantur Ecclesiæ Ministri, & qui Martyrum acta describebant. *Prædiorum possessionem ad Urbani* I. *tempora differt Genebrardus, sed aliter visum Card. Baronio anno* 57. & 387.

Seculo 3tio. Antoninus Caracalla Senatorum principes fortunis exqit, & vitâ.

Cùm Senatus Gordianum à militibus dictum Impera-

Imperatorem probasset, tanta inter prætorianos Maximini Sectatores, & populum Gordiani fautorem dissentio orta est, ut omnia cæde & incendio fæde cõplerentur. *Capitol.* Sub *Philippis* ingenti ludorum apparatu celebratur Annus ab urbe condita millesimus, qui fuit à Christo nato 247.

Aucti hoc sæculo Cardinalium tituli auctas indicant opes Ecclesiæ.

Seculo 4to Constantinus Basilicas Lateranensem Vaticanam, & D. Pauli, quas à fundamentis erexerat, aureis, argenteisque vasis magnificè exornatas opulentissimis latifundiis ditat.

Eodem jubente ab Ecclesiis adiri hereditates Confessorum, & Martyrum, quibus morientibus nullus supererat sangvinis propinquitate conjunctus, non Ecclesiæ tantum Romanæ, sed etiam aliarum opes mirum in modum augetur.

A filiis Constantini usque ad Honorium urbem plerumque regebat præfectus Imperatoris nomine. Honorio principe Romæ sedente, urbs, quæ principem diu non viderat, respirare videtur.

Seculo 5to. Alaricus 409. ab Urbis obsidione auro repellitur sed 410. eandem ex improviso adortus proditione capit. In tecta sævitum est, civibus temperatum, Templis & sacris vasis intactis.

Ataulphus corradit quod prior clades reliquum fecerat.

Maximus inde Tyrannus Urbem occupat eoque interfecto Genserico Vandalorum Rex 455.

Urbem iterum capit Ricimerus Gothus Anthemio Cæsari infensus 471. Theodoricus tandem Odoacre per dolum cæso Italia, & Roma, potituri 493. Belisarius Romam Civibus dedentibus de Gothis recipit 536.

Seculo 6to. Frustra oppugnatur à Vitige 537.

Totilas, Gothorum Rex Civibus fame pro-

pemodum enectis, Urbem vi captam incendit, sed incolis parcit, quibus tamen pene vacua facta est, aliis alio dilabentibus.

A Narsete recipitur 553.

Amplissimum fuisse hoc ævo R. Ecclesiæ patrimonium docent Epistolæ M. Gregorii, è quibus agnoscuntur ingentes opes, & latifundia illius in Italia, Sicilia, Sardinia, Gallia, Dalmatia, Africa, & alibi. *Videantur Genebrard. & Sigonius*

Romam per Ducem à Græco Cæsare, cui post Narsetis victorias parebat, missum regebatur.

Seculo 7mo. *Civilem tamen aliquam potestatem exercuisse Romæ D. Gregorium liquet ex ejusdem Ep:* 12. l. 5. *ubi jure Civitatis exteros donat.*

Antequam Saraceni trajicerent in Hispaniam, eamque subigerent armis, nobilissimum regnum annuum Romanæ Ecclesiæ tributum solvebat.

*Calvisius anno* 700. *scribit Baronii Annales ab Hispania fuisse proscriptos, quia hoc ausus est affirmare, sed unicum totum undecimum aliam longé ob causam non probatum fuisse Hispanis norunt & qui nondum ære lavantur.*

Seculo 8vo. Aripertus II. Longobardorum Rex Alpes Cottias Rom: Pontifici donat 704.

Romani, aliique Italiæ populi à Leonis Isauri sacro anathemate percussi imperio abrupti, sponte Gregorio II. Rom: pontifici parere incipiunt. 730.

Pipinus Francorum Rex Exarchatum, & Pentapolim Sedi Apost: donat 755.

Carolus Magnus Pipini patris donationem cumulat, adjectis Corsica, Sardinia, Sicilia Benevento, Spoletino, & Tusco Ducatu. 774. Anglia primo 740. mox pluries, Gallia 782. Rom: Ecclesiæ fit vectigalis.

Seculo 9no. Ludovicus Pius Imperator avi

Pipi-

Pipini, & Caroli Patris donationes confirmat, easque Romæ aliarumque urbium, & oppidorum accessione amplificat. 815.

Salomon minoris Britanniæ Rex annuum denarium à singulis regni sui familiis Romanæ Ecclesiæ solvi jubet 869. Joannes VIII. Saracenis Urbi minitantibus tributum pendere cogitur 877.

Seculo inclinante memorantur primo Tusculani Comites per duo deinceps sæcula Rom: Pontificibus plerumque infesti. Theodora mater, & mox filia Marotia præpollentes forma. & opibus fœminæ, iis ad opprobrium Romanæ sedis abutuntur.

Seculo 10mo Romani Alberico Marotiæ filio duce veterem Reipublicæ formam revocare nituntur 940.

Otho I. priorum Cæsarum donationes novo decreto sancit 962. Sed mox in Romanos tumultuantes sævit 964.

Hungaria à S. Stephano Rege Romanæ Ecclesiæ oblata 1000.

Ptolomæi Comites in Latino, & Romæ prepotentes S. Henricus I. Donata Romanæ sedi à Pipino, & Imperatoribus rata esse jubet 1014. Idem Bambergam donat, mox ejus loco Beneventum restituit 1019

Seculo. 11mo Romanæ Ecclesiæ vectigales sponte fiunt Polonia 1041. 1045. & 1047 Dania 1062 Bohemia 1073 Sardinia & Russia 1075 Dalmatia & Croatia 1076.

Roma Capta ab Henrico III. sub Gregorio VII. 1084. Apostolorum Petri & Pauli Ædes direptæ.

Ptolomæus Comes, Petrus Columna & Abbas Farfensis absente paschali II. tumultum excisi *Abbate confundit.* Baronus *Petrum Columnam cum Farfen-* Mathildis Comitissa ditionem suam universam Apostolo Petro moriens legat 1115.

Seculo 12mo Romani, Arnaldo de Brixia impellente, ab Innocentio II. defciſcunt, Senatum reſtituunt, ſolam Pontifici Sacrorum procurationem relicturi. Hæ turbæ deinde plures exercere pontifices.

Luſitania ſponte fit vectigalis Romano pontifici 1141.

Innocentius III. Spoletum, Aſſiſium, Picenum feliciter recepit. Joannes Rex Angliæ, & Hiberniæ ſuprema jura in Rom. pontificem transfert 1213.

Hoc ſequenti ſæculo Senator Urbis vel Rex, vel é regio plerumque ſanguine deligebatur.

Seculo 13tio Inſula Mona vectigalis Eccl: Rõ. 1219. Feretranus Comitat. Eccleſiæ Rom: relictus, 1236.

Urbinum Friderico Feltrio à Cæleſtino V. 1240.

Camerinum Gentili à Varano donatur ab Alexandro IV. 1261.

Fridericus II. Cæſ: Flaminiam, & Æmilium occupat 1241.

Picenum cæſo Manfredo Notho recuperatur à Clemente IV. 1266.

Rodulphus I. reſtituit quæ Fridericus rapuerat. 1275.

Gvido Feltrius I. Comes Urbini 1295. Traverſariis aut pulſis, aut exſtinctis polentani Ravennæ dominatum uſurpant. 1300.

Seculo 14to Romanis pontificibus Avenione ſedentibus Ioannes de Vico, Galleottus Malateſta, Franciſcus Ordelaffus, Gentilis de Moliano, & alii Sedis Apoſtolicæ patrimonium lacerant, ſed mox ab Ægidio Car: Albertonio Legato pelluntur ab opipidis, quæ occupaverant.

Roma deformatur ac penè deſertur.

Sciarra Columna Romæ rerum arbiter 1329.

Romæ turbatum per Nicolaum Laurentium 1347.

Ferra

Ferraria cedit Ateſtinis 1320 Avenio emitur à Clemente VI. 1350.

Bononia Joanni Archiep: Mediolan· venditur à Populis 1350.

Malateſtæ Arminum,, & alia circum oppida tenent.

Urbanus V. abrogatis Populi Rom: ſeptem viris, Urbis regimen Banderesiis tradit. 1367.

Gregorius XI. Romam ſuo reditu recreat 1377

Perusia occupatur à Briordo 1393. recuperatur 1394.

Alexander Sfortia Piſanti Dominus 1400.

Seculo 15to. Bononia à Martino V. recuperatur 1420.

Franciſcus Sfortia Piceni Marchio à Pontifice dictus 1434. Aſſiſium, aliasque urbes occupat, ſed pellitur ab Alphonſo Aragonio 1442.

Valentinenſis, & Dienſis Comitat: in Gallia à Ludovico XI. vel dati, vel reſtituti Rom. Eccleſiæ 1460.

Borſius Ateſtinus ex Marchione Dux Ferrariæ à Paulo II. appelatus 1471.

Nicolaus Vitellius Tipherni Principem agit

Fridericus Ubaldinus I. Dux Urbini 1478. Bononia à Bentivolis, Perusia occupatur à Bracchio. 1488.

Ferrerius Maſſerani Dynaſtæ 1490.

Cæſar Borgia Æmiliam, & Flaminiam ferè omnem, Columnenſium, Urſinorum, Cajetanorum oppida, quà vi, quá fraude occupat.

Iulius II. Borgiam raptis exspoliat 1502.

Seculo 16.to. Roborei poſt Ubaldinos Urbini Duces 1509.

Iulius II. Bentivolos pellit Bononia 1506.

Roma vaſtata à Cæſareis 1527.

Ravenna, quæ fugatis Polentianis, Venetis ſe ultro tradiderat, ab his reſtituitur 1530.

Parma, & Placentia Petro Aloyſio Farneſio

à Paulo III. donatæ, Camertes Apostolicæ Sedi redditi 1545.

Ferraria redit ad Apostolicam Sedem 1597.

Consentiente Duce Francisco Maria II. qui filium successurũ amiserat, Urbanus VIII. Ducatum Urbinatẽ Apostolicæ Sedi restituit 1626. *Hoffman tom. 4. Lexici scribit id factum post mortem Victoriæ Roboreæ quæ Ferdinando II. M. Etruriæ Duci nupserat, sed Princeps egregiis animi, corporisque dotibus inclyta in vivis feliciter agens docet, quam turpiter hic scriptor erraverit.*

Seculo 17mo. Urbanus VIII. Roboreis Urbini Ducibus 1631 extinctis, qui Urbis Præfecturam à Sixto IV. gentili tenuerant, Thadæo Barberino fratris filio eundem honorem ritu solemni confert, ad tertiam Stirpem in ejus posteris natu majoribus permansurum.

Innocentius X. Castrensem Ducatum recuperat 1640.

## *REGES GALLIÆ*

SEculo 1mo. Francorum, sive Gallorum Regnum seriem daturus, pauca de tribus eorum stirpibus præmitto, ita tamen, ut ea prorsus omittam, quæ vel fabulosa vel fabulis proxima habentur à peritissimis vetustatis indagatoribus. Hujusmodi porro censentur quæcunque fermè ante Meroveum primæ stirpis auctorem, nullo antiquo teste producto à plerisque traduntur.

Seculo 2do. Prima igitur Galliæ Regum familia à Meroveo originem, & nomen traxit, dictaque proinde est Merovingiorum, ab anno 448. ad 751. annos omnino 304. regnavit. Secunda, quæ in Pippino brevi cæpit, sive à Carolo Martello illius Patre, sive à Carolo Magno ejusdem filio cognomen adepta sit, dicta est Carolinorum, & ab anno 752. ad 987. annos 236. regnum tenuit.

Seculo

Seculo 3tio. Tertia auctorem agnoscit Hugonem Capetum Hugonis Magni Franciæ ac Parisiorum Ducis, Aurelianorum Comitis filium. Ab eo posteri Capetorum cognomento appellati, qui ab anno 987 ad hæc tempora annos jam 704. feliciter imperant. De duabus: postremis Regnum familiis egregie *Labbeus tom* 3. *Breviarii Chronol: Introduct: p.* 3. *c.* 7. *ac proinde eum omnino mihi sequendum proposui.*

In prima stirpe describenda libenter amplector elucubrata à Godefrido Henschenio *in Vita S. Sigiberti Kal: Febr: in Exegesi prælim:* 3. *tom, April, & in Diatriba: de Epist: Jungrensibus c* 10. *tomi* 7. *Maji.*

Seculo 4to. Chlogion Francorum Rex, à quo teste D. Gregorio Turon. Meroveus originem traxit, in Castro Dispargi sedit apud Belgas. Id oppidum nunc Disthemium in Brabantia censetur.

*Alii Dispargum malunt esse Teuctorum ad Rhenum Urbem.*

Seculo 5to. Priamum, & Faramundum Reges, quos vulgò Meroveo præmittunt, nulli veterum memoratos, fictos omnino cum Henschenio aliisque puto.

## *MEROVINGII REGES*

| | | |
|---|---|---|
| Meroveus à 448. ad 456. | - | 8. |
| Childericus I. fil. ad 480. | - | 24. |
| Clodoveus I. fil: ad 509. | - | 30. |

*Primus Parisiis sedem fixit.*

*Primus Christo nomen dedit* 475. *Ex voto quo se Tolbiaca pugna obstrinxerat.*

Seculo 6to. *Quatuor Chlodovei filii regnum partiti regnarunt.*

Theodoricus I. Metis, Chlodomirus Aureliæ, Childebertus I. Parisiis Chlotarius I. Suessione ad 561. - - 52.

*Filii Chlotarii regnant.*

Charibertus Parisiis, Gunthramnus Aureliæ, Sigebertus Metis, Chilpeticus I. Suessione ad 584. 23.
Chlotarius, II. fil: ad 630. 46.

*Post hos regni divisio meritò visa est importuna, ut quæ discordiarum & bellorum Civilium semen evaderet.*

Seculo 7mo. Dagobertus I. ad 658. 8.

*Clarus bellis in Saxones.*

*Reliqui Reges ad Childericum* III. *degeneres latent, Regiæ Domus Præfectis, sive majoribus omnibus permittentes.*

Chlodoveus II. ad 656. 18. Chlotarius III. ad 670. 13.

*Dagobertus II. S. Sigiberti Austras, Regis filius revocatur ex Hibernia in Galliam 661. occiditur anno 680.*

Chlidericus II. ad 675. - 5.
Theudoricus II. ad 693. - 18.
Chlodoveus III. ad 698. - 4.
Childebertus II. ad 711. - 13.

Seculo 8vo. Dagobertus III. ad 715. 4.
Chilpericus II. ad 720. - 4.
Theodoricus III. ad 737. - 17.

*Interregnum 6. annorum.*

Childericus III. 751. - 15.

*Merovingiorum ultimus in Monasterium detruditur cum filio Theodorico.*

# *CAROLINI REGES.*

*Auctoritate Zachariæ Papæ succedunt* 752.
Pipinus Brevis ad 768. - 16.
Carolus Magnus ad 814. 46.
*Primus è Francis Imperator* 800.
Seculo 9no. Ludovicus Pius Imper: ad 840. - - 26.
Carolus Calvus Imper: ad 877. 38.
Ludovicus II. Balbus ad 879. 2.

Rese

*Boso Comes coronatur Rex Burgundiæ Provinciæ. Hinc Regnum Arelatense* 879.
Andegavensium Comitum Origo. 880.
Ludovicus III. ad 882. - 4
Carolomanus cum fr: & solus ad 884. 6.
Carolus II. Crassus Imper: ad 888. 6.
Regnare cæpit amorte Ludovici III. Odo, seu Eudes Tutoris nomine ad 898. 10.
Carolus III. Simplex ad 923. 25.
Filius Ludovici II.
Seculo 10mo Lotharingiam recipit 912.
Robertus Odonis fr: *à Gallis contra Carolum electus* 922. *mox Carolo in Perona Castro clauso.*
Dodulphus à 923. ad 936. - 13.
Ludovicus IV. Transmarinus ad 954. 13.
*Ab Anglia vocatur; hinc Transmar.*
Lotharius ad 988. - - 32
Ludovicus V. ad 987. - - 1.
Lothario Ludov: fr: rejecto, quia Germanis adhæserat succedunt.

## *CAPETI REGES.*

Hugo Capetus ad 997. - - 10.
Robertus cum Patre ad 1031. - 43.
*Religione inclytus.*
Seculo 11mo Henricus I. ad 1060. - 29.
*Rodulphus Ignavus moriens Burgundiam Conrado Germaniæ Regi donat* 1032. *In eo deficit Regnum Arelat.*
Philippus I. 1108. - - 48
*Initium Delphinorum Viennensium à Guigone Seniore* VIII. *Gratianopolis Comite* 1075.
*Hanc postea Provinciam Humbertus* II. *Delphinorum postremus Philippo Valesio, ea lege vendidit, ut Regis fr: primo loco genitus Delphini nomen semper ferret Genebrardus. Alii donatam scribunt.*

Seculo 12mo Ludovicus VI. Craſſus ad 1138 29
*Hoc regnante obiit Joannes de Temporibus quem aliqui fabulantur vixiſſe anno* 361.
Ludovicus VII. Jun: ad 1180. 44
*Ducta Eleonora Guiennam acquirit* 1137
*Lilia, ſive potius Lilium ſcuto Francico primò indidum. Alii deinde Reges ſcutum pluribus Liliis conſperſere. Meneſtrier*
Philippus Auguſtus ad 1223. - 43
*Regnandi laudes illuſtris corona Comitatus plures adjunxit*
Seculo 13tio Ludovicus VIII. ad 1226. 3
S. Ludovicus IX. ad 1279. - 44
Carolus Andegavens: S. Ludovici fr: Uxoris jure provinciæ Comes, Raimundo Berengario Socero ſine prole maſcula obeunte 1245.
Robertus S. Ludovici fr: tertio loco genitus ducta Borbonii Ducis hærede cognomen in Pagajan familiam cum hæreditate transtert.
Philippus III. Audax ad 1285 15
Philippus IV. Pulcher ad 1314 29
*Tres hujus ff. Regnum adepti magnis afflicti cladibus, ſine ſtirpe periere*
Seculo 14to Ludovicus X. Hutinus ad 1316 2
*Lugdunum ex permutatione cum Epiſcopo cui parebat, Regi cadit* 1322.
Joannes fil: vixit dies 8. 0
Philippus V. Longus ad 1322. 5
Carolus IV. Pulcher ap 1328. 7
Philippus VI. Valeſius ad 1350. 22
*Valeſius à Comitatus titulo ante Regnum adeptum dictus, cognomen poſteris dedit.*
Joannes II. ad 1364. 14
*Toloſa Comitatus redit ad Regem* 1361.
Carolus V. Sapiens ad 1380. 16.
Carolus VI. ad 1422. 42.
*Rem Gallicam propemodum perdidit.*
Seculo 15to Carolus VII. ad 1461. 39.

Henricus

*Henricus* VI. *Anglus Caroli* VI. *ex filia nepos adhuc bimulus Parisiis coronatur Galliæ Rex, qui titulus adhuc ab Anglo* R. *usurpatur. Tria Liliæ in scuto Francico primo apparent. Menestr.*

*Normania & Aquitania ad Regem redeunt.* 1450. 1451. Ludovicus XI. ad 1483. 22.

*Burgundiæ Ducatus recuperatur.* 1476.

*Carolus Meduanius provinciæ Comes sine prole moriens Regem scribit heredem.*

Carolus VIII ad 1498. 15.

Ludovicus XII. ad 1515. 17.

Secuo 16to *Britanniam minoram Regno adjungit ducta Anna Francisci* II. *Ducis herede.*

Franciscus I ad 1547. 32.

Henricus II. ad 1559. 12.

Franciscus II. ad 1560. 1.

Carolus IX. ad 1574. 14.

Henricus III. ad 1589. 15.

*Hugonotorum hæresis sub tribus magnas|è posteriobus excitat turbas.*

*Deficientibus in Henrico* III *Valesiis, Borbonii succedunt in Henrico* IV. *contra quem Gallicorum principum fadus religionis sive causa, sive obtentu, Victor tamen & Catholicus regno potitur.*

Henricus IV. ad 1610 21.

Fridericus Mauritius Turenius Dux Bullionius, & Sedani princeps ad 1591.

Seculo 17mo Ludovicus XIII. Iustus ad 1643. 33

*Rupella domita* 1628. *hæresis opes fracta regnum firmatum Pinarolium in Italia Francis additum* 1631.

*Sedanum Bullionio Duci eripitur à Ludovico* XIII. *ea tamen lege, ut nomen, & honos. principatus Ducis, posterisque servetur.* 1642.

Ludovicus XIV. Magn: ab anno 1643.

*Comitatus Burgundiæ bis expugnatus, & à Francis.* 1680.

*Arausicanus principatus, ereptus Nassaviis, plures Urbes in Belgio & Germania captæ, & Regni fines prolati*

*Hispa:*

# HISPANIÆ REGES.

SEculum 1mo. Christo Humani generis Reparatore nascente penes Romanos Hispanicarum rerum potestas erat.

Hi Cantabriæ novis motibus æstuanti frænos injecere præsidiis per Provinciam dispositis. *Mariana.*

Otho Cæsar Bæticæ Præfecturæ Mauritaniam Tingitanam contribuit. *Idem.*

Sub Vespasiano, & Domitiano Hispania in Bæticam, Lusitaniam, & Tarraconensem Provincias primo divisa est. *Idem.*

Seculo 2do. Duos hoc seculo Imperatores Romæ dedit Hispania, Trajanum patria Italicensem in Bætica natum, ac Ælium Hadrianum Trajani conterraneum, & consangvineum.

Ælius Hadrianus Hispaniam in sex Provinciarias dividit, Bæticam, Lusitaniam, Carthaginensem, Tarraconensem, Gallæciam, & Mauritaniam.

*Ea scilicet Africæ parte Hispaniæ contributa.*

Seculo 3tio. Tetricus sub Valeriano, & Gallieno Hispaniam tenuit, in quam Germanica Natio per Galliam infusa totis duodecim annis, urbes, agrosque, igne, ferroque vastavit.

M: Aurel: Carus Imperio suscepto, Carinum filium in Gallia, & Hispania curare mandavit, eodemque tempore M: Aurelius in citeriore Hispania rem Romanam gerebat.

Seculo 4to. Hispaniæ reguntur à quarto Legato Præfecti Prætoriis Galliarum ab an: 331.

Sequenti: V. post Christum natum seculo Svevi, Gothi, Alani, Silingi, Vandali Hispaniam invasere; sed Alanis, & Silingis eodem seculo exstinctis, Vandalis fugatis, Hispaniæ divisæ fuere inter Romanos, Svevos, & Gothos de quibus agendum, quia illorum Reges in Castellan

ftelanis adhuc perseverant. *Mariana.*

Seculo 5to. Initium Gothorum Regno dedit Ataulphus Alarici Regis affinis, qui relicta Italia Hispaniam petiit 415.

| | |
|---|---|
| Ataulphus à 415. ad 416. | 1. |
| Sigericus regnat m. 7. | 0. |
| Vallia: 429. | 13. |

*Vallia regnante fugati Vandali, deletæ Alanorum reliquiæ.*

| | |
|---|---|
| Theodoredus ad 451. | 23. |
| Theorismondus ad 452. | 1. |
| Theodoricus ad 467. | 13. |
| Euricus ad 483. | 17. |

*Romanos ex universa pellit Hispania.*

| | |
|---|---|
| Alaricus ad 483. | 23. |
| Seculo 6to. Gesclaricus ad 511. | 4. |
| Amalaricus à 507. ad 531. | 24. |

*Sub tutela Theodorici ad 526. Mox solus.*

| | |
|---|---|
| Theudus sive Theuda. ad 548. | 17. |
| Thaudegesillus ad 549. | 1. |
| Agila ad 554. | 5. |
| Athanagildus ad 568. | 14. |

*Romanos auxiliares, quos Euricus ejecerat, vocat in Hispaniam.*

| | |
|---|---|
| Limba seu Liuba I. ad 573. | 5. |
| Leovigildus frater ad 586. | 13. |

*Galleciam Svevorum regnum armis occupat.*

| | |
|---|---|
| Flav: Recaredus I. ad 601. | 15. |

*Ad hoc Flavii cognomentum sulere Castellæ Reges usque ad Maures.*

| | |
|---|---|
| Seculo 7mo. Limba seu Liuba II. ad 603. | 2. |
| Vitterícus ad 610. | 7. |
| Gundemarus ad 612. | 2. |
| Sisebutus ad 621. | 8. |
| Recaredus 621. M. 3. | 3. |
| Suintilla, & Ricimerus ad 631. | 10. |
| Sisenandus ad 636. | 5. |
| Chintila ad 640. | 4. |

Tulga

Tulga ad 642.
Chindasuindus ad 649.
Recisuindus ad 672.
Bamba ad 680.
Eruigius ad 687
Ægica ad 701
Vitiza ad 711.
Rodericus ad 712.
Seculo 8vo. Mauri 713 Hispaniâ subactâ, re
*Gothisam in plura regna distrahunt.*
Pelagius à 717 ad 737
*E Regio sangvine regnat Oveti in Austria*
Garzias Aynsa Rex Suprarbiensis 724.
Legionense Regnum 627.
Favila ad 739.
Alphonsus I. Catholicus ad 757.
Froila ad 768.
Aurelius ad 774.
Silo ad 783.
Maurogatus ad 789.
*Maurus annuum puellarum tributum pendit.*
Veremundus Diaconis ad 791.
Alphonsus II. Castus. ad 842.
Seculo 9no. *Alphonsus abstinens ab ux*
*Casti cognomen invenit.*
*Castellæ Comes Ovetensi Regi parebat.*
*Enecus* I. *Navarræ Rex* 819.
Ramirus I. ad 850.
Ordonius ad 866.
*Garcias* II. *ducta Vraca Navarræ Regno Ar*
*goniam jungit* 867.
Alphonsus III. Magnus ad 910. 44.
*Godefridus de Arria Comes Barcinonensis*
*Carolo Crasso institutus.*
Seculo 10mo Sanctius Abarca VIII. N
varræ Aragoniæ Rex.
Garzias ad 913. 3.
Ordoniu

Ordonius II. ad 923. - - 9.
*Sedem Oveto Legionem transtulit, dictusque est Rex Legionensis.* Froil: II. ad 925. 2.
Alphonsus IV. ad 928. - 3
Ramirus II. ad 950. - - 22.
*Castellæ Comitem liberum esse jubet ob as alienum, cui solvendo par non erat.*
Ordonius III. ad 955. - - 5.
Sanctius Crassus ad 967. - 12
Ramirus III. ad 985. - 18.
Veremundus II. ad 999. - 15.
Seculo 11mo. Alphonsus V. 127 28.
*Sanctius III. Navarræ, & Aragoniæ Rex, & Comes Castellæ, ducta Nunna Sanctii Filia.*
Veremundus III. ad 1037. - 29.
*Ramirus I. Aragoniæ solius Rex* 1035.
Ferdinandus Magnus ad 1005. 29.
Sanctius II. Fortis ad 1072. - 7.
Garzias cum fr: ad 1074. - - 2.
Alphonsus VI. ad 1109. - 36.
*Toletum recipit* 1085. *eoque sedem transfert.*
*Henricus Burgundus à Regio Gallorum sanguine ducta Theresia Alphonsi Reg: filia, dicitur Comes Lusitaniæ, quam Mauris ademerat* 1080.
Seculo 12mo. Alphonsus VII. Alphonsi VI. Nepos ex Uraca ejusdem filia ad 1126. 17.
Alphonsus VIII. ad 1157. - 31.
*Alphonsus Henrici Comitis filius Primus Lusitaniæ Rex ab exercitu salutatur.* 1139.. *confirmatur ab Alexandro III.* 1172.
Sanctius III. ad 1157. - - - 1.
Ferdinandus II. ad 1188. - - 31.
*Alphonsus Comite Barcinonis ad Aragoniæ Regnum vocato, Catalaunia jungitur Aragoniæ* 1162.
Alphonsus IX. ad 1214. - 26.
Seculo 13tio Henricus I. ad 1217. 3.
*Alvarus Laræ Comes turbas excitat.*

Ferdinandus Sanctus filius Alphonsi Legionensis ad 1252. -

*Alphonso patre exstincto, Legionense Regnum Castellano addit* 1230.

Cordubam, Hispalim, aliaque oppida Mauris eripit. Regium Castellæ Senatum instituit. Regnum Granatense recuperat 1237.

Alphonsus X. Sapiens ad 1284.

*Carthaginem, Silvam, Pacium de Mauris recipit.*

Sanctius IV. Strenuus ad 1295. -

*Fratris primogeniti filiis Alphonso, & Ferdinando dejectis.*

Seculo 14to. Ferdinandus IV. ad 1312.

Alphonsus XI. Justitiarius ad 1350.

*Bello clarus Mauros cladibus attrivit. Dissidiis Civilibus lacerata Respublica..*

Petrus Crudelis ad 1369. -

*A fratre notho victus, & interfectus crudelitatis panas dedit.*

Henricus II. Petri fr: ad 1179. -

*Post Henricum* II. *Gusman: filium ex ordine Dominici conscientiæ Moderatores eligunt Castellæ Reges.*

Joannes I. ad 1390. - -

Henricus III. ad 1407 -

Seculo 15to. *Hujus frater Ferdinandus jure Matris Eleonoræ* 1410. *Martino obeunte, Regnum Aragoniæ adeptus est.*

Joannes II. ad 1454. - -

Henricus IV. ad 1474. -

*Turbæ in Castella, aliis Ioannæ Henrici filiæ aliis Isabellæ ejusdem sorori Regni successionem deferentibus ad ann.* 1479.

Ferdinandus Catholic: Aragonum Rex Isabellæ uxoris jure ad 1506. -

*Aragoniam, & Castellam jungit.*

*Huic sive datus, sive restitutus est* Catholici titulus *à Julio II.*

Filia

*Filia Joanna nupsit Philippo Austriaco, & hinc in Hispania.*

# *AUSTRIACI REGES.*

Seculo 16to. Philippus I. Austr: 5566. vix 1.
*Castella magnis motibus agitatur*
Ferdinandus iterum ad 1516. - 20.
*Joanna impare ob mentis defectum. Navarram occupat 1513.*
Carolus V. Imper: Hispan. I. ad 1556 40.
Philippus II. ad 1598 - 42.
*Nemo fortasse ab orbe condito latius imperavit. Madriti sedem figit Henrico Rege obeunte, Lusitania potitur 1580.*
Philippus III. ad 1921. - - 23.
Seculo 17mo. Philippus IV. ad 1665. 44.
*Lusitani Brabantiæ Ducem Joannem Regem eligunt 1640.*
*Catalaunicæ turbæ 1640. Neapolitanæ 1647*
Carolus II. ad 1700. 37.
*Pater moriens matri optimæ Mariæ Annæ, simulque sex Consiliariis Carolo impubere regnum administrandum reliquit.*

# *ALIORUM PER EUROPAM REGNORUM ET PRINCIPATUUM INITIA, ET VICES.*

Seculo 1mo. Thraciæ Regum Tacitus, & alii meminere
In Germania Maroboduus ab Arminio victus pellitur. *Tacit.*
Britanniæ, Hiberniæ, Daniæ, Norvegiæ, Sveciæ.

ciæ, Reges hoc seculo à Neotericis memorantur.

Matellanus Scotorum Rex, Christo nascente secundum regni annum numerabat.

Corbredus cognomento Galdus, sive Galgacus Scotorum Rex, ut est apud Tacitum *in vita Agricolæ.*

Seculo 2do. Trajanus, victo Decebalo, Dacorum Regno finem imponit 206.

Scotorum Reges hoc seculo nnmerantur Luctatus, Mogaldus, Conarus, Ethodius, Satrael & Donaldus I.

Gothi sive Scandia, sive ex Getarum regionibus erumpentes, multis afflictis Provinciis, ad utramque Visurgis ripam sedes figunt. 188.

*Gothorum nomen supra quadringentos ante Christum natum annos auditum fuisse scribit Trithemius, sed sine antiquo teste.*

Seculo 3tio. Gothi Thraciam populantur, & post Decii cladem 251. plures occupant Rom: Imperii provincias seculis 3. 4. 5 & 6.

Quadi & Sarmatæ per Gallieni ignaviam Pannoniâ potiuntur.

Dania sub eodem Gallieno Romanum jugum excutit, nunquam amplius subitura.

Probus Bastarnarum centum millibus ad præsidium contra barbaros in Thràcia sedes assignat 281.

Carantius, sive Carausius ,Scotus, Komanis victis, Rex Britannorum appelatur 290. Leslæus in Hist: Scot:

Seculo 4to. Rausimundus Rex Sarmatatum à Constantino cæditur 319.

Eugenius I. Scotorum Rex moritur, Romani rerum in Scotia potiuntur, incipit interregnum 386.

Fritigildis Marcomannorum Regina maritum ad Romanorum obsequium adducit.

Alaricus Gothis imperat 381. circiter.

Hungi

Hungi sub Balmiro, & Mundifico Attilæ patre 382.

Vandali ad Vistulæ ripas sub Modigisilo, seu Gondigisilo circi. 282.

Seculo 5to Fergusius II. Scotorum Regnum, à Romanis eversum instaurat 410.

Burgundiones à Rheno ad occidentē solem progressi, regioni, quam occuparunt sub Honorio Imper: nomen fecere.

Attila Rex Hunnorum, & Buda frater Hungarorum regno dant initium 442. *Aliis Bleda.*

Caba Attilæ filius cum Hunnis fugatur ab Arderico Gepidarum Rege 454.

Angli Saxonum gens à Britannis adversús Pictos, Scotosque acciti, post fractam horum audaciam, Britanniam subjecere, eamque in septem regna partitam, Angliam appelantes, tenuere ad annum 1017.

Seculo 6to Theodo Agilolphingus Dux I. Bavariæ 508.

Avarius Hunnorum Rex Nurici partem, quam bello domuerat, Bavariam dicit 525.

Slavi Austriam occupant 522. mox Illyricum 587.

Longobardi Pannoniam occupant 549.

Garibaldus I. Rex Bojariæ, sive Bavariæ. 568.

Bulgari gens hactenus ignota à Borealibus finibus egressa Mysia potitur

Polonici Principatus initia per Lechum gente Slavum circa annum 600.

Seculo 7mo. Garibaldus II. iterum Dux Bojariæ 607.

Zeccus Slavus I. Bohemiæ Dux anno fermè 649.

Bulgari Pannoniam & Thraciam occupant prope annum 680.

Exstinctis Lechi posteris in Polonia anno ferè 700. XII. Palatinis, quos populi elegerant, in tyrannidem prolabentibus, creatur Dux I. Cracus, à quo Cracovia nomen invenit.

Ragusa, quæ post dirutam â Saracenis veterem Epidaurum, à Polimiro Belo Bossinorum R. condita fuerat, liberæ urbis more à propriis Magistratibus regi cæpit. *Tubero l.* 5.

Seculo 8vo *Post* Cracum ll. & Lechum Craci l. Filios Vanda imperat in Polonia usque ad 760. Post Vandam, Xll. iterum Palatini, quibus tres Lechi succedunt, ac deindè postremi filius Popielus.

Hunni reduces iterum Pannonia potiuntur 744.

Carolus Magnus victo Vitolono Bavariæ Duce Tassilonem ll. substituit, mox hunc rebellem in Monasterium detrudit, ac ipse Regem se Bavariæ dicit 788.

Flandria anteà inculta fit Comitatus 792.

Biornus lll. Christianorum l. Sveciæ Rex 800.

Seculo 9no. Carolus Magnus Saxonibus victis Witikindum Ducem imponit 804.

Egebertus Angliæ universæ Rex l. moritur 837. Sivardus ll. Daniæ, Rex à Ludovico Pio Frisiam accipit.

In Polonia post interregnum 20 annorum eligitur Piastus Dux gentis 842.

Pictorum gens universa cum regno deleta à Kenneto Scotor: Rege 850.

Austrasia à Lothario R. Lotharingia dicitur.

Polemon Dux l. Lithvaniæ 902.

Ingo Svecorum Rex Ruthenos & Moschos suæ ditionis facit 900.

Ragusei pulso Demejano tyranno Venetorum ope, ab his per aliquot annos annuum prætorem admittunt. *Tubero l.* 5.

Seculo 10mo. Marchiones custodiendis Regionum finibus, Burgravii juri dicendo inducti.

Bavaria iterum Ducatus 911.

Sigefridus l. Marchio Brandeburgicus 927.

Leopoldus Austriæ Marchio l. 932.

Misniæ Marchio ab Henrico Aucupe institutus.

Herma

Hermannus I. Luneburgi Dux dicitur ab Othone I. 960.

Sigefridus Ardennenſis I. comes Luxemburgi.

Imperium Moſcovitum 990. Svetonus Daniæ Rex Sveciam acquirit 998.

Saraceni Creta inſula ejecti per Baſilium, & Conſtantinum Imperatores.

Seculo 11mo Subaudiæ Comitatus per Berol:dum Saxonem incipit 1010. Dani occupant Angliam 1016 Rege I. Canuto Magno.

Boleslaus I. Cognomento Chrobri ex Duce I. Rex Poloniæ Henrico I. Imper.

Gvilemus Nortmanuiæ Dux hæres à S. Eduardo dictus, pulſo Haraldo Dano Angliam ſubigit 1066.

Bavaria tranſit ad Ateſtinos in Welphone Actii filio 1070.

Polonia ob cædem S. Stanislai Cracovienſis, privatur regis titulo. 1079.

Vladislaus II. per Henricum III. Rex Bohemiæ primus 1087.

Bullionis Ducatus 1096. venditus Leodienſi Epiſcopo à Gothfredo Lotharingiæ Duce.

Seculo 12mo. Sigefridus è Duce Lotharingiæ Moſellanicæ I. Comes Palatinus 1101.

Hermannus è Ducibus Zeringiæ I. Marchio Badenſis ſub Henrico IV. 1120.

Welphonibus, ſive Ateſtinis Auſtriaci in Bavaria ſuccedunt. 1138.

Albertus Urſus Princeps Anhaltin: March: Brandemburg. 1142.

Auſtriæ & Marchione Dux 1154.

Otho I Witelſpachius 1162. poſt Ateſtinos Dux Bavariæ, in qua imperant ejus poſteri.

Valdemarus II. primus Danorum & Vandalorum ſimul Rex 1203.

Seculo 13tio Nerius, ſive Rainerus Acciajolus Achajæ Princeps, Athenarum Dux.

Otho Parvus è gente Ateſtina *I.* Dux Brunſvicenſis & Luneburgenſis 1240.

Ducatus Brabantiæ ex Lovanienſi Comitatu 1247.

Edvardus I. ab Henrico III. patre primus è primogènitis Regum *A*nglorum dictus Valliæ princeps cæſo Leolino 1254.

Chios â Michaéle Paleologo donatus Genuenſibus 1260.

Jslandi Naquino Norvegiæ Regi ſe ſponte tradunt 1265.

Auſtria, Stiria, Tirolis, & Carinthia Rodulphi Imper: familiæ cedunt 1282 moxque etiam Burgundia & Bohemia Primislaus Polonus Regium nomen repetit 1295.

Seculo 14to. Nicolaus Acciajolus Magn: Regni Neapol: Seneſcalus Corinthi Dynaſta.

Dux Geldriæ ex Comite 1308.

Libertatis Helveticæ Tabulæ 1315.

Albertus ſub Carolo V. Dux I. Meganopolitanus.

Franciſc: Cataluſius Patrit: Gennuenſ: Lesbi princeps 1350.

Caſimiro Magno Piaſtorum poſtrēo exstincto, eligitur à Polonis Ludovicus Rex Hungariæ 1370.

Robertus II. primus è Stuartorum ſangvine regnat in Scotia 1370. Juſtiniani Genuenſes inſula Chio donantur à Jo: IV. Paleologo 1374.

Jagello, poſtea è ſacro fonte Vladislaus V. Ducta Hedvige Rex Pol: 1386.

Seculo 15to. Dania, Svecia, Norvegia uni ferè Regi ſemper parent ab an: 1396. ad 1523.

Amedeus VIII. ex Comite Dux I. Sabaudiæ à Sigiſmundo Cæſare dicitur. 1416.

Adolphus Dux I. Cliviæ 1417

Fridericus Burgravius Nurimberg: á Sigiſmundo Cæſare 1417 donatur Marchia Brandemburg, quam poſteri tenent

Rhætorum fœderatio cæpta 1424 ſtabilitur 1475

Norve-

Norvegia hæredit: jure obnoxia Daniæ ab año 1448

Ducatûs Witembergens: initia 1470

Navarræ Regnum 1483 transit ad Albertos, Francisco phæbo sine prole obeunte

Seculo 16to Svecia separatur à Dania, electo in Regem Gustavo 2523. Hungaria, & Bohemia transeunt ad Austriacos: 1526

Capta Rhodo Melita Hierosolymitanis Equitibus dono datur à Carolo V. 1530.

Navarræ jura Antonio Borbonio cedunt 1553.

Batavica defectio ab Hispanis 1572 ex qua nova, potensque Respubl:

Deficiente in Sigismundo Augusto virili Iagellorum Stirpe 1572. primò Henricus Gallus, mox Stephanus Battoreus, indè Sigismundus Svecus à Polonis eligitur 1587. Hujus Diadema Svecicum rapitur à patruo Carolo 1580.

Seculo 17mo Jacobus Scotiæ Rex VI. post obitum Elisabethæ Reginæ Magnæ Britanniæ & Hiberniæ I. 1603.

Bavariæ Dux inter septem viros 2548.

Provinciæ Fœderatæ in Belgio ab Hispanis liberæ declarantur 1640.

Britannia 1649. ex Regno Respublica sub Tyranno Cromuelo restituitur Carolo II. Regi 1660.

Abdicante Christina, Sveciæ Regnum Carolo palatino cedit 1655.

Casimiro V. è Sveca Vasarum familia postremo abdicante 1668. Michaël I. Coributus poloniæ 1669. Rex eligitur, eoque obeunte 1673. Ioannes Sobieski prudentiâ, & bellicâ gloriâ clarissimus.

Veneti Cæsari, & polono fœderati peloponesum de Turcis fortiter, & feliciter recipiunt.

Anglia 1689. deficit à Iacobo II. Rege ad Auriacum principem, Scotia aliquandiu nutat, mox cedit, Hibernia bello subigitur 1691.

Mortuô Gulielmô Arauxicanô 1702. qui magnam Britanniam, pulso Iacobo II. sibi usurpaverat,

rat, in ejus locum Anna Maria suffecta est, Daniæ Ducissa, Jacobi II. filia altera. Hæc regna Angliæ, & Scotiæ, in unum Magnæ Britanniæ conjungit, inquo à Iacobo decessores frustra antea desudaverant.

Poloniæ primates à Rege Augusto deficientes Regem Sveciæ sibi poscunt.

# *INITIA, VICISSITUDINES REGNORUM, EXTRA EUROPAM*

Seculo 1mo Herodes Ascalonita moritur anno 1. Filii Archelaus Iudeæ Rex, Heredes Antipas Galileæ, Philippus Itureæ Tetrarchæ dicuntur ab Augusto 2.

Archelaus an: 6 relegatur.

Iudææ Procuratores constituuntur.

Herodes Agrippa I. primo per Caligulam Galileæ Rex 38. mox, & Iudææ per Claudium 41.

Agrippa II. succedit 43.

Hoc mortuo, Iudæa iterum Procuratoribus creditur.

Parthorum, Æthiopum, Arabum, Armenorum, Cappadocum Reges à vetustis scriptoribus, Sinarum à Neotericis memorantur.

Seculo 2do Pacoro apud Parthos regnante bellis civilibus eorum opes atteruntur, quare facile negotio sub Cosroë II. à Trajano victi sunt.

Trajanus Cosroem II. in ordinem redigit, Parthisque Partamaspatem imponit 112. circiter, sed eo à popularibus pulso, Cosroes redit, a quo cum Hadriano firmata pax.

Assyria, Mesopotamia, & Armenia revocatus ab Hadriano, qui eas liberas esse voluit, præsidibus, Reges eligunt 119.

Seculo

Seculo 3tio. Abagarus Osroenorum, sive Edessæ Rex dolo captus à Caracalla 216. *Calvisius perperam putat, eum fuisse, ad quem Christus literas dedisse fertur.*

*Abagarus, sive Abgarus nomen commune fuit omnibus Edessæ Regibus, ut recte monet Norisius in Epoch. Syro Macedon.*

Zenobia palmyrenorum Regina, Syria potitur, & Phœnicia. Alexander Severus Hebræos à Præfecto, qui Syrus Archisinagogus diceretur regi patitur 224.

Artaxerxes, ter victo Artabano parthorum Rege, regnum transfert ad persas 227.

Seculo 4toExstincta apud Sinas Mana, quæ plura secula Imperium tenuerat, regnat Cyna familia 264.

Servi Sarmatarum Dominos è Sarmatia expellunt, eaque potiuntur 334.

Hannibalianus Constantini Magni ex fratre nepos, ab eodem Rex Ponti dicitur 335.

Imperii Romani finibus ab Ortu ad Indos, à Meridie ad Æthiopes, ab Aquilone ad Sarmatas, ab occasu, ad Oceanum Britannicum propagatis, plurima Regna in Asia, Africa, & Europa exstingvuntur.

Sapor II. Hormisdæ II. filius, Persarum Rex Romanis infestus Persicas opes auget, potitur Armenia 368.

Seculo 5to. Isdegerdus hujus nominis I. apud Persas, cui Arcadius moriens filii Theodosii tutelam permisit 408.

Usai familia apud Sinas regnat 419.

Bonifacius Dux bellicis laudibus clarus, à Castino Valentiniani Duce læsus, ab eo deficit, & Africa occupata, Vandalos, Albanosque in eam evocat ex Hispania. Sic Africa Vandalorum ditionis facta est 427.

Colchorum sive Lazorum Reges in Asia hoc seculo memorantur *Genebrardus Lazos male locat in Persida.*

Seculo

Seculo 6to. Saraceni populi ex Ismaële originem à Sara Abrahami conjuge nomen trahentes ex Arabia erumpunt in Syriam Palæstinam & Phæniciam hoc seculo ineunte.

Turcæ, ut liquet ex Plinio, Scytharum populi, è Portis Caspiis Armeniam, & Cappadociam invadunt 516.

Belisarius, victo, & capto Gilimere, Regno Vandalorum in Africa finem imponit 533.

Africa in septem Provincias divisa, & Imperio subjecta 534.

Seculo 7mo Heutay apud Sinas diviso Regno, dominantur 628.

Mahometes primò servus, mox Vates, indè Dux Exercitûs in Arabia moritur 631.

Huic Succedit Abukara, & post eum Omar, sive Haomar, qui Persidem subigit, mox Syriam, & Ægyptum.

Hic primus dictus est Calipha.

Haly Mahometis gener post Haomarum.

Muhavias I. Damasci Calipha.

Abderamus I. Miramolinus in Mauritania Tingitana fuga evaserat cum asseclis, Abdallæ Caliphæ Damasceni interempti. *Miramolinus id est Princeps, seu Caput Fidelium.*

Seculo 8vo. Ulit Saracenicæ dominationis fines latiùs extendit, & Imperii sedem iterum figit Damasci.

Saracenis Haly Sectatoribus impellentibus Mauros Chorazami dominos occidunt, Marvanum Calipham cedunt 752.

Inde sub Muhamad Abubalas Saracenorum Imperium in tres partes dividitur, quarum primam Abubalas tenuit in Persida, Salim Ægypto præfuit, & Abdalla Syriæ.

Hinc Strips Bilæ apud Persas celebris. Arrakid Bila, sive Aaron Carolo magno amicus.

Seculo 9no. Abuezar Matacem inter Saracenos illustris, utpote qui octo Regibus dominitis

mitis, Principes eorum urbes victor expugnavit.

Creta à Saracenis occupatur 822.

Jacub-Leys celebris apud Saracenos Persas regnat. *Post hunc diù silet Persarum historia.*

Celleberrimi erant hoc seculo Babylonius, seu Baldacensis, & Ægyptius Calipha. *Hac Arabica voce, quæ successorem, vel Haredem significat, nempe Mahometis, primò appellatus est supremus Saracenorum Princeps, mox & alii minores.*

Seculo 10mo. Mustaphi, sive Mustapha Babyloniorum Calipha, sive Amiras, victo Ægyptio, totum ferè Saracenorum Imperium sibi subjicit. 908.

Calecuti apud Indos sedem habere cæpit Saracanus Amiras 909.

Sunga familia apud Sinas regnare incipit 923.

Persarum Reges Daules, & Boytes è stirpe Darii Hystaspis à 936.

*Historia Persica iterum, deficit.*

Ingas Peruvianos Cuschi sedentes ab hoc seculo numerant Americani.

Seculo 11mo. Turcæ intio seculi Persis infesti, mox ab eorum Calipha, sub quo meruerant, descisentes, & Saracenis debellatis, Tangrolipice Duce, eorum sectam cum regno suscipiunt 1038.

Turcæ dividuntur in Orientales, & Occidentales 1060.

Hierololyma expugnata, Cruce signati ejus Regnum Gothofredo Bullionio, cujus potissimum virtute receptam esse constabat, omnium consensu deferunt 1099.

Antiochia Boemundo, Edessa Balduino, Gallilæa Tancredo cesserunt.

Seculo 12mo. Corasmii in Persida 1139.

Noradinus è Turcis Occidentalibus Syriam occupat 1143.

Saladi

Saladinus è Turcis Occidentalibus Ægypto potitur 1178.

Eruptio Tartarorum, & plures per eo Provinciæ Septemtrionis occupatæ 1188.

Rucradinus Turca l. Iconii Sultanis 1189.

Cypri Regnum jure permutatum in Hierosolymitanum 1191.

Alexius Comnenus Trapezuntini Imperii fundamenta jacit. 1203.

Seculo 13tio. Capta Constantinopoli Balduinus Imper: Veneti, Cretam, Ionii, & Ægei maris insulas Bonifacio Montisferratensi Thessalliæ Regnum, aliis alia præmia virtutis attribuit 1204.

Chingiscamus Tartarus, Chorasmiis domitis, regnat in Persidè 1227. & post eum Zagathay, sive Hallon.

Mamelucchi in Ægypto regnant 1245.

Tartari Sinas occupant 1278.

Aladino Sultanorum Iconii ultimo exstincto 1290. Turcarum Regnum in septem Dynastias dividitur.

Caslanus Tartarus 40. Saracenorum millibus in Syria cum Sultano Ægyptio profligatis redit in Persidem 1292.

Seculo 14to. Othomanus Ortoguli domitis aliis Turcarum Dynastis, Prusam, magnamque Asiæ partem subigit 1301.

*Mansit deinde omnibus Turcarum Regibus Othomani cognomen.*

Gempsa l. Parthorum Sultanus victo Carbandare Tartaro potitur Persidè ab anno 1350 ad 1390.

Ta Iminga familia, pulsis Tartaris regnat apud Sinas 1368. *Martinius.*

Tamerlanes Tartarus 1391. Fugatis Parthis, suos reducit in Persidem.

Seculo

Seculo 15to. A duobus Tamerlanis filiis Mogolis, & Samarchandæ, Regna initium habent 1406.

Gempsa II. victis Tamerlanis filiis, Parthos iterum Persis imponit 1407.

Ussumpassanus I. Turcarum potitur Persida 1458.

Mahometes II. Trapezunte universaque Chalcide, armis domita, Trapezuntinum Imperium evertit.

Lusitani Brasiliam, Americi Uespucii industria lustratam armis occupant.

Seculo 16to Ismáel Sophi Turcas pellit è Persida, eamque sibi subigit 1501.

Amether Saracenus Monachus assumpto Seriphii nomine, Fessæ, Marochii, & alia Mauritaniæ Regna occupat Religionis obtentu.

Selimus Turca Sultano debellato, Syriam occupat; mox victo Tomumbeio Mameluchorum in Ægypto regno finem imponit 1517. Mexicum per Cortesium subigit Castellanus 1519. & Peruvia potitur Petrus Pizzarus 15. 25.

Lomellini Genuens: Patritii Tabracæ insulæ ad Africæ oram Domini anno circ: 1540.

Arabia Felix à Solimano occupatur 1570.

Seculo 17mo. Abdemelechus Marochii & Fessæ Regna suæ ditionis facit 1575.

Batavi in Oriente Magnas Insulas, & plures Regulos armis subigunt.

Busserius & Xequus Marochi, & Fessæ Regis filii Hametis patris Regna dividunt 1603.

Tartari ex familia Tascinga Sinarum regno potiuntur 1644. *Martinius.*

Batavi á Lusitanis Brasilia pulsi 1654.

Tafilettus Fessæ, & Marocchi Regna iterum jungit.

Æthiopum Reges nunquam interrupta serie, adhuc perseverant omnium fortassé antiquissimi.

Seculo

# BELLA CLARIORA

Seculo 1mo. Augustus Imper. Ducibus Tiberio & mox Germanico rem Romanam in Dalmatia, Sarmatia, Pannonia, & Germania prospere gerit.

Corbulo sub Nerone Parthos, & Armenos bello domat.

Hebræi ob Flori procuratoris latrocinia, & cædes, à Romanis deficiunt, & hinc horum in eos bellum Vespasiano & Tito Ducibus.

Agricola Dux Romanus sub Domitiano per Britanniam, & Hiberniam arma circumfert, & plerumque feliciter. *Tacitus in vita.*

Seculo 2do, Trajanus in Decebalum Dacorum Regem, ac postmodum in Scythas bellum gerit.

Idem Trajanus Iudæos in Cypro rebelles armis persequitur. Mox contra Parthos felici, contra Arabes infelici Marte contendit.

Rebelles iterum Judæos bello plectit Hadrianus.

L. Verus contra Parthos, Marcus Aurelius contra Marcomannos bellum feliciter gerunt *Marcomanni Cæsari primùm memorati, si Sansoni, & Brietio credimus, fuere, ubi nunc Bohemi, vel potiùs Moravi.*

Seculo 3tio Picti & Scoti mutuis cladibus atteruntur.

Imperatores Sept: Severus & Caracalla in Parthos, & Britannos fausto successu bellum inferunt.

Artaxerxes Persarum Rex post victum Arthabanum, infeliciter movet in Romanos à quibus ejusdem Successores plerumque hoc seculo victi

Contra Gothos, hactenus Romanis ignotos pugnant Gorpianus, Decius, Claudius II.

Sub Diocletiano, & Collegis Cæsaribus Asia Africa, Sarmatia, & Anglia in Europa bellis arser

Seculo

Seculo 4to. Romanorum Cæsarum bella Civilia sub Constantino, ejusque Filiis.

Iulianus in Gallia & Germania bellum habet.

Denuo cum Persis sub Sapore ll. 350. diuturnum, & atrox bellum, quo fractæ Romani Imperii vires.

Iterum bella Civilia inter Romanos, sive Cæsares, sive Tyrannos.

Romani pluries cum Hunnis, Alemannis, Gothis ferè semper victores signa contulere.

Seculo 5to. Gothis sub Radagasio, Alarico, Athaulpho, & Theodorico Regibus latè per Europam arma circumferunt.

Attila Hunnorum Rex Dei flagellum cum 400. armatorum millibus Illyrico, & Thraciæ, Mesiæ, Daciæ, Macedoniæ Thessaliæ, Germaniæ, Galliæ, Italliæ bellum, seu potius vastitatem infert.

Odoacer Herulorum Rex Italiam armis petit.

Franci sub Meroveo contra Gallos, Vandalos, Gothos, sub Clodoveo contra Germanos, & Visigothos bella gerunt.

Saracenorum nomen incipit armis in Asia clarescere anno circiter 500.

Seculo 6to. Iustinianus Bellisario Duce Persos in Asia, Vandalos in Africa bello, & cladibus atterit.

Eodem Belisario & Narsete Ducibus Gothos in Italia profligat.

Longobardicum nomen Italicis bellis inclarescit.

Scoti, & Picti cum Arturo Britannorum Rege sæpe confligunt.

Persæ sub Cavade Cosroe I. & Hormisda III. Regibus cum Græcis Imperatoribus varia fortuna decertant.

Seculo 7mo. Cosroes II. Rex Pers: fædè lacerat Rom: Imperium sub Phoca, mox ab Heraclio pluribus cladibus atteritur.

Saraceni circa 637. latè per Asiam & Afr
cam victores sub Heraclio, & Constantino filio
Saraceni inter Halys & Mahometis assecl
divisi bellum civile gerunt.

Angliæ populorum bella, quæ narrantur
Beda.

Dagobertus I. Francorum rex bellum habe
cum Slavis 622. 623.

Orientis Cæsares à Constantino Pogonato a
Michaël. Paphlagon. cum Bulgaris per 6 ferè se
cula aut bellum, aut suspectam pacem habuere.

Seculo 8vo Saraceni in Hispania 713. Ind
bella adversùs eos bellagii Alphonsi I. Froilæ I. Ve
remundi I. Alphōsi Casti Regum integrat ferè secu
lo, & plerumque prosperè gesta.

In Gallia bella civilia Carolo Martello victore
mox ejusdem contra Saracenos

Pipini contra Saxones, Aquitanos, & Longo
bardos bella.

Caroli Magni contra Longobardos in Italia
contra Saracenos in Hispania, & Saxones in Ge
mania arma felicia. *Quæ de rebus contra Angli
gesta narrantur comentitia censentur.*

Seculo 9no Dani Anglis molesti in Brittani

Carolus Magnus bellum Saxonicum cons
cit, quod annos. 33. duraverat.

Græci Cæsares contra Bulgaros bellum habe
varia fortuna.

In Francia, & Germania bellum civile filio
rum contra Ludovicum Pium, & postea inter s

Nortmanni egressi à Dania 836. Galliam in
vadunt.

Saraceni in Italia, & Hispania bellis furun

Bella de Imperio certantium in Italia usqu
ad Othonem I. Imperat.

Seculo 10mo. Hungari, Germaniam, Italian
Gallias populantur.

Nicepho

Nicephori Phocæ de Persis victoriæ sub Romano Iuniore.

Orientis Imperatores bellum habent cum Saracenis, Ruthenis, & Bulgaris.

Saraceni in Italia adversa plerumque fortuna pugnant.

Rodulphi Burgundi, Hugonis Arelatensis Regis, & trium Othonum in Italia bella inter se, nec non contra Græcos & Saracenos. Turcæ vel in fine hujus, vel sub initium sequentis seculi Persas vexant.

Germanorum Cæsarum bella in Italia pro R. Pontificis & Imperii dignitate, in Hungaria pro defensione regum.

Seculo 11mo Nortmannorum in Italia, mox in Græcia, & Sicilia arma felicia.

Græci Cæsares contra Bulgaros feliciter, infeliciter cum Nortmannis, & Turcis bellum habent.

Belli semina inter Genuenses & Pisanos 1050 cum hi partem illis Corsicæ ademissent.

Subacta per Cuillelmum Nortmannum Anglia, Galliæ Rex Philippo 1. natus est æmulus, bellumque, quod primò Francos, & Anglos commisit 1077. circiter.

Hispani contra Mauros arma prosperè tractant.

Seculo 12mo Genuenses, & Pisani, de dando Corsicæ Episcopo contendentes ad bellum veniunt, quod ingenti animorum armorumque contentione multos per annos, eventu vario gestum est.

Græci Cæsares cum Turcis, Scythis, Serviis, Hungaris bellum habent.

Eleonora Guicensis à Ludovico VII. Galliæ rege repudiata secundi ejusdemque atrocissimi belli inter Gallos, & Anglos, initium fecit 1152.

Turcarum Norandini, & Saladini bella, quibus Syriam, & Ægyptum domuere.

Seculo 13tio. In Anglia bella civilia inter Eboracenses & Lancastrenses Duces sub Albæ, Rubræque Rosæ nomine, quibus post 30. prælia, trium regum & plurimorum principum cædes Henricus VII. Angliæ rex anno 1485. finem imponit.

Tartarorum contra persas, & Saracenos totò ferè seculo bella prosperè gesta.

Fridericus II. Cæs: bello plerumque inglorio Guelforum, & Gibellinorum factionibus revocatis ab anno 1234. ad 1250. fædum in modum Italiam lacerat.

Seculo 14to, Bellum Anglogallicum tertium, quo Gallia tantùm non periit per annos fermè ducentos oritur 1336.

Bellum inter Venetos, & Genuenses per plura lustra vario eventu gestum cæpit anno 1350.

Rodulphus Bellum cum Ortocaro, Bohemo, Helvetis Burgundisque feliciter gerit.

Sicilia post crudeles vesperas à Petro Aragonio occupata, illorum jacta sunt inter Gallos & Hispanos bellorum semina, quæ sopita sæpius, nunquam exstincta post tria secula adhuc dolemus.

Seculo 15to Florentini cum Pisanis, Venetis cum Mediolanis Ducibus, Andegavenses cum Aragoniis armis decertantes, Italiam deformant.

Angli cælitùs priùs ab Aurelianensi puella fracti, mox à Carolo VII. Rege pluries victi, totâ ferè Galliâ pelluntur.

Ferdinandus Hispanus, Granata per vim potitus, Maurorum in Hispania regnum exscindit. 1485.

Tamerlanis in Asia, Turcarum regnum Amurathis II. Machometis II. & Bajazethis item II. in Asia, Græcia & Pannonia bella memorantur.

Seculo 16to. Caroli V. Imper: cum Gallis, cum Turcis, cum Mauris cum Germaniæ protestantibus bella eventu vario.

Bellum Belgicum atroci contentione gerendum oritur anno 1576. Galli

Galli in Italia prius, mox inter se civilibs armis contendunt

Henricus VIII. Angliæ, & Iacobus IV. Scotiæ Reges, Poloni, & Moschi bello decertant.

Turcæ in Asia contra Persas, in Africa contra Ægyptos, in Europa contra Hungaros Marte plerumque felici belligerant.

Seculo 17mo Germani Cæsares contra peregrinos & Svecos in Germania, contra Turcas in Hungaria, Gallorum Reges contra Calvinianos in Gallia, contra Hispanos in Hispania, Italia, & Belgio, Poloni cum Cosacchis, Svecis, Moschis, Tattaris, Turcæ cum Persis, Moschis, Polonis, Hungaris bellum gerunt.

Sinæ à Tartaris domiti 1644. post bellum 20 ferme annorum.

Hungaros tumultus Tekelio incentore sequutum est Turcicum bellum in Hungaria & Græcia 1683.

Ab anno 1688. Magna Europæ parte in Gallos fœderata, Christiana Respublica bellico ardet incendio.

Elapso Carolo II. Hispaniarum R. sine successore, ingenti ardet bellorum incendio tota ferme Europa contra Gallos fœderata.

Bellum inter Svecos, & Moschos.

# PRÆLIA, ET BELLORUM EVENTUS CELEBERRIMI.

SEculo 1mo. Legiones Romanæ sub Q. Varrone à Germanis Cæsæ 9. *Clades hac Augusto lachrymas expressit.*

Domitius Corbulo, fugato Tridate Armeniæ

Rege, capta Artaxata comburit, & delet sub Nerone.

Svetonius Paulinus cæsis 80. Britannorum milibus Monam occupat 61.

Subacta est à Tito Hierusalem, ubi undecies centena mortalium millia fame, aut gladio perire, centum millia publicè vendita 70.

Seculo 2do Trajanus gemina, sed cruenta victoria intra IV. & V. Consulatum bellum Dacicum conficit.

Hadrianus Hebreos rebellantes maximis obterit cladibus.

L. Verus, victo Vologese Parthorum Rege, parthicus appellatur. 162.

M. Aurelius Antoninus Christianæ legionis beneficia de Marcomannis triumphavit 173.

Septim: Severus triennali obsidione Byzantium circumsidet 195.

Seculo 3tio Alexander Severus insigni de Artaxerxe persa victoria relata, Romæ triumphat. 234.

Gordianus Gothos, Sarmatas, Germanosque Thraciam incursantes acie delet 239.

Decius Imper: grandi clade à Gothis accepta, fugiens mergitur in palude.

Valerianus Imper: à Sapore persa victus, captusque 260.

Cæsa scribuntur à Claudio II. pluribus præliis CCCXV. Gothorum millia, navium 2. millia submersa.

Aurelianus ter devictis acie Gothis, servat Italiam 271.

Seculo 4to Constantinus 60 Alemanorum millia cædit in Gallia 301.

Constantinus Magnus Maxentium ad pontem Milvium, Cælo per Crucem ostensam favente, profligat 312. Lucinium primo 315. mox iterum 324. vincit, Sarmatas 319. Gothos 332. cædit.

Prælium

Prælium ad Mursam inter Constantium, & Magnentium 351.

Sapor Persarum Rex, victo Constantio, Constantinopolim pervadit. 363.

Theodosius I. Eugenium, & Arbogasten Tyrranos, cælo ac tempestate favente victor opprimit. 394.

Seculo 5to Celebre ad Polentiam prælium Stiliconem, & Alaricum 402.

Radagasius Rex cum 200. Gothorum millibus ad Fesulas victus 405.

Franci Modogisilum cum 20. Vandalorum millibus profligant. 405.

Theodorico Hispano, Meroveo, Franco, & Aetio cum Attila ad Arelatem confligentibus utrinque ad 180. mortalium millia una die cadunt 451.

Ricimerus Alanos in Italia 464.

Clodoveus Alemannos in Gallia 496. insigni clade atterit.

Seculo 6to Alaricus Gothus manu Clodovei cadit, exercitus strage immensa afficitur 507.

Arturus Britonum Rex anno 520. ad Badonis montem Saxones ingenti prælio profligat.

Justinianus per Belisarium Vandalos cladibus atterit. 535.

Narses Totilam ad Busta Gallorum profligat. 552.

Justiniani copiæ ad Phasim à persis fractæ 554.

Bucelinus prælio ad Capuam à Narsete vincitur 555.

Seculo 7mo Cosroes II. Persarum Rex, cum plures Imperii provincias fœdè laceraſſet, Carthaginem expugnat 614.

Heraclius Cosroem pluribus victoriis exultantem, divinitus debellat 622.

Saraceni Constantinopolim obsidentes à Christianis profligantur 674.

Constantinus Pogonatus per imprudentiam fædam accipit à Bulgaris cladem 684.

Tiberius II. cæsis 200. Saracenorum millibus, feliciter auspicatur Imperium 60.

Seculo 8vo. Saraeenis cum Roderico Hispano confligentibus 700. hominum millia utrumq; cadunt 713.

Cum Solimano Saraceno 300. hominum millia frustra Constantinopolim tentant 715.

A Carolo Martello Franciæ Principe Saracenorum 375. millia uno prælio cæsa 732.

Carolus magnus Saxones immensis cladibus afficit.

Saracenorum 700. millia ab Alphonso Casto mactata pluribus præliis.

Seculo 9no. Pipinus Caroli Magni filius Venetorum prius victor, mox ab iisdem victus Ravennam migrat ingloriùs 811.

Celeberrima apud Scotos Kennethi Regis victoria, qua Pictorum gens cum Rege Druskeno ad Taum fluvium pene deleta 838. *Bathi Leslaus.*

Ramirus I. Legionis Rex. cæsis ad Clavigium sexaginta Maurorum millibus, Alveldam, & Calagurrim ipsis eripit 846.

Arnulphns Germaniæ Rex Romam diu frustra oppugnatam, per occasionem leporis forté in eam refugientis capit. *Sigebertus & alii.*

Seculo 10mo Saraceni, arce Gariliani pulsi, cæduntur 915.

Cremata per Hugonem Italiæ Regem Classe, Saraceni deferunt Fraxinetum 931.

Auceps voto nuncupato Hungaros prælio victos pene delet 933.

Ramirus II Rex Legionensis Mauros ad septim aneas, triginta millibus cæsis, profligat 934.

Petrus Ursеolus Dux Venetus inclytam de Saracenis victoriam refert 976.

Egregia de Saracenis victoria Veremundi Regis Hispani 998.

Seculo 11. Quadraginta Nobiles Nortmanni

Hiero-

Hierosolymis reduces Salernum ab obsidione Saracenorum liberant 1002.

Maniaces Michaëlis Paphlagonis in Sicilia Dux unico Prælio 50. Saracenorum millia cædit 1040.

Sexcenta Scytharum millia precibus Constantini Ducis, & populi Divinitus fusa 1065.

Itali, Victore Ill. R. Pontif: impellente, Africam sub Uexillo S. Petri aggressi, centum Saracenorum millia interficiunt 1087.

Seculo 12. Calojoannes Imper: nobilem de Scythis victoriam reportat 1123.

Ægyptii apud Ascalonem tanta clade affecti à Dominico Michaële Veneto, ut mare ad duo milliaria sanguine cæsorum rubesceret 1124.

Alphonsi I. Lusitani Regis Orichiensis de Ismaro, & quatuor aliis Mauris Regibus victoria celleberimus comparanda 1137. *Hist: Lusit:*

Idem Alphonsus, & filius Sancius I. innumerabiles Maurorum copias cum Marochiorum Imperatore & tredecim simul Regibus ad Scalabim cædunt 1183. *Ibid:*

Seculo 13tio. Theodorus Lascarus, parva manu ingentes Turcarum copias delet, obtruncato Sultano 1209.

Miramolinus cognomento Viridis cum 600. Saracenorum millibus profligatur à Regibus Alphonso Castellæ, Petro Aragoniæ, Sancio Navarræ 1272.

Octingenti Cruce signati, Duce Simone Monfortio Tolosanorum, & Aragonum 100. millia fundunt 1213.

Pugna Bovinensis, in qua à Philippo Augusto Galliæ R: victi Otho Cæsar, Ioannes Anglus, Ferdinandus Flander, qui certi propemodum victoriæ catenas captivis vinciendis attullerat 1213.

Philippus Pulcher Galliæ Rex gravem passus

est

est jacturam in pugna ad Curtracum edita 1202. ubi temeritate Roberti Atrebatum Comitis flos Galliæ nobilitatis à Flandris excisus.

Seculo 14to. Alphonsus XI Castellæ Rex 450 Saracēorū mil: cædit, 20. duntaxat è suis desideratis 1340.

Clades Gallorum per Anglos ad Cressiacum 1346.

Veneti à Genuensib9 quos pacē flagitantes rejecerant, ad Sapientiā Insulā gravi clade funduntur 1354.

Pugna Pictaviensis inter Anglos, & Gallos; horum clades funestissima 1356.

Petrus Auria Genuensis classis Præfectus Venetos pacem orantes propositis durissimis conditionibus ad desperationem adigit, mox ipse fame ad deditionem compellitur 1379.

Seculo 15to. Tamerlanes Tartarus ductis duodecies centenis millitum millibus, Bajazethem Turcam profligat, cæsis 140. millibus 1402.

Classis Hispania vivæ calcis beneficio à Genuensi victa, captiq; duo Reg: Arag: & Nava: 1435. *Blondus*

Ioannes Hunniades, Stephanus Vaivoda, & Bathorei9 celebres de Turcis victorias referunt.

Vladislaus Poloniæ, & Hungariæ Rex ad Varnam pugnans cum Amurathe, obtruncatur à Turcis Perit. & Julian: Card: Cælarinus Legatus 1444.

Seculo 16to Iacob9 IV. Scot. R. & flos nobilitatis ad Floudoni umōntem cæsus ab Anglis Duce Thoma Hauvarto. 15. 13. Rhodus à Solimano Turca in deditionem accepta est 1522.

Vienna à Solimano frustra obsidetur 1526. Sophi Turcarum 400. millia cædit 1557. Gallorum clades ad S. Quintinum 1557. Moschus Turcarum 600. milli: delet 1560. Melita à Turcis obsessa, sed fortissimè defensa 1565.

Victoria Christiano: de Turcis ad Echinadas 1571.

Sebastianus Lusitaniæ Rex in Africa pugnans cum flore Regni perit 1578.

Parisii ab Alexandro Farnesii liberati 1590. Antverpia ab eodem capta 1595.

Seculo

Seculo 17mo. Oſtenda expugnatur à Spinula 1604.

Celebris de Oſmane Turca Polonorum ad Chocimum victoria 1621. Rupella à Ludov: XIII. expugnata 1628. Sveci ad Nortlingam victi ab Auſtricacis 1034. Caſimirus Polonus Tartaros memorabili clade cædit 1669. & Ioann: Sobiescius, poſtea Rex Turcas ad Chocimum 1672.

Vienna à Turcis fruſtra oppugnata 1683.

Buda de Turcis recepta 1686. Belgradum Maximil. Eman: Bavari virtute fortiter expugnatum 1689. ſed anno ſequenti iterum amiſſum.

Galli de Fœderatis primum in Occeano Brittannico, mox in Campis Fleuriacis iterum victores 1690. Montes in Hannonia, Nicæa in Liguria, Mommelianum in Sabaudia Gallis cedunt 1691. In Oceano victi à Fœderatis Galli, paulò poſt, Namurcum expugnant 1692.

Veneti navali prælio victi à Turcis Chion Inſulam amittunt 1697. quam bienio antea cæperant.

Fœderati celeberrimam ad Hochſtectam victoriam contra Gallos referunt 1704. ex qua tota Bavaria, Auguſta Trevirorum, Trarbacum, Landavia, aliqua loca plurima de victis direpta.

## *BELLI DUCES NOBILIORES.*

SEculo 1mo. Sentius Saturninus, & Valerius Meſſala Auguſto imperante.

Germanicus Cæſar Druſi filius.

Arminius Cheruſcorum Princeps.

Tacſarinas Numida cum Romanis varia fortuna congreſſus.

Mutianus, & Antonius Veſpaſiani aſſeclæ: Agrico-

Agricola Historici Taciti Socer rebus in Britanni gestis nobilis.

Trajanus bello clarus, mox Imperator.

Galgacus Scotus cum Agricola finistro plerumque marte congressus, sed semper fortis.

Seculo 2do. Artemon Judæorum in Cipro rebellantium Dux, à quo ducenta, & quadraginta hominum millia obtruncata 114.

Andreas Hebræorum Dux in Ægypto.

Placidus postea S. Eustachius Dux sub Trajano insignis.

Barchochebas clarus Iudæorum Dux.

Iulius Severus, sub Hadriano.

Septimius Severus adeo felix, ut nullo congressu non discesserit victor.

Seculo 3tio. Aurelius, & Claudius Duces sub Gallieno, deinde tyranni.

Zenobia Palmyrenorum Regina sæpe victrix, tandem victa.

Odenatus Zenobiæ maritus.

Carantius, sive Carausius Scotus, à quo victi Romani 287.

S. Mauritius Dux Thebeæ legionis.

Hincomarchus Scotorum Rex qui victis Romanis, Octavium Britanniæ Regem profugum restituit. *Lesleus.*

Seculo 4to. Antemius postea Martyr sub Iuliano.

Gallicanus Dux, & Consul, mox Martyr.

Iovinus Magister Equitum sub Valentinianos II.

Sapor II. Persarum Rex jussu patris in utero matris, coronatus, postea bello fortissimus, & Romanis formidandus.

Theodosius Hispanus Imperatoris Cognominis Pater.

Ardaburius Pater, & Asper filius Aspebetus.

Persa

Persa Christo tandem addictus.

Terrentius Dux maximus sub Valent.

Arbogastes Comes, mox proditur 394.

Seculo 5to Stilico gente Vandalus Cos, & Dux egregius, postea proditor sub Arcadio, & Honorio.

Fergusius II. R. Scotorum bello inclytus.

Attila R. Hunnorum, Dei flagellum.

Aetius Patritius & Rom: Imperii columen singulari consilio, ac virtute, cum Meroveo Francorum Rege Attilæ impetum repressit, atque avertit.

Bonifacius Dux bellicis laudibus clarus, sed Africæ demum Tyrannus.

Aurelius Ambrosius Brito vix, & morum probitate, & bellicis victoriis admirandus.

Clodoveus bello, & pietate inclytus Francorum Rex.

Seculo 6to Elesbaanus Æthiopum Rex victoriis, & Religione inclytus.

Totilas Gothorum Rex fortis & aliquando felix, sed postea victus à Narsete.

Belisarius, & Narses Justiniani Duces celeberrimi.

Joannes, qui opibus à Iustiniano spoliatus, vitam mendicando sustentavit. *Procop: Hinc fortasse nota de Belisario fabula.*

Priscus, & Philippicus sub Mauritio.

Arturus Anglorum Rex nobile fabularum argumentum, cujus orbicularis mensa, & ensis Caliburnus celebrantur.

Mummolius Patritius, & Comes, Antisiodorensis.

Seculo 7mo Trebellius Dux Bulgarorum fortissimus.

Cosroes Persarum Rex illatis Rom: Imperio cladibus clarus, sed tandem ab Heraclio victus, & à filio cæsus.

Rhotaris

Rhotaris Longobardorum Rex victoriis & au
cto Regno nobilis.

Omar Arabum rex, seu meliùs Calipha à Ma
homete tertius.

Halys à Mahomete. V. qui rerum succes
elatus, Mahomete major dici, credique volui
Ex eo Saraceni in duas sectas divisi.

Bamba Hispaniæ Rex armis, & pietate insi
gnis.

Seculo 8vo. Carolus Martellus Caroli Magn
Avus, cui ob res è re Christiana feliciter ge
stas à Gregorio III. Christianissimi titulus datus e

Pipinus Caroli Magni Pater Galliæ rex.

Carolus verè Magno Imperator, & Bellator

Rolandus quem Itali corrupta voce Orlandum
appellant sub Carolo Magno.

Pelagius è Regio Gothorum sangvine Canta
bri Comitis Fil. Hispaniæ restitutor.

Azer, cujus virtute Aragones Maurorum ju
gum excussere.

Alphonsus Castus rex Cretensis.

Seculo 9no Enechus cognomento Arista bel
li operibus ingens I. Navarræ rex.

Bonifacius Comes è progenitoribus Mathildi
Comitissæ, rebus in Corsica gestis, inclytus.

Regnerus Rex, amorum, & rerum gestarum
similitudine Danorum Hereules.

Robertus Fortis sui sæculi Machabeus apud
Gallos 866.

Vido III. Spoleti Dux, & Imperator.

Andreas Romani exercitus Dux, à quo cæ
si Saraceni ad Padum 886.

Atto seu Actius Mathildis Comit: Proavus
bello per ea tempora clarus. *Florent.*

Seculo 10mo. Ferdinandus Consalvus Castel
læ Comes Maurorum malleus.

Alphonsus Castellæ Rex verè Magnus.

Vitzereus Svecus sub Olao I.

Almans

Almanſor Saracenorum Dux inclytus.
Petrus Venetorum Dux bello clarus.
Conradus Franco, mox Germanis Rex.
Joannes Zemiſces Græcus Imper:
Ezelinus Germanus Onaræ Dynaſta.
Grimaldus I. Monæci Princeps non armis minus, quàm ſangvine nobilis.
Ericus VII. Svecorum Rex cognomento Segerſelius victoriis clarus.
Seculo 11mo. Gregorius Maniaces ſub Michàéle Paphlagone 1040.
Conſtantinus Monomachus ante adeptum Imperium belli gloria nobilis.
Robertus & Rogerius in Italia Nortmannorum Ductores, & Principes bellica virtute clariſſimi.
Gothofredus Bullionius Dux, Hercules Chriſtianus.
Raymundus Comes Tholoſanus, & Boemundus Normannus cum Tancredo Bullionii in ſacra expeditione ſocii.
Huna Anglorum bellicoſiſſimus.
Rodericus Didaci vulgò Cid apud Hiſpanos celeberimus 1099.
Robertus Normanus Dux fortiſſimus.
Seculo 12mo. Henricus cognomento Læo, Dux Bronſvicenſis è gente Ateſtina.
Gvillelmus Dux Aquitaniæ ſtrenuiſſimus.
Dominicus Michàél Venetorum Dux.
Jacquellinus de Mayli, quem Saraceni S. Georgium Chriſtianorum propugnaculum appellabant.
Rainaldus Marchio Ateſtinus 1177.
Sanctius I. Luſitanorum Rex nobilibus victoriis celleberimus contra propinquos Simon Comes Monfortius bellica laude, & pietate clariſſimus.
Seculo 13tio Nicolaus Spinula, Anſaldus, & Andreolus Marii ſub Frederico II. Cæſare.

Actius

Actius IX. Ateſtinus Italiæ, & Eccleſiæ propugnaculum.

Mathæus Montmorantius Mars Gallicanus.

Gvillelmus Vallaſæus Scotiæ columen.

Alphonſus Perez Guſmanus Tariffæ Præfectus.

Farinata de Vbertis Florentinus. Ezelinus à Romano Patavii Tyrannus. Ubertus Auria, Lambas Auria Genuenſium Claſſium præfecti celebres.

Robertus Bruſæus Scot: Rex inclytus.

Seculo 14to Amedeus V. Sabaud: Comes Rhodo à Turcis liberata, clariſſimus.

Amedeus VI. Sabaud. Italiæ Achilles.

Matthæus Gripho Florentinorum Ductor.

Hilarion Græcus Monachus, Luchinus Vermius à Petrarcha laudatus.

Paganus Auria victoriis illuſtris.

Canis Scaliger pater, Maſtinus filius, Petrus Rubeus Parmenſis Venetorum Ductor.

Huguccio Faggiuola, Caſtruccius Caſtracanus.

Ægidius Card: Albernotius, Petrus Farneſius.

Ioannes Acutus Anglus rebus in Italia geſtis celebris.

Seculo 15to. Paulus Sabellus, Paulus Urſinus, Ioannes Ziſca.

Ioanna Darcia vulgò Puella Aurelianenſis,

Nicolaus III. Ateſtinus, Ioann: Franciſc, Gonzaga.

Albertus Brandeburg: Achill: & Ulyſſes à Pio II. dictus, Blaſius Axeret. Genuens. Alberic. Agidarius Cunii Comes.

Brachius à Montone, Iacobus Caldora, Mutius Attendolus, cognomento Sfortia, Franciſco Carmaniola, Ioann: Card. Vitelleſchus.

Matthias corvinus, Ioann: *Hunniades*, Stephanus Vaivoda, Caſtriotus, vulgò, Scanderbechus, Stephanus Battoreus.

Seculo

Seculo 16to. Campſon Gaurus Ægyptius, Ioannes Mediceus, Gaſto Futius, Iacobus Trivultius, Bartholomæus Livianus, Ludovicus Gonzaga, vulgo Rodomontius.

Prosper Fabricius, Marcus Antonius Salerni Princeps, Stephanus, Marcus Antonius Paliani Dux, clariſſima Columniæ gentis lumina.

Thomas Hauvartus Anglus.

Petrus Deterrail Balardus, Alphonſus Albuquercius, Villerius Rhodius, Ferdinandus. Corteſius, Andreas Grittus, Guido Rangonius.

Ioannes Baptiſta Sabellus, Andereas Auria celeberrimus, Antonius de Leva.

Seculo 17mo. Mauritius Naſſovius, Coroſus Eman. Sabaudus, Ambroſius March: Spinula, Ladiguerius Galliæ Comeſtabilis.

Carolo Comes Bucquojus, Torquatus de Cõitibus; Forcia; & Toiraſius Mareſcaili, Guſtavus R. Sveciæ Waiscainius, Tyilius, Poppenaimus, Barnardus Veymarus, Ioannes Wertius. Vladilaus IV. Polonus. Andreas Cantelmus, Comes Arcurtius, Chiuperlius Viſirius, Vice Comes Turenius Mareſcallus, Marchio Montecuculus, Admandus Princips Condæus.

Carolus V. Dux Lotharingiæ Chriſtianorum columen, Turcarum terror.

# CASUS TRAGICI.

## CALAMITATES PVBLICÆ.

SEculo 1mo. Fidenis, ruente Anophitheutro triginta hominum millia obtrita ſunt, 27.

Seianus Tiberio accuſatus, unico in Tiberim trahitur 31.

Herodes Agrippa Rex Populi acclamationes

Supra humanum fastigium elatus, manifesta Divini numinis ira fœda vermium tabeconficitur.

Fames dira Romæ, & in Italia, imò per totum ferè terrarum orbem 42.

Quatuor Imperatores Rom: Populi Nero, Galba, Otho, Vitellius intra biennium per ludibrium periere.

Seculo 2do. Hadrianus post summam vitæ felicitatem gravi, diuturnoque morbo implicitus, expertus est, quàm miserum esset, cupientem mori non posse 138.

Incendium Romæ, quo absumuntur Insulæ 340. 152.

Pacis templum cum universis Hierosolymitani templi spoliis, illic à Vespasiano repositis igne perduntur 193.

Severus supra quadraginta Consulares, & prætorianos Fescennii, & Albini sectatores occidi jubet 200.

Seculo 3tio. Antoninus Caracalla impotens iræ Alexandrinorum; dicacitatem ingenti eorum strage vindicat.

Decium altero principatus anno, clade à Gothis accepta fugientem obvia palus haurit.

Roma magnam partem accensa nocturnis ignibus 249. Itemque Amphitheatrum 254. & Templum Dianæ Ephesinæ 263.

Valerianus à Sapore Persarum R: captus 259. miserabili apud hostes senectute consenescit, ac tandem excoriatus sale conditur.

Seculo 4to. Galerii Maximiani horrenda mors 311. Diocletiani 316.

Lues, fames, & omnis generis calamitates exundant.

Constantinus Crispum filium falso Faustæ Novercæ crimine circumventum suplicio afficit 326.

Ablavius dictus fortunæ pila ruit 337.

Fames post hominum memoriam atrociſſima, tum

tum alibi, tum in Cappadocia 367.

Valens in tugurio creatur à Gothis 378. eos quos cõtra Catholicos foverat, cælestis iræ ministros experto.

Seculo 5to, Aetius Rom: Imperii columen Valentiniani Imperat: manu cadit 454.

Maximus Imper: lapidibus obrutus, & discerptus 455.

Universi orbis opes à Vandalis direptæ furente mari absorptæ 455.

Conflagrat Constantinopoli Bibliotheca librorum millia centena vicena continens 476.

Zeno Imperator vivus sepultus, obstante Ariadna non extractus, miserè perit. 491.

Seculo 6to Anastasius Imper: fulmine perit 518.

In Italia præ fame nati vorati à matribus 539. *Genebrardus.*

Pestis per Angelos malos immissa 544 per annos 50. vexat orbem terrarum.

Chramnus à Clotario Patre intra tugurium cum uxore, & Filiabus incensus 564.

Belisarius Constantinopoli obit inglorius 565.

Post Tyberis inundationem atrox lues urbem invasit, in qua plures alioqui valentes sternuendo, aut oscitando animam efflabant.

Romilda publicè palo infixa à Cajano, cujus amore capta, post mariti mortem, Forum Iulium prodiderat 600.

Seculo 7mo Cajanus Avarum Rex captivos innumeros mactat, quòd eos Mauritius Imper. viritim quatuor liliquis redimere noluisset 601.

Mauritius Aug: à Phoca, post Conjugem, & liberos ante os ejus trucidatos jugulatur 602. non alius Augus: aut majorem cladem, aut fortius tulit.

Phocæ superbiam in miseria retinentis collũ pedibus calcat Herachius.

Brunichildis decem Regum trucidatrix equinis caudis alligata discerpitur.

Seculo 8vo. Aripertus Longobardorum rex, ingenti accepta ab hostibus clade, fugiens, in trajectu amnis auro degravatus, mergitur 712.

Artemius in Sicilia dictus Imperator crematur 718

Pestis Sæviſſima in Thracia, vicinisque Provinciis furit.

Capronymi classis navium 2660. fluctibus hausta 732.

Constantinus Pseudopatriarcha C. P. inter opprobria trucidatur 767.

Constantinus Imper. ab Irene Matre excæcatur 797.

Seculo 9no Bernardus Italiæ Rex, jussu patrui Ludovici Pii excæcatus præ mærore obit 818.

Horrenda per locustas Galliæ depopulatio, quam consequuta pestis tertiæ mortalium partis exitio 866.

Bardas Cæsar jussu Michaëlis Imper: in frusta conciditur. 866.

Basilius Macedo cervi cornibus transfossus, effusis intestinis efflavit animam 886.

Carolus Crassus Regio nomine exutus Arnulpho fratris filio in tutelam datus, ab eo victum emendicabat.

Arnulphus veneno stolidus effectus, à phlitiriasi consumptus perit. *Frisingen.*

Seculo 10mo. Genua à Saracenis capta, omnes in ea præter pueros & fœminas occiduntur 936.

Otho II. Italicis Proceribus Romæ ad convivium invitatis, inter epulas, de seditiosis pœnas cæteris inspectantibus, sumit. Hinc *Sangvinarii* conogmentum Othonis factum.

Idem, immensæ classis accepta strage, vix natando evadens, mærore perit 983.

Pestis atrociſſima in Germania post hyemem media æstate subortam. 991.

Seculo 11mo. Crescentii olim uxor Othonem III. chiorothecis veneno infectis, pro munere

nere amatorio ad eum missis exstingvit 1002.

Basilius Imper: 15 Bulgarorum captivorū millibo effodi oculos jubet, unico singulis centenariis luſco Duce relicto.

Dani per Angliam uno impetu ex condicto cæsi 1011.

Locustis, & fame vexati Cappadoces, Armeni, & Paphlagones solum vertunt 1040.

Romanus Diogenes Imper: captus à Turcarum Sultano, ei ascensuro & descensuro in Solium pro scabello fuit. *Tyrius.*

Seculo 12mo. Henricus IV. Regno spoliatus eò mendicitatis, & miseriæ reductus est, ut ab Episcopo Spirensi victum sibi, ac locum Clerici inchoro nequidquam quæreret.

Latini innumeri cujusvis ordinis à Græcis cæsi 1183.

Andronicus Alexii nepotis strangulator, altera manu, & oculo mutilatus, scabroque camelo præposterè, impositus ac circumductus vulgi furore, harpagonibus ferreis frustulatim discerpitur 1185.

Seculo 13tio Otho IV. Imperio dejectus multis tum in Italia, tum in Germania attritus cladibus, in Saxoniæ latebram se recepit, ubi haud ita multò post obiit ex mœrore 1218.

Lue absumpta pecorum vis immensa in Gallia, & Germania, 1223.

Conradinus Svevus, & Ferdinandus Austriæ Dux securi percusi Neapoli 1238.

Vesperæ Siculæ, in quibus ad conditum vesperarum signum Galli omnes in Sicilia cæsi 1282.

Hugolinus Gherardeschæ Comes duo ejus filii, totidemque Nepotes Pisana turris clausi, dira fame necantur 1289.

Seculo 14to Andreas Rex Neapolit. Ioannæ Conjugis malignitate strangulatur 1344.

Carolus Dyrrachinus Ioannam Neapolitanam

Regno exutam, pulvillo suffocat, & mortuæ spolium thronum inscendit 1382.

Pestis triennis Cecumenica, mediam hominum partem perdit 1345.

Amurathes trigesies, & septies victor à Servo confoditur 1390.

Carolus II. Navarræ Rex cum ad excitandam Libidinem, aqua, quam ardentem dicimus, corpus perfudisset, combustus est.

Morbus, qui à Gallis nomen invenit, America in Europam advectus.

Seculo 15to Baiazethes Rex Turcarum à Tamerlane victus, captusque in ferrea cavea ad Ludibrium reservatus infelicissimus obit 1403.

Alvarus de Luna apud Ioannem Castellæ Regem maximè gratiosus, ejusdem jussu obtruncatur. 1453.

Ludovicus Luxemburgensis Comes S. Pauli Magister Equitum Galliæ capite plectitur 1475.

Carolus Burgundiæ Dux, cognomento audax in prælio ad Nanceju vulgaris militis manu cadit 1497.

Seculo 16to Sultanus Ægyptius post multa pro ora, à Selimo ferreo unco suspenditur 1509.

Christiernus Danus tribus Regnis spoliatus in cavea Clathrata moritur 1522.

Ludovicus II. Hungariæ, & Bohemiæ Rex à Solimano post captum Belgradum victus, fugiens perit in palude 1526.

Sudor Anglicus primò innotescit 1529.

Thomas Volsæus ex Iro Crœsus, denuo Irus infeliciissimus.

Locustæ solem inumbrant in maxima Evaopæ parte 1542.

Pestis, cui nomen arietis factum, quòd præcipuè caput urgeret, totam pene peragrat Europam 1581.

Seculo 17mo In Anglia pestis horrenda, Londini presertim 1603.

De-

Demetrii magni Moschorum Ducis casus 1606.

Capta per Tartoros Regia Peking. Zungchinius Sinarum Imperator nubilam Filiam obtruncat, ipse, & Regina se suspendunt *Martinius.*

Rebelles in Anglia Carolum I. Regem inaudito exemplo, carnificis manu in foro obtruncant 1649

Pestis in Italia, sed Neapoli præcipuè, & Genuæ furit 1655. ac deinceps per Asiam & plures Europæ Provincias à 1678. ad 1680.

Spira & Vormatia ferro flammisque à Gallis exscinduntur.

Rigidissima hyems in tota Italia, qua magna pars fruticum, præcipuè olivarum & vitium initio anni 2709 arefacta est.

Pestis in Hungaria grassatur. 1710 & 1711. ab Hungaria in equos, & boves per Italiam serpit.

## *MOTVS ELEMENTORVM, ET SIGNA DE CÆLO.*

SEculo 1mo Tiberis inundatio Romæ 5. & iterum 15 anno post nostræ salutis initium.

Eclypsis & terræ motus Christo Domino moriente 33. *Illius meminit Phlegon apud Eusebium.*

Duodecim Urbes Asiæ, in quibus Ephesus, & Sardis nocturno terræ motu collapsæ 33.

Nova Insula inter Theram & Therasiam Ægei maris emergit 46.

Ignis è Vesuvio copiosus, & cineres, quibus inter alios obrutus Plinius, Herculanus, & Pompeii urbes sepultæ 75.

Seculo 2do. Antiochia horribili terræ motu corruit cum ingenti civium, asseclarumque. [illegible] tantæ ruinæ spectatoris clade 115.

[illegible] motus magni, & crebræ inundationes,

lues, aliæque calamitates Antonino Philos: imper: *Iur. Capitol.*

Tactum de Cælo Capitolium, & magna Romæ Biblioteca conflagrat 188.

Tres circa solem stellæ apparent 193.

Seculo 3tio Solis eclypsis admodum horrifica 203.

Vesuvius ingenti fragore, & horrore flammas & ignitos cineres eructat 203.

In Africa diluvium, ignes nocturni Carthaginis mœnibus proximè imminentes 203.

Horrendi terræmotus, quibus Urbes aliquot cum populis hauſtæ 243.

Seculo 4to. Luna sangvinei coloris 302.

Terræmotus horribilis apud Tyrum, & Sidonem, urbes multas, populosque innumeros opprimit 306. *Euſebius.*

Nicomediæ dirus terræmotus, & incendium per dies 50. 358. *Hieronym.*

Terræmotus, quales antea nunquam exstitiſſent Orbem terrarum propemodum universam concutiunt, maria intumeſcunt, & urbes hauriunt. 365.

Grando inusitatæ magnitudinis Conſtantinopoli 367. *Idatius & alii.*

In Arteſia pluviæ mixta cadit lana 367. Hieronym.

Nicea per terræmotum penitus eversa 368. *Idatius & alii.*

Seculo 5to Cometa ad terram usque pertingens Conſtantinopoli. *Ricciolus.*

Uticæ terra per annos septem mugiit 410. *Sigebert.*

Terræmotu in Paleſtina, Urbes, ac pagi non pauci ſubverſi 419.

Terræmotus in Oriente Urbes complures & magnam Byzantii partem ſolo æquat 446.

Toloſæ rivus Sangvinis toto unius diei curriculo defluxit 461. *Genebrard.* Terræ-

Terræmotus Oridente horrendissimus 466.

Ignis maxima eruptio à Vesuvio 472. & iterum declinante sæculo. *Maro & alii.*

Seculo 6to Italia flammeos in Cælo videt exercitus cum Sangvinis effusione magnaque Tiberis inundatione 510. *Palmer.*

Antiochia gravi terræmotu eversa 524.

Horrendus per 40. dies terræmotus Constantinopoli & multarum adjacentium urbium æquatio 533.

Terræmotus, ac portentosus ubique maris æstus cuncta devastat 552.

Mons Rhodano imminens à contiguo monte abjunctus post longos mugitus, domos, ac mortales ingenti nomero obtrivit 562. *Genebrard. & alii.*

Diluvium Venetiis & alibi, mox pestis Romæ a fætore serpentium in Tiberis ripas ejectorum 589. *Palmerius & Ciacconius.*

Seculo 7mo. Signum de Cælo instar gladii, & terræmotus 30 dierum 632. *Sigebert.*

Nicomedia & Nicæa iterum gravissimo terræmotu concussæ 633.

Cometes 678. quem siccitas trium annorum consequuta est, & pestilentia, quæ funeribus Italiam exhausit.

Stella per noctem Cælo sereno nubilo infecta sub initium Ianuar: 685 apparuit, mox alia Februar. meridie cum magno fulgore ad Orientem decurrit. *Sigon.*

Martio verò Vesuvius per dies aliquot ignes evomuit, atque omnia virentia circumquaque adussit *Sigon.*

Eodem anno Romæ Tiberis inundatio.

Seculo 8vo. Tanta Solis Eclipsis, ut stellæ in die apparerent 3. Jun: 718.

Scutum nigerrimum in Orbe solari 733 pluvia Cineris in oriente 744.

Tenebræ horrendæ per Orientem à 4 Augusti ad Kal: Octobris. 746.

Pro-

Prodigiosi terræ motus in Oriente, & pestis triennis 746.

Tanta fuit hyemis sævitia, ut Pontus Euxinus gelu coalescceret, & à Danubio ad Euphratem usque in regiones continua glacie connecterentur 764.

Constantino à Matre Irene excæcato, Sol per dies 17 visus est latere. *Theophil: & alii.*

Seculo 9no In Italia horrendi terræ motus quibus & aliquæ Urbes dirutæ, & montes disjecti 801.

Sunt qui tradunt maculam in sole visam per dies octo 807.

In Saxonia terra ad trium millium spatium intumuit 823.

Grando stupendæ magnitudinis in Gallia, & gelu 15 pedes longum, 6 latum cadit é Cælo 825.

Prodigiosa solis defectio, qua visa Ludovicus Pius supremum morbum contraxit 840.

Terra immaniter concussa horrendùm immugit 862.

Pluvia sangvinea per triduum in agro Brixiano 869.

Seculo 10mo. Genuæ fons sangvinis futuram sequentis anni calamitatem prænunciat. 935.

Sol per aliquot dies visus est, sangvinem effundere. Prodigium plurimi morbi, & interitus consequuti sunt. 940.

Gemini soles per biduum visi, & acies in Cælo confligentes 979.

Cruces in vestibus apparent 979.

Ignis è Rheno exortus strages ingentes edit 991.

Horrenda ignis eruptio è Vesuvio 993.

Terræ motus permagnus aliaque prodigia 1000.

Seculo 11mo. Prodigiosa Ligeris inundatio in Gallia 1003

In

In Lotharingia fons aquæ sal berrimæ in sangvinem versus 1011.

Nubes ingens in Belgio soluta multos mortales mergit. 1014.

Cometes trabis specie per quadrimestre 1039.

Tam copiosa nix in Occidente, ut sylvæ onus non sustinentes, frangerentur 1401. *Sigebert.*

Terræmotus per biennium in Bithynia.

Sereno Cælo de die visa stella 1077.

Ingens soli mugitus 1082.

Multis in locis ac præsertim in Italia eluviones insolitæ 1082.

Seculo 12mo. Visi gemini soles 1105. & acies cælestes permultæ 1109.

Ravennæ pluvia sangvinea 1113.

Terræ motus in Italia quadragenarrius, villam aliò transfert 1117.

Padus ex alveo sublimis exstat in fornicis modum data transeuntibus via 1117.

In Gallia tellus præ calore flammas emittit 1135.

Ingens mortalium clades ex Bellica Oceani effusione per 12, millia 1164.

Ætna solito vehementiùs deflagrante, tota Sicilia terræ motu concussa est, magna hominum strage, plurà prostrata oppida; Catana inprimis in qua nulla domus superfuit 1164. *Fazell. Bonfil. ex Baron.* 1169.

Seculo 13tio. Cometa insignis 1211.

In Frisia mare effusum centum millia hominum mergit 1218.

Ob horrendam solis Eclypsim 6. Octobris Stellæ in die visæ 1241.

Mons in Burgundia à reliquis dehiscens, multa rusticorum millia opprimit 1241.

Saturni Stella in die apparuit 1283.

Piscis Marinus Leoni similis captus in mari Thyrreno 1281.

Horrendus

Horrendus in Italia terræ motus 1298.

Cometes planè prodigiosus, qui tres ante menses ardere cæperat, Urbano IV. moriente evanescit 1264.

Seculo 14to. Eruptio pumicum, & cinerum horrenda ex Ænaria insula, vulgò *Ischia* 1303.

Visæ simul in Cælo tres Lunæ 1314.

Ætna vomit plurimum ignem 1323.

Terræ motus quadragenarius Urbes viginti sex prosternit in Panonia 1328.

Mare Flandricum ruptis aggestibus multa oppida mergit 1377.

Seculo 15to. Per plures leucas constrictus frigore Pontus impunè calcatus 1420.

In Hispania Terræ motus multa oppida evertit 1431.

Mare ad Dordracum ruptis aggeribus, hominum supra centum millia, & pecorum gregès infinitos perdit 1446.

Cometæ bini in Italia visi 1456.

Ignea Pyramis, seu columna in aere super Maxicona Urbe diu suspensa proximam Evangelii lucem visa est indicare *Florim. Remond. l.* 1, *c.* 2.

Seculo 16to. Cruces Sanguineæ vestibus subitò insperſæ 1501.

Eclypsis horrifica 1518. tres soles Annonæ. 1524.

Ad Nicæam Salyum vici aliquot subito terræ motu absorpti & ad Oeni salinas igne aliqui de cælo tacti 1524.

Maris in Anglia retroceſſio magna, & mons loco motus evulsis arboribus 1571.

Pluvia triticea in Quadis 1571.

Nova Stella insigno Cassiopææ ab anno 1577 ad 1574.

Quinque simul soles 1588.

Seculo 17mo. Terræ motus ingens in Helvetia 1601. in Peruvia 1604. in Brutiis, ubi eversa

versa Siberina 1627. in Sinis quindecim magnis urbibus dejectis 1628. Herbipoli 1638. in Brutiis 1659. à Pyrenæis ad Lemovicum in Gallia 1660 qualis non ante auditus in nova Francia 1663. Ragusium concutit 1669. Ariminum 1672. Peruviam 1686. Smyrnam ubi periere 40. hominum millia 1688. Neapolim, & Beneventum 1689. Siciliam ferè totam 1093. vel omnino, vel magna ex parte deletis pagis, oppidis, urbibus pluribus, inter quas Syracusæ, Catana; Leontini, sepultisque, ut fama fert, centum fermè hominum millibus.

Araris eluvio in Gallia 1602.

Iris Sangvinea Strigonii per noctem 1604.

Plurium Rhetorum oppidum propinqui montis ruina cum incolis opprimitur 1618.

Vesuvianum incendium horribile 1631.

Ætna circumjectum agrum torrentibus igneis latè vastat 1669.

Ingens terræ motus in Calabria, & Sicilia magno interitu populorum & urbium 1693. in Umbria vicos, & oppida evertit. Romæ & alibi diu auditur 1703.

Ob horrendam solis Eclypsim stellæ in diæ visæ 1705.

Magna Padi eluvio 1704. & 1705.

Incendium Vesuvianum finitimos incolas vevehementem terret, cujus caligine clara dies Neapoli in noctem mutata 1707.

## *RES MEMORABILES, SIVE SACRÆ, SIVE PROPHANÆ.*

SEculo 1mo Messala Corvinus orator celebris duobus ante obitum annis sui etiam nominis obliviscitur.

Phænicem

Phænicem ſub Tiberio viſum teſtantur Tacitus & Dio; verùm de anno diſcrepant.

Nero magnam Urbis partem obſcuris ædibus informem, per ludum incendit, ut ardentis Trojæ imaginem exhibeat.

Joſeph Anani, per ſeptennium lamentabili voce futuras Hieroſolymæ calamitates prænunciat.

Titus Fulonius 150. annum agens Bononiæ ſub Claudio videbat. *Geneb.*

Seculo 2do. M. Antonini *Pii* tanta fuit Juſtitiæ fama, ut Bactrianos, Hircanos, Indos, altasque barbaras nationes compulerit, depoſitis armis, eum arbitrum ſumere.

M. Aurelius Antonius ad belli ſumptus exhauſto ærario, ne cuiquam gravis foret, inſtrumentum omne imperatorii cultus vendidit, mox parta victoria ex manubiis redemit.

Ælius *Pertinax* tantæ ſuſcepto Imperio modeſtiæ fuit, ut nec uxorem Auguſtam, nec Filium Cæſarem ab Senatu appellari paſſus ſit.

Seculo 3tio. Alexander Severus Chriſtum in Deorum numero reponere fruſtra conatus, in larario ſuo privatim coluit.

Idem Magiſtratus nullos venales eſſe voluit, dictitans fieri non poſſe, quin vendat, qui emerit, nec poſſe à principe animadverti in eum, qui vendat, quod emerit.

Plotinus Philos. fruſtra petiit à Gallieno, apud quem gratia valeret, ut Urbs diruta inſtauraretur, quæ *Platonis* legibus viveret, atque inde Platonopolis diceretur.

Urbs Phrighiæ Chriſtiana, imperante Diocletiano, pro Chriſti nomine tota comburitur.

Seculo 4to. Ex non ita pridè vulgato Firmiani Lactantii libello de mortibus perſecutorum, didicimus non ſponte, ſed coactos Diocletianum, & Maximianum abdicaſſe anno 364.

Criminoſos diſſidentium Epiſcoporum libellos

in

in ignem conjicit Constantinus dictans: *Ego verò Episcopum delinquentem si viderim, hac purpura operirem.*

Tanto honore Constantinus in Nicæno Concilio Episcopos coluit, ut postremus sederet Augustus.

Seculo 5to. Memorabili Pulcheriæ Sororis prudentia Theodosio II. puero stetit Imperium

Eodem obeunte fratre, Martianum in virum deligit, integra tamen virginitate, Imperii, non thori consortem.

S. Leo divina planè eloquentia Attilum ab urbis obsidione deterret 452.

Ecclesia Catholica perstat, tametsi omnes principes aut hæretici essent, ut Anastasius Imp: Reges Italiæ, Hispaniæ, & Africæ, aut Pagani ut Anglorum, Francorum, & Germanorum Reges.

Seculo 6to. Alexandriæ plurimi utriusque sexus à Dæmone correpti, canum instar latravere 515.

SS. Medardus, & Gildardus fratres eodem die nati, eodem Episcopi facti, eodem quoque die in cælum evolarunt 8. Junij 564.

Romildæ filiæ matri dissimiles, ut ab Avaribus castitatem tuerentur crudorum pullorum carnes inter mamillas putrefaciendas locarunt 600.

Seculo 7mo. Cosroes Persarum Rex argentea ædicula ad id excitata, Sacram Crucem, quam captis Hierosolymis asportarat, veluti collegam adscitam, ad dexteram in aureo solio statuit. 615.

Pyrrhi C. P. Patriarchæ Monothel. damnationem, scripturus Theodor. Rom. pontif. Christi sangvinem è calice miscuit atramento 648.

Dum lues horrenda Italiam, & Romam præcipuè popularetur, diabolus multis spectantibus Urbem cum hasta obiens ad Angeli imperium

cuspide

cuſpide domorum ianuas feriebat, & poſtero die mortuorum numerus haſtæ ictus æquabat 680.

Seculo 8vo Gregorius III. Luitprandum Longobardorum Regem, ſuum petentem caput, ultrò adit, ille verecundia ſupplicis Rom: pontificis ſe ſe ad ejus pedes abjicit 739.

Rachiſio Longobardorum Regi perufinos obſidenti Zacharias pontifex cæleſtis Numinis iram intentat. Ille ſubita religione perfuſus obſidionem coluit ſeque cum uxore & filia conſecrat Deo 750.

Cum Leo IV. Imper: coronam auream gemmisque inſignem ex æde S. Sophiæ Sacrilegè raptam capiti impoſuiſſet ſuo, ſtatim peſtifera correptus febri, miſerè interiit.

Seculo 9no. Crunus Nicephori Cæſaris cæſi calvariam vertit in craterem 811.

Carolus Magnus quidquid moriens in theſauris habuit, pauperibus, & ſacris ædibus legatum voluit.

Baſilius Macedo quoties juditiis vacaret per præcones populo denunciabat, adeſſe Auguſtum ejus ope, & opera uti volentibus.

Trebellius filium, cui Monachum induens, Bulgariæ regnum reliquerat effoſſis oculis in cuſtodiam tradit, quia populos ad falſorum Numinum cultum revocabat.

Seculo 10mo. Joannes Zemiſces Imper: de Bulgaris victor B. Virginis ſimulacrum triumphare voluit in curru 971.

Robertus Rex Galliæ ob illicitum conjugium ab Epiſcopis Sacris diris de voto à ſuismet famulis deſeritur. 998.

Auguſta Othonis III. uxor falli criminis architecta, quo inſontem Multinenſem Comitem inſimulaverat, igne, de mariti ſententia libidinis, & calumniæ pœnas exſolvit.

Seculo 11mo. Conradus Salicus morti proximus

mus Imperatoris insignia ad Henricum Savoniæ Ducem mittit, à quo nuper ingenti prælio victus superat, eum præ cæteris Imperio parem æstimans 139.

Casimirus Regia stirpe natus ex Monacho, Cluniacensi Rex Poloniæ, annuente Benedicto IX. PP. 1041.

Gothofredus Bullionius Rex Hierosolymæ renuntiatus, nec insigne, nec nomen regium usurpare voluit, ubi Christum meminerat Regem per Ludibrium appellatum.

Seculo 12mo. Joannes Comnenus Imper. multiplici de Turcis, Scytis, Hungaris parta victoria, Deiparæ, cujus ope vicerat, imaginem pro se triumphare voluit.

Manuel Comnenus Augustus posito genu afflictum ex casu generi sui Balduini III. Hierosolym: Regis Bracchium sua manu curare voluit, amore vincente majestatem.

Fridericus, Ænobarbus, cùm ab Alexandro III. se totum avertisset Gibellinorum, & Gvelphorum nominibus ex veteri Germaniæ discordia repetitis, pestiferas tota Italia factiones excitat.

Qui partes Augusti sequerentur, Gibellini, qui Pontificis, Guelphi appellati.

Seculo 13tio. S. Ludovicus Galliæ Rex oblatam sibi à Rom. Pontif: Sacerdotia conferendi potestatem non admittit, satis sibi curarum, & periculi dictans in prophanis administrandis 1268.

Natalis Deiparæ domus deficiente cultu, ex Asia in Europam Cælestium ministerio transit, ac primo in Dalmatia, mox in Italia confidet à loci Domina Laureta, Lauretana dicta 1294.

Factiones Albarum, Nigrorumque Pistorii exortæ tota pene Italia propagantur. Pro Gibellinis, Albi, pro Guelphis, Nigri appellati.

Seculo 14to. Genuenſes Matronæ, inſigni pietatis & religionis exemplo ad comparandam in Saracenos claſſem muliebrem mundum ſponte diſtrahunt 1301.

Veneti Ducem electum ſeu Majeſtatis reum ſecuri percutiunt.

Tamerlanes ex paſtore latro, ex latrone militum ductor, ex ductore ſummus Imperator ac terror orbis terrarum.

Margarita Hollandiæ Com. unico partu 363. liberos parit, qui omnes Sacro Fonte luſtrati periere. *Genebrard: ex annal: Holland.*

Mulier Marina nuda, & muta in lacu Purmerio capta veſtem induere, panem, & lacticinia edere, ac honorem exhibere Deiparæ diſcit. *Spondan:* 1403.

Seculo 15to. Gregorius XII. concordiæ cauſa pontificia inſignia deponit 1415. & à Martino V. pontif: Piceni Legatus conſtituitur 1417.

Joannes XXII. coactus abdicat, & Florentiæ ab eodem Martino in numerum patrum coopratur: quare eadem ætas duos vidit ex pontificibus Cardinales.

Novus Orbis detectus à Chriſtophoro Columbo Ligure 1492.

Vaſcus Gama Luſitanus ſuperato Bonæ ſpei promontorio Indos Orientis patefacit 1497.

Seculo 16to. Henricus VIII. poſt raptas tota Anglia Cœnobiorum, & Sac: ædium opes. ipſa præda factus eſt pauper.

Eodem fere tempore quo Chriſtiana Religio invecta eſt per Monachos in Americam, turbata per Lutherum Monach: in Europa, in Machometica ſuperſtitione novæ ſectæ excitatæ ſunt per Monachum Saracenum Techellium; in Aſia apud Perſas, & per Ametherem pariter Monachum Saracenum in Africa inter Mauros. *Florim. Remond. l. 1. c. 4.*

regii

Regii tres Juvenes à Christianis Japoniæ Regibus ad Gragorium XIII Pontificem missi.

Seculo 17mo Christina Svecorum Regina Catholicæ Regionis agnita veritate, ut eam amplectatur, Regno valedicit 1653.

Jacobus II. Magnæ Britanniæ Rex nobilissima legatione ad Innocentium XI. Rom. Poutificem vetusta suæ gentis erga Apostolicam Sedem obsequia renovat 1687.

Innocentius XII. Apostolicæ Cameræ Magistratus vetat esse venales 1692.

Idem Pauperes, quos Nepotes suos appellat, tota Urbe collectos, alendos suscipit, illisque Lateranenses Pontificum ædes habitandas tribuit. 1692.

Cometes, arcus speciem referens, totum occupans hemisphærium, qualis vix fortasse ab orbe condito nunquam antea visus 1682.

Fulmine in promptuarium pulveris tormentorii cadente Taurini omnia munitissima licet confractis postibus patefacta sunt ostia 1698.

Gnomon Astronomicus, jubente SS. D. N. Clem: XI. in Templo S. Mariæ Angelorum de Urbe ad usum Kalendarii constructus, Auctore Francisco Blanchino ejusdem SS. Pontificis cubicularii 1702.

Mediolani incendium in Aula Principis per dies 8. continuatum 1708.

# SUPPLEMENTUM TERTIÆ PARTIS DE REGNO POLONIÆ

## *SERIES ET ACTA PRÆCIPUA DUCUM ET REGUM POLONIÆ*

*Quorum effigies ex originalibus, quæcunq; haberi potuerunt, translatæ spectantur in Palatio Zatuſciano Varſaviæ in Polonia.*

### LECHUS I. Regni hujus Auctor & Parens.

EX Slavonia oriundus cum finitimis Germaniæ populis bello conflixit de finibus. Ungaros contra Mauritium Imperatorem Socialibus armis ſtrenuè defendit ſpectante utroque exercitu tam Germanico quàm Polono, ad ſingulare certamen provocatus, interempto feliciter Germanorum Rege, fines Imperii ſui promovit uſque ad littus Balthicum. Longobardos ex Svecia Mari Balthico effuſos in Poloniam ferro ad Ungariæ fines ejecit, atq; inde in Italiam pepulit cum Duce Alboino. Dremam, deinde Gneſam primam Regni ſui ſedem erexit. Nullis legum tabulis uſus, aut moneta, niſi vel aliena

aliena, vel rerum commutatione. Oblatis ultrò subditorum suorum frugibus alebatur. Senio tandem bellisque fractus propagato adultoq; Regno, Gnesnæ mortalis esse desiit. Quos filios reliquerit Lechus? & quandiu regnaverit? infans Regni nascentis fama, loqui adhuc nescia, reticuit.

## VISIMIRUS Lechi Nepos.

VIsimiriam & Gedanum, ex humilibus Piscatorum casis, ad promontorium Prussiæ provexit, erexitque: Terrâ marîq; cum Danis conflixit & Svecis. Fuso exercitu, Sivardum Regem Daniæ in fugam egit, Iarmerico ejus Filio inter victoriæ spolia capto.

## PALATINI XII.

SCissâ in partes Gubernantium Republicâ, Germani bello ereptas à Lecho Provincias vendicârunt, nemine resistente. Inde Palatini in Gnesnensibus Comitiis à Gubernatione Reipublicæ dejecti Fasces & fastum amisere.

## CRACUS Lechi Nepos.

POst longam in Gnesnensibus comitiis deliberationem, unâ omnium sententiâ adito Principatu, novis legibus firmavit Rempublicam. Francos Orientales per Pannoniam in Poloniæ fines effusos profligavit & depulit. Romanos Germanosq; repetitis prœliis vicit. Bohemiæ Regnum ultro se Craci submisit Imperio. Cracoviam erexit, Arcemq; Vavello monti impositi, & eò sedem Regum, Gnesnâ transtulit. Draconem portentosæ magnitudinis sub Arce latitantem, peremit

mit. In Lassotino demum jugo sepultus est. Nimirum: quem sui Cives cælo inferre non poterant integro monte uteunq; sideribus admoverunt.

## LECHUS II. Craci Filius.

UT patri ad Regnum Poloniarum succederet, Fratrem natu majorem specie venationis peremit: scelere detecto paucis ab Electione diebus pulsus in exilium. Indignus eam tellurem calcare, quam fraterno sanguine imbuerat.

## VANDA Craci Filia.

RItigerum Germaniæ Principem, repudiato illius connubio, felici prælio prosternit. In Vistulam sponte delapsa, Virginitatem suam devovet ignoto Deo. In alto monte tumulatur prope villam, à suis manibus Mogila dictam. Ritigerus verò vi amoris subactus, dolori succubuit. Infelix, cui nec amores bene cessernnt nec odia.

## PREMISLAUS I. seu Lesco I,

MOravos, prædam in confiniis Regni agentes, ingenioso stratagemate fudit fugavitq; Premisliam à suo nomine appellatam erexit. Ex aurifabro Princeps vere aureus.

## LESCO Fraudulentus.

FRaude occupati principatus detecta, Regno & vita pulsus. Docuit, parum valere scelera ad Imperium retinendum. LESCO

# LESCO II.

CUm Caroli M. Exercitu ex Ungaria in Saxoniam eunte inter Albim & Salam fortiter dimicavit. Plebeia veste, suæ originis teste nunquam exui voluit. Ne verò Poloni temere sibi Sceptrum detulisse viderentur, effecit: optime imperando.

# LESCO III. Lesconis II. Filius.

SLavis Polonorum Consanguineis Ungariam Imperio tenentibus auxilio adfuit, & cum hostibus prospere feliciterq; dimicavit. Finitimos populos origini suæ insultantes ferro domuit. Divisis, illegitimos inter filios Provinciis, Regni amplitudo imminuta. In Saxonia, quam Imperio quoq; tenebat, sepultus ritu antiquo. Longiùs Regno abductus: ne moriens contristaret, quos toto vitæ suæ cursu recreabat.

# POPIELUS I.

NUlla gessit bella. Exactis aliquot annis in Principatu Cruswiciæ obiit. Arcem in Cujavia ad Lacum Gopło erexit. Sedem Regni Cracoviâ Gnesnam, deinde Cruswiciam transtulit. Imprecando, frequenter se suosq; muribus devovebat. Respondit tandem male usurpato voto eventus, destinatam à superis pœnam ad posteros ejus differendo: nimirum; sæpè luunt posteri, quod majores imprecantur.

# POPIELUS II. Popieli I. Filius.

MAgistratus venales habuit Crudelis & lascivus. Patruos veneno extinxit, ne Regno succederent. Circa Annum 823. Cruswi-

ciæ obiit, peremptus à muribus, qui ex Cadaveribus patruorum prognati arcem Regiam invaserunt, & de tota stirpe tanti facinoris pœnam exegere documento posteris: quam parum interfit supremam inter fortunam Principum & extremam, sæpé vili ab ictu prosternuntur.

## PIASTUS Incola Crusvicensis.

MAgnarum virtutum Princeps, Throni Sociam Repicham habuit, conditione originis parem & moribus. Centuriatis Crusuiciæ Regni Comitiis, electus in Principem, Septuaginta annorum ævo gravis. Nullos hostes habuit præter Filios Lesconis III. Cæsti ope auctus dapes Electoribus suis apposuit. Regiam Crusuiciâ Gnesnam transtulit. Ubi diem supremum clausit anno ætatis 120. princeps: quem aut nunquam præstabat eligi, aut nunquam mori: post quinquaginta annorum Imperium integerrime administratum.

## ZEMOVITUS Piasti Filius.

AD Martem & bella natus Princeps Somni parcissimus, cultu corporis victuq; par cuiq; Militum, alieni abstinens, liberalis & justus. Cum Moravis, Prussis, Ungaris, Germanis, Pomeranis & Cassubitis feliciter conflixit. Silesiam temporibus utriusq; Popielj creptam Polonis, restituit; sicut Prussiam, Pomeraniam & Cassubiam. Gnesnæ obiit anno ætatis 32. Hoc uno excessu de Poloniæ Regno malé meritus, quòd diutiùs non regnasset.

LESCO

# LESCO IV. Zemoviti Filius.

INitia sui Principatus odiis exasperata nactus Regia liberalitate hostium conatus elidebat. Oleæ quàm palmæ studiosior, raræ in subditos benevolentiæ princeps, cùm diu non posset, bene vixit, & obiit. Duo tamen in Regno difficillima sociavit, prodesse Reipub:, & placere.

# ZEMOMISLUS Lesconis IV. Filius.

PAtri suo quàm Avo similior semper extitit. Lassata nimirum Zemoviti præliis Bellona etiam sub Nepotis Imperio respiravit. Tamen in tanta Regni tranquillitate nihil posterorum memoria dignum egerat Zemomislus, nisi Miecislaum Filium reliquisset. Gnesnæ ritu Patrio tumulatus.

# MIECISLAUS I. Christianus Princeps.

SAcro fonte ablutus, & fidem orthodoxam recepit & oculos, quos per Septennium natura clauserat. Inter Hymenæi tedas Deos ipsos arasq; Gentiles verò Numini immolavit. Religionem Romanam per omnes Regni provincias propagavit. Archiepiscopatum Gnesnensem & Cracovienſem, compluresq; alios Episcopatus erexit. Premisliam aliaq; oppida Vlodimiro Russorum Duce populante improsperè bellum egit, sed felicius cum Bohemis proceribus congressus, Boleslaum Dambrowcæ Fratris Filium in pater-

num Regnum asserturus. Pragam enim cepit, & in ea totam Bohemiam restituit. Sub tam Religioso Principe, mos erat Polonis Equitibus stricto mediotenus gladio, Sacri Evangelii audire lectionem. Regnavit annos 35. obiit 999 non impetrato à Pontifice Romano Diademate Regio, pro quo Lambertum Cracoviensem Episcopum Legatum miserat.

## BOLESLAVS Chrobri Miecislai Filius, Primus Rex Poloniæ.

COronam Regiam, nec non D. Mauritii hastam, cum clavo Salvatoris, dono accepit ab Ottone III. cùm hospes in Poloniam Sacra D. M. Adalberti lipsana veneraturus adveniset. Per biennium quievit ab armis, ut religionem stabiliret. Saxoniam, Bohemiam, Moraviam, Russiam victoriis peragravit, & Tributum annuum imposuit. Prussos verò Regiam credulitatem sæpius eludentes, armis exuit, arcibusq; Ossæ; Boristheni columnas æreas defixit. Moritur anno 1034. conditur Posnaniæ.

## MIECISLAVS II. Boleslai Chrobri Filius.

JUstis Parentalibus optimo Patri persolutis Posnaniæ coronatur, cum Rixa Uxore; quam illi vivente Patre, Otto Imperator hospes desponderat. Cum Prussis, Moravis, Bohemis, Pomeranis vario marte colluctatus, sed tandem feliciter fregit domuitq; perinde atq; Jaroslaum Ducem

Ducem Russorum. Anno demum ætatis 44. Regni 9, Posnaniæ tumulatur.

## CASIMIRVS I. Miecislai II. Filius.

POlonia fatali Interregno, & terræ motu insolito concussa, repetit ex Cluniacensi Monasterio Casimirum jam Diaconum. Hic adornato primùm in Masoviam bello, Prussorum & Jandzingum suppetiis validam, fundit hostes fugatq; ipsum verò belli auctorem Maslaum in Crucem agit. Benedictinos Cluniaco advocat; Tyneciam arcem illis cum centum pagis tradit ad novam coloniam. Similiter Lubinense oppidum ad erigendum Monasterium elargitur. Religiosissimi Principis mortem ingens cometa scribitur præcessisse: quasi, viam ad astra monstraturus.

## BOLESLAVS II. Cognomento Audax Filius Casimiri.

DEcimum sextum ætatis annum nondum egressus, Regnum, & diadema paternum obtinet; Bohemicis, Silesicis, Ungaricis, Russicis, toties palmis insignis. Felicior tamen erat, si triumphalem illum gladium, quo tot hostes vicerat & auream Kijoviæ portam secuit, à nece D. Stanislai continuisset; neq; tot victoriarum memoriam innocentissimo Sangvine deleviset. Quanquam Regno & obedientia subditorum exutus, rem miraculo majorem præstitit; postquam in Carinthiæ ascesterio decessit Sanctissimè, exemplum daturus Principibus.

VLA-

# VLADISLAVS Hermanus Boleslai Frater.

CRacoviæ electus à Coronatione abstinuit. Poloniam interdicto liberat Pontificio. Prussicum Pomeranicum, ac Bohemicum bellum fortissimè gerit, victore ubiq; Seciecho Exercituum Poloniæ Duce Generalissimo. Rebellis primùm Zbignei, deinde supplicis, maluit lachrymas spectare, quàm Sangvinem. Tandem annis viginti rerum potitus ætatis 59. Plociæ tumulatur. Glorioſius inperaturus nisi impotentis Seciechi nutibus nimium se permisisset.

# BOLESLAUS Crivoustus Vladislai Filius.

PAtris imaginem à corde magis, quàm è collo ferebat quotidie. Loricam sepius quàm purpuram induit. Henricum IIII. Romanorum Imperatorem numerosissimo exuit exercitu; Zbignei spurii Fratris fraudibus provocatus, Bohemicam, Pomeranicamq; perfidiam egregiè ultus. Zelislaum Ducem ob amissam in bello manum aurea dextera, alium, ex acie transfugam, leporina pelle muneratus; Germanicus, Danicus, Russicus Triumphator, quadragesies Septies victor. Russorum demum & Ungarorum fraudibus circumventus, post cruentam hostilis suiq; exercitus cædem, triginta sex annis in Regno exactis, ævi sui quinquagima tribus, juxta patrem, Plociæ reconditus, docuit; Raram esse fortunam sine infortunii appendice.

VLA-

# VLADISLAVS II. Crivousti Filius.

PRælio fratres aggressus ad Posnaniam, superatur, regnôq; exulat, frustra Conrado & Friderico Imperatoribus Romanis restitutionem solii Vladislao spondentibus. Nimirum hoc est impotentis ambitionis fatum, appetendo aliena, sua plerumq; amittere.

# BOLESLAVS Crispus Filius Crivousti.

PLura Bella compositi quàm egit. Prussiæ, Pomeraniæq; Romanam fidem persvasit armis.

Ad instantiam Friderici Barbarossæ Imperatoris Romanorum, anno 1163. concedit pro alimentis Silesiam Vladislao Fratri, qui ex Regno cum Christina in Germaniam profugerat. Bolesta, Castellanus Vissensis Gnesnæ à rege judicatus & rogo addictus; quòd Vernerum Episcopum Plocensem per Sicarios peremisset. Bohemi & Germani rejecti à finibus Poloniæ. Tot tantisq; auctus meritis Boleslaus, post infaustum cum Pruthenis bellum & diram per omnes Provinvias famem, gravi morbo succubuit. Anno 1173. ætatis 46. in Arce Cracovienſi, relicto Lescone Albo, terræ mandatus.

# MIECISLAVS Senex Frater Boleslai Crispi.

ASperè & fraudulenter dominatur. Ingenium non indignum Majestate, purpura efferavit.

Nihil

Nihil sub eo liberum in Polonia, ne vox quidem. Avaritiæ supra modum deditus, nolzit divitibus imperare, Optimis infensus Consiliariis; salutaria Episcopi Cracovienſis Gedeonis spernenebat monita. Neq; frustra illo regnante ingenti terræ motu contremuit Polonia, quasi jugum mali principis excussura. Respondit brevi solicitis votis eventus. Post 4. Annos Principatus clandestinis Senatorum artibus è solio dejectus, reliquit posteris documentum: rarò esse diuturna improborum Imperia.

## CASIMIRUS Iustus

IMpacto à Collusore Equite colapho, cùm omnes læsæ Maiestatis reum conclamarent, Casimirus se reum dixit, & Equitem absolvit. Effrenem Magistratuum licentiam suis imprimis moribus deinde legibus còércuit. Semel severus, ne semper esse cogeretur. Vladislaum Fratrem & Vlodymirum hostem, rebelles subditos jam armis, jam benevolentiâ vicit. Miecislao Halicienſium Duci titulum Ducalem vi & armis restituit. Prussiæ Pomeraniæque toties donavit veniam, toties Russiam ad obtequium còégit victore ferro. Quantùm non à Civibus motdò suis, sed à superis quoque æstimarerur, Divus Florianus Martyr porrectâ è Sarcophago dexterâ palam fecit, Stipulatâ planè manu sub Casimiri signis militatus. Fratre Miecislao, Ungari & Pruthenis compositis, in festivo Convivio subita morte extingvitur. Non recusante protinùs exire animo, quem secura certò exspectabat immortalitas.. Cracoviæ conditus anno 1195.

## LESCO Albus Casimiri filius

MIecislaum Senem ad Mozgavam Fluvium felici acie vincit, saucioque vitam donat.

Roma,

Romanarum Halicienſium à ſe creatum Ducem, provincias Poloniæ invadentem, cruento prælio reprimit. Illo regnante accenſus in Oriente Cometes portentoſæ magnitudinis, incendiariam Tartarorum irruptionem, fatali crine demonſtravit. Princeps nulli, niſi peſſimo malus, à Svetopelco Pomeraniæ Gubernatore callidè circumventus, & ſola animi magnitudine tectus, poſt balnea, cum armatis fortiter dimicans, integerrimam cælo animam reddidit. Adeo, à nulla Majeſtate procul eſt casus. Tumulatus Cracoviæ.

## BOLESLAUS Pudicus Leſconis Albi Filius.

AUreus Princeps in seculum ferreum incidebat. Ter Regno potitus, ter exactus, Tartaris per Poloniæ Provincias effuſis, Henricus Pius Vratislavienſium Dux cum Exercitu occurens deletus. A Conrado Principe patruo, Regnum Poloniæ ambiente, motus Civiles & citati. Verũ Belæ Ungariæ Regis patrocinio fultus, rebellis Ruſſiæ, Sileſiæ, Moravia motus ferro emendavit. Iadzyngas uno prælio ad internecionem Nominis delevit, Tartaros, prædam è Regni viſceribus agentes, finibus ejecit. Inconditos diſcordantium Civium mores ſalistodinis cælitus apertis temperavit. Poſt tot Throni, Thorique ſui miracula nullam poſteritatem reliquit, præter Regiæ innocentiæ famam immortalem: ad pudicitiæ præmium evocatus 1276.

## LESCO Niger Siradienſium Dux.

A Pudico Rege in fortunæ & gloriæ hæreditatem inconſultis Reipubl: Ordinibus adſcitus

tus Regnô à Polonis pulsus, ab exteris restitutus, æmulo rejecto. Tutelaribus D: Michaëlis suppetiis fultus, ingentes Russorum, Tartarorumque copias fudit, fugavitque. Rebelles Cives venia donavit supplices; neq; in hostes captivos sævitum. Illatas à Conrado injurias ferro vindicavit & igne. Verum dum palmas, laurosque Regni sui finibus infert, onustâ prædis alienis victoriâ depressus est, amissa potiore parte exercitûs, in flumine, quod tranabat, tumulatur anno 1289

## PREMISLAUS II. Majoris Poloniæ & Pomeraniæ Princeps.

DUm ingentes meditatur actus, octavo sui Regni mense à Marchionibus Brandeburgicis per insidias vitâ simul & purpurâ exutus est. Ipsis Bacchi hilariis ad parricidium abusi hostes. Devotâ piacularibus Cineribus die, innocentissima Regni victima in favillas abiit Anno 1295.

## VENCESLAUS Bohemus Rex Bohemorum.

SCissâ in partes Republicâ, simul cum Loctico Lesconis fratre electus; Locticus tamen post quadriennium usurpati Imperii ( propter impudentiæ licentiam ] rejectus à Polonis, Bohemorum Regi cessit solium. Verum cum duplicis Regni Hæres Venceslaus, Polonos minùs sibi fideles credidit, fecit; & dum falli timuit, fallere docuit. Extinctus. Pragæ 1305. Rixæ suæ ingeniô perturbatâ corruptâque Poloniâ.

Vladi-

# VLADISLAUS Locticus Lesconis Frater.

DEfuncto Venceslao solium repetit Polonorum, impetratoque à Ioanne 22do Pontifice maximo diademate Regio [ quod olim per totum quadriennium usurpare non audebat Venceslaus cum quo divisis Reipubl: suffragiis electus fuerat. ) Coronatur Cracoviæ simul cum Hedvige consorte Anno 1320. Resumpti Regni decimoquinto. Nihil in eo humile fuit præter staturam Corporis. Animus par maximis, bis coronatus, bis unctus. Ne Gediminus Lithvanorum Dux fines suos vastaret, eum sibi affinem fecit, Filiâ Gedimini Casimiro Filio elocata non aliâ de te, quàm ut bello capti Poloniæ redderentur. Tanto affinitatis fœdere auctus Vladislaus, aliquoties fudit, fugavitque Crucigeros, & ad firmandas pacis inducias coegit. Verùm cum post bella tantisper respirat, exspirat Anno 1333. Mense Martio ad Martem natus princeps.

# MAGNUS CASIMIRUS Loctici Filius.

CUbitalis Parentis ingens filius. coronatus cum Anna consorte, Gedimini M. D. L. Filia, ter in Russiam ducto Exercitu, ter victor, nunquam voluit triumphare. Redacta tandem armis in formam provinciæ à Casimiro Russia, Leopolienſi Antistiti ab Urbano V. subjecta est. Major nihilominùs apparuit Casimirus Magnus; postquam Vaticano fulmine tactus, quidquid in suis pravo exemplo destruxerat, erectis compluribus templis reparavit; tenuesque Cives à potentio-

rum vi, Sanctissimis legibus præmunivit. Urbem nominis sui recordationi dedicatam, extra Cracovienſia pomeria excitavit; ut Cives suos quos non liceret manibûs, mœnibûs, arctiùs complecteretur. Impletâ ingentibus meritis magni mensurâ nominis, equo delapsus in venatione cessit in prædam varæ morti 1371.

# LUDOVICUS Hungarus.

Avunculi sui suffragio Jus Regni Poloniarum botitinuit. Pannonicus tamen Rex dici maluerat, quàm Polonicus; ideoque in odia Civium ad primum folii limen impegit, quod invitus regnare videretur. Ne tamen sceptro palàm renuntiaret! Matri Poloniam reliquit gubernandam, ipse in Hungariam regressus. Absente die Principe, longum legum silentium successit. E nullis non aperta via scleribus Ludovico interim de Russia Hungariæ adjungendâ cogitanti. Sed dum Poloniæ minuere amplitudinem meditatur, vita & Regno exutus est; hoc unum meritus ut mortuus â paucis ploraretur. Anno 1382. Regnavit annos. 12.

# VLADISLAUS JAGIELLO M. D. L. Princeps.

CRacoviæ cum Fratre Vitoldo Sacro fonte ablutus, Vladislai nomen accepit. Unit Lithvaniam Poloniæ, Cracovienſem Academiam erigit adscitis ex Pragensi Universitate Magistris. Civilibus dissidiis compositis Crucigerorum quinquaginta millia profligat, Magistro ordinis capto: supra quadraginta quatuor millia ex acie ducta in Poloniam; signa hostilia quinquaginta duo in basi-

lica

lica Cracovienſi Deo exercituum appenſa in tro-
phæum. Annis quinquaginta duobus in Imperio
exactis, Religionis defenſor acerrimus ad Lauream
evocatus Grodeci Menſe Iunio duobus Filiis Vla-
dislao & Caſimiro in ſolatium mæſtæ Poloniæ re-
lictis.

## VLADISLAUS 3. Jagiellonides.

AD Hungariæ Regnum invitatus Albam Regiam in augurandus deducitur; & diadema in Baſilica S. Stephani à Strigonienſi Epiſcopo accipit. Hungariam, Raſciam Romaniam, victoriis emenſus, bellum tandem contra Amurathem ſuſcipit; dequo repente, victor in prælio ad Varnam equo labente cecidit, in Ianizaros cum paucis ſuorum acriùs invectus diſſipato hoſtium Equitatus regnavit, in Polonia, annnis 11. in Ungaria 5. Adoleſcens propè vigeſimum emenſus ætatis annum.

## CASIMIRUS VLADISLAI Frater.

MAriæburgum à Crucigeris occupatum cum ſuis propugnaculis auro redimere maluitquàm ferro; parcendum ratus ſangvini potiùs, quàm æri: hic ex Eliſabetha Imperatoris Alberti Filia ſuſcepit Vladislaum: Bohemiæ & Ungariæ Regem Divum Caſimirum qui ab Hungaris Rex expetitus, mutatis eorum animis. Vilnæ 26to ætatis obiit: Ioannem Adalbertum, Alexandrum, Sigismundum Reges Poloniæ, & Fridericum S. R. Eccleſiæ Cardinalem, Gneſnenſem Archiepiſcopum & Cracovienſem ſimul. Diſceſſit è vivis poſtquam regnaſſet quadraginta duobus, vixiſſet 64, anno 1492

# JOANNES ALBERTUS CASIMIRI Filius.

CAllimacho ex Italia profugo Consule usus in odia Polonorum incurrerat. In bello Moldavico circumventus, & icto fædere profligatus Torunii à poplexia tactus occubuit. Princeps nulli Regum secundus, si fortuna ingenio respondisset, Annis propè novem regnavit.

# ALEXANDER JOANNIS ALBERTI Frater.

STephanum Moldaviæ Palatinum malè occupàta Pokutiâ primum, deindè vitâ expulit. Prædones Getas Poloniæ spoliis tumidos fugavit, & postea occursu cæcidit fortiter. Egit in vita annos 46, in Regno propè 5. delatus ad tumulum 1506. Elogium apud posteros obtinuit; quòd nihil in fortuna sua majùs habuerit, quàm ut posset, nihil meliùs quàm ut vellet omnibus benefacere.

# SIGISMUNDUS I. Frater. ALEXANDRI.

FRatrum ultimus ad Regiam evectus dignitatem, 40 Moschorum millibus cæsis, Borysthenem erubescere cògit effuso sangvine peremptorum. Basilicam de Moschorum Duce Basilio palmam, Scithicæ, Moldavicæ, Prussicæ, & Tauricæ, comitatæ. pullulantem in Balthico littore hæreseos anguem in ovo suffocavit, Annorum atque gloriæ plenus, Regni sui Diadema tradere maluit

luit filio, quàm relinquere. Annos duos natus supra 40. rerum potitus, ad præmium rectefactorum evocatus.

## SIGISMUNDUS AVGUSTUS Filius Sigismundi Primi

BOna è Sforciis Matre genitus Patris appellationẽ in suos mores trahens, Sexagenario Patri meruit in Throno assidere, omnibus præliis victor Crucigeros ac Moschos à Polonia repressit; eamque Curlandiæ ac Semigalliæ accessibus cumulavit. Humanis sacrisque legibus confirmatis, florentissima pace beatam reliquit Patriam. Libertatis assertor, Comitiorum parens & Auctor. Exstinctus Knyszyni, ævi sui 50. ultimus Iagellonides.

## HENRICUS Valesius.

DE morte Regis Galliarum Germani sui admonitus inconsultis Regni ordinibus, post anni unius gubernationem lilia Galliarum aureis poloniæ sceptris præposuit, in Gallias reversus.

## STEPHANVS BATORY Transylvaniæ Princeps.

DIvisâ Republ: electus & coronatus, aliis Maximilianum Imperatorem, aliis Stephanum renuntiantibus. Dissidium Ordinum Regni in Generali tandem Conventu Pacificationis Andrejoviæ compositum. Bellum contra rebelles Gedanenses, nec non contra Basilium Ducem Mo-

schoviæ gessit prosperrimè. Tribunalitia Regni Iudicia instituit, Tandem absolutissimus Princeps Grodnæ vivere desiit, regnavit annos 11.

## SIGISMVNDVS 3. Ioannis Sveciæ Gottorum Vandalorumque Regis Filius.

MAtre Catharina Iagellonia Vladislai Iagellonis Poloniæ Regis Filiâ natus, nequidquam prævalente Maximiliano Rudolphi Imperatoris Fratre, Rex Poloniæ Electus, divisis Reipublicæ in Maximilianum suffragis. Turcarum sub Chocimo 40. millia Tartarorum 100. millia repressit, deletis ad internecionem sexaginta millibus barbarorum: Moschorum, Regnum sibi subegit; Filiumque Vladislaum, Magnum Moschovia Carum inauguravit, obiit Varsaviæ Anno ætatis suæ 66to.

## VLADISLAVS 4. Sigismundi 3. Filius.

IN Paternum Solium pronis omnium suffragiis, uno tantum ad speciem libertatis nonnihil redamante, electus; & vix Coronatus triplicem nactus hostem, Moschum in Svecia, Turcam in Podolia, Suecum in Prussia, victor de Omnibus. Obiit Meretii 20. Maji.

## JOANNES Casimirus Vladislai 4. Frater.

PREssam Sveticis, Moschoviticis, Cozaticis, Ungaricis Tartaricis, Civilibus armis, Patriam ab ultimis

ultimis ferè vindicavit ruinis: Regnavit annos 10. abdicavit Diadema 1668.

## MICHAEL Koributus Wisniovieccius.

ADmirando omnium Regni Ordinum consensu Rex proclamatus & Coronatus Nati Anno Regis Regum 1669. Obiit Leopoli Die S. Martini illa ipsa die quâ Chocimum expugnatis & cæsis triginta millibus, Exercitus Regni & M. D. L. insignem de barbaris victoriam reportavit.

## JOANNES Tertius Sobiescius.

GEneralissimus armorum Regni Ductor & Marschalcus; Augusti Corporis Majestate & absolutæ prudentiæ amplitudine dignus olim Terarum Imperio, Rex Poloniæ omnium ordinum votis renuntiatus Varsaviæ, Coronatus Cracoviæ à Primate Regni Andrea Olszovio. Turcarum. rozacorum Tartarorumque fulmen. Bis Orientem Castris exuit; semel ad Chocimum, iterum de Viennam Sacri Belli Generalissimus. Regnandi artibus, & rerum gestarum gloriâ, nulli Regum post Reges natos secundus. Post 23. Annorum Regna & acta immortalia, eodem die, quo Solium conscenderat mortalis esse desiit Anno 1697 Die SS: Trinitatis relictis tribus principibis Filiis, Jacobo, Alexandro, Constantino, & Sereniſſima filia Bavariæ Electoris consorte.

## AUGVSTVS SECVNDVS.

SAcri Imperii Elector, & hæreditarius Saxoniæ Princeps, post Ungaricas, Turcicasque Laureas ad Regni Poloniarum Coronam suffagiis ordinum expetitus, Die. 27ma. Iunii. Electus 15ta. 7bris, Coronatus 1697. Raro in Saxonia exemplo Religionem nobilitavit Orthodoxam; & totum ita Oterruit exrientem, ut ad tamdiu exspectata Universalis Pacis fædera inclinaret 1699.

# PARS IV.

## LITERAS ET ARTES COMPLECTENS.

## A CHRISTO NATO AD ANNUM MDCC. XII.

### *SCHOLÆ, ACADEMIÆ, INCREMENTA LITERARUM ET DETRIMENTA*

Seculo I.

*Ab Anno Christi 1. ad 100.*

ATheniæ quamvis minori jam gloria docerent, præcipuum tamen adhuc doctrinarum Emporium erant.

Rhodum plerique, alii Massiliam Græcis florentem artibus studiorum magistram habere consueverant.

Publica scriptorum recitatio & mutua inter literatos eorundem emendatio plurimum studiis proderant.

Augustus & Vespasianus Cæsares mercurialium virorum amantissimi. Postremus

Postremus è fisco stipendium rhetoribus tribuit.

Caligula bonarum artium osor de abolendis literariis summorum virorũ monumentis Hõeri, Livii, & aliorum consilium cæperat. *Sveton.*

Literarum studiis Alexandria, Cæsarea, Antiochia claræ habentur. II. Ab Anno Christi

Lugduni, Augustoduni ac Vesontione in Gallia literarum studia tradebantur *Du Fresne in Præfat: ad Glosarium eruditissima.* 100. ad 200.

Romæ concursus erat literatorum ad bibliothecas commentandi & disserendi causà, teste Gellio.

Trajanus, Adrianus, Antoninus literarum amantissimi, literatos fovent, bibliotecas condunt.

Prima Christianorum schola Alexandriæ, in quâ sub commodo docuit Pantænus. *Genbrard:*

Pantæno in schola successit Clemens Alexandr. III.
Clementi Origines anno ætatis 18. *Genebrardus.* Ab Anno
Eandem postea scholam rexit Pierius Presbyter, Origenes Iunior appellatus. Christi 200. ad annum 300.

Schola Cæsareæ Philosophica, & Theologica per Pamphilium instituta. Pierii discipulus, & Martyr Pamphilius.

Alexander E: Hierosolymit. Tulius Africanus Cæsareæ primi apud Christianos bibliothecas instruxisse leguntur. *Euseb. l. 6.*

Minus in Alexandro Severo literarum & literatorum amor.

Antoninus Caracalla magicis artibus addictus, bonas contemnit, magno literarum & artium detrimento.

Berytensis Academia per Dioclet: & Maximianum. IV.

Scholæ Romanæ Professoribus, & Salariis à Theodosio exornatæ. Ab Anno Christi

Bononiensis Academia à Theodosio instituta. 300. ad annum

Constantinus M. liberalium artium professoribus 400

bus liberales mercedes assignat.

Licinius Cæsar, propter summam inscitiam, literas, pestem publicam appellabat.

Iulianus Apostata studia bonarum artium Christianæ juventuti conatus est adimere. Quæ res Gregorius Nazianus impulit ad condenda carmina.

V. Ab anno Christi 400. ad annum 500.

Florebat adhuc Athenis Academia, quæ Romam postea translata fuit.

Bangoriens: Academia in Wilia antiquis, ut Angli scriptores tradidere.

Academia Constantinopoli: à Theodosio juniore instituta 425.

Edessæ in Syria, & in Persidè literarum scholæ florebant.

Mauritius Imper: studiis & eloquentiæ præcipuè favet.

Fergusius II Scotorum Rex Gothis sub Alarico ante Regnum adeptum militans è præda Romana vetustissimos codices aureis argentisque vasis præhabitos in Scotiam defert eosque in Ionæ monasterio asservandos locat *Bohet: Leslaus.*

VI. Ab anno Christi 500. ad Annum 600.

Instaurata per Justinianum Beritensis Academia terræmotu excisa.

Siluisse Romæ Gymnasia omnia, neque Pontif: Agapiti auctoritate ad docendum quemquam allici potuisse testatur Cassiodor.

Gothi vetantes literis liberos erudiri ne ad arma tractanda minus alacres fierent, literas propemodum perdunt.

Consequentibus temporibus, cum graves bellici tumultus inciderent, studia satis excoli non potuere.

VII. Ab anno Christi 600. ad annum 700.

Erphordiensis Academia sub Dagoberto *I.* Rege.

Scholæ Cantabrienses in Anglia Academia tamen ibi multò seriùs constituta.

Britanniæ quæ Gothicis excursionibus non patuerant, veteris doctrinæ reliquias visæ sunt conservasse.

Coacto ab Agathone Romæn. Pontifi: Concilio

cilio in ea primorum capitum frequentia inventum neminem, vel mediocri doctrina instructum, qui ad Constantinum pogonatum legari posset, ejusdem Pontificis literæ deplorant.

Gnosimachi hæretici scientiam & doctrinam omnem rejcientes non parvum literis detrimento attulere.

VIII. *Ab anno Christi* 700. *ad* 800.

Barbaricensis Academia in Arabia ad medicinam Astrog: & Philosof: 713.

Eboraci publicum sacrarum literarum studium instituit S. Egbertus 361.

Osnaburgens: Papiens: & Paravina Academiæ à Carolo magno institutæ, Bononiensis renovata.

Academia Athenis Romam attracta, Lutetiam à Carolo magno translata opera quatuor Monachorum, Rabani, Alcuini, Caudii, & Ioannis Scoti Bedæ discipulorum 791.

Leo Isauricus magno literarum detrimento triginta voluminum millia C. P. bibliothecæ cum duodecim doctissimis eorum custodibus plusquam barbarè flammis absumit 726.

IX. *Ab anno Christi* 800. *ad annum* 900.

In Dania, & Svecia primus Scholas aperit S. Ansgarius 831.

Scholæ Constantinopolitanæ per Bardam restitutæ 859.

Oxonienses Academia in Anglia 872.

Fulco *E*: scholas Remis instaurat

Carolus Calvus in Europa, Maimon Saracenorum Amiras in Asia, egregii literatorum Mecænates.

Ludovicus pius jubet Monachos imò & Moniales describendis veterum libris addici *Aventinus*

Michaël Balbus, ne puer of se doctiores cerneret, erudiri literis vetuit.

X. *Ab anno*

Scholæ Universitatis in Brabantia constitutæ à Ioanne Duce 926.

Acade-

*Christi* 900. *ad annum* 1000. Academia Babilonica Saracenorum ad medicinam præsertim, & Astrologiã tradendam, sæculo in finem declinante, florebat.

*Infelicissimum bellis, & ignorantia seculum ruebat in præceps, nisi pacem & literas, quantum per illos fieri potuit, Religiosi viri sustinuissent, quod ad præstitere, præsertim veterum ingeniorum monumentis exscribendis. Apud Græcos tamen, Hebræos & Arabes litera feliciter collebantur, teste eruditissimo Genebrardo.*

Otho III. literis visus est favere.

XI. *Ab Anno Christi* 1000. *ad annũ* 1100. Alexandrina Academia, in qua Avicenna adolescens Rasim audivit.

Salerni ex Arabum præscripto in fine seculi medicina tradebatur, ut liquet ex libello, cui nomen factum *Schola Salernitana.* Scriptus est enim versibus, Leoninis à Joanne de Mediolano nomine Collegii Salernitani.

Constantinus Ducas literas, & literatos magni facit.

Saraceni pessimi scelerum Magistri in Hispania Toleti, Hispali & Salmanticæ magicas artes docere palàm exorsi sunt. *Genebrardus Del: Rio.*

XII. *Ab anno Christi* 1100. *ad annum* 1200. Academia Monspellienſis 1199.

Hoc 1mùm seculo quasi quadam literaria Republica instituta, Rectores universitatibus dati, aliique veluti Magistratus inventi.

Tribus disciplinis honorum gradus constituti Juris Civilis, medicinæ, ac Theologiæ.

Lotario II. & Conrado III. Imperantibus literis, quæ à Barbaris conculcatæ jacuerant, oculo aliquando tollere incipiunt. *sub illis enim magni per Europam, doctrinaq; nobiles viri exstitere & nata scholastica Theologia, & accuratius coli Philosophia capit.*

XIII. *Ab anno Christi* 1200. *ad annum* 1300. Parisiensis Academia à *S.* Ludovico instaurata 1232.

Viennensis in Austria 1239. Salmanticensis 1240.

1240. Aberdonens: in Scotia 1240. Cantagobrenſis 1227. Neapolitana & perusina per Fridericum II. 1290.

Robertus Sorbona celeberrimo Parisiis Theologorum Collegio initium & nomen dedit 1265.

Alphonsus X. Castellæ Rex literis favet, nimium tamen Astrologiæ addictus.

XIV. *Ab anno Christi* 1300. *ad annum* 1400.

Arelianensis Academia 1302. Firmana per Bonifacium VIII. 1304. Ferrarienſis 1306. pisana 1339. Heidelbergenſis 1346. pragenſis, Cracovienſis, Andegavenſis 1361. Senenſis 1380. Colonenſis, Erfordienſis 1392.

Magnus Actu Sorbonicus inventus à Franciſco de Mayronis 1315.

Buyrus in Britannia nullis parcens sumptibus libros diligenter congregat.

Carolus IV. Imper: Carolus V Rex Neapol: Joannes Card: Columna fausta literis nomina.

Herbipolenſis Academia 1403. Lipſienſis 1408 Sanctandreana 1411. Roſtochienſis 1415. Ingolſtadienſis 1416. Cadomenſis 1418. Lovanienſis 1427. Pictavienſis 1431.

XV. *Ab anno Christi* 1400. *ad* 1500.

Glasquenſis 1454. Griſuvaldenſis 1456. Basilienſis 1459. Friburgenſis 1467. Valentina 1470 Tubingenſis 1477. Hafnienſis 1478. Moguntina 1482.

Typographia inventa literas promovet.

Eugenio IV. Nicolao V. Sigismundo Imper: Alphonſo Aragonum, & utriusq; Siciliæ Jacobo 1mo Scot. Regibus Coſmo, & Laurentio Mediceis literæ plurimùm debent.

Nicolaus V. ut Bibliothecam Vaticanam inſtruat magnorum Scriptorum Codices undique per eruditiſſimos viros conquirit. *Meneas Sylu.*

Ludovicus XI. Galliarum Rex, literarum Oſor Filium vetuit latina noſſe.

Vitembergenſis Academia 1502. Vratislavienſis

XVI. *Ab anno Christi 1500. ad 1600.*

siis 1505. Francofordiensis 1506. Complutensis 1517. Osumensis & Gandensis 1549. Marceratensis 1549. Remensis & Combribricensis 1550. Dilingana 1552. Eborensis 1559. Taurinensis 1565. Taraconensis 1572. Duacena 1574. Cæsaraugustana 1583. parmensis 1599

Franciscus C. Ximenius Francisc: Gal. R. Leo X. Alphons: Atestinus D. Ferranæ literis musisq; faustissimi. Gregorius XIII. erectus ubiq; terrarum educandæ juventuti Collegiis & præsertim Romano, Religionis & bonis artibus mire prodest.

Capta Buda periere nobilissimi codices quos colligi jusserat Mathias Corvinus.

XVII. *Ab anno Christi 1600. ad 1700.*

Madritensis artium Academia aucta à Philippo IV. Giesiena 1607 Mantuana 1625.

Collegium & Bibliotheca Ambrosiana Mediolani à Franco C. Boromæo instituta magno literarum bono.

Diaria literatorum in Gallia, Italia, Germania perutili eruditionis compendio.

Fridericus Card: Borromæus Urbanus VIII P. M. Francisc: Barberinus Card: Urbani ex Fratre Nepos, Ludovicus magnus R. Gal: Ferdinandus Fustembergius Episcopus Monasterienſis, Cosmus III. Magnus D. Feruriæ literis & bonis artibus impensè favent.

Ludovicus M. Academiam, quam descriptionum vocant instaurat 1721.

Diaria literatorum iterato in Italia introducta.

In Moscha literarum studiis scholæ aperiuntur.

# THEOLOGIA POSITIVA.

SEculo post Christum natum 1mo S. Mathæus Evangelium scribit anno post Christum natum 40. S. Marcus Evangelium D. Petri

jussu

jussu anno 43. S. Lucas Evangelista 47. Acta Apostolorum 57. S. Joannes Apocalypsim 97. Evan: et Epistolas 99. S. Petrus Epistolas 3. & S. Paulus Epistol: 14. diversis temporibus S. Jacobus Epistolas 1. S. Judas Apostolus Epistolas 1. in certo tempore.

Christi Domini ad Abagarum & Abagari ad Christum Epistolæ suspectæ V. *Theolog: Contentiosam.*

Seculo 2do. S. Dionysius Areop: E. M. de cujus tempore lis pendet inter peritos antiquitatis.

Aquila & Symachus Sacrorum Bibliorum interpretes.

S. Theophilus Antioch. E.

S. Melito Sardicensis E.

S. Pinitus E. Polycarpus E.

S. Dionysius Corynthius E.

Theodotio interpres Sacrorum bibliorum, sed heterodoxus.

S. Irenæus E. Lugd. & Tertullianus hoc seculo floruere.

Seculo 3tio. Pantenus Philosophus Christianus à quo Barchmanes apud Indos edocti.

Clemens Alexandr. Origenis Magister Ammonius Origenes Adamantius.

S. Cyprianus E. S. Hippolitus. E.

Phileas E. Trypho. S. Dionysius Alexand. S. Zeno E. Dorotheus Tirsius suspetus S. Victorinus Pictavensis E. S. Gregorius Thaumaturgus E. S. Methodus E. Martyr. Tetrapla, Exapla, & Octapla Origenis, magno Sacrarum literarum bono 252.

Seculo 4to. Victorius Petabonnensis Lactantius Firmianius Constantinę Imper. S. Antonius Ab: S. Eusebius Emisse S. Athanasius Lucifer Calaritano, & S. Cyrillus Hierosolimitan: S. Hilarius Pictav: Hilarius Sardus, Tytus Bostrensis S. Ephrem S. Basilius M. S. Greporius Nissenus S. Gregorius Nazianz.

Nazianz: Gregorius Bæticus E. Didymus Alexandrinus. E. S. Pachomius Ab: Oresienſis Marcus Eremita ſuſpectus. Aſterius, Amaſenus S. Paulinus Nolanus, S. Diadocus, S. Ambroſius.

Seculo 5to. S. Epiphan. E. S. Jo. Chryſoſtomus, S. Hieronymus, Severianus, Gabalitan. Ruſinus, Aquilejen:, S. Gaudentius Brixien. E., S. Chromatius, S. Auguſtinus E., S. Iſidorus Peluſiota, Heſych Presbiter Hieroſolim., S. Nilus Ab. S. Proclus, S. Cyrillus Alexandr., Caſſian:, Salvian. Presbyter, S. Hilar: Arelat: E., S. Eucher E., S. Petrus Chriſol: E., S. Baſil: Seleuc: E., Salon E., S. Valerianus E., Sanctus Proſper Aquit: E., Arnobius Junior Fauſtus Regiens., Theodoret. E., S. Leo magn., S. Maximianus Taurin: E.

Seculo 6to Ruricius Senior, S. Fulgent. Ruſpen. E., Boetius, Andreas Cæſariens: E., Ennod Ticin. E., Avito E., Ferrand. Diacō., Eugippius Ab: Caſſiodor., Juſtus Orgelitan., Joannes Jejunator, S. Remigius E., Junilius, Primaſius E., Procop. Gazen:, S. Joannes Climac:: Aretas Cæſariens.

S. Agapitus Pontifex Rom. ut ſacram doctrinam Romæ labentem ſuſtineret Theologiæ ſcholas apperiri juſſit.

Seculo 7mo S. Gregorius Magnus, Paterius, S. Gregorius diſcipulus, Antiochus Monachus, S. Columbanus, Ab. Leontius Neapol: in Cypro E. S. Iſidor: Hiſpal: E., Cumeanus Scoto: Hibern: E., cognomento ſapiens, S. Elig. Noviom E: cujus opuſculum de rectitudine Catholicæ converſationis, S. Auguſtino perperam aſſignatum eſt, Theleſius Mon:, S. Martinus, S. Papa, Dorotheus Archimandr., S. Maximus Martyr, S. Hildelphor. Tolet: E.

Seculo 8vo S. Anthelin. ſive Adelm. E., Addamanno Ab: Scot: S. Grogorius II. Papa: S. And. Cretens: E., S. German. Patriarcha Conſtant:, Vener: Beda obiit 735.

S. Jo:

S. Jo: Damaſcenus, Chrodegandus E. Ambroſius Autpert. Dacrian: *Malè* hic à nonnullis locatur Antonius ab opere, quod contexuit, dictus *Meliſſa*, quærendus ſeculo 12.

Seculo 9no Aponius, Albinus Flaccus, five Alcuinus Claudius Scotus Halitgarius E. Agobardus E. Amalarius Fortunatus, Jonas Aurelianens: E. S. Theodorus Studites Ab! Rabanus Maurus E. Strabus Fuldenſis S. Eulogius Martyr, S. Methodus *Patriarcha C. P.* Haymo Hulberſtadenſis, Druthmarus, Angelomus, Michaël *Syncellus*, Valafridus Strabo Ab: Hincmarus Remens. E. Verembertus Curienſis. E.

Remigius Antiſiodor. Scholas Remis reſtituit à Fulcone Archiepiſcopo vocatus S. Odonem poſtea Cluniacenſem Abb. erudiit.

Seculo 10mo. Leo VI. Imper. Marcus Eremita, cujus opera corrupta creduntur *S.* Rathbodus E. Ruthgerus Trevirenſis, Rhateruis E Smaragdus *Monach.* S. Odo Cluniacenſis Ab: Radulphus Flaviacenſis Fridegordus Diacon, Norgerus Leodienſis E: *Moſes* Barcephas E. cujus opera cautè legenda, *Margarinus de la Bigne in India alphab: Biblioth: Patrum perperam refert ad ſeculum* 16. *Gualterius putat ſeculo nono floruiſſe.*

Seculo 11mo. Berno Augiens, Abbas S. Fulbertus E. Carnot: *S.* Odilo Cluniac. *Ab*: S. Bruno Herbipol. E. Adamus de Perſenna, Theophilactus E. Oecumenius Samonas Gazens.

Beatus Petrus Damiani, quem aliqui non diſtingvunt, ſed perperam à Petro de Honeſtis *Ab*: Ravennate. Olympiodorus, S. Anzelmus Lucenſis E. S. Bruno Carthuſianorum parens. *Micrologus non eſt ſcriptoris, ſed operis nomen, cujus Auctor incertus.*

Seculo 12mo. Radulphus Ardens. Philippus Solitarius Berongoſus S. Anzelmus Cantuar. Fadmerus, Joannes Fiſcanenſis, Odo Camerac. Leo-

Marſic: Ivo Carnot. E., S. Anſelmus Laudun. E. Herveus Cenoman., Honorius Auguſtod., E. Antonius Meliſſa, Goffridus Vindocin. Hildebertus Cenomam., Rupertus Ab., Hugo de S. Victore, S. Bernard., Drogo Card. Oſtienſis, Gvillelmus Leodien:, Gverricus Ab., Aelredus Abbas, Iſaac Ab., deſtella, Richardus à S. Victore, Joan: Saresberien., Petrus Cellens., Petrus Cantor, Petrus Bleſen., S. Hildegardis V. Alanus Inſulens:, Philippus Abbas bonæ ſpei, D. Amedeus Lauſan., E. Photo Prumiens., Zacharias Chriſopolitan.

Seculo 13tio Innoc: III. S. Franciſcus Aſſis., S. Antonius Patav., Beatus Jordanus de Saxon Ordinis Prædicatorum, Stephanus Lancton, Jacobus de Vitriaco Card., S. Edmundus Cantuar., E. Hugo de S. Caro. Card., Humbert. Viennen., Vincentius Bellovac. E., Robertus Sorbona, Beatus Albertus Magn:, S. Thomas de Aquino, Thomas Cantiprat., S. Bonaventura Card., Durandus Mimatenſis E., Gvillelmus Peraldus E., Richard. à S. Laurentio, S. Mechtildis V. Petrus de Tarantaſia, poſtea Innoc: V., David de Auguſta, Petrus Peckam, S. Gertrudis V., Alanus de Inſulis.

Concordantiæ bibliorum editæ, biblia ſacra capitibus diſtincta 1240.

Seculo 14to Joannes à S. Geminiano, Nicolaus Trivetus, Aegidius de columna E. Petrus Aureolus E., Jacobus de Lauſanna E., Auguſtinus Triumphus, Joannes Vitalis a Furno, Aſteſanus alius ab authore Summæ, Rudolphus Carthus, Nicol de Lyra Alu. Pelagius, Joannes de Bacone, Simeon a Caſſia, Robertus Holcor, Nicolaus Cabaſilas, Nicolaus Gorram, Adamus Goddam, Jo: Taulerus, Joannes Cyparisiota, B. Henrico Suſo.

S. Brigitta Sveca, Joan: Rusbrochius, S. Catharina Senenſis, Petrus Berchorius, Nicolaus Eymerycus, Raymundus Jordanus vulgò Idiota.

Seculo

Seculo 15to. Michaël Aiguanus vulgò incognitus, S. Vincentius Ferr., Petrus de Alliaco, Thomas Anglicus, Joannes Dominici Card., Joan: Gerson, Henricus de Hassia, Paulus Burgensis, Richardus Pampositanus, S. Bernardus Senensis, S. Laurentius Justinian., Augustinus de Roma, Alphonsus Tostatus Abulens. E., S. Antonius Rampelogus, Leonardus de Utino, S. Joannes de Capistrano, S. Antonius Florent. Nicolaus de usa Card., Henricus Harphius, Dionysius Carthus., Thomas Malleolus à kempis, Iacobus de Valentia, Hieronym. Savanarola, Gabriel Biel.

Seculo 16to Ximenius Card., Thomas Morus, D. Thom. de Villa Nova E., Sadoletus Card., Didacus Stella, Augubinus, Joannes Avila, Sasbont Ribera Contarenus Card., Faber Vienn., Catharinus E., Franciscus Turrianus, Cornelius Jansenius Concordiæ Evang. Auctor, Titelmannus, Canisius, Salmeron, Augerius, Durantius, Ludovicus Granatensis, Genebrardus E., S. Teresia V. S. Franciscus Borgia, Joannes Maldonatus, Arias montanus, Franciscus Toletus Card.

Seculo 17mo Franciscus Arias, Robert. Bellarminus Card., Hieronymus Mautinus vulgò Marulensis, Barradius, Jacob, Alvarez de Paz, Thomas Bosius, Serrarius, Fevardentius Peretus, Delrio Sancius, Justinianus, Cornel. à lapide, Bonfredus, Scribanius, Ducæus, Salazar, Mendoza, Ludov. de ponte, Fernandez, Dionysius Petavius, Estius Alphonsus Rodericus, S. Franciscus Salesius, Malvenda, Nicolaus Riccardus, Hallier, Causinus, Corderius Saussay, Nierimbergius, Joan: Menochius, Tyrinus, Allatius, Raymundus, Joannes Rho., Sfortia Pallavicinus Card., Bona Card., Joannes Palius, Oliva, Postinus, Daniel Bartolus.

Ludovicus Thomasinus Christ. Lupus, Joannes Neerensellus E., Joannes Gabuficcius, Antonius Aubrii Benign. Bojuctus E. Amirandus

Ranceus, Henricus Norisius C. Ludovicus Ferrandus Adrianus Balabeus, Theophilus Raymundus, Laurentius Brancatus C.

## Theologi Scholastici.

POst Petrum Lombardum Scholasticorum Anteſignanum & Gvillelmum Antiſiodorenſem XII. ſæculo ſcriptores floruere.

Sæculo XIII. à 1200. ad 1300.

Petrus Pictavi: Gvillelmus Parisiensis, Robertus Pullanus, Thomas, Albertus M. Alexander Alensis falsò creditus D. Thomæ profeſſor. S. Thomas Aquinas S. Bonaventura. Ægidius columna Richardus de Media Villa.

Sæculo XIV. à 1300 ad 1400 Joannes Dun Scotus, Aureolus, Franciſco de Mayrone, Gregorio Arminensis Paladanus. Thomas Argentinas, Alphonſus Vargas.

Sæculo XV. à 1400. ad 1500. Henricus de Haſſia Marſilius de Inguen. Joannes Capreolus, Petrus de Alliaco, Dionyſius Richelius ſeu Carthuſianus, Joannes Baſſolis, Ægidius Carlerius, Conradus, Summebart, Nicolaus de Orbellis, Gabriel Biel.

Sæculo XVI. ad 1500. ad 1600. Joannes Major, Thomas de Vio Caietanus, Franciſcus Lychetus, Hadrianus VI. Franciſcus de Sylveſtris, Joannes de Medina, Conradus Coelin. Franciſcus Victor. Viguerius, Franciſcus Toletus Card. cujus Commentarii in ſumm. D. Thomæ ſervantur in Rom: Colleg Soc: Jesu.

Sæculo XVII à 1600. ad 1700. Ludovicus Molina, Bartholomæus Medina, Franc: Svarez, Michaël Medina, Gabriel Vaſquez, Dominicus Bannez, Gregorius de Valentia, Didacus Alvarez, Jacobus Granado, Franciſcus Albetinus, Hieronymus Faſolus, Leonardus Leſſius, Theodorus Smiſingh. Martinus Becanus, Petrus Arrubal, Valentinus

tinus Herrice, Adamus Tannerus, philippus Faber, Didacus Ruiz, Demontoja, Andreas Duvalnis, Franciſcus Sylvius, Nicolaus Iſambertus. Philippus Gammachæus, Ludovicus Meratius, Franci: Amicus, Joann: à S. Thoma, Joan: Martinez de Ripalda, Joan. Martinon, Ioan: Poncius, Angelus à monte Piloſo, Bartholomæus Maſtria, Franciſcus de Araneo, Antonius Perez, Ioan: de Lugo Collegii Salmanticenſis P. P. Carmelitarum Diſcalceatorum, Auctor, Ioann: Caramuel Rodericus de Ariaga, Marcus Serra.

Petrus de Godoy, Martinus de Eſparza, Io: Baptiſta Gonet: Vicentius Contenſis, Vincentius Ferræ, Nicolaus de Arnu, Nicol: Martinez, Sylveſter Maurus, Młodźianowski, Hoſtyński, Morawski, Wolski & alii plures.

## Theologi Morales.

SÆculo XIII. & XIV. à 1300. ad 1400. S. Raymundus de Peniforte, quem jure Theologiæ moralis Parentem poſſumus appellare; nulla enim agnoſcitur lumina ut ajunt, Raymundina vetuſtior. Joan de Friburgo S. Raymundi Commentator, quem perperam aliqui in ſæculum 15 rejiciunt. Angelus de Clavaſio, Baptiſta Trovamala. Monaldus patria Picens:, ſed vulgò Iuſtinopol. Auctor ſummæ, quæ per errorem tributa eſt Monaldo Martyri ab his, qui ex tribus Monaldis unum efficiunt. Videatur Martyrol. Franciſcan: 16. Martii 9. Novembr & 11. Decembr.

Sæculo XV. à 1400. ad 1500. Ioan: Nider. Ioan: Tabienſis, ſive Cagnatius, Ægidius Carlerius, Franciſcus de Platea, S. Antonius, Sylveſter de Prierio.

Sæculo XVI. à 1500. ad 1600. Thomas de

Vio Caietanus, Bartholomæus Fius, Martinus Azpilqueta, vulgò Navarro, Emanuel Rodericius, Emmat S. Fran: Toletus, Henricus Henriquez.

Seculum XVII. à 1600. ad 1700. Ioan: Azor, Thomas Sanchez, Thomas Malvenda, Valerius Reginaldus, Vincentius Filimcius, Basilius Poncius, Martinus Bonacina, Stephanus de Avila, Gregorius Sayrus.

Paulus Layman, Baptista Fragosus, Fero Castropolao Stephanus Fagundez, Vincentius Candidus, Ioannes Baptista, Lezana, Nicolaus Baldellus, Stephanus Bauny, Franciscus Bordonius, Antonius Diaria, Franciscus Pellizacius, Ioan: Ægidius De Trullench, Petrus Marchant, Leander à SS. Sacramento, Ioan: de Dicastillo, Ioan: Bossius, Ioan: Caramuel, Sebastianus Salelles, Hurtado, Andreas Mendo, Matthæus de Moya, Joan: Cardenas & alii plures.

## Thèólogia Contentiosa, Suspecta Patrum Scripta.

SEculo 1mo. S. Barnabæ Epistola suspecta. Prochori Diaconi, S. Lini Papæ, S. Martialis scripta omnino supposititia.

Liber Pastoris ab Herma D. Pauli Discipulo scriptus, attamen suspectus.

Divi Hierothei opuscula periere.

Divi Clementis Epistola ad Corinthios genuina; cæteræ suppositiæ.

Constitutionum Apostolic: opus procul dubio antiquum, sed meliorum judicio Clementem non sapit reliqua, Clementi assignata apocripha.

Seculo 2do. S. Ignatii E. & M. scripta quædam certa, aliqua suspecta, nonnulla procul dubio apocripha. *Videatur Casimirus Oudin de scripto Eccles.*

S.

S. Quadratus, S. Aristides, Tatianus, S. Justinus M. Athenagoras, S. Apollinarius E. Musanus, Serapion Antiochen. E. M.

S. Evaristi & omnium Romanorum pontificum Epistolæ usq; ad Syricium à Cardinalibus Baronio, Belarmino, & aliis ferè omnibus habentur supposititiæ· his exceptis, quas infra memorabimus. Non desunt tamen qui pro his adhuc pugnent.

Seculo 3tio. S. Irenæus, Tertulianus, Clemens Alex. Minutius Felix Rom. Causidicus, S. Zotius, S. Cyprianus, S. Achelaus S. Malchion. S. Cornelii papa Epistola ad Fabium, & alia ad Cyprianum genuinæ censentur. Quæ S. Sixti pontificis nomine editæ sunt à Rufino sententiæ, ad sextum. Ethnicum Pithagoricæ sectæ philosophum spectant.

Seculo 4to. Arnobius Senior S. Methodius E. & M. Lactantius Firmianus, Victorinus Rhet. S. Hilarius Pictav., Eusebius Cæsarienſis, S. Turibius F. S. Serapion E. Gregorius Bæticus, S. Athanasius E., Ebadius, Pacianus E., Didymus Alexan. S. Optatus Milevit E. S. Basilius Magn. S. Gregorius Nazianzenus.

S. Iullii P. Epistol: 1. Liberi 1. S. Damasi opuscula quædam genuina. *Videatur Schelestrat. in antiquit Illustr.*

Seculo 5to. S. Epiphani, S. Philastr: S. Ambrosius, S. Theophilus Alex: S. Io Chrysostomus, S. Hieronymus, S. Innoc:, S. Augustinus, Olympius, Tolet. S. Cyril: Alexan: Theodoret:, S. Vincent. Lirinnens, hæresum omnium malleus, S. Leo Magnus, S. Prosper Aquitan. Theodor. Presbyter, Mochunus phryg. Gennad. Massil: E. Gelas Cyzicenus. Canticum *Te Deum laudamus* tribuitur SS. Ambrosio, & Augustino, sunt tamen qui putant fuisse compositum à Sisebuto S. Benedicti Monacho. *Card Bona. & alii.*

Seculo 6to. S. Fulgent. Rusp. Eugyppius Ab: Ferrand Diacon: Vigilius Tapsens E. Auctor librorum SS. de Trinit. qui olim

Divo Athanasio perperam adscripti.

Io. Maxentius Victor Africanus Zachariæ Mitilen:, Leontius Bizan: Rustic: Rom. Diacon. Facundus Hermianens: Anastasii Sinaitæ duo Antiochenses Patriarchæ & alius Monachus.

S. Hormisdæ, S. Ioannes 1. & Bonifacii, S. Sylverii, Pelagii 1. & 2. Epistolæ supposititicæ.

Seculo 7mo. S. Sophron. Hieros: E. S. Isidor: Hispal: Ioan: IV. Papa prædecessoris Honorii apologiam scripsit, D. Eustratius presbyter Constantinopol.

S. Martini 1. Epistolæ probantur. omnibus S. Maximiliani Monachi & M.

Anast: Monach. Constantinop.

S. Hildephons: Tolet: E. S. Iulianus Tolet: E.

D. Deusdedit Epistola: suppositicia. S. Benedicti Epistola ad Petrum Notat: et ad Ervigium Regem Spuriæ censentur à Card. Boronio.

Seculo 8vo. Wilfridus Rypanensis S. German: patriarcha C. P. sed operis contra hæreses vix supersest fragmentum.

S. Io: Damascenus præter alia omnium primus Theologiam recto ordine comprehendit *Bellarm.*

Anast: ab: Iudæos libello exagitavit.

Beatus ab: & Etherius Vxamens.

Hadrian 19. pontifex Rom.

S. Pauli Epistola 1. suppo.

Liber de Divinis Officiis, qui à Alecuino tribuitur farrago videtur ex pluribus collecta.

Seculo 9no. Dungalio Diacō S. Methodio patriarcha C. P. Amalarius Fortunatus, Paulinus Aquilejens. Paschasius Ratbertus Ab: Ionas Aurelian: E., Amalarius Metensis, S. Theodorus Studites, S. Eulogus E. est M: Nicephor: Patriarcha C. P. Agobardus E. Amolo Diaco: Hincmarus Rhemens: Lupus servatus

tus, Ratramno Corbejens S. Remig: S. Remig: Lugdun. Theodorus Abuicara Forōſi. Papæ Epiſtola ſuppoſititia Stephani VI. Epiſtolam ad. Selvam &c. vel ſuppoſititiam vel interpolatam cenſent eruditi Seculo 10mo. Leo VI. Imper: Græciæ cujus nobilis exſtat Epiſtola de fidei Chriſti veritate.

Adrevaldus calamo S. Euchariſtiam propugnavit contra Ioannem Scotum qui primus auſus eſt de Divino Myſterio blaterare.

Stephanus Eduenſis E. Aretas Cæſarien: presbyter.

Auxilio formoſi pontificis ordinationes defendit, ipſe tamen eget defenſore.

S. Dunſtanus Cantuar E. ſacri cœlibatus, egregius propugnator.

Ratherius Veronenſis E. Herigerus Ab:

Seculo 11mo. S. Fulbertus Carnot E: S. Leo IX. papa, Humbertus Card.

Deodvinus ſeu Theodvin: Leodienſis Epiſcopo inſignem ſcripſit Epiſtolam de Corpore & Sangvine Domini. Hanc mutilam Card. Baronio & Chapeaville perperam edidere ſub nomine Durandi Leod. E: qui ante natam Berengarij, Hereſim 1024 obierat.

Hugo Lingonens: E: Durandus Troannens. Ab: Lanfrancus Cantuar: Epiſcopus Guitmundus Averſanus Adelmannus, Brixienſis. Algerus Monachus egregii SS. Euchariſtiæ propugnatores.

Seculo 12mo. Stephano Helberſtatenſis, Rodulfus Ab: Trudonis, Ganfredus antiſiod: S. Anſelmus Cantuar: S. Ber: Ab. Theorianus Cluniac. Abbas, Hugo Ethereanus. Petrus Lombardus Novarienſis, ſed pariſienſis Epi: & Bandoinus Scholaſticæ Theologiæ Fundatores Gillelmus Anthiſiodor: Scholaſticus, vel Scholaſtico ſimilis.

Seculo 13tio. Nicetas Chōiates, Lucas, Tudenſis Gvillelmus Diac: cujus opus mſs: contra judæos poſſevinus perperam tribuit Petro de Palude.

B. Al. Magnus, S. Thom: Aquin: S. Bonav: Cardinalis, Raynerus Sacconus Ord: Prædic:

dic. quem falsò nonnulli *Pantheologiæ* scriptorem agnoscunt.

Raymundus Martini, cujus *Pugio Fidei* meritò laudatur. Pantaleo Diac. Græcus contra præcipuos Græcorum errores scripsit,

Scholasticos, & morales Theologos hujus ac sequentium sæculorum dabimus in supplemento.

Seculo 14. Iacob: de Termis Ab. Nicol. Trivetto, Victor Porchettus de Salvaticis, Andronicus Comenus, Ovido Carmetus, seu de Perpiniano. Alvarus Pelagus, Theophanes Niceæ Archiep: Nilus Cabasilas, & Nicol: Cabasilas Nili Nepos Latinorum hostes.

Thom: de Bravardina, cujus opus de causa Dei contra Pelagium celebratur. Manuel Calecas, Nicol. Oresmius, Petrus Paludanus, Ioan: Cypariſſiota Nicol. Eymericus.

Raynerius Pisanus auctor Pantheologiæ, Hieronymus de S. Fide, Ioſ. Methoñen, Petrus de Alliaco Card:, Gregorius Scholarius, qui & Gennadius dici voluit. Nicol. de Clemangis, Alphonſ: Toſtatus Abulens: E:, Raymundus Sebundus, Thõas Valdenſis Turrecremata Card. Beſſarion Cardi: Gregorius protoſyncellus, Iſidor Theſſalon Card. Aegidio Carlerio, Ioan: Gerſon: Joande monte nigro S. Ioannes de Capiſtrano, Nicol. de Cuſa Card, Alphons. à Spina, cujus eſt *Fortalitium fidei.*

Ambroſius Camaldul. Finus Hadrianus, Ioan. Picus Mirandulanus, Hieronym Savanarola.

Seculo 16to. Thõ de Vio Cajetan Card. Ekio, Cochlæus, Ioan. Faber Vien. Ioan. Driedo è Tornout, Iacobus Sadoletus Card., Ioan. Franc. Picus Mirandu. Stanislaus Hoſius Card. Ioan. Medina, Alphons. à Caſtro, Roſtenſis Card. Catherinus E., Dominicus Soto, Titelmannus, Sanctesius E., Galatinus, Rutadus Tapper, Latomus, Clitovæus, Claud. Seyſellus, Edmundo Campianus, Petrus Caniſius, Stapletonus, Augerius, Albanus, Lindanus.

Seculo

Seculo 17mo. Robert. Bellamino Card. Perronius C. Thomas Bozius Fevardentius, Coeffettau, Serrarius, Gretserus, Coccius, Arcudius, Florimundus Raymundus, Gordonus Huntlærus, Malvenda, Gravina, Valentia, Petrus Cottonus, Pelletarius, Boverius, Sirmondus, Dyonisius Pætavius, Tyrinus, Rychelius. Card. Spondanus Episcopus, Annatus, Allatius, Petrus de Marca, Michael de Elizalde, Honoratus Faber, Raymundus Capizucchius Card. qui præter eruditos libros, alio penè paratos prælo moriens reliquit.

Andreas Martinus, Henricus Norisius S. Iacobus Passuetus E. Gilbertus Chofelius E. Eleonorus Langevinus, de Camps.

## Jus Canonicum, & Civile Legumlatores.

SEculo 1mo. postquam Res Romana ad unius potestatem devenit, Romanorum ingenia sequuta Principatus rationem plus in cognoscendo jure civili, quam in prosequendis eloquentiæ studiis operæ posuerunt. Floruere itaq; Attejus Capito, Labeo Antistius M. Coccejus Nerva pater, & Filius, Marturius Sabinus Cassius Longinus, à quo Cassiani, qui illius placita afferebant; Cælius Sabinus, Sexitus Pedius, Pegasus,

De Canonibo Apost: Antiochena Synodo adscriptis apud eruditos lis est.

Seculo 2do. Juv: Celsi: cognōinis Patris filius, Neratio priscus Celsi in Consulatu Collega. Ulpius Marcellus. Iabolenus.

Domitius Labeo, Volutius Metianus, Marcus, Salvius Iulianus, cujus exstat edictum perpetuum Archetypon Pandectarum.

Sebidius Scævola, Vindius Verus, Didius Iulianus Salvii Iuliani filius ingenio celebris, sed brevi tyrannide infamis

Seculo 3tio. Aemilius Papinianus ejusque Auditores, Cajus, Marcellus, Ulpianus, Pomponius

ponius Gordianus, Sabinus, Hermogenes, Africanus, Modeſtinus, Celſus, Iulius, Paulus, Trifonius, Marcellus, Venatus, Alphenus, Florentinus, Calliſtratus, Severus, Severianus, è quorum fragmentis contextæ Iuſtiniani pandectæ.

Procolus, à quo Proculiani dicti Sectatores.

Seculo 4to. Editi ſunt Canones Petri E. Alexandrini circa lapſos recipiendos: *Vide Balſamonen.*

Hebræorum Rabbini legum, ſeu potiùs errorē interpretes qui Miſnâ continentur, & in Talmud concinnando operam poſuere Rab. Fil. Nahaman Bereschit, Rab: fil: Ios: quem Hebræi jactantnu meiraſſe 12. auditorum millia.

Hoc & ſequenti ſæculo inter horrendos armorum ſtrepitus audiri vix potuere legum earumq; interpretum voces.

Seculo 5to. Subinitium ſæculi hujo prodiiſſe videtur collectio vetuſtiſſima Canonum, quâ uſa eſt Eccleſia ante Dyoniſium Exiguum.

Lex Salica apud Demeram in Brabantia lata cùm primúm Francis Saliis lingva latina ſaliis cæpit eſſe familiaris. *Bolland in vita S. Sigebert.*

Codex Theodoſianus juſſu Theodoſii junior: vulgatur 435.

Attila Hungariæ Regnum legibus munit, Gothi leges habent ab Henrico R.

Talmud. Hieroſolim perficitur 469.

Seculo 6to. Tribonianus Iuſtiniani juſſu digeſtorū cōpilator, uſus eſt opera aliorum 16. qui fuere Theophil., Patricius Leont:, Phocas Baſilid:, Thom: Conſtant., Dioſcor:, Præſent., in Tribonian:, Doroth:, Iſidor, Oratin:, Talleteus, Theodor, Anatolius.

Talmud. Babylonicum Hieroſolym: præſtantius à R. Maar: abſolvitur 505. Dividitur in Miſchnam, hoc eſt legem ſecundam, ſeu iteratam, & Gemaram, hoc eſt ſupplementum.

Dionyſius exigius Ioan: Scholaſticus, Fulgent. Ferand. Martin:, Braecaren:, ſeu Dumienſ: Canones collegere.

Marcul-

Seculo 7mo. Marculphus Monachus à quo habemus formularum libros.

Mahometes Heraclio imperante, Alcoranum evulgat.

Longobardorum leges Rotharis R: in tabulas refert 644.

Mohavia Calipha Babylon: 200. diversos Alcorani comentarios conciliare nititur, eosq; ad sex libros contrahit, sed indè 4. Machometanorum sectæ ortum habuere, Melichi, Imemiana, Halys Omari & Odomanni 1. Arabes 2. Persas 3. Turcas 4. Tataros habet sectatores.

Cresconius E. Canones colligit 696. Cracus 1. polonis leges tulit 700.

Seculo 8vo. Thedor. Cantuar: Auctor pœnit entialis *vide Oudin.*

Iustinianus cùm civilem doctrinàm instauraſſet, vetuit, ne cui de jure scribere deinceps liceret.

Quare Romana jura Scriptores interpretes per plura secula non habuere.

Apud Hæbreos floruere primi Talmudi Interpretes.

Capitula selecta Canonum Hibernen: apud Dachery tom: II.

Hadrianus Papa Angliramnus E. Isidor: Mercator Canones colligunt.

Carolus M. leges Boicas novis tabulis auget 788.

Seculo 9no. Carolus M. Gallis, Italis, Germanis reges tulit, quæ capitularibus continentur. Hinc apud Italos jus Francicum.

Anſegisus ab capitularia Caroli M. & Ludovici pii collegit, quibus paulò post non pauca Benedictus Diacon adjecit 845. Phocius C. P. edit Nomocanonem Isaac bonus collectionem Canonum adornavit.

Flori Lugdun. collectanea Canonum circa 862.

Kennetus Regnum Scotorum à se auctum novis legibus temperat.

Seculo 10mo. Rhegno. Ab. & Atto Vercell. E. Canonum peritissimi.

Henricus auceps Saxoniam legibus, & moribus informat. Cum jus utile Roman: hoc sæculo vix esset Italiæ notum, Otho 1. Imper: novas leges, nova instituta in Roncallarum Conventibus Italis dedit, quorum adhuc aliqua supersunt vestigia. Hinc Saxonicum jus apud Italos.

Heriveus E. Rhemensis scripsit opusculum de pœnitent: injungendo. *Ond:*

R: Moyses dilabentibus in Oriente Hebræorum Academiis, Cordubæ in Hispan: Talmud interpretari aggressus est 999.

Secul: 11mo. S. Burchardus Vormaciens. E 1026. Deus dedit Card. 1086. Colligendis canonibus inclaruerunt. Collectio Canonum, quæ vulgò S. Anselmi Lucen: tribuitur ab eruditis Hildeberto Cenomatens:, adscribitur, at in veteri coth: Biblioth: Barberinæ. R. Hai Gaon summus apud Babylonios Talmudicorum Princeps, & postremus Ejechoniæ R. familia. *Genebrard.*

S. Olaus R. Norvergiam legibus datis ad meliorem frugem perduxit.

Gvillelmus Nortmannus victor Anglis jura dat, quæ postea ab Eduard. III. temperata sunt.

Lotharius Secundus jubet Italos omnes uti jure Romano: hinc illud Bononiæ suscipit interpretandum Vernerus, sive Imerus dictus *Lucerna juris*. Mox post illum Sileus Modic. Eugolin. Placentus Bogatorus, E. Bosianus Martin. Eulgarus.

Seculo 12mo. Innocent. II. Causidis Roman. certas mercedes assignat, vetatque clientum patocinio esse venale, Ivo Carnot. E. Theodor. Balsamon. E.

Stephanus Aurelian. E. floret.

Gratian. edit decretum 1151.

Laborans C. canones colligit.

S. Eri-

S. Ericus R. & M. Svec. & Got. jura dedit, Iurisperitis rebus intenti in eo fæculo quo latina lingva penè defecerat, verba neglexere, & hinc barbaries eorum ſcriptis affuſa.

Seculo 13tio. Azzo *fons legum*, Sinibaldus poſtea Innocentius IV. Iacobus de Bello viſu. S. Raymundus de Peniafor, Henricus Card. Oſtienſis, Gvillelm. Durantes ſpeculator Caſtr: Cognominis in Umbria conditor, nunc ab Urbano. VIII. cum Epiſcopi honore nobiliùs Urbaniæ nomen nacti.

Accerſius, Odofredus, Guido de Bayſo, Ioan. de Blanaſco, Franc. Accoltus, Alex. Ariſtin. Græc. canones colligit.

Gregorius IX. Vetat in Academia Pariſienſi tradi jus Civile. *Genebrardus.*

Alphonſus X. leges, quas partitas vocant, Hiſpanis dedit.

Bonifacius VIII. Decretal. VI. evulgat 1297.

Secul: 14to. Aychardus de Malis Umbris, Bertrãdus Gothus, poſtea Clemens V. à quo Clementinæ, Dinus Mugellanus, Petr. Bertrand. Card. Iacob. de Buttrigarius, Bartolus de Saxo ferrato, Ioannes Andreas, Lapus de Caſtellione, Bellamera, Albericus, Roſciatus, Imus Radulphus de Rivo, Nicol. Eymericus, Arſenius, Monach. Græcus Canonum Collector. Carolus IV. ordinata re judiciaria, Bohemis jura deſcripſit.

Secul: 15to. Salicetus, Ioannes de Imola Zabarrella Card. Iacobatius Card. Antonin. de Butrio, Nellus à S. Gemin. Petrus Ancharanus, Baldus de Ubaldis, Paulus de Caſtro, Ludovicus Romanus, Troilus Malvitius, Nicolaus de Tudeſchis, vulgò Abbas Panormitanus, Bartholomæus Socianas, Petrus Philippus Corneus, Andreas Barbarius, Alexander de Imola, Bartolom. Cepolla, Ioann. Franciſcus Panvinus, Turrecremata Card. Nicaſius Wordanus.

Secul: 16to. Pariſius Card. Alciatus Bolognetus, Sãderus Mainus, Decius, Petrus, Rebuſius, Ferettus, Zazius

Tira-

Tiraquellus, Simancas, Franciſcus Balduinus, Nig
ſantius Hotomannus, Cervantes Covaruvias, Mar
Navarrus, Proſper S. Crucius Card: Dura
tius, Briſſonius Molinæus tandem Catholicus, Done
lus, Caſſaneus, Paleottus Cardinalis, Revardus, Pu
puratus, Cujacius Mandoſius, Cravetta, Vgolinu
Antonius, Auguſtinus Epiſcopus Gracyas Loyal
Aliqui ex his, inter quos Alciatus, Briſſonius, Cu
jacius, veteres jurisperitos imitati laſinum ſcr
bendo candorem adamarunt.

Seculo 17mo. Tuſcus Cardinalis Petrus Grego
rius. Toloſanus, Maſcardus, Farinacius, Mantica Ca
dinalis, Olivarius Cardinalis.

Surdus, Alexander Ludoviciſius poſtea Grego
rius XV. P. Merlinus, Penia, Coccinus, Bichin
Dunozetus, Altogradus, Barbola, Tandutus, Zipæ
Feremoſius Altaſerra, Pax Iordanus, Gonzalez Te
lez, Ioan. Deluca Card. Nicolaus Severolus, cuj
lucubrationes pluribus tomis comprehenſæ præ
adornantur ab eruditiſſimo F. Marcello. Petr
Orthobonus Pontificii juris oraculum, poſtea Al
xander VIII. R. Pontifex.

Franc. Pinſonius, Domatus Ioan. Baptiſta The
tius, Franciſcus Gonetus, Antonius Dadinus.

## Philoſophia.

SEculo 1mo. Athenodorus Tarſen. Stoici
Xyſtus, Pythagoras. Sotion. & Attalus S
necæ Magiſtri.

Platonici Iuniores, inter quos Philo. Iudæ
Annæus Cornutus Perſii Magiſter.

Potamon Alexandri Electricis ſectæ Parc
L. Annæus Seneca, Nicolaus Damaſcenus.

Alexan. Aegeus, Euphrates, Cheremon Sto
Serapion.

Apollonius Tyane Philoſoph: & Magus.

Plinius

Plinius Historiæ naturalis scriptor, semper eruditus, non semper verax, optimis nuper notis ab Harduino illustratus.

Seculo 2do. Plutarchus C. Masonius Rufus.

Sextus Empyricus, Phavorinus Gallus, Epictetus, Arianus.

Philosophia M. Aurel. Antonino Imperante, Romæ maximè floruit.

Maximus Tyrius, Alcinous, Apulejus.

Agathobolus, Oenomaus, Faurus Berytius Platonici.

Celsius Christianorum hostis Aristides Christ: Apollonius, & Basilides Cæsaris Veri Magistri.

Carpocratiani Hæretici Platonem, & Aristotelem adorabant.

Seculo 3tio Alexander Aphrodiceus, & Ammonius Aristotel. interpretes.

Photinus, & Longinus, Amelius Appanienſis, & Edesius, Plotinus Platonis Sectator obscurus, & Magnus Porphirii Magister.

Olympius Philosoph. & Magus.

Platonici plurimi Christianis, alii hoc ævo magis accessere.

Aliis Patrum Aristoteles, aliis Plato hoc seculo Christianæ religioni opportunior videri cœpit.

Seculo 4to. Porphirius dictus à veste, quâ utebatur purpureâ; sed aliis ex Suida Malchus, ex Vollaterrano Basilides appellatur. Ex Iudæo Christianus, & tandem Apostata. *D. Hieronymus in Epist. ad Galat.*

Maximus Ephesius, & Iamblicus Platonici, & Pythagorei, Iuliani Cæsaris magistri. Themistius Aristotelis interpres, Priscus Philos: & Magus.

Iulianus Cæsar Nicumediæ à Maximo perversus, Christo deserto, Philosophiam, seu verius Magiam adamavit.

Seculo 5to. Hypatia Theonis Geometræ fi-

lia Isidori Philosophi Uxor, Philosophiam, Matheſim, & alias diſciplinas Alexandriæ in frequenti auditorio profeſſa eſt, confluentibus undiq; diſcipulis laniata eſt in ſeditione populari 415.

Syneſius Ethnicus philoſoph: Hypaticæ auditor, poſtmodùm Ptolemaidis Epiſcop., Claudianus Mamertus, Culuthus Thebanus.

Olympiodorus Ariſtotelis & platonis interpres, Procli Lycii Magiſter.

Syrianus, quem Alexandriæ docentem Proclus Lycius audivit.

Seculo 6to. Proclus Lycius hoſtis Chriſtianorum, Philoſophus, & Mathem.

Boetius Ariſtotelis libros aliquos latinâ linguâ primus donat, & commentariis illuſtrat. Hinc apud Latinos magis inclareſcit Ariſtoteles.

Martianus Capella Philoſ. & Philol: Ioan: Grammaticus, cognomento Philoponus, Simplicio, Phryx Ariſtotelis interpretes. Æneas Gazeus, Marinus Neapolitan Procli auditor, Damaſcius Stoicus platonis comment.

Zachar: Mytilin: E. Philoſoph: nobilis.

Seculo 7mo. Liber de natura rerum ſcriptus ad Siburum Principem à S. Iſidoro Hiſpalvitiatus eſt ab E. ſucceſſore Theodicio.

Adelmann & Cleofridus Bedæ Magiſtri, Philoſoph: & Theologi nobiles.

Hoc, & conſequenti ſeculo Philoſophia in ſola Britannia viſa eſt floruiſſe.

Seculo 8vo. Attuillus nobiliſſimi Reguli in Scotia filius, ſed arcanæ Philoſophiæ cognitione nobilior *Leslæus.*

Beda philoſophiæ libros 4. ſcripſit. *Extant in tom: 2. oper.*

Alcuinus Flac: & Ioan: Scotus Bedæ diſcipuli, philoſophiam in Academia pariſienſi profeſſi ſunt, & indè in omnem feré Europam propagata eſt.

Arabibus

Arabibus, sive Mauris Hispaniam occupantibus Alchimiæ disciplina ad reliquos Europeos transiit *Voss:*

Seculo 9no. Claudius Scotus Bedæ discipulus, Aluini Socius. Alfredus Rex Anglorum omni Doctrinarum genere excultissimus, qui diei, noctisq; horas ita dividebat, ut octo primas in lectione, scriptione, & meditatione, octo sequentes in Regni administratione, postremus denique poneret in corporis cura, *Gualter.*

Michàél Psellus Leonis Imper. præceptor, Ioan: Scotus Eringena Philosoph: & Math:

Hincmarus E. Remensis egregia dedit Regibus Philosophiæ præcepta.

Nanno in aula Caroli Simplicis Philosoph. nobilis.

Seculo 10mo. Alphabarius Philosoph: & Medic. Arabs: Gerebertus philosoph: & Math. egregius, postea Sylvester II. Rom pontif.

Rasis dictus Almansor, seu Aluberte Arazi Philosophorum & Medicorum sui temporis facilè princeps, genere Arabs, sed educatione Africanus floret. Dicitur & historiam Hispaniam scripsisse paschal: Gallus in vitis Medic.

Seculo 11mo. Abolati Abiscem, vulgò Avicenna Medic: & Philoso: Arabs celeberrimus obiit 1050. Dicitur natus patre Medico ejus ætatis nobiliffimo in oppido Balac, fortasse Baldac, hoc est Bagdati.

In fine hujus seculi dividuntur Peripatetici in Reales, & Nominales.

Michàél Psellus, alius à Leonis Sapientis præceptore, floruit ab Isaaco Comneno imperante, usq; ad Michàélem Ducam, quem erudiit. De Psellis videnda: Allatius in Tract: de his Historic: nodis explican: peructili.

Seculo 12mo. Averroes, sive melius Avenrhoes Arabs Cordubensis Philosoph. & Medicus

cujus Filii in aula Aenobardi aliquando vixere. Baalardus Ab: Arhelardus Ab:

Michàél Anchialius patr: C. P. & philosophus nobilis 1172

Vix nata Scholastica Theologia sui amatores & acrius philosophiæ studium incitavit, illius ope ad progrediendum indigâ.

Seculo 13tio. Alfredus Theodorus Metochita, Kilvargius, Petrus Hispanus, seu potiùs Lusitanus, qui postea Ioan XXI. pontifex Rom. Alexander Hallens: B. Albertus Magn: Vincentius Bellovacens. Robertus Capito.

Hallensis, Albertus & S. Thom: præcipuè Aristotelem, quo Arabes contra nos abuti consveverant, Christianæ veritati servire docuerunt.

Michàél Scotus, Alex. de Villa Dei, Raymundus Lullus mirabilis artis inventor, sed plerumq; fallacis.

Parisiis 1210. non Aristot: opera, sed falsò Aristoteli adscripta damnata & combusta sunt, ut Labbeus rectè monet.

Seculo 14to. Ioannes Dun Scotus sectæ celeberrimæ princeps moritur 1308.

Galterius Burlæus, Robertus Crucius Aegidius de Columna Godefridus Cornubiensis, Antonius Andreas, Ioannes Bassolis.

Franciscus Petrarcha moritur 1350. Marsilius de Inghen. primus Academiæ Heidelbergensis Rector obiit an: 1394.

Nicolaus Eymericus philosoph:

Iacobus Gvalterius scriptor alioquin eruditissimus perperam sæculo 13. Aegidium Columnium alium putat à Romano.

Seculo 15to, Petrus de Alliacro Card. Paulus Venet: Ioan: de Marliano, Ioan: Picus Mirand: Marsilius Ficinus, Bessarion: Card: Georgius Gemistius Pletho, Paulus Seucinas, Ioan: Fran: Picus Mirand. Ioan: ex fratre nepos.

Bessa-

Beſſarion Card: & Marſillus Ficinus jam diu jacentem Platonis ſectam erigere niſi ſunt. ſed conatu parum felici, ſemper enim à pluribus ſeculis doctrinæ, & Religioni ſummorum virorum judicio, Ariſtoteles viſus eſt opportunior.

Seculo 16to Niphas, Iacobus Olivarius, primus Cæſar Scaliger, Cardanus, Mantius Iuſtinopolit: Antonius Trombetta, Carpentarius, Pendaſius, Theophraſtus Paracelſus novæ, ſuſpectæq; ſectæ parens, Iavellas, Bernardinus Teleſius novarum opinionum inventor, quibus poſteriori ſeculo viſus eſt adhæſiſſe Campanella.

Petrus Ramus Ariſtotelis, & Catholicæ Religionis hoſtis, Ioannes Baptiſta Porta Auctor magiæ naturalis.

Iacobus Zabarella patavinus.

Emanuel Goes author Collegii Conimbricenſis. Franciſcus Toletus Card. obiit 1596.

Seculo 17mo. Hurtad D. Mendoza, Oviedo, Rubius, Carteſio novæ ſectæ parens, Caſſendus, Bacconus, Campanella, Maſtrius Fromendus, Reſta, Cabæus, Craſſotius Montagna, Gallutius, Aldovrandus, Arriaga, Licetus, Averſa, Sfortia Pallavicinus Card. Robertus Boil, Silveſter Maurus inſignis Ariſtotelis Paraphraſtes Alphonſus Borellus, Honoratus Faber.

Philoſophia Carteſiana, & experimentalis multos numerant ſectatores.

Academiæ ad Philoſophiam experimentis promovendam in Italia, Gallia, Anglia, Germania.

Robanius Sfondratus C. Ioſephus de Agurre C. Ioan: Baptiſta Hamlenſes, Franciſc: Gonetus, Ioan: Baptiſta Ptolomeus C. Silveſter Maurus, Smiglecki, Młodzianowski, Morawski, & alii plures.

# MEDICINA

SEculo 1mo. Euphorbus Antonii frater, & Jubæ Mauritani Regis Medicus, Callius, & Scribonius Largus sub Tiberio.

Cornelius Celsus Latini Hippocratis nomine donatus

Menecrates Sectæ rationalis.

Valens, & Xenophon sub Claudio.

Pedacius Dioscorides Neronis tempore.

Thessalus sub Nerone Themisonis Sectam suam fecit.

Andromachus Theriacæ inventor Neronis Medicus, Crisnias, & Charmis Massilienses.

Evax Rex Arabum, Seleucus Cyzicenus Stratocles Sidonius.

Seculo 2do Rufus Ephesius, Soranus Ephesius. Cælius Aurelianus Siccensis.

Hermogenes Hadriani Medicus, perperam à Mercuriali l. 1. Var: lect: Archigenes appellatur Sextus Empiricæ sectæ propagator, cui male tribuitur liber de Medicina animalium Claud: Galenus Pergamenus inter 12. subtilissima ingenia à Cardano numeratur & 200. Voluminum Auctor Dogmaticæ sectæ propagator.

Iulianus Alexandrin. sub Antoninis.

Seculo 3tio. Q. Serenus Sammonicus, cujus de medicina, & morborum remediis carmen supereſt, sub Severo, & Caracalla à quo in cæna est interemptus.

Serenus filius Gordianis, & Alexandro Mammeæ gratus. Hunc Gyraldus in Poëtarum historia cum patre confundit.

Naumachius Philargius Lycius Naumachii auditor, qui Probo imperante floruit. Sextus African: Chronologus, & medicus, Theodorus Priscianus.

Secu-

Seculo 4to. Zeno Cyprius, & Philostorgius, alius ab Historico.

Oribasius Iuliani Cæsaris medicus, qui successorum Principum invidiâ exulare apud Barbaros jussus, ab iis ob egregia medicinæ experimenta pro Deo quodammodo cultus est, teste Eunapio Sardiano.

Aetius Amidenus sub Iuliano, & Valentiniano.

Alypius Antiochenus, Vegetius Auctor Mulomedicinæ, Iulius Ausonius Poètæ pater, Theophilus Alexandrinus. Vindicianus, Theodorus Priscianus dictus alibi Octavianus Horatianus, Marcellus Burdegalensis.

Seculo 5to. Maugantius Genethliacus Angl. Vortigerni Regis Medic: in Britannia nobilis 470. scripsisse de naturali magia testatur Siceus.

Gesius, Petræus, sub Zenone arte Medica celebris.

Almæon Medicus & Mathemat.

Rusticus Elpidius Theodorici Italiæ Regis medicus, qui & carminis gloria floruit.

Seculo 6to Dioscorus Alexandri Tralliani pater.

Alexander Trallianus, qui Iustiniano imperante, Therapeutica singularum corporis partium scripsit.

Austregilda Gontrani Reg. Aurelianen. uxor, moritura petiit, dà marito, ut medicorum fauces, à quibus, fanari non potuerat, juberet elidi, quod plus quàm barbarè factum narrat Greg. Turon.

Theodor. Mauritii Imper Medicus, & S. Gregorio Mag. addictissimus.

Seculo 7mo Stephanus Alexandrinus Chymicus, Quamvis in Europa, Medicina jaceret, aliquo in pretio fuisse apud Arabes suspicari licet, cum hi sequenti seculo eam instaurandam susceperint.

Seculo 8vo. Egidius Athenienſis. Medic. &

Philos. nobilis, D. Benedicti sectator egregius. Arabes in Academ. Balbaricensi utilem Medicinæ instaurandæ dant operam.

Ioan. Serapionis filius inter Medicos celebratur. *Gualter in Tab. Chronog. transfert ad seculum II. cum Genebrardo.*

Seculo 9no Mirùm est post Carolum Magn: qui facultates omnes, vel exules revocavit, vel jacentes erexit, nullum inter Medicos celebrari.

Usitatissimâ hoc seculo medendi rationem fuisse per balnea suspicamur ex his, quæ sæculi scriptores prodidere.

Seculo 10mo. Eutychius Egyptius Patrici filius ex medico Patriarcha Alexandr. 933.

Babylone ad Tigrim, hoc est Bagdati, sive Baldaci, ut Petrarchæ dicitur seculo inclinante, medicina præsertim excoli cæpit. Babylon siquidem ad Euphratem testibus Strabone, & Plinio, ante Augusti tempora jam interierat.

Rasis Magnum medicinæ columen eodem ferè tempore floruit; eum docentem Avicenna adolescens audivit.

Seculo 11mo. Isac Benimiram, Ionas Cordubensis, Medici apud Hebræos nobiles.

Constantinus Afer Casini Monachus Mathem. & Medic. egregius.

Aboali Avinscenni vulgò Avicenna, cui plurimùm medicina debet. *Hinc omnino ignari temporum apparent, qui eum Averroi æqualem, & æmulum fingunt.*

Ioannnes de Mediolano, cui tribuitur scholæ Salernitanæ carmen Leoninum.

Seculo 12mo Ioanna filia Mesuah, sive ut latinè dicimus, Ioann: Mesuch; *Hic à Bzovio anno* 1198. *perperam confunditur cum S. Ioan: Damasceno, qui seculo octavo floruit. Tanti eum superioribus seculis Medici fecere, ut Medicorum Evangelistam apellarent.*

Rabbi

Rabbi Moyſes filius Maimondus.

Averroes non minus inter medicos, quàm inter Philoſophos nobilis, quare ab aliquibus dictus *eſt ſtimulus Medicorum.*

Bartholomæus Salivarius, Alpharabius 1200.

S. Hildegardis Virgo librum de medicinâ reliquit. *Richer Monach.*

Seculo 13tio. Hugo de Arato, Demetrius Pepagomenus, Nicolaus Myrepſus aliquod inter Medicos nomen tulere. Rigordus Philippi Auguſtini Regis Galliarum Medicus.

Ioann: de S. Ægidio Theolog. familia S: Franciſci, & arte medendi nobilis.

Ioannes XXI. P. R. cujus opus eſt liber Medicis notis; *Theſaurus pauperum.*

Cæterum quæ ſuperiore ſeculo viſa erat aſſurgere, hæc iterum ſeculo cecidit ars medendi.

Addam hæc hic, quoniam locus patitur nobiles ævi incerti Medicos.

Paulus Aegineta, Agapius Alexandr. Stephanus Atheniens.

Seculo 14to Simon Berdonus, Marcus Beneventanus, Thomas de Galbo Bonominus Permunenſis, Ioannes Gariſenus, Thadæus Florentinus, Ioannes Baſſolis Theologus, & Medicus.

Petrus de Apono cognomento Conciliator, hic ab ægrotante Honorio IV. Romano Pontif. vocatus, centum in dies florenos exegit, poſt recuperatam valetudinem mille donatus eſt.

Ab hoc ſeculo ad noſtra tempora medicina magnis aucta eſt incrementis.

Seculo 15to. Paulus Venetus, Hugo Senenſis cognomento de Benciis, Marſilius Ficinus, cujus aureus libellus de *Triplici vita* jure laudatur.

Hieronymus à S. Fide ex Iudæo Chriſtianus pſeudo-Pontificis petri de Luna medicus.

Iacobus Forolivienſis Abioſius & Medius, & Mathematicus, Rabbi Abraham Zacut. Senior.

Clementius Clementinus amerinus suo ævo apud Italos celebris.

Ludovicus Scarampus ex *Meddiuo* E. Florent & *Pontificii* exercitus Ductor egregius, & Card. *Raynaldo.*

Seculo 16to Ioannes Fernelius, Oliverius Fracustorius, Rondeletius, Argenterius, Fallopius, Vessalius, Gasnerus, Capivaccius.

Theophrastus *Paracelsus* omissâ consvetâ medendi ratione, novam professus est Chymicam, qua cùm aliis secula polliceretur, ipse ætatis anno 48. interiit magnus ne an medicus.

Incisio corporum hoc, sequenti seculo tractatu felicius multa, & medicos, & *Philosophos* docuit.

*Seculo* 17mo Daniel Senertius, Riverius, Mercurialis, Harvæus, Riolani duo, Varlesius, *Mercotus* Bartholinus, *Pater* & filius, Ianfortes, Thomas Villis

Harvæus asserta in humano corpore sangvinis circulatione, magnum medicis lumen attulit.

Transfusio sangvinis ad vires reparandas infeliciter in Gallia, & Italia tentata est.

Dogmatica secta novis inventis, ita profecit, ut immutata aliquantum videatur.
Petrus Silvius, *Paulus* Zachias, Marcellus Mapighius Ioann. Hieronymus Sbaralea.

## *MATHEMATICA.*

Seculo 1mo. *Strabo* Amasensus Geograph. Strato, item, Amasenus & Geograph. ut aliquibus placet, sed mihi verò similiùs est eundem esse cum Strabone, geminosque ex uno factos librariorum mendo.

Trasyllus Marinus Turius, Higinus, *Mela*, Proculus Senior.

Anore:

Andromacus Cretensis primus edit Theoricas Planet, sub Vespasiano.

Tiberii Cæsaris edicto, Mathematici, hoc est damnatæ Astrologiæ Professores, urbe pulsi.

Seculo 2do. Menelaùs, Dyonisius Halicarnass. alius ab Historico. Phlegon Trallianus, Hadriani Libertus.

Diophantus Alexandrinus Algebræ inventor, ut Regiomontanus rectè monet; quàmvis alii Arabi Gebro nobile inventum tribuere malint.

Claud. Ptolomeus Astronomiam, & Geographiam feliciùs excoluit, ideoque & Astronomorum, & Geographorum Princeps semper est habitus.

Seculo 3tio Censorinus scripto de die natali, locum inter Mathematicos obtinuit.

Alexander Aphrodis librum de musica emisit.

Porphyrius sub Aureliano, & Probo, musicum opus, & Isagogen rerum Astronom: dedit.

Anatolius Laodicensis Ep. de numeris scripsit 283.

Seculo 4to. Gervasius Tilberiensis Anglus Geographus. Rabi Adda auctor Calend. Hebraici Aetius Amydenus medicus, & Mathematicus. Abiselda Syrus, Diodorus Monachus, & E. Tarsensis, Eutocius Ascalonita, Iulius Firmicius.

Theon Alexandrinus Geometra Hypatiæ Pater.

Ruffus Aviennus, Pappus Alexandr: Panodorus Eusebii in Chronologia emendator.

Seculo 5to. Diocles, cujus supersunt Harmonica, hic â Raynaundo locatur, sed verè ejus ætas incerta est.

S. Cyrill: Alexandr: S. prosper Aquit: scripsere de Cyclo.

Victor Aquit: auctor novi Cycli.

Urbitius script: de machinis celebris. Geminus Rhodius, & Philo: Thyaneus Geometræ.

Ambrosius

Ambrosius Merlin, alius à Caledonio Vates Anglor: & Mathem.

Almæon Mathem: & Medicus.

Thius circa annum à Christo 500.

Seculo 6to. Proclus Lycius Philosoph: & Mathem: Boëtius, Hero Senior Mechanic, Martian. Capella, Marinus Neapolit, Dionysius, Exiguus Chronol, Athemius Mechan, Priscianus Grammat: edito de Ponderibus, & mensuris libello Mathematicis accensetur. S. Victor Capuanus scripsit de Cyclo paschali, Stephanus Byzant: de Urbibus. Hujus Epitomen concinnavit Hermolaus Grammaticus. Svidas.

Heliodor: Lariſſæus Geograph:

Maurit: Imperator Tactica scripsit.

Seculo 7mo. S. Gregorius Magn: Clericos in musicis erudiit, Ab eo cantus, quo in sacris præcipuè utimur, nomen invenit, quàmvis eò fortasse priùs usus fuerit D. Ambrosius

S. Isidorus Hispalen: Arithmeticam, & Astrologiam in libris Originum attingit

S. Maximus Monachus, & Martyr scripsit de Cyclo, & alia sub Heraclio.

Hero junior pariter sub Heraclio, ejus opus certum, & dignius Belopaica, alia suspecta.

Seculo 8vo. Heddius Monach: cognomento Stephanus Musicus insignis teste Beda.

Beda Ven: Syderum etiam scientiâ claruit.

Hemoaldus, cognomento Providus Bedæ familiaris.

Flaccus Albinus Astrolog: Bedæ discipulus.

Iacebant hoc ævo apud Europæos Mathematicæ disciplinæ, quibus interim erigendis in Arabia Arabes operam dabant.

Seculo 9no. Carolus M:, Abbali: Rex Persarum, Alfredus Angliæ, Maximones Calipha Babylon, cujus jussu Almagestum Ptolomæi arabicè redditum, Leo filius Basilii Macedonis astrorum scientiam adamarunt. Dun-

Dungallus recluſus, Wandelbert. Diacon: Notgerus Muſic. Barlaamus Monach. Algebra clarus, Ioan: Scotus Eringena, Geber, Hugbra clarus Muſicus, Albategnius, Maſſala, Albumaſar, Alfraganus, ſeu Alferganus.

Seculo 10mo. Gerebertus poſtea Sylveſtr: II. Pont: Max: quem apud rudes, & inimicos magicarum artium ſuſpectum fecit Matheſis.

Alpharabius Philoſoph: & Aſtronom: celebris 980.

Anonymus Auctor horti Geographici circa annum 1000.

Hilpericus Monachus S. Galli ſcripſit tractatum de computo Eccleſiæ, quem editioni paratum ſervat eruditiſſimus Mavillonius. *Oudin.*

Seculo 11mo. Conſtantinus Porphyogenitus. Oſpernus Cantuar. Hermanus Contract: Abomaſſus, Serapion, Gvido Aretin: Muſicarum notarum inventor Monach: mox Cardin. Alhaſen Arabs: Franco Scholaſticus, Conſtantin: Aſer Caſini Monach: Pandulph: Campuanus, Gvillem: Ab: Muſicus, & Aſtrolog.

Erardus Monach: Ben: Muſa Arabs:

Novæ tabulæ Aſtrologicæ à Perſis vulgatæ Muſicæ feliciſſimum ſeculum.

Seculo 12mo. Rab: Abraham Adelardus, ſive Athelard: Daniel Morlæus, Abraham Ben: Ezra, Alpetragius, Almæon Almanſorius, Robert: Lincolniens, Humenus Ægyptius, Clemens Langtoniens. Benchore, Omar Tiberiadis Aſtrol:

Averroes, Alderius vulgò Geograph: Nubiens. Abitelda Geograph: Arabs, & princeps Syriæ.

Campanus Novarien: præter quem eum Voſſio alium inter Mathematicos, ſive hoc, ſive alio ſæculo Campanum non agnoſco.

Seculo 13tio Iordanus Nemorarius Hali

Filius

Filius Alben Regalis, Ioan: de Sacroboſco, Alexander de Villa Dei, Iacobus Alkindus, Alphons: X. R. Caſtellæ, Vittellio, Rogerius Baconus, Gvido Donatus.

Albuaſſin, ſive Alboazen, Henric: Baten, Rab: Iſaacus Hazan, qui in Tabulis Alphonsin: conficiendis deſudavit Aſtrol.

Ioan: Murſia Murſicum Aretini Gvidonis inventum 300. circiter poſt annis perfecit. Ptolomæi magna conſtructio latinè vertitur 1230.

Tabulæ ab Alphonſo Rege Alphonſinæ dictæ 200000. num: ſumptu a pluribus elaboratæ 1270.

Seculo 14to. Thebit Arabs primus in Aſtronomia motum trepidationis notavit.

Profacius Iudæus, Petrus de Apono, Iſmael Abiſelde, Rab Levi, Gerardus Greconenſis, Ioannis Cantuar: Barlaon: Monachus Galaber, Ioannes Eligerus, Marcus Beneventanus, Ioannes de Saxonia, Ioannes de Lineriis Henricus de Haſſia, Iſaacius Argyrus Monach: ſcriptis inclytus.

Barbaris numerorum notis 1.2.3. &c. per Arabes, vel Indos inventis hoc ſeculo uti cæpit Italia.

Maximus Planudes Diophanti Arithmeticam commentariis illuſtravit.

Seculo 15to. Ulugh: Beigh: Tamerlanis Nepos.

Gazilus Raguſeus, Petrus de Alliaco, Regiomontanus, Purbachius, Ioannes Blanchinus, Leo Baptiſta, Albertus, Dominicus Maria Bononienſis Copernici præceptor, Nicolaus de Cuſa Card. Paulus de Middelburgo.

Nicolaus Sophianus Geograph.

Abraham Zacuti Math. & Medicus.

Copernicus, qui jam pridem ſepulta Aſtronomiæ ſectam revocavit ad vitam. Eam nimi-

rum

rum, quæ ſolem in mundi centro ſtatuit, ut ſacris literis repugnantem Romæ damnatam.

Seculo 16to Miſchius Wernerus, Lindauth, Butco Stoeflerus, Ioachimus, Iuſtinus, Renzovius, Fircæus, Gauricus, Gemma Friſius, Schonerus, Munſterus, Pitatus, Maurolicus, Giraldus, Moeſtlinus, Sixtus ab Heminga, Tycho, Brahe, Galeranus, Nonius Comandinus, Ramus, Petrus Appianus, Ortellus, Gvillelmus, Lantgravius, Aloyſius, Lilius, Scaliger.

Ut in Ptolomæo Copernicus, ita in hoc Tycho plura correxit. Hinc tertia, & media inter Ptolemaicam, & Copernicanam Aſtronomorum ſecta enata eſt, quam Tychonianam appellant.

Seculo 17mo. Clavius, Victa. Stevinus, Lydius, Inellius, Hadrianus Rom 1615. Langius.

Neperus, Goclenius, Lucas Valerius, Baranzanus, Munginus, Pitiſcus, Longomontanus, Galilæus, Blancanus, Gaſſendus Kepplerus, Argolus, Lansbergius, Griembergerus, Hevellius, Metius, Guldinus, Merſenius, Cavalerius, Scheinerus, Cheraldus Claramontius Bettinus Gregorius à S. Vincentio, Petavius Zucchius.

Poſt inventum Theleſcopium ingentes Aſtronomia progreſſus habuit.

Anglorum, Gallorum, Batavorum navigationes Geographiæ emendandæ plurimùm contulere.

Mathematicorum Academia Pariſiis à Ludovico Magno inſtituta.

Bullialdus Blaſius Paſchalis Tyrrhus Maria Gabrielli, Dominicus Gulielminus. Gabrielli meridianam lineam in Senenſi Lycæo concinnari ad uſum feliciorem reddidit auxitque.

Natura proportionum Mathematicorum ad meliorem intelligentiam, & uſum redacta.

HISTO-

# HISTORIA ET CHRONOLOGIA.

SEculo 1mo. Trogus Pompeius Narbonenſis, cujus Epitomen habemus à Iuſtino.

Titus Livius Patavinus, cujus Hiſtoriæ Rom: libri 35. tantùm ſuperſunt ex 122. quos ut minimum ſcripſit. Qui Bizantii deperditos reperiri tradunt, proculdubio nugantur.

Dionyſius Halicarnaſſ. Valerius Maximus, Luc: Feneſtella, Vellejus Paterculus, Q. Curtius, Cremutius Codrus.

Ioſeph, & Iuſtus Hebræi ſub Veſpaſian:

Achaiæ Preſbyteri S. Andreæ Apoſtoli mortem ſcripſere.

Abdias Babylonis ad Tigrim, hoc eſt Bagdati Epiſ. nam teſtibus Strabone, & Plinio, Babylon ad Euphratem, hoc ævo jam interierant. Hujus Hiſtoria, vel ſuppoſititia, vel corrupta.

Seculo 2do. Tacitus, Suetonius Tranquillus, Arianus, Solinus Aelius Phlegon, Lucius, Florus, Appianus Alexandrinus, Iuſtinus ſub Antonino, Diogenes Laertius, Aelianus, Pauſanias.

Aildegaſtus Vates Francorum vitam Sunonis Regis, ut aliqui nullo antiquitatis teſte ſcribunt, literis conſignavit.

Hegeſippus Senior primus Eccleſiaſticæ Hiſtoricæ ſcriptor. *Iuniorem Hegeſippum quære ſæculo* 10.

Iuſtinum Trogi Epitomatorem Antonino imperante floruiſſe cum Voſſio puto, quàmvis aliter viſum ſit Scioppio, qui tamen eum probæ latinitatis auctorem agnoſcit.

Seculo 3tio. Marius Maximus, Dio Caſſius, Nicæus, Herodianus, Lollius Urbicus, Cordus, Enclopius, Aelius, Sabinus, Volcatius Terentianus, Curtius Fortunatianus.

Iulius Affricanus, D. Pontius Diaconus, & Aurelius

Aurelius ejusdem Socius, Historici Ecclesiastici.

Anthero Rom: Pontifici plurimum habet Ecclesiastica Historia, cum per Notarios res Martyrum impensius scribi jusserit, succedere Notariis, qui nunc Pronotarii Apostolic. appellantur.

Seculo 4to. Asclepiodotus, Claudius Eusthenius. Ælius, Spartianus, Vulcatius, Gallicanus, Trebellius Pollio, Iul: Capitolinus, Ælius Lampridius, Flav. Vopiscus, Sextus Aurel: Hist: Augustæ Scriptores.

Lactantius Firmianus mortes Ecclesiæ persecutorum libro peculiari descripsit.

Ammianus Marcellinus sub Gratiano, Eusebius Cæsariens: Parmenianus Donatista mendax, Evagrius Antiochenus E. S. Dorotheus. Tyria, à quo tamen scripta non est Synopsis de vita, & morte Apostolorum mendaciis referta, Idacius Clarus, Flavius Dexter. S. Amphilochio falsò tribuitur vita S. Basilii Magni.

Seculo 5to. Marcus Gazens: Diac. Eunapius Sardian: S. Hieronymus Zozim: Christianorum hostis, Sever: Sulpitius, Palladius Galata E: Helenopolit: Paulus Orosius, Rufini: Aquilens: Philostorg. Gildas Albanic: anno 512. Possidius Calamens: E. Socrat: & Sozomenus, S. prosper Aquitan. Theodoret., Diadoc. E., Paulin: Petricord., Constantin. Lugdunens., S. Victor Vitens:, Iulian: Pomer., Gennad. Massiliens: Basil. Cilix.

Heliodor: tricæ E, Historiæ, seu verius fabulæ Æthiopicæ scriptor, sub Theodosio M. & filiis.

Seculo 6to. Laurent: Mellifluus E., Cagtos. Monach., Scotus, Iornand. Geth. E., Liberat. Diac Procop. Gazæus, Victor Tonnens., Gildas Badonic., Leont. Byzantin., M. Aur. Cassiodor., Melchic Avellon., Agathias, Marius Lausan. E., Eusthatius. presbyter, Ioan Biclariens., S. Gregr. Turonen., Evagr. Scholast.

Datius Mediolan perperam Chronolog. habe-

tur, cùm Chronicon illi assignatum, suppositum omnino appareat.

Marcellin. Comes, & Achill. Tatius hic plerumque notantur, sed ævi sunt incerti.

Seculo 7mo. S. Gregorius Magn. Paulus Emeritens, Theophilact. Simocata, Faust. Monac. Leont. in Cypro E.

Maxim: Cæsarauguſt. cujus exstant libri de gestis Gothor: in Hispan.

Ioannes Moschus auctor prati spirit.

Auctor Anonym. Chronici Alexandrini. Paulus Diac. Neapo: S. Isidor Hispal.

Secundus cognomento Servus Dei scripsit de rebus Longobardorum.

Ionas Bobiem. Ab.

Nonnus Galfrid. Card.

Audoneus E.

Seculo 8vo. Theophanes Byzantin., Adamnanus seu Adamann. Scotus.

Ven: Beda Anglorum scripsit Historiam, & Martyrolog: sed suppositicium est, quod inter ejus opera circumfertur, geminum edidere non ita pridem pp. Bollandi continuatores in Tom. 2. Martii.

Hebdius cognomento Stephanus.

S. Marcellin: presbiter, Isidor. Pacens. E.

Gregorius Amarrolus Tarasii Patriarchæ Syncellus.

Paul: Diac: Varrefridi fil.

Seculo 9no. Carolus Magnus de Historia optimè meritus subjectarum sibi gentium res gestas, nondum literis consignatis, diligenter scribi mandavit *Krantzius*.

Ahyto E Gildas Sarchorensis, Tilpinnus, vulgò Turpinus fabulator potiùs, quàm historicus, Theophanes Ab: Nicephorus Patriarcha C.P. Theganus, Eginhardus, Anastasius Bibliothec: Nithardus Caroli M. Nepos, Hildrinus Ab: Ferculphus

phus Monach. Rabanus Maudus, Lupus Servatus Ab Wandelbertus, Florus Magister, Valafridus Strabo, Io. Diaconus, Usuardus, Ado Viennen. Petrus Siculus, malè à Baronio Lucas appellatus, Nicetas David Herempertus.

Seculo 10mo. Rhegino Ab. Constantinus Porphyrogenitus, Bertharius Spesbyter, Odo Monacus S. Medardi, S. Odo Cluniac.

Bernerus Monachus, Luitprandus E. Flodoardus Remensis, Joannes Asser.

Rotgerus Monachus, Witichindus Corbejensis, Occo Friso, Rosuveita Virgo, Notgerus Leodiens., Dudo S. Quintini Decanus, Hegesippus Iunior, vel in fine hujus, vel sub initium sequentis seculi.

Historia hoc tempore facta est mendosior, quia fabulosæ Historiæ apud Gallos & Hispanos inclaruere. *Huet.*

Seculo 11mo. Abbo Floriac. Ab. Almoinus Floriac.

Harigerus Ab. Megenfridus, Osbernus Cantuar. Dichmarus, Ademarus, Monach. Baldricus Dolensis E. Odorannus, Glaber, Anselmus Leodiensis, Hermanus Contract. S. Odilo Ab. Drogo E. Vibertus Tullensis, Benno Card. mendax, Georgius Cedrenus, Joannes Curopalates, Lambertus Schasnaburgensis, Adam Bremensis Bruno Ab.

Marianus Scot. Xiphilinus, Paulus Benriedensis, Gaufredus à Malaterra, Gvillelmus Apulus, Bertholdus Constantiens. Othlonus, Indulphus Ab. Lupus Prothospata.

Seculo 12do. Osbertus Cantuar. qui perperam cum Osberno confunditur. Leo Ostiens. Card. Baldricus Noviodun. Alfredus Beverlacens, Sigerbertus, Turgottus, Florentius, Vigornienſis, Zonaras, Pandulphus Pisanus Card. Mosmasbaragensis, Anna Comnena, Fulco Beneventan.

Albertus Aquensis, Fulcherius, Eadmerus, Dominizo Hermannus Ab. Tornacensis. Gvillelm. Malmesburiensis, Baldricus Dolensis, Anselmus Gemblacensis, Henricus Huntidonensis, Constantinus Manasses, Helmoldus, Michaël Glycas, Joan. Cinnamus, Joannes Saresberiensis, Radevicus, Ottho Morena, Petrus Comestor, Godefridus Viterbiensis, Gvillelm. Tyrius, Gvilielmus Litle.

Seculo 13tio. Paxo Gram. Nicetas Choniates, Helinandus, Guntherius, Rogerius de Hoveden.

Rigardus, Colmannus Sapiens, Rodulphus Coggeshal, Arnoldus Lubecensis, Cæsarius Heisterbacensis, Abb. Urspergensis, Rodericus Ximenius, Lucas Tudensis, Jacobus de Vitriaco Card. Matthæus Paris, Albertus Germanus Joannes de Columna Auctor Matris Historiar., Cantipratanus, Brocardus, Georg. Logotheta, Martinus Polonus, Gvillelm. de Nangis.

*Provinciales in Gallia fictas hoc ævo historias scribendo delectant, & nocent; quia verè Historicè peccare docentes.*

Seculo 14to. Mathæus Westmonasterienſis, Nicolaus Trivettus Simeon Metaphrastes, *Vide allat in opusc. de Simeonibus.*

Bernardus Gvido, Henricus Stero, Siffridus, Ederard. Altahens., Ludolphus Carthus: Nicephorus Callisti mendax, Theodorus Anagnostes, Nicephor. Gregoras, Pachymeres, Radulphus Baldaccus Volumnus Abb., Ptolomæus Lucensis, Joannes Mathæus, Philippus Villanii, Ranulphus Hygden, Radulphus Martian, Albertus Argentinas, B. Raymundus Capuanus, Henricus Knygton, Aito Armenus.

Seculo 15to. Froissartus, Theodorus Niem, Poggius, Georgius Phranza, Ioan. Brando, Petrus Duisburg, Leonardus Brunus, vulgo Aretinus

nus, quem Joan. Rou cum Aretino Satyrico Pœta malé confundit.

Longinus, Uvalsinghamius, Uvernerus, Vestphalus, Palmerii duo, Valla, Joan. Antonius, Campanus, Blonda, S. Antoninus, Platina, Æneas Sylvius, Gobelinus Persona, Monstreletus, Trapezuntinus.

Fulgosus Corius, Ambrosius Camaldulensis, Wimpelingius, Bonfinius, Annius Viterb., cujus Berosus Commentitius habetur, Laonicus Chalcyoncas Gaguinus.

Seculo 16to. Sabellicus, Jac: Philip: Bergomas, Coplenucius, Comineus Leander, Albertus, Naumerus, Petrus Crinitus, Simonetta, Guicciardinus, Langius, Rivallius, Joannes Magnus, Olaus Magnus, Krantius, Vollaterranus Polydor. Virgilius, Paulus Æmil., Bœthius, Aventinus, Trithemius, Panvinus, Dubravius, Lazius, Fazellus, Bombus, Card., Jovius, Cromerus, Ferdinandus de Castella, Morales, Surita, Folieta, Flamma, Lippomanus Card. Surius, Sigonius, Leslæus, Sanderus, Belforestus, Genebrardus, Osorius, Buchananus, Ciacconius, Florim. Remundus, Petrus Opmeerus.

Seculo 17mo. Cæsar Baronius Card., Massejus, Mariana, Orlandinus, Vinandus Pighius, Thuanus, Sacchinus, Ayla, Gratianus, Rosueydus, Paruta, Bzovius, Boverius, Bentivolus Card., Famianus Strada, Capriata, Turtura, Grotius, Gramontius, Bollandus, Lusinianns, Ughellus, Samarthani fratres, Alphordus, Labardæus, Baptista Nanus, Sfortia Pallavic: Card.

Raynaldus, Labbe, Gallutius, Dondinus, Campellus, Henschenius Lecoint, Oldoinus. Daniel, Bartolus.

Carol: Cochinus, Sylvius, Thilemontius, Bellovacus, Henricus, Aadrianus, Valemon, Fran. Maria Florentinus, Henricus Norisius C. Ludovicus

Thoma-

Thomasinus, Anton. Patrisius Eman. Schelstratus

# RHETORICA ORATORIA, POESIS.

Seculo 1mo L. Annæus Seneca Pater, Cæcilius Collantianus religione Judæus, *M.* Antonius Liberalis, Statius Surculus, sive Ursulus, quem aliqui cum Statio Pœta confundunt, Fabius Quintilianus, Rhetores.

Messala Corvinus, Asinius Gallus, Q. Haterius, Votienus, *M*ontanus, *D*omitius Afer. Oratores.

Philistion Mimographus, Ovidius, Phædrus, Persius, Juvenalis, Silius Italicus, P. Statius Papinius Salejus Bassus, Lucanus, Petronius Arbiter, Valerius Flaccus, Martialis, Pœtæ.

Hierotheus primus Pœta Christianus excelluit pangendis sacris hymnis.

Seculo 2do Dio Prusæus, Dio Chrisostomus, Aphtonius, Fronto Cornelius, sive Priscus Philosophiæ simul, & dicendi præceptor, *M.* Antonino Imperatori carus, Rhetores

Plinius Junior ex Senioris Sorore natus, Panetius Cretensis, Oratores.

Terentianus *M*aurus, *M*esomedes, Palladius Rutilius Senior, Lucius Valerius Pudens 13. annor: puer in Agone Capitolino victor, Pœtæ.

*Eloquentia, quæ in liberis populis semper maximè valuit, Cæsaribus rerum potientibus Romæ priùs à rostris, & à foro penè repulsa languet.*

Seculo 3tio. Fugamus, Porphyrius, qui & Philosophus, Eumenius, Rhetores.

Tatianus Rhetor, & Orator Christianus, S. Justini *M*artyr discipulus magno cum plausu in prima ætate Oratoriam docuit, Eusebio teste

sed

ſed poſtea errorum Magiſter factus eſt Encratitarum Parens.

Numeriano Imperat: poſita eſt ſtatua in Bibliotheca Palatina cum in ſcriptione: *D. Numeriano Oratori potentiſſimo. Vopiſcus.*

Oppianus Cilix Halicutic. ſcriptor, Nemeſianus Olympius, qui de venatione ſcripſit. Pòétæ.

Philippus Imperator ad còércendam Pòétarum licentiam nomina eorum delet ex albo profeſſorum 248.

Seculo 4to. Minervius Burdigal, Gennadius, Muſonius, Homerius, Libanius, Marius Victorinus. Nazarius, S. Auguſtinus, Rhetores.

Eunomia Virgo Chriſtiana eloquentiæ laude par patri Nazario. *Euſeb.*

Prohærefius, Julianus Imperator, SS. Greg: Nazianzenus, Baſilius, Gregorius Nyſſenus, Hilarius Pictav. Heronymus, Ambroſius, Oratores.

Triſillius Juvencus presbyter, S. Gregorius Nazianzenus, S. Paulinus Nolanus, Feſtus Avienus, Sympoſius Celſus, Palladius Rutilius Iun: S. Damaſus pòétæ.

*Pòéſis & eloquentia, quæ priore ſeculo jacuérant, viſa ſunt reſloreſcere.*

Seculo 5to. Symmach., Auſon. Gallus, Syneſius, Sylvius Bonus Auſonii æmulus.

Cl. Marius Victor, Godelbert., Sidon. Apollinar, S. Hilar. Arel. Rhet. & Orat.

*Eloquentia quæ ſuperiore ſeculo ſilere in foro caperat, hoc maximè tonat in Templis.*

Prudentius, Proba Falconia, Synes., Auſon., Rufin., Florid., Dracont. preſb., Claudian. Rutil. Gallican., Sylv. Bonus, Cyrus Panoplita, Ruſtici. Elpid. Theodorici Medic., Pòétæ.

Claudian. dictus eſt ab Imperatoribus Theodoſio, & Honorio, qui ſtatuam illi poſuere. *Præglorioſiſſi. pòétarum.*

Seculo 6to. Bòétii Pòéſi nihil illuſtrius habuit

buit hoc ævum. Laudatur & Helpis ejus uxor Pòétria nobilis M. Aurel. Caſſiodor. Rhetor.

Marinus Neapol. Magiſtri Procli. vitâ ſolutâ, & victa oratione deſcripſit.

Theleſin. Ælius, Arator, Alcimus, Avitus Melchicus Avellon: Merlin. Caledonius Britannorum Vates, S. Venant. Fortunat: E. Pictav. Pòétæ.

Coſròés II. Perſarum R. Græcos ſcriptores, & Pòétas perſicè vertit. Agathias 540.

Seculo 7mo. S. Columban. Ab Orens: E., S. Eugenius Toletan. junior Greg. Piſid. Pòétæ.

Hoc ſeculo Eloquentia omnino defeciſſe in Italia viſa eſt.

Pòéſis veró apud Arabes hujus artis amantiſſimos maximé floruit; quare aliqui inter eos Caliphæ carminum gloria inclaruere. Ex eruditiſſimo Huetio in Diſſert. de Fictis Hiſt.

Alcoranum Mahometes rhytmicis verſibus condidit, ut imperitæ multitudini gratius accideret, ſi vera prodit. *Genebrard.*

Seculo 8vo. S. Adelmus, & Iglacus Rhet. & Pòéta. Tatuvimus, Cudbert., Mageſeus, Mordacus Scotus. Pòétæ.

In Bedæ celebri Epitaphio, ſi hoc ævo ſcriptum eſt. *Hæc ſunt in foſſa Bedæ Venerabilis oſſa;* Rhytmici carminis initium agnoſcimus.

Carolus M. Hadriani I. Pontificis ſepulchrum carminibûs decoravit.

Hymnos cum laude ſcripſere Paulus Diaconus Warnefridi f. & S. Coſmas Hieroſolym. Majumæ E.

Rabanus Maurus, & Hilduinus ad IX. Robert. R. Galliæ, S. Odilo, & B. Petrus Damiani ad XI. ſeculum ex X. revocentur.

Seculo 9no. Epitaphium Bonifacio IV ſcriptum ſub Gregorio IV. docet jam tunc Rhytmica carmina placuiſſe. *Videatur Papebroch in Propyl.*

Theo-

Theodulphus E. Aurelian. donatus est à Ludovico Pio libertate, & infulis pòésis præcipuè merito, si vera sunt, quæ aliqui scribunt.

Vandelbertus, cujus est metricum Martyrolog: Bedæ falsò adscriptum.

Hugbaldus Monachus scripsit in laudem Calvitii carmina 300. quorum omnia verba incipiebant à lit: C.

Bristanus Croylandensis, Heiricius, Milo, Salomon E. Abb: pòétæ.

Seculo 10mo. Rabanus Maurus, Hilduinus Ab. Orat. & pòétæ.

Leo V. cognomento Sapiens Imper: & Orat. Constantinus Porphyrog. pòéta.

S. Odo Cluniacensis Abbas, & Rosuvita, seu Rosuvintha Sanctimonialis pòésim adamarunt. B. petr. Damiani à Musis non abhorruit.

Symeon junior scripsit hymnos.

*In Italia nullus est habitus, vel Oratoris, vel Pòéta nomini par teste Sigonio.*

Herigerus Ab: Laubiensis Pòéta.

Robertus Gall. R. Hermannus Contractus, S. Odilo Ab. Clun. scribendis Himnis claruere.

Roberto tribuitur sequentia quâ utitur Ecclesia, *Veni Sancte Spiritus.*

Seculo 11mo. Michaël VII. Imperator Græcus musarum plus æquo amator, Gvillelmus Apulus Pòéta Historicus.

Villeramus Ab. soluta & vincta numeris oratione Cantic. illustravit.

Alphanus E. Salernitan. Orat & Pòéta.

In numo Victoris II. Pontif. manus è nube clavem D. petro porrigit, cum lemmate, *tu pro me navem liquisti, suscipe clavem.*

Quare hoc saltem seculo nati Latini Rhytmi.

R. secom-Bem-Ghebirol. Hispan. Rhytmicorum apud Hebræos carminum auctor.

Seculo 12mo. Galiredus Rhetor, & Pòéta Baldricus, Guntherus, Joannes Tzetzes, Gotfridus Vinton. Gvillelm. Ceſtrenſis, Rupertus Tuitiens. Ab. Petrus Pictaviens. Joſephus Iſcanus, Marbadus E. Pòéta

Hildebertus E. Pòéta & Orator.

Leo ob excellentiam in pangendis carminibus Rhytmicis antea inventis, nomen illis fecit. *Papebroch.*

Pòétæ provinciales hoc ſæculo præcipuam laudem Pòéſis ferre cæpere.

Italici Rhytmi 1mo apud Siculos uſurpati, mox ab aliis ſequenti ſæculo tranſiere ad Italos *Petrarcha in præf. Epiſt. ad Fam.*

Seculo 13tio. Cyrus Prodromus Sylveſter Gyraldus, Matthæus Vindocinenſis Pòétæ.

Pòétis Provincialibus hoc ævo plaudit Europa, inter eos præcipuè laudatur Arnaldus Daniel, ex quo Dantes, & Petrarcha plurimùm profecere.

Joannes de Meung. Gallicæ eloquentiæ Parens, & Pòéta.

Stephanardus de Vico-Mercato Chronicon. Metricum edidit. Engelbertus Ab. Pòéta.

Guito Aretinus, & Entius Rex Sardiniæ Pòétæ Itali.

Dantes Aligerius Pòétarum Italorum doctiſſimus.

Seculo 14to Maximus planudes Pòéta.

Franciſcus Petrarcha Rhetor, Orator, Pòéta Latinus, & Italus laureâ donatur in Capitolio 1341.

Fatius de Ubertis, & Franciſc: Barberinus Pòéta Etruſci.

*Franciſcus Petrarcha, excuſſis Italiæ bibliothecis, neglectos veterum ſcriptorum codices, in medium legendos protulit. Hinc Pòéſis, & eloquentia apud Italos caput aliquando extulere.*

Seculo

Seculo 15to. Jovianus Pontanus, Hermolaus Barbarus, Nicolaus de Clemangis, Rhetor & Pòétæ.

Trifiodorus, Petrus de Roſenheim, Pòéta. Rodulphus Agricola Rhetor.

Æneus Sylvius poſtea Pius II. Orator ævo ſuoquotquot in Europa viverent omnium eloquentiſſimus.

Jacobus I. Scot. Rex Patrii carminis gloria nulli ſecundus. *Leslæus.*

Jacobus Wimpellingius, Angelus Politianus Leonis X. Præceptor, Rhetor, Phyloſ: Pòéta.

Maximilianus I. Imperator Germanica pòèmata ſcripſit.

Seculo 16to. Majoraggius, Muretus, Amaſæus, Robortellus, Beroaldus, Longolius, Perpinianus, Panigarola, Cavalcantius, Bentius, Rhetor, & Orator.

Baptiſta Spagnolus, vulgò Mantuanus, Sanazar Fracuſtorius, Vida, Navagerius, Amalthei ffr. Buchananus pòétæ Latini Ronſardus Pòéta Gallus.

Laudantur inter Italos Bojardus, Caſa, Bembus, Pulcius, & Alamannus, ſed Areoſtus, Taſſus Græcorum, & Latinorum maximis pares habentur.

Selimus I. Turc: Imper. Pòéſis cultor apud ſuos.

*Poſt interitum latinæ linguæ nunquam felicius cultæ hæ facultates.*

Seculo 17mo. Stephonius, Strada, Voſſius, pater, Gallus, Petiot, Peravius, Cauſinus, Oct: Ferrarius, Sradius, Sfort. Pallavic. Card. Dondin., Favoritus Rhetor & Orator.

Galli veram hoc ævo veteris eloquentiæ ſpeciem cæpiſſe videntur.

Stephonius, Pulcharell: Torrentius, Sarbievius, Barlæi, Grotius, Balde, Hoſchius, Dondin.,

din., Vallius Favorit. Rapinus, Pòétæ, quibus præsidium, & decus, addunt Urb. VIII, & Alexan. VII.

Itali verò Pòétæ Guarin., Marinus, Tansillus, Chiabrera, Testius, Cæsarinus, Bonarelli, Ciampol. Jul. Rospigliosius Sydus Oolorum, & Rom.: Sont:

Sanctolius Victorin. in Lyricis præstantissimus, Nicolaus Balettus, Ines, Kwiatkiewicz, Stowicki, & alii plures in Polonia Rhetores ac Pòétæ insignes.

Pòétæ Ital. Carol. Maria Madius, Francisc: Hidron. Osich. Elegiar.

## *PHILOLOGIA, ET GRAMMATICA.*

SEculo 1mo M. Verrius Flaccus, Probus Beryten., Q. Remnius Palemon, Demetrius Ixion. Grammatici.

Sextus Pomp: Festus, ut aliquibus placet, sed ejus ætas incerta, certè post Martialem, & fortasse sub Imperatoribus Christianis.

Asconius Pedianus Ciceron. Scholiastes, & L. Iun. Moderatus Columella nobiles Philologi.

*Auream latini sermonis ætatem ad extrema Augusti tempora, argenteam verò ab his ad Neronis mortem eruditissimi Grammatic producunt. Videantur hac de re Scioppius in opus: de stylo Historico, & Borrichius de variis latinæ linguæ ætatibus.*

Seculo 2do. Apollonius Alexandrinus, ejusq; filius Herodianus sub M. Antonino Grammatici celebres apud Græcos. Nicanor Hermiæ fil: Gram. Græcus.

Aulus Gellius Noctium Atticarum Scriptor, quem alii Agellium dicunt, floruit Romæ sub Antonino Pio.

Apu-

*Ænea latini sermonis ætas, quæ Vespasiano rerum potiente, caperat, Hadriano moriente, desinit. Ferrea succedit Ænea usq; ad initium V. à Christo nato seculi. Hoc est usq; ad tempus, quod Roma expugnata est à Gothis, quibus cum loquendi barbaries infusa est urbi.*

Seculo 3tio. Censorinus præter librum de *die natali* de *accentu* opus edidit Sidonio Apollinari sæpe laudatum, ideoq; Philologis, & Grammaticis rectè adnumeratur.

Lupercus Berithius Philemon, porphyrius Tyrius Grammat. *Hujus opera ad Grammaticam spectantia numerantur à Suida.* Malchio Presbyt. Rhetoricæ, & Grammaticæ professor præfuit Sholæ Antiochenæ *Euseb. l. 4. c. 23.*

Latini Sermonis proprietas hoc ævo servata est à Juris-peritis Papiano, & aliis, qui in sua sede numerantur.

Seculo 4to. prohæresius, Flav. Vegetius, Macrobius. *Philol.*

Evantius Cretus, Ælius Donatus, qui vetustis auctoribus explicandis collapsum Latinum Sermonem conatus est instaurare.

Gulphilas E. Gothicarum literarum inventor, ut quibusdam placet. Gram: Sosipater Charisius, & Diomedes hic à nonnullis locantur, sed vetè de illorum ævo non liquet.

*Jam sub Juniore Theodosio Græci sermonis candor caperat infuscari, ut ex inscriptionibus ejus temporis Philelphus affirmat. Du. Fresne.*

Seculo 5to. *Sub initium V. à Christo nato seculi finitur ætas latini sermonis ferrea, quam lignea consequitur ad Justiniani tempora Sciopp.*

Hiparchius Alexandor Gram. græc. Servius Virgilii interpres, ut nonnullis videtur.

S. Augustin. Grammatica scribit.

Puncta Hebraica, quæ vocalium instar essent legenti; primùm excogitata à duobus Masoretharum Principibus 478. Hi

Hi fuere Aaron Ben-Aser, & Jacob Ben-Nephtali, verùm alicubi dissidentes. prioris lectionem Hebræi, Occidentales, posterioris Orientales plerumq; sequuentur *Genebrard.*

Seculo 6to. *Luteam ab hoc seculo linguæ latinæ ætatem Grammatici numerant, cum Longobardis regnantibus novum loquendi genus ex plebeia Romana, & Germana conflatum invectum est Scioppius.*

Orion Theobanus Græc: Gramm: Fulgent. Placiades, Suidas, Monach: Prisc: Gramm: & Ppilol: Græc:

S. Gregorius Mag. lib. 6. Ep. 9. fatetur se græcè nescire, nec esse Constantinopoli, qui latinè reddere græca possit. Hinc liquet utriusq; lingvæ neglectus.

Seculo 7mo. Deperditam hujus initio seculi lingvam latinam, falsò docet Rou in Tabul. Chronolog. 606.

S. Isid: E. Hispal. celebrem de Verb: Origin: librum scribit. Nondesunt qui nobile opus alii tribuant. *Du Fresne.*

Joan: Stobæus, & Nonnius Bancherens: Philol.

Maidulph. Scotus græcæ, latinæque lingvæ Scholam in Anglia aperuit, ut apud exteros colerentur, quæ in natali solo apud suos doctorum lingvæ negligebantur *Leslaus.*

Felix Longobard. Gram. quem laudat Paulus Diacon.

Seculo 8vo. Beda Venet. ejusq; discipulus Alcuinus Grammatica scribunt. *Vossius.*

*Hoc & sequenti seculo insignis erat nomenclatura Grammaticum appellari. Angel. à Nuce in Notis Ostiens.*

Monachi Bizantio à Copronymo pulsi, Romæ à Steph: III. locantur Monasterio, quo ab illis græcam lingvam instaurantibus græcæ Scholæ nomen invenit. *Mss.*

Carc

Carolus Magn. Roma. Latinos Grammaticos in Galliam vocat. *Ex Vita.*

Walid Saracenorum Calipha prohibet græcè quid literis consignari, vultque omnia Arabicè scribi *Miscell.*

Seculo 9no. Photius S. Constantinop: Philologus eruditissimus, sed vir pessimus.

Paulinus E: Forojulienſis, & Ioan: Scotus Eringena, Smaragdus Ab: S. Michàëlis Grammat.

Rabanus Fuldenſis primus in Germaniam græcas literas invehit.

Caroli M: Nepotibus imperantibus Gallicæ, & Italicæ linguæ principia notant plerique ſcriptores apud Carolum Du Freſne in præfat. ad opus egregium de vocab: medii ævi.

Seculo 10mo. Salomon Conſtantiens: E: Ab: baricus Ab. Abindonenſis. *Du Freſne.*

*Alfredus R. Ss: Dunſtanus, & Albelvaldus E.E: jacentes poſt Danorum irruptionem latinas in Anglia literas excitant Idem.*

Ratherius E: libellum ſuum de arte Grammàticà inſcripſit: *Serva dorſum*, quod puerorum dorſum ſervare poſſet à flagris.

R. Adonim: Ben-Temnim Grammaticam Hebraico: Arabicam dedit.

*Ex Epitaph. Greg: V. Rom: Pontifi: diſcere licet, jam hoc ſeculo vulgarem, hoc eſt Italicam linguam à latina lingua eſſe diſcretam.*

Uſus Franciſca, vulgari, & voce latina.

Inſtituit populos eloquio triplici.

Secul. 11mo. Ioan: Curopalates Philol: Græcus. Cognomen Aulæ ſeu Palatii Miniſtrum notat. Aliis dicitur. Ioannes Scylizza.

Papias Longobardus auctor magni Dictionarii Latini. Trithemius perperam tranſtulit in ſeculo. 13. *Du Freſne.* Apud Latinos nullus erat literarum humaniorum cultus.

Apud

Apud Hiſpanos literæ Hebraicæ florere incipiebant, ut habet *Genebrardus*.

Hinc R. Juda Davidis F: R. Ioan. Cordubenſis, Moſes Kimchi Davidis. fr: Grammatici nobiles *Gaulterius*.

Seculo 12mo. Euſtachius Homeri interpres, & Ioan: Saresberienſis Philol:

R. Aben Eſra ſive Abraham Ben-Eſræ, & R: David Kimchi Hebræi Gramm:

Romanus populus lingua, quam nunc Italicam dicimus, hocævo utebatur, ut liquet ex Epiſtola Cleri Romani ad Aenobarbom Gaja 1160 apud Baronium, in qua hæc verba adducuntur: *Papa Vittore S. Petro, l elegge.*

Ante Philippum Auguſtum nullus liber Gallicâ lingvâ ſcriptus fuerat, Genebrardo teſte, nec, ut ego cenſeo, ullus Italicâ.

Seculo 13tio. Ugutio Ferrariens E: auctor Diction.

Alexander de Villa Dei Grammat:

Arnaldus Daniel Pòéta provincialis patriam linguam perfecit, ex qua deinde Etruſcæ, ſive Italica dicta eſt *Velluton: in Dantem.*

Græca vulgi lingva imperantium Francorum vocibus pluribus admiſſis literata omnino deſcivit.

Dantes Pòéta Etruſcæ lingvæ nitori plurimùm contulit uſque ad 1320. quo Ravennæ deceſſit.

Seculo 14to. Petrarcha provincialiũ vocibo ad Italicã formam flexis lingvam Patriam amplificavit.

Nicolaus Oretimus Phil:, Emanuel Chriſolor. Phil: & Gram:

Leona: Aretin: Phil.

*Latina lingva apud Hiſpanos hoc ævo propemodum exſtincta eſt cum nullus in foro illius eſſet uſus: juſſerat enim ſeculo ſupor. Alphons Sapiens, ut Hiſpania lingva res forenſes agerentur.*

Emanuel Chryſoloras 1395. in Italia quaſi limina

limina reducit græcas literas, quæ per annos ferè septingentos exulaverant. *Palmer.*

Seculo 15to. Georg: Trapezun. Volaterran. Fulgosius, Polydor, Virgilius, Leo Baptista Albertus Rodulp. Agricola, Robert: Valturius, Pomponius Lætus, Jovian: Pontanus, Hermolaus Barbarus, Angel: Politianus, Coel. Rhodiginus, Alexander ab Alexandro Philol.

Poggius Florent., Laurent. Villa, Gaspianus Bergom., Gaza Perottus, Theodor: Lascaris Joan. de Janua, Quintianus Sara, Ambrosius Calepinus, Marius Nizol. Grammat.

Seculo 16to. Volfang. Latius, Petrus Crinitus, Beroald. Leonicensis, Budæus Valerianus, Turnebus, Dalecampius, Gyrald., Victorius, Geropius, Erasm., Natalis Comes, Manuti tres, Fulv. Vrsinus, Jul. Cæs: Scaliger, Faber, Cicacon, Pigon, Cesner., Vignoreus, Mazonius Phil:

Demetr: Chalcondilas Græc., Zenobius Acciajol., Despauter, Varchius, Dolet., Clenard. Alvar. Grammat. *Hoc tandem ævo Lingva latina visa est revivisçere.*

Buburtius politioris literaturæ avarus, Furaterius, ac Ricalerius Gallicæ lingvæ discendæ multùm profuerat.

Enituere præterea Carol. Congeus Io Baptista Thertius, Hadrian. Balettus, & alii.

## *NOVA INVENTA ARTIFICES NOBILES.*

SEcu: 1mo. Theriaca ab Androãcho Cretensi inventa. Vitri flexilis temperamentum, Tiberio Principe excogitatum, sed ejusdem jussu tota cum artifice officina abolita, ne pretium æris, argenti et auri metallis detraheretur *Plin.*

Quinquennalia certamina Romæ celebrata Neronis Principatu. In his ut cætera mittantur, Pòéta victor æneo vase, & corona donabatur, ut liquet ex Nummo apud Tristanum.

Ludi Capitulini sub Domitiano 85.

Seculo 2do. Quanti hoc ævo fierent nobiles artes, discere licet ex eo, quod de Hadriano narrat Dio in vita ejusdem, *Hadrianus celebres quosdam & excellentes artifices, quos æquare non poterat, subvertit, alios ceu studiorum, et artium æmulos interfecit. quippe cupiens omnes in quacunq; arte & disciplina superare.*

Seculo 3tio. Artes omnes bellis ubiq; terrarum sævientibus languent.

Instituta annorum numeratio per annos imperii Diocletiani, usq; ad annum Domini 532. duravit, annis 284.

Seculo 4to. Magnus Constantinus primus Vexilla notat Crucis signô.

Indictiones institutæ, abrogatis Olympiadibus 312. sive 313.

Aureus numerus excogitatur 325.

Aureâ coronâ primus inter cæsares utitur Constantinus post Imperii sedem Constantinopolim translatam.

Venatio Accipitraria inter Romanos, vel Constantini, vel Theodosii Senioris ævo initium habuisse videtur. *Vossius.*

Flavius Dexter primus annos numerat à Christo nato in fine seculi.

Seculo 5to. Ratio glutinis Athenis inventa, Arcadio principe per Philistium, cui, quod rei literariæ plurimùm profuisset, statua posita.

*Gothi ubi semel Italia potiti sunt, cum omnia barbaro more in armis ponerent, nobiles ab ea artes eliminarunt; quàmvis eas alere Theodoricus Rex, teste Cassiodoro conaretur.*

Amalasuntha Theodorici filia post mortem Patris

Patris, Amalarici filii tutrix frustra Gothos suos ad literarum, & artium nobilium studium pellicere conata est.

Seculo 6to. Specula ænea ustoria Procli, inventa sunt 514. Horrologium machinale, his, quibus utimur, haud absimile primùm à Boëtio in turri Ticinensi adinventum aliqui suspicantur.

Serici ex bombycum ovis conficiendi ratio innotescit per Monachos ex India appulsos 557. *M.* Aurel Cassiodor horologia miræ artis, lucernas semper ardentes habuisse traditur.

Seculo 7mo. Ignis Græcus Callinici inventum.

Sabinianus Papa horas diei, tintinnabuli sonitu primus distinguit.

Mahomete à Mecha fugiente 622. incipit Hegira, hoc est annorum lunarium apud Arabes supputatio ab ea fuga. Æra Isdegerdis ab ejus obitu 632.

S. Eligius antequam Novomiensi insula donaretur, aurifaber per Galliam celebris. Exstat adhuc ejusdem opus nobile Mausolæum S. Martini E. Turon.

Seculo 8vo. Qui putant hoc seculo inductas ferreas equorum soleas procul dubio censentur errare; ut eruditè suo more docet Fabrettus in Syntagmate ad Column. Trajani.

Constantinus Copronym. Pipino Regi Organa in Galliis, non ante visa dono mittit. 757 *Sigeberti.*

Zacharias Hierosolym. Regis legatus Carolo M. S. Sepulchri Cellariæ, & Oliveti claves cum vexillo defert 800. *Eginarth in Vitâ.*

Seculo 9no. Legati Persarum Regis Carolo M. illunetarium horologium affabrè admodum constructum ferunt, quod ab Eginarthio in ejus vita describitur. Usus cognominum

ſcribendorũ apud Arabes cæptõ inde tradũctõ ad Hiſpanos, eisq; ſecũ: 10. frequentatõ, ac deniq; ad Francos Italosq; traductus *Henſchen. Tom. 7. Maii pag.* 793.

Viguerat, ut notum eſt, in Italia cognominum uſus, qui à Longobardis ſublatus magno Hiſtoriæ damno, qui inde facta fuerat obſcurior, undecimo tandem ſeculo reſtitui cæpit.

Seculo 10mo. Primordia Feudorum, ut loquuntur ſub Carolo Simplici in Francia, & in Germania ſub Conrado *I.*

Haſtiludia, ſive, ut vulgus dicitur, torneamenta primùm uſurpata ab Henrico Aucupe. 938.

Gentilitia familiarum inſignia occaſione dictorum ludorum primo fixa, & certa. *Ita Meneſtrier. ſed Chartarius aliud ſentit.*

Typographiam hoc ſeculo à ſe inventam Sinæ gloriantur.

A Gereberto Monacho, qui poſtea Silveſter II. Horologium Magdeburgenſe conſtructum eſt, in quo conſpicua erat ſtella polaris.

Seculo 11mo. Exoleſcente extremi judicii metu, quo multi deterriti, tanquam in fine decimi ſeculi inſtantis omnia neglexerant, artes iterum coluntur.

Notæ muſicæ, ut, re, mi, fa, ſol, la, à Gaidone, Aretino Card. excogitatæ.

Sacchari coctura, Rhabarbari, Mirabolani, & Tamarindæ uſum medicina debet Avicennæ.

Deſiderius Ab. Caſin. vocatis ex Græcia peritiſſimis, ut ea ferebant tempora, artificibus, curat artes nobiles in Italia reſtitui. *Oſtiens.*

Seculo 12do. Bombycinæ, veſtes captivitatis Græcis opificibus orbi occiduo innoteſcunt, agente Roderico Siculo.

Carrocum præcipuum olim apud Italos in bello vexillum à curru, cui ſoleret imponi appellatum, hoc ſæculo ab Archiepiſc: Mediolan:

Heriberto

Heriberto inventum putat du Freſne, ſed ejus uſus videtur antiquior.

Vino excoqui cæpere cadavera, ut oſſa poſſent à carnibus faciliùs ſeparari, vetuit id poſtea ſequenti ſeculo Bonifacius VIII.

Triboccus militaris machina celebris olim apud Germanos, primo apparuit in expeditione Thuringica ab Othone IV. *Genebrard.*

Seculo 13tio. Inſigne tentorii inventum ad Fridericum Imper: à Sultano miſſum in quo ſolis, & Lunæ imagines artifici motu curſum ſuum certis ſpatiis peragebant, & diei, noctisq; horas deſignabant.

Conradus Schirenſis Chronologus ex Mabillonio in Germanico Itiner. aliorumq; ſuſpicione, aliquem Optici tubi uſum videtur habuiſſe.

Conſpicilia ad oculorum laborantium ſubſidium, vel inventa, vel oſtenſa ab Alexandro Spina Dominicano. Ex Epiſt. Elegantiſſimi Redi, qui veterum inventum ex Plauto putant, procul dubio falluntur.

Seculo 14to. Utiliſſimum Acus Nauticæ inventum per Flavium Glojam Amalphitanum 1000. Perperam Joan. Gej. Melphen: appelatur ab his, qui Melphim', ab Amalphi non diſtinguunt, ut Voſſius Labbæus, & alii.

Aera in Aragonia abrogata, inducta à Chriſto numeratione 1358. ut mox in Caſtella 1383 in Luſitania 1415. Bombardæ à Bertholdo nigro Germano adinventæ 1380.

Artem per æra celata multiplicandi imagines invenit ſuo initium ſæculo. Thomas Finiguerra aurifex Florentinus, quem imitatus eſt Baccius Buldin· ſed utrinq; ſuperavit Anton. Bullajol: *Baldinus: in erudito opuſc: hac de re edito.*

Seculo 15to. Typographia inventa Argen-

næ 1440. à Ioan. Gurtemberg. seu ut alii malunt Mogunciæ à Ioan: Factio. 1452.

Cusi primùm Augustin: de Civitate Dei, & Lact: Firmian: ut multis placet.

Typographi inter primos floruere Zellius, Ionson., Amerbaccus, Eroben., Oporin., Wechelii, Iodoc., Badius Ascens.

Petrus Navarr. cuniculos nitrato pulvere primus replet seculo 15. in fine inclinante.

Seculo 16to. Navigatio universum orbem terrarum circumdans primo facta 1519. navi victoria, cui præerat Ferdinand. Magellan: eoq; mortuo navem reduxit Ioan: Sebast: Canut: Cantab: 1522. *Osorius.*

Ejusdem navigationis gloriam hoc eodem seculo alii tres tulere, Angli Duo Francisc: Dracus, Thom: Candiscius.,& Batav. Oliver: Vandernoit.

Orichalchum factitium excogitatur. Aquæ fortes, ut dicunt, inventæ

Reperta capella, seu Vasculum ex osse suburo ad auri & argenti purgationem.

Florent insignes Typogr. Manutii, tres Gryphi, Plantini, Stephani tres.

Ars consiciendi aulæa introducitur Romæ à Ss. D. N. Clemente XI.

Celatura sub Ludovico *M.* hoc ævo plurimùm profecit.

## *URBIUM NATALES, ET ALIA ARCHITECTURÆ OPERA ILLUSTRIA.*

Seculo 1mo. Cæsarea Philippi ad fontes Iordanis condita 12.

Colonia

Colonia Agrippina Germanici Cæsaris opus 15.

Ratisbona olim Imbripolis 32.

Portus Romanus ad ostia Tiberis à Claudio Cæsare. 42.

Fossa Corbulonis inter Rhenum & Mosam 47. Hoc est Canalis á Rheno derivatur per Corbulonem spatio 23. M. pass: Mosæ congrediens ad Crimpam pagum. *Ortel.*

Seculo 2do. Trajanopolis altera in Phrygia, altera in Tracia sub Trajano.

Hadrianus instaurat Hierusalem, & de suo nomine Æliam apellat.

Pontè planè admirando Trajanus Danubium jungit cujus adhuc manent nomen, & vestigia.

Murus dividens Scotiam à reliqua Britannia per 80000. passus ab Hadriano ductus.

Hadriani apud Tiburtes Villa, cujus adhuc rudera miramur. In ea provinciarum, & locorum celeberrima nomina inscripserat, veluti Lycæum, Academiam, Canopum, Pæcilen, Tempe. *Spartianus in Vita.*

Seculo 3tio. Brandeburgum in Germania à Brenno positum 211.

Sicambria, quæ nunc Hungarorum Buda conditur 224.

Philippopolis á Philippi Imperat. Bosra in Arabia ab iisdem instaurata 245.

Firmus Tyran. domum è quadratis vitris bitumine, & aliis medicamentis insertis habuisse scribitur à Vopisco.

Aurelia in Gallia ab Aureliano 273.

Severi Vallum inter Scotiam, & reliquam Britanniâ 207. Bodotria ad Glottæ æstuaria per 132. M. pass: ubi antea Agricola Srovinciam finire decreverat *Buchanan.*

Seculo 4to. Byzantium à Severo excisum

à Conſtantino *Magno* inſtauratur, ac nova Roma, & Conſtantinopolis dicitur.

Baſilea ſub Valentiniano II. ex Auguſtæ *Rauracorum* reliquis 374.

Templum Antiochenum nobiliſſimum, Dominica aurea dictum Anno 328. inchoatum 341. dedicatum.

Seculo 5to. Ferraria à Vico Ferrajola, & foſſa, quæ in Paduſam ducebat, ubi forum Arii mœnibus cingi cœpta 433.

Venetæ regionis incolæ, Attilla Galliam Ciſalpinam impunè vaſtante, in paludes Adriatici ſinus confugientes, nobiliſſimæ Urbis Venetiarum fundamenta locant 452.

Aetii juſſu, è ceſpite murus excitatur ad excludendos Scotos, *Pictoſque* à reliqua Britannia, *Leslæus Buchanan.*

Seculo 6to. Antiochia à Juſtiniano inſtaurata, Theopolis appellatur 529.

Gneſna in *Polonia* à Lecho Croata condita 550.

Victoria civitas in Hiſpania à Leovigildo: 580.

Ferraria munita à *Smaragdo* Exarcho 585.

Theodelapius Dux ſub initium ſeculi ponte ſimul, & aquæductu planè mirabili *Spoleti* duos montes jungit *Campell. Hiſt. Spoleti:*

Templum S. Sophiæ celeberrimum Conſtantinopoli Juſtinianus erigit, eique trecenta ſexaginta quinque ſuburbia pro dote aſſignat, ac mille Clericos conſtituit, qui rem Divinam in eo faciant.

Seculo 7mo. Urbs Sangallens: in Helvetia conditur: 620.

Ferraria amplificata à Rom: Pontifice Vitaliano 657.

Ferraria in oppoſitam Padi ripam translata 673.

Pampi-

Pampilona per R: Bambam 674.

Praga in Bohemia incipit ædificari 686. & Cracovia in Polonia.

Templum ea ætate nobilissimum, nunc vix mediocribus comparandum, D Ioan: Baptistæ à Theodolinda Longobardorum Regina Modoetiæ ponitur.

Seculo 8vo. Ovetensis civitas in Hispania 760. Viterbium à Luitprando Longobardorum Rege ædificatur, vel saltem mœnibus cingitur.

Casinense Monasterium à Petronace 720. cæptum instaurari, ad eam amplitudinem, & opes excrescit, quibus postea floruit. Caroli M: opus decennale pons super Rhenum.

Templum D: Petri in cælo aureo à Luitprando Ticini conditum, & opulentissimis Auctum donariis, in quo D: Augustini corpus collocavit.

Seculo 9no. Dresda ad Albins 808. Aquisgranum 809. per Carolum M: conditæ.

Florentia per ejusdem instauratur opus, præcipuè urgente Guillelmo Achai Scotorum Regis fratre *Leslæus.*

Nobile templum à Pippino Caroli M. filio, Veronæ, D. Zenoni E. erigitur, quòd integrum adhuc perseverat.

Alphonsus III. *M.* Compostellanum D. Iacobi templum ingentibus sumptibus ædificat 882. Zamosa in Hispania ab eodem condita 889.

Canossa Castrum in Æmilia celebre conditum ab Artone, sive Actio Mathildis Comit. proavo sub initio sæculi. *Floren.*

Seculo 10mo. Calecutum apud Indos initio sæculi à Saracenis, Monachium Bavariæ Ducum sedes sub Othone I. Magdeburgum rogante Æditha Imperatrice 950. Hala in Saxonia 981. Cairum propè veterem Memphim à Iohar Saraceno 968. ædificantur.

Nonantulæ & Farſæ Monaſteriis nihil hoc ævo in Italia magnificentiùs.

S. Marci celeberrimum Templum Venetiis inclinante ſeculo plurium à Græcia architectorum operâ inchoatur.

Seculo 11mo. Troja in Apulia à Bubagno, ſeu Bolano Græco ædificatur 1022.

Scaphuſiana Urbs apud Helvetios conditur, 1053.

Plura, teſte Glabro inſtaurantur, plura conduntur nova per Europam Templa.

Piſani Baſilicam egregiam à Sicilienſibus manubiis exſtruunt 1072.

Phanorum exemplo excitantur Etruſci & Florentiæ I. Miniatis in Monte 1020. Lucæ S. Martini Templum 1062. ædificatur.

Seculo 12mo. Galitium in Luſitania 1123, Roſtochium 1145. Berlinum 1143. Alexandria è palea dicta 1168.

Mediolanum, Cremona, placentia, ab Ænobardo exciſæ, brevi feliciùs reſurgunt 1168.

Berna & Eriburgum 1180. conditæ.

Templum maximum B. Virgini Lutetiæ Sacrum, quod Robertus Cenalis *lib.* 2. *Hiſt.* Epheſino Dianæ præferre non dubitavit, inchoatur ab Epiſcopo Mauritio de Sully. Nunc multis per Europam poſthabetur.

Seculo 13tio. Strausbinga in Bavaria, Stokolmium in Svecia 1259. Bilbaum in Hiſpania conditur 1300.

Templum Ambiani maximum, Galliæ totius nitidiſſimum 1220. circiter inchoatur 1270. abſolvitur *Gallia Chriſtian.*

Pons Londinenſis mirabilis ſub Ioanne Angliæ Rege.

Turris Cremonenſis Italicarum maxima perficitur à Guelphis 1290.

Urbeventanum Templum opere Semigothico

thico, sed planè nobilissimum, & illo ævo admirabile 1290.

Seculo 14to. Navale Venetum toti Europæ mirabile 1304. inchoatur.

Maximum Urbis Americæ Septiarion Maxima 1322.

Lymia, & fons oblivionis Hispanienſium celeberrimus à Petro Lusitana conditur.

Limæ templum totius Germaniæ maximum cæpit ædificari 1377. perficiendum post annos 100.

Anno 1386. Templum Cathedrale Mediolanenſium, quo nihil habet Gothica Architectura nobiliùs, sed post immenſos planè sumptus nondum absolutum.

Seculo 15to. Templum Cathedrale Hiſpalen: magnificentiſſimum nobiliſſimi Capituli ſumptibus cæpit ædificari. 1401.

Florentini egregiis operibus urbem ſuam exornant. Hinc illi ſpecioſum. *Pulchræ* cognomentum inditum.

Florentiæ S. Mariæ de Flore tholus primus erigitur à Bruneleſcho Statuario, & Architecto prænobili. 1446.

Ex eo plurimùm profecit Bonarota Vaticanum erecturus.

Carthesia Tirmen à Galeatio Sfortia magnificentiſſimè condita.

Seculo 16to. Cima in Peruvia 1535. à Pizzaro. Anneburgum in Miſnia 1561.

Agra Mogelenſis Imperia Metropolis à Rege Acabar, & Palma nova, à Venetis conduntur, 1595.

Venetiis absolvuntur Areæ Marcianæ porticus, quibus nil perfectiùs habere dicitur Architectura.

Ibidem Pons rivi alti marmoreus operis omnino mirabilis.

Templum

Templum & Monaſterium D. Laurentii in Eſcuriali à Philippo II. conditur.

Baſilica D. D. Apoſtolorum Petri, & Pauli Cracoviæ inſigni Architectura, & magnificentia erigitur, à Sigiſmundo III. Rege Poloniarum, in gratiarum actionem pro inſigni victoria Chocimenſi, quam publicô officiô Divinô celebrat Polona Eccleſia.

Sacellum materiâ, & opere ſpectandum in primis Florentiæ in quo magnorum Ducum ſepultura.

Seculo 17mo. Arx Caſalenſis in Italia, Philippoburgum in Germania excitantur.

In Inſulis Oriental: à Batavis Oceani conduntur urbes, Amſtelodamum, Londinum, Taurinum, Pariſii exornantur.

Foſſa ſeu Canalis inter Aracem, & Germaniam per Ludovicum XIV. Galliarum R.

Veſſaliæ immenſis ſumptibus à Ludovico XIV. ad Regias delicias conditæ.

# *ARCHITECTI NOBILES ARCHITECTURÆ ROMANÆ VICES.*

SEculo 1mo. Auguſtus moriens gloriatur, ſe Romam lateritiam inveniſſe, marmoream relinquere.

Architecturam hoc ævo majeſtate, & ſoliditate nobiliſſimam floruiſſe docent multa peritis antiquitatis notiſſima, inter quæ.

Aquæ Claudiæ, & Anienis novæ ductus inchoati à Caligula, à Claudio abſoluti.

Theatrum Marcelli, cujus exſtant in Sabellorum palatio reliquiæ.

Amphitheatrum, vulgò Coloſſæum.

Templi

Templi pacis à Vespasiano conditi reliquiæ. Seculo 2do. Apollodorus Pontis, per Trajanum Danubio impositi, Architectus, ut rectè Fabretius in Syntagm. ad Colum. Trajani Tristanum redarguens, qui Lacero Architecto pariter nobili hanc laudem tribuit.

Trajanus Urbem plurimis, & pulcherrimis ædificiis, ornavit, quæ artem, & magnificentiam, vel è ruinis ostentant, sed cum studiosiùs his nomen suum inscriberet, dictus est. *Herba parietaria.*

Sepulchro Hadriani superba moles imposita ab Antonino Pio, artis tum florentis excellentiam abundè docet.

Seculo 3tio. Septimius Severus, & Alexander, item Severus, ædes Romæ labentes instaurant.

Therme Antonini Caracallæ, & Diocletiani magnificentiam florentis adhuc Architecturæ, sed Gallieni veriùs, ut bene notat Fabrettus, quàm Caracallæ Circus extra portam Capenam, labentis infelicitatem docent.

Aurelianus Urbem murîs validioribûs, & amplioribus munit, sed errant proculdubio, qui eos ad ambitum 50. milliarium extendunt. *Mivutol; in antiquit. Roman.*

Seculo 4to. Nova ædificia sub Constantino ex veterum partibus ædificari cæpta, ut liquet ex ejusdem arcu, & Basilicis ab eo conditis. Hinc in Christianorum templis nonnulla marmora Ethnicorum mysteriis sculpta spectantur.

Templa in Crucis formam ædificata, post Crucem Constantino ostensam.

Auro opulenta hujus ævi ædificia, ut ex D. Hieronymo constat, sed minùs solidè ædificata ad nos non pervenere.

Agnoscuntur tamen, tum in Basilica Liberiana, tum in Templo SS. Ioannis, & Pauli, & in Basilica Sessoriana quædam antiquitatis vestigia.

Seculo

Seculo 5to Alarici Gothorum Regis metu Romã novis mœnibus circumdat Honorius Imper. 403.

Sepulchrum sive moles Hadriani, tanquam turris mœnibus adjunctum 1mo Gothico bello, ut liquere videtur ex Procopio.

Basilica Liberiana magnã ex parte à Sixto III. instaurata, & ornata musivis picturis, ædes S. Sabinæ à Petr: Ep: Illyrico condita, Sixto sedente, ut Anastasius tradit; architecturam hujus ævi adhuc spectandam nobis exhibent.

Seculo 6to. Moles Hadriani habitatur à Theodorico, hinc aliquando *Theodorici Domus* appellata.

Theodoricus quasdam mœnium partes ex marmorum crustis & silice instaurat.

Quamvis magnificis Theodorici operibus antiquã ædificiorum miracula superata scripserit Cassiodorus, perennare non valuerunt.

A Narsete priùs, mox à Belisario, post urbem à Totila incendio deformatam, instaurata è tophis, cæmentis, lapidibus, & lateribus mœnia.

Architectura Gothica; à Gothis inventa, veteri neque soliditate, neque elegantia comparanda.

Seculo 7mo. Laterum officinas post Barbarorum devastationem in urbe abolitas opinatur Ciampin: *In vetust. Monum.*

Itaque plerumque hoc ævo ædificatum ex tophis, silicibus, & marmorum crustis.

Bonifac: IV. sive vetustis instaurandis, sive novis excitandis ædificiis inclaruit.

Templum S. Venantii in Regione Montium propè Lateran. Ædem à Ioan: IV. inchoatum à Theodoro perfectum est.

Templum S. Georgii in Velabor Leone II. instauratum traditur.

Seculo 8vo. Gregorius III. Urbis muros reficit.

Templum

Templum SS. Petri, & Marcellini nova molitio ne erigit.

Carolo M. regnante, visa est reflorescere architectura, & eum ædificandi modum tenere, quē, Gallieno imperante, usurpant Architecti *Ciampin: loc: cit.*

Hadrianus. I. muros urbis magnis impensis reficit, vetera plura ædificia restaurat, nova condit.

Idem Confessionem, ut ajunt D. Petri, totum solido auro, altare autem illi impositum, ex parietes dextrâ, lævâque argentô contexit.

Seculo 9no. Ædificandi laude hoc seculo inclaruere SS. Pontifices Leo: III. Paschalis I. Leo IV.

A Leone III. præter alia, instaurata est à fundamentis Ecclesia SS. Vincentii, & Anastasii ad Aquas Salvias, supereſt ejusdem opus Arcus ingens in Æde D. Pauli magnis columnis, impositus.

In templo S. Praxedis à Paschali I. refecto spectatur adhuc sacellum D. Zenoni dicatum, ubi servatur pars columnæ, ad quàm Christus Flagellandus fertur alligatus.

Urbs Leonina Romanæ appendix à Leone IV. condita est.

Seculo 10mo. Decimum hoc, & consequens undecimum seculum incuriosiora operum memoria defluxere.

Adalbertus Etruriæ Marchio, qui molem Hadriani tanquam arcem tenebat, Theodoram nobilem, sed famosam Romæ mulierem in communionem ejusdem, recepit, ex qua primùm ipsa, mox & filia Marotia urbi leges dare propemodum visa est. Ex his ad Pontifices, sed brevi ad populum transiit Arcis possessio, quæ à Cruentio Nomentano capta, ab eo aliquando est appellata.

Hoc ævo solis tophis [quadrilateris ædificari cæptum est.

Seculo

Seculo 11mo. Buschettus Græcus Architect. laudatur à Vasario.

Frequentes in Urbe seditiones, & Turbæ, vix ullum Rom. Pontificibus ædificandi spatium reliquere.

Bis præterea Roma pené consumpta est flammis, primò sub Leone IX 1050. fortuitò incendiò, secundo sub Greg. VII. 1084. Roberto Guiscardo, Henricum III. Cæsarem, persequente. Ex eò tempore Roma pluribus in locis vacua facta est ædificiis.

Plures hoc ævo in Urbe præcelsa turres, & nobilium ædes instar arcium munitæ, quæ non semel Pontificibus perfugium præbuere.

Seculu 12mo. Turres hoc etiam ævo, munitasq; Domos, sibi Romani Proceres parare solebant.

Quamvis jam melior ædificandi ratio alibi in Italia floreret, nondum Romæ assurgebat. Vestigia tamen apparent in Turri Campanaria Sessorianæ Basilicæ addita à Lucio II. eam instaurante.

In porticu Basilicæ Liberianæ ab Eugenio III. ædificata, quamvis posteà Gregorio XIII. refecta, & deniq; in templo S. Salvatoris ad Cupellas.

Seculo 13tio. Tuccius, Nicolaus Pisanus, Marchion, Arnulphus, Lupus, Architecti illustres. Rudis adhuc, & solidior hujus ævi Architectura ex his, quæ Romæ supersunt jure censetur.

Turris, quæ Comitum nuncupatur in Suburra, ab Innocentio III. Turris Militiarum in Quirinali jugo à Gregorio IX. exstructæ.

S. Urbani Templum in Regione Montium, sub Urbano IV. ædificatum.

Supersunt ad S. Sabinam vestigia collium ab Honorio IV. conditarum.

Seculo

Seculo 14to. Andreas Organa, Calendarius, Bonus, Prothus S. Marci Architecti.

Pontificibus Rom. Aveniens: sedentibus, vetusta Romæ ædificia passim ruunt, ut in Epist. testatur Petrarcha.

Moles marmorea in æde Lateranen: Urbani V. imponitur Altari, in quo, servantur SS. Petri & Pauli capita.

Post Pontificum in Urbem reditum, ædes plerumq; informes, quales adhuc nonnullæ spectantur, ex veterum ædificiorum fragmentis excitantur.

Turris in facie Basilicæ Liberianæ jubente Gregor. XI. erigitur.

Seculo 15to. Leo Baptista Albertus nobilis Florentinus sui seculi Vitruvius, Bruneleschus, pariter Florentinus Architectus.

Nicol. V. mœnibus Vaticanum cingit, Urbem insignibûs monumentis illustrat, & Aquæ Virginis ductum vetustate collapsum restituit.

Palatia Columnensium Capranicarum, & S. Marci templa, S. Augustini, & Hieronymi Dalmatarum melioris oppido. sed nondum defæcatæ Architecturæ opera, seculo inclinante conduntur.

Seculo 16to. Bramantes, Raphael Urbin., Bonarota, Fontana, Baroccius vulgò Vignola Architecti nobilissimi.

Basilica D. Petri Augustissima in Vaticano 48. ferè millionum sumptibûs nondum absoluta, Palatium Farnesiorum, Templum item nomini Jesu ab Alexandr. Card. Farnesio dicatum. Obelisci à Sixto V. feliciter erecti, ejusdem sacellum in Basilica Liberiana reflorescentem ad omnium seculorum invidiam Architecturam docent.

Lateritiam structuram vetustæ similem industriâ recentiorum restitutam agnoscimus, so-

liditatem ædificandi vetustæ parem adhuc desideramus.

Seculo 17mo. Carolus Madernus, Laurentius, Borominus Martinus Longo egregii Architecti.

Sacellum Burgvesianum Pauli in Basilica Liberiana, Ludovisianum S. Ignatii Lojolæ templum.

Ædes Barberinæ in Quirinali, fons Pamphilianus in Arca Agonali ab Innocent. X. inductus, Porticus areæ Vaticanæ ab Alexandro VII. circumpositæ, opera cententur Architecturæ Augustæo ævo ferè paria.

Urbanus VIII. non exiguam Urbis partem, novis mœnibus, & arcem S. Angeli novis munitioribus circumdat.

Floruere in Architectura Andr. à Priteo S. Jesu Equ. Francisci Fontana.

Curia Mont: Citatorii ab Innocentio XII. magnificè exstructa à quo dicta Innocentiana.

Ædificium S. Michaelis alendis, & exercendis in omnium ferè artium genere pauperibus per Pontifices Innocent: II. & SS. D. N. Clement: XI. à quo magnificentiùs promovetur. Templum duodecim Apostolorum.

## PICTURA STATUARIA, EARUMQUE ROMÆ VICES.

SEculo 1mo. pauci hujus ævi pictores, Æmulius, Cornalius, Avius priscus, unus fermè statuarius Zenodorus memorantur, quamvis plures floruisse constet.

Spectabantur nuper in reliquis Thermarum Titi umbræ quædam veterum, & optimarum imaginum

imaginum quarum delineationes servat egregius antiquitatis indagator Jo. Petrus Bellorius! *Videsis ejus opus de sepulchris Nasonum.*

Quæ in sepulchro Cestii visebantur minùs laudantur, Vide eruditam de his dissert. Octavii Falconerii, quem magno rei literariæ detrimento immatura mors nobis eripuit.

Quæ super sunt in arcu Titi anaglypha florentissimam hoc ævo statuariam ostendunt

Seculo 2do. Hadrianus Imperator venustissimè pinxit, atq; etiam effigies è cetera, & creta formavit. *Dio in vita.*

Fragmentum picturæ ex villa Hadriani, nunc in Musæo Ducis Parmensis magno Judice Carolo Maratto, Raphaelis Urbin., vel Annib. Caracii manum referre videtur.

Quæ inventæ sunt in sepulchro Nasonum picturæ 1674. hoc seculum redolent. Pars earum translata est in Alterionum hortos. V. *Fabrettum de Aquæductibus.*

Columna Trajani florentem, Antonini deficientem statuariam ostendit.

M. Aurelii statua Equestris in Capitol. magni artificis opus.

Seculo 3tio Codices duo, Terentii alter, alter Virgilii cum pictis fabularum argumentis, hujus ævi picturam exhibent in Vaticana Bibliotheca.

Arcus Septimii Severi statuariam declinantem, sed celebre Caracallæ caput in Farnesiano Palatio, florentem adhuc videtur ostendere.

Urna marmorea in porticu Basilicæ Liberianæ, Christianæ religionis mysteriis insignis, hoc seculo inclinante creditur elaborata.

Seculo 4to. Constantinus Byzantium immigrans, nobiliores secum Pictores, & Statuarios trahit.

Pius Christianorum ardor multa, tum Deorum, tum hominum, simulacra delet.

Augustissimæ Virginis imago in æde S. Martini in montibus tesseliis compacta dicitur S. Silvestri jussu.

Arcus Constantino Victori erectus, florentem ævo Trajani statuariam, hoc deficientem ostendit; nam partes ex arcu Trajani sumptæ omnino optimè, post Constantini victoriam sculptæ, omnino pessimè apparent.

Seculo 5to. Imagines musivi operis in arcu Basilicæ Liberianæ jussu Sixti III. in Odæo Basilicæ Paulinæ jubente Leone I. elaboratæ, aliaque Romæ, & alibi, de quibus copiosè, & eruditè Ciampin. *in Vetet Monum* picturæ incrementa demonstrant.

Argenteam D. Laurentii statuam à Sixto III. in ejus æde extra muros locatam defert Anastius, quare non hoc, sed sequenti seculo statuariam omnino defeciisse suspicantur eruditi viri.

Nobilissimæ statuæ, quæ ex præda Romana Genfericus mittebat in Africam mari. haustæ periere. *procop.*

Seculo 6to. Nullam hujus ævi picturam Romæ licet assignare; nam musivæ instauratæ olim D. Gregorii jussu in D. Agathæ ad Suburram templo, periere vetustate consumptæ anno 1592. Delineatæ tamen servantur in Vaticana Bibliotheca, teste amantissimo antiquitatis præsule Joanne Ciampino.

Quæ Graserus in Historia exotica tradit de statua Theodorici affabrè elaborata, & Neapoli erecta ad prænuncianda Gothorum fata, à viris antiquitatis bene peritis fabulosa censentur.

Seculo 7mo. Honorio jubente elaborata est opere vermiculato S. Agnetis effigies, quæ in Odæo templi, eidem Virgini dicati, via Nomentana visitur.

Imagines

Imagines è Teſſellis, quæ ſpectantur in Odæo Templi S. Venantio E., & aliis martyribus Sacro prope Baſilicam Lateranen., Ioan: IV. & Theodoro pontificibus, qui ſimili opere ibi picti cernuntur, ſedentibo compactæ feruntur.

Seculo 8vo. Furentibus in ſacras imagines Iconomachis, pictura, & ſtatuaria magnum accipiunt detrimentum.

Hoc ſeculo Altarium veſtes Divorum imaginibo ornari cæpere, ut liquet ex Anaſtaſio in Vita Greg: III. Lachariæ, & Hadrian: I.

Quamvis Apoſtolorum imagines in Odæo S. Pudentiana Hadriano I. ſedente teſſellis picturæ rudem ejus ævi artem oſtendant *Puſſinus* magni nominis pictor ſedentis inter eos Servatoris Majeſtatem contemplare ſæpe, & laudare ſolebat.

*Seculo 9no.* Laudatur inter pictores *S.* Lazarus Græcus monachus ſacrarum imaginum fortiſſimus propemodum.

Spectatur romæ à Rhodiano Triclinio Muſivum opus Leoni juſſu pictum peculiari opuſculo illuſtratum ab Alcmanno mandante Franciſco I. Cardinale Barberino. Ejuſdem ævi creduntur imagines in Odao S. praxedis ſub paſchali. I.

Angelorum argentea ſimulacra eodem Leone jubente elaborata., ut anaſtas:, tradit, reviviſcentem Romæ Statuariam videntur indicare.

Seculo 10mo. ſervatur in Vaticana Biblotheca Semeſeris Græci Menologii pars cum ſanctorum imaginibus, quas hoc ævo pictas putat Allatius apud Hughellum in Ital: Sacra. In eo aliquot Pictorum nomina.

In ſacello S. Thomæ Cantuar. olim: *Ædis* Lateran. Sacrario viſuntur ad aras imagines Ioanne XI. ſedente pictæ C: *Raſpon.: » Baſil. Lateran.*

Hiſtoriæ

Hiſtoriæ Chriſti patientis opere anaglypho in Columella ad Baſilicam Paulinam, monſtra, non opera Statuaria videntur, & quia à Caſinenſibus poſitæ, huic ſeculo tribuendæ, quia hoc tantùm ſeculo Paolinum Cœnobium tenuerant.

Seculo 11mo. Stauratius Turchitus, cujus opus Valvæ Baſilicæ Paulinæ.

Equites Paparoni cum gentilitiis inſignibus in pavimento Baſilicæ Liberianæ vermiculato opere picti, & ejuſdem operis in Æde S: Laurentii extra muros jacentem Romæ picturam hoc ſeculo docent.

Idem oſtendunt æneæ Valvæ Paulinæ Baſili: opere diaglypho elaboratæ Conſtantinopoli, juſſu Alex: II. Pontif:

Iure his præferuntur muſiva in Templo S. Miniatis Florentiæ, & Anagliphæ Alexandri II. Hiſtoriæ, Lucæ in æde S. Martini.

Seculo 12mo. Ephrem muſivi operis pictor, à quo ſub Manuele Comneno ornatum Templum Bethlemiticum B: Virginis Sacrum.

Innocentio II. ædem D. Mariæ Tranſtyb: inſtaurante, pictum eſt, opere muſivo ejusdem ædis Odæum, & imagines è regione Sacratiſ. Imagines Anagliphæ in epiſtylio marmoreo Ianuæ S. Prudentianæ, ſtatuariam aliquid jam feliciùs audentem oſtendunt & ideo ſeculo huic aſſignandam artem inſtauranti.

Idem præterea tradere videntur rythmica carmina, & in Syllabis rudis ſeculi more peccantia.

Seculo 13tio Cimacovis, Tapluus, Caddus, muſivi operiſ artem, & picturam ſuper Græcos artifices aſſurgentes reſtituunt, ſive potiùs ad vitam revocant penè exſtinctam.

Abellenatus, Aliprandus, & Nicol: Piſanus ſtatuarii laudantur à Vaſario, ſed Romæ rudera adhuc, & jacentem utramque artem oſtendunt imagines Teſſelis expreſſæ in Odæo Baſilicæ Liberianæ

berianæ & ſepulchrum Guillelmi Card: Fliſci in æde S. Laurentii extra muros & hiſtoriæ anaglyphi operis in urna, & imagines in pariete omnino infelices.

Seculo 14to. Caddus Varguritonus, Buffamalc. Ducçius Pictores nobiles, ſed his longé nobilior Iactius picturæ renascentis parens.

Muſivum ejus opus, ubi Petrum incipentem mergi liberat Servatoris manus in Vaticano ſpectatur.

Margariton, Andreas piſanus, Petrus Cavailinus ſtatuarii.

Hujus opus lignea Crucifixi imago in æde D. Pauli celeberrima.

Pontificibus Avenione ſedentibus tantus erat Romæ artium elegantiorum neglectus. ut urnam Agrippina marmoream, quæ ad huc ſervatur in Capitolio metiendo tritico adhiberent.

Seculo 15to. Dellus, Vcellus, pinturichius, Gairlandinus. Puliajol, Mantegna Pictores.

Antonellus Meſſanens: primus in Italia colores oleo miſcuit, quod à Belgis didicerat.

Maſſacius tantum addidit picturæ, ut ab eo Bonarota, & alii plura didicerint.

Iacob à quercu, Donatellus, Pullajolus, Brunellesch ſtatuarii.

Imagines vivaciſſimis expreſſæ coloribus in Odæo Baſilicæ Seſſorianæ hujus ævi, ſed incerti Pictoris.

Anton: philaretus Eugenii IV. juſſu Æneas D: Petri valvas opere anaglypho 12. annorum ſpatio elaborat.

Seculo 16to. Bellinus, Francia Giorgionus Petrus peraſin. Signorell: pictores egregii.

Raphaeli Urbinati, & Bonarotæ Pictura debet ſummum ad quod venit incrementum.

Poſt hos laudantur Corregius Titianus, Parmegianinus, Sarrius Polydor: Monoeromatis celebris

celebris Iul: Roman., Paulus Veronens., Ioannes Utinenſis novæ Plaſticæ inventor. Perinus à Vaga, Sodoma, Beccatianus, Zuccari duo, & Baroccius.

Paulus Roman. Baccius Bandinellus, & longè ante hos Bonarota ſcalpro nobilis.

Seculo 17mo. Auguſtinus Ludovicus, & præcipuè Annibal Carracii ffr: labentem pictu ram ſuſtinent.

Florent præterea Rubenius, Albanus, Ioſeph Arpin: Vandikius, Sueeus, Petrus Berettinus, Corton., Poſſin:. Muſivi operis Apelles, huic Proximus Calandra

Statuarii Anton: Lombard:, Franciſc: Belga, Algardus, Berninus, quorum, opera plurima Romæ narrantur.

Poſſin. Miniard. Lanzanus Pictores. Duodecim Apoſtol: Statuæ miro opere, & magnitudine per celeberrimos hujus ævi artifices elaboratæ in Baſilica Conſtantiana.

KSIĘGOZBIÓR
MARCINA ZAMOYSKIEGO
2395 2395-V-KZ

Anno 1754 – 25. Septembr.
Inchoavi exercitia spiritu-
alia in sacratissimo ordine
Prædicatorum Vilnæ.

Habitu religioso ornatus
ab Adm. R. P. Aloysio Bukowski
Priore Collegii Generalis
Vilnensis ad S. Spiritum.
Die 14 Octobris. 1754.

Papier. 80